

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 7 / Sayı 78 / 15 Mayıs 1989 / 2.50 DM

Bahar Atılımımız zirvede

1 MAYIS EYLEMLERLE KUTLANDI

● Dersim-Çiçekli'de, Siirt-Eruh'ta, Hakkari-Çukurca'da, Dersim-Ovacık'ta, Siirt-Şırnak'ta, Hakkari-Uludere ve Beytüşşebap'da, Mardin-İdil'de yeni eylem dalgası

Ulusal kurtuluş savaşımız bahar dönemini yaygın eylemlilikle yaşıyor. Bahar döneminin son günlerinin yaşandığı ülkemizde eylemlerdeki yükseliş zirveye ulaştı. Sömürgeci Türk devletinin sıkı sansür uygulayıp, gelişmeleri kamuoyuna duyurmak istememesine rağmen, yine de eylemlerin bir kısmı basına yansıtılmak zorunda kalındı. Basına yansıyan eylemler bile sömürgecilerin yaşadığı çöküşü çok açık bir şekilde gözler önüne sermektedir. Bize ulaşan bilgiler yaşanan yoğun eylemliliğin bütününü yansıtmasa bile, ülkemizde yaşanan Bahar Atılımının yaygınlığını göstermeye yetecek düzeydedir.

Bahar dönemi eylemliliğinin zirveye ulaşması, sömürgecileri büyük bir panik ve korku içerisine sürükledi. Sömürgeci basın yaşanan korkuyu birçok örnekle dile getirmek zorunda kaldı. Hürriyet gazetesi 12 Mayıs tarihli nüshasında son 12 gün içerisindeki eylem bilançosunu yayınlayarak, gelişmeler karşısında devleti bir kez daha uyardı. Burjuva basınının diğer gazete ve dergileri de gelişmeler karşısında, ulusal kurtuluş mücadelemize karşı iftira kampanyasına başladılar.

Yeni dönem Bahar Atılımımızın sağladığı gelişmeleri gizlemek için sömürgeciler, yoğun bir çaba içerisine girdiler. Basının yanısıra, özel savaş birliklerini de harekete geçirerek bahar döneminin gelişmelerini engel-

Devamı 3. sayfada

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş değerlendiriyor:

"Örgütsel bağlarımız ve anlayışımız güçlü olmalıdır"

"...Örgüt yaşamı, tamamen örgütsel yaşamdır. Bütün hal, hareket ve mimiklerden tutalım, en resmi otoriter tavra kadar; yemek başındaki sohbetlerden tutalım, hayati bir söylev vermeye kadar; hepsi örgütsel yaşamdır. Düşman, bugün en çok bu özelliğimize öfkeleniyor. 'Hepsi birbirine benziyor, sanki bir makinadan çıkmış gibiler' diyor..."

Yazısı orta sayfada

PKK ile bağlantılı "terörist birlik" nedeniyle 17 Kürdün davasına ve Federal Savcılığın iddianamesine ilişkin avukatların yaptığı basın açıklaması:

"Federal Savcılık tarafından tüm Avrupa'da yürütülen takibat, PKK'ye ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı Türk askeri rejimini destekleme eylemidir"

"Federal Savcılık iki yıldan bu yanadır bir bütün olarak PKK'yi 'terörist' olarak lanse etme yönünde geniş ve yoğun bir basın politikası yürütmektedir. PKK'ye mal edilen cinayetler ve 'Halk Mahkemeleri' gibi değişik iddiaların kısmi olarak yanlışlığı ortaya çıkmış bulunuyor...

"Hukuki açıdan iddianame öyle karışık ve temelsiz ki, 'normal' bir savcının böyle bir iddianameyi ileri sürmesi mümkün değildir...

"PKK'nin silahlı eylemleri (Kürdistan'daki) Uluslararası Savaş Hukukuna göre bir savaş olduğundan PKK'liler ceza hukukuna göre takibata uğratılamazlar ve demek ki PKK bir bütün olarak 'terörist karakterli' bir kuruluş olarak ifade edilemez...

"Kürt gazetelerinin okunmasına izin verilmemesi, savunma ve düşünce özgürlüğüne vurulmuş en büyük darbedir. Müvekkillerimiz PKK için veya PKK bünyesinde yürüttükleri faaliyetlerinden dolayı suçlanmaktadırlar. O halde, savunmalarını hazırlamak için mevcut kendi yayınlarından yararlanmalarına imkan verilmek zorunluluğu vardır...

"Dava, 'Avrupa'da açılan ikinci cephe' olarak Türkiye tarafından sevinçle karşılandı..."

8. sayfada

1989 Newroz kutlamaları coşkuyla sonuçlandı

GELECEK NEWROZLARA...

● 1989 Newroz birlik, direniş ve isyan geceleri son Kopenhag, Londra, Gronobl, Metz ve Batı Berlin kutlamalarıyla sonuçlandı.

KOPENHAG: 22 Nisan 1989 günü Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da birlik ve isyan günü Newroz, bir gece düzenlenerek kutlandı. Coşkuyla kutlanan Newroz'a 1000'e yakın kitle katıldı.

Gece programı devrim şehitlerinin anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Koro, Ozan Dilgeş, Ozan Armanc, Koma Nujin, Arhus'tan Müzik Grubu, Ozan Xelil Xemgin ve Koma Berxwedan program akışı içerisinde marş ve türküler söyleyerek alkışlandılar. Gecede yapılan siyasi konuşmada, Newroz'un anlamı ve ulusal kurtuluş mücadelesiyle katedilen gelişmeler dile getirildi. Ramazan ayı nedeniyle oruçlu olan yurtseverler için özel yer ayrıldı. Kopenhag'dan çocuk folklor ekibi YKWK-Kopenhag folklor ekibi ve Stockholm'den çocuk folklor ekibi Kürdistan'dan halk oyunlarını sergilediler. Programın ikinci bölümüne tiyatro ile başlandı. Sahnelenen tiyatroda Yeşilyurt olayı ve TC'nin ajanlık faaliyetleri gibi konular işlendi.

Devamı 6. sayfada

Kürdistan halkı ile benzer sorunları ve hedefleri olan kardeş Tamil halkının mücadele tarihini Tamil Kurtuluş Kaplanları (LTTE)'nin MK Üyesi L. Thilakar anlatıyor:

"Halkımızın özgürlüğü ve saygınlığını kazanmak için savaşım veriyoruz"

16. sayfada

GERÇEKLER VE BURJUVA BASININ ARTAN HEZEYANLARI

Faşist burjuva basının, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine yönelik karalama kampanyası sürüyor. Bu kampanya sürecek elbette; sona erecek beklentisine düşülemez tabii. Ancak bu iki yüzlü kampanyanın yeni boyutlarına, netleşen organizeliğine dikkat çekmek gerekiyor.

1989 yılıyla birlikte "yenilenen" özel savaş kampanyasının basın cephesi komutanlığına, azgın şovenist yüzünü gizleme gereğini duymayan Tercüman atanmıştır. Hep Tercüman öne çıkacak değil tabii. Hürriyet, Milliyet ve Tercüman'ın öteden beri bu işi devrevi yaptıkları biliniyor. Ancak Tercüman, uşaklığını yaptığı rejim gibi bir krizi yaşıyor. Bir basın panelinde Nazlı Ilıcak, kocası Kemal Ilıcak'ın, gazetesini (Tercüman'ı) yaşatmak için büyük servet kaybına uğradığını belirtiyordu. İşte bu açığı kapatmanın yolunu, Tercüman, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı özel savaşın basın cephesindeki öncülüğünde bul-

Devamı 12. sayfada

1 Mayıs Kutlamaları bu yıl daha militanca

1 Mayıs işçi sınıfının birlik ve dayanışma günü, 1989 1 Mayıs'ında güçlü ve militanca kutlandı. Kürdistan'da, Türkiye'de ve yurt dışında Kürdistanlı ve Türkiyeli kitleler geniş katılımlarla sokaklara dökülüp 1 Mayısı kutladılar.

Türkiye'nin büyük metropollerinde, yasaklamalara rağmen işçiler, devrimciler, demokratlar ve yurtseverler, Türkçe ve Kürtçe olarak "Yaşasın 1 Mayıs-Bijî 1 Gûlan" sloganlarını haykırarak ve faşist-sömürgeci rejimin uygulamalarını protesto eden yazılı pankartlar taşıyarak yürüdüler.

1 Mayıs, Kürdistan'ın bazı şehirlerinde de gösteri vb. eylemlerle kutlandı. Ancak bu kutlamalar özellikle dışarıya sızdırılmadı.

Kürdistan'da bu kutlamalar dışında, Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu-ARGK gerillaları, Türk ordu birliklerine karşı saldırı ey-

Devamı 5. sayfada

Bayan Mitterrand'ın gezisi ve Fransa'nın Kürt sorununa yaklaşımı

Orta sayfada

Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan

17. ölüm yıldönümlerinde anıldılar

4. sayfada

Ulusal kurtuluş davası ve Partiye bağlılığın seçkin militanı, Komutan Mustafa ÖMÜRCAN yoldaşı ölümsüzlüğünün ikinci yıldönümünde saygıyla anıyoruz

DİRENİŞ KAHRAMANLARIMIZ

Partimizin seçkin militanlarından ve ARGK'nin değerli komutanlarından Mustafa ÖMÜRCAN (Ömer) yoldaşı ölümsüzlüğe erişmesinin 2. yıldönümünde saygı ile anıyoruz.

Mustafa ÖMÜRCAN yoldaş, Maraş'ın Pazarcık ilçesine bağlı Bayramgazi köyünde geçimini topraktan sağlayan emekçi bir ailenin ortanca çocuğu olarak dünyaya geldi. İlkokulu bitirdikten sonra erkenden yaşam kavgasına atılarak terzilik mesleğini öğrenmeye başladı. Antep'te başladığı mesleğini ilerletmek amacıyla daha sonraki yıllarda İstanbul'da çalışmaya başladı. Çok duyarlı ve dürüst bir karaktere sahip olan Mustafa yoldaş, değişik ortamlarda geçen bu yılları süresince, geldiği yapıyı inkar ederek yozlaşmak ve metropollerde erimek yerine, aksine bu yaşamı gelişmenin, olgunlaşmanın aracı haline getirdi. Olumlu kişilik özellikleri emekçi kişilikle bütünleşerek ortaya sağlam, direngen ve geleceğe hükmetmeyi bilen bir kişiliğin çıkması için, işlenmeye elverişli bir yapı çıkardı.

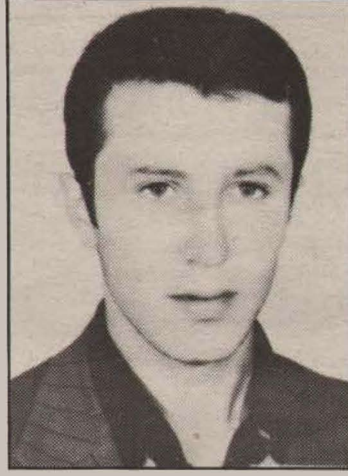
İstanbul'da geçen yıllarının ardından yeniden Antep'e dönerek terzilik yapmaya başlayan Mustafa yoldaş, 1976 yılında burada ulusal kurtuluşçu düşüncelerle tanıştı. Kürdistan gençliğini derinden etkilemeye başlayan ulusal kurtuluşçu düşüncelere ilk sahip çıkanlardan biri de Mustafa yoldaş oldu. O bir emekçi olarak, sınıfından aldığı olumlu özelliklerinin yanısıra dürüst ve halktan yana kişiliğiyle de bu düşüncelere sahip çıkmakta bir an bile tereddüt etmedi. Haki KARER yoldaş önderliğinde bu alanda verilen mücadelenin ilk neferleri arasında yer aldı. Başlangıçta sempatizan düzeyinde sürdürdüğü ilişkisi çok geçmeden profesyonelce katılıma dönüştü. Çalışkan, atak ve fedakar yapısıyla her geçen gün daha çok güven uyandıran bir konuma ulaştı. Sadece ilkokul düzeyinde eğitim görmüş olmasına karşılık, engin kavrayışı ve kıvrak zekasıyla ideolojiyi özümsemekte zorluk çekmedi. Giderek propaganda ve kitle örgütlenme faaliyetleri içinde yer almaya başladı. Ancak daha ilk dönemlerden başlayarak, cesareti ve ustalığıyla askeri alanda daha büyük bir gelişme ortaya koydu. Ulusal kurtuluş hareketimizin, doğuşuyla birlikte dört bir taraftan saldırılarla yüzyüze gelmesi, ideolojik ve silahlı mücadelenin içiçe yürütülmesini de kaçınılmaz kılmaktaydı. Bu dönemde Antep'te de bir yandan MHP'li faşistler, bir yandan da HK, DHB gibi sosyal şoven örgütler Hareketimizi silahlı saldırılarla daha gelişmeden boğmak istiyorlardı. Mustafa yoldaş bu güçlerden kaynaklanan saldırılara karşı Hareketimizi savunmak ve yurtsever çevrelerimizi korumak için aktif bir çaba içinde oldu.

Mustafa ÖMÜRCAN yoldaş yalnızca faşistler ve sosyal-şovenlerden kaynaklanan saldırılar karşısında değil; MİT tarafından örgütlendirilen ve Hareketimizin varlığına yönelen Sterka Sor ve Tekoşin oluşumlarının saldırılarına karşı da kararlılıkla duranlardandı. 1977 yılında Haki KARER yoldaşın ajan örgüt Sterka Sor eliyle katledilmesi ardından bu ajan örgütün dağılmasında aktif rol alarak, öğrencisi olduğu Haki yoldaşın anısına layık olmayı bildi. Yine bu dönemde Hareketimizin varlığına kasteden ajan-provokatör Tekoşin yapılanmasına karşı Hareketin birlik ve bütünlüğünün korunması ve bu alçakça provokasyonun etkisiz kılınmasında çaba sarfetti.

Mustafa yoldaş, 1980 yılında faşist cuntanın iktidarı gaspetmesine kadar Antep alanındaki mücadele içinde yer aldı. Bu süreçte çeşitli mahallelerde sorumlu olarak görev almanın yanısıra esas olarak Askeri Komite içinde görev yürüttü. Bizzat kendi önderliğindeki grubuyla birçok eylemi başarıyla planlayıp gerçekleştirdi. Devrimci silahlı otoritenin hakim kılınması ve siyasi mücadele-örgütleme alanlarında başarı kaydedilmesinde Mustafa yoldaşın da içinde yer aldığı Askeri Komitenin önemli rolü oldu. Mustafa yoldaş uzun bir zaman sürecinde bu faaliyet içinde bulunmasına karşılık kendini korumayı ve düşmana kolay yem olmamayı bildi. Bu O'nun devrimci faaliyet ilkelerindeki tutarlılığının, kurallara sıkı sıkıya bağlı olmasının yanısıra zekası ve ustalığının da bir sonucuydu. Yine, böbürlenme, kendini ön plana çıkarma, yaptıklarından dolayı gurura kapılma yerine, son derece sade ve alçakgönüllü bir yapı sergilemesinin de bundaki payı büyüktür. Bu özellikleriyle Mustafa yoldaş halkta saygı ve güven uyandırır, sevilirdi.

Sömürgeci-faşist cuntanın iktidara geldiği 1980 yılının Ekim ayında Mustafa yoldaş, Partinin geri çekilme taktiğinin bir gereği olarak Lübnan-Filistin sahasına geçti. Burada çeşitli kamplarda siyasi ve askeri eğitim gördü. Geçmiş mücadeleden edindiği deneyimleri bu eğitimle bütünleştirerek güçlendi; kişiliğini köklü bir yenilemeden geçirdi. Partinin II. Kongresi'nde yer alan Mustafa yoldaş, Kongre'de alınan "ülkeye dönüş" kararının en coşkun savunucularından biri oldu ve Kongre sonrası ülkeye yönelen ilk gruplar içinde yer aldı.

Şemdinli alanında görev verilen Mustafa yoldaş, 1983 yılında komutası altındaki grupla birlikte bu alanda silahlı propaganda hazırlık faaliyetlerini geliştirmeye başladı. Daha önce Hareketimizin hiçbir çalışmasının olmadığı Şemdinli alanı yeni dönem mücadelemizin geliştirilmesinde büyük önem

taşımaktaydı. Buradan başlayarak adım adım Botan'a yayılma ve Botan'ı ulusal kurtuluş savaşımızın bir çıkış noktası olarak kullanma hedefi vardı. Sorumlusu olduğu grupla birlikte, alanı tanıma, ilk ilişkileri oluşturma ve barınma olanaklarını yaratma görevlerini başarıyla tamamlayan Mustafa yoldaş bu çabalarıyla ileride Şemdinli'nin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesindeki tarihi çıkışın merkezlerinden birisi olma koşullarının yaratılmasında önemli rol oynadı. 1984 yılının ortalarına gelindiğinde ülkedeki grupların silahlı propagandanın zeminini yaratma çabası başarıya ulaşmış ve Kürdistan'daki tarihi çıkışın koşulları yaratılmıştı. Bu çıkış için seçilen iki alan vardı: Eruh ve Şemdinli. 15 Ağustos 1984'te Kürdistan tarihinde yeni bir sayfa yazılıyordu. Bu sayfaya yazılan onurlu isimlerden biri 14 Temmuz Silahlı Propaganda Birliği, diğeri ise 21 Mart Silahlı Propaganda Takımı idi. Mahsum KORKMAZ yoldaş önderliğindeki 14 Temmuz Silahlı Propaganda Birliği Eruh'a baskın gerçekleştirirken, komutanlarından biri de Mustafa ÖMÜRCAN yoldaş olan 21 Mart Silahlı Propaganda Takımı da Şemdinli'yi basıyor ve başarılı bir eylemle ulusal kurtuluş savaşımızın başladığını ilan ediyordu. Planlanmasında ve gerçekleştirilmesinde aktif rol aldığı Şemdinli baskını ile Mustafa yoldaş, Kürdistan ulusal kurtuluş savaşının kahramanları arasında yer alırken, komutanlıkta adım adım gelişmesi de hız kazanıyordu.

1985 yılı başlarına kadar Şemdinli'deki faaliyetlerini sürdüren Mustafa yoldaş bir yandan örgütlenme faaliyetlerini sürdürürken diğer yandan da birçok eylemde yer aldı. Yer aldığı eylemlerle Şemdinli ve çevresinde çeteciliğin ezilmesinde önemli katkıları oldu. Yaratılan zemin üzerinde mücadelemizin gelişme koşullarının artması ve yeterli güce önemli oranda ulaşılması sonucu Mustafa yoldaş yeni alanları mücadeleye açmak göreviyle yeni hedeflere doğru yöneldi. 1985 yılı başlarında sorumluluğunu üstlendiği bir grupla beraber Bingöl-Diyarbakır üzerinden Kürdistan'ı bir baştan diğer başa yürüyerek Adıyaman'a ulaştı. Adıyaman ve çevresinde mücadeleyi yükselterek Botan'a bu cepheden güç verme çabası içine girdi. 1985 -86 yıllarında Adıyaman'da Mustafa yoldaşın sorumluluğunda önemli gelişmeler yaşandı. 1986 bahar atılımı Adıyaman'da güçlü eylemlerle karşılandı. Toybelen Petrol Dolum Tesislerinin tahrip edilmesi ve sömürgeci ordu güçlerine önemli darbelerin vurularak bazı askerlerin silahlarına el konulması, Kürdistan'da yeni bir savaş cephesinin güçlendirilmekte olduğunu ortaya koyuyor ve sömürgecileri paniğe itiyordu.

Bu dönemde Mustafa yoldaşın gerçekleştirdiği bir diğer önemli görev de Maraş-Pazarcık alanlarını dolaşarak incelemeler yapması, keşif hareketini yürütmesi ve mücadelenin geliştirilme koşullarını saptaması oldu. Düşmanın 12 Eylül sonrası üzerinde en çok oynadığı, devrimcilerin bitirildiğine kitleyi önemli oranda inandırdığı bu alanda, Mustafa yoldaş geliştirdiği sınırlı ve dar ilişkilerle umut tohumlarını ekmeyi başardı. Alan hakkında önemli gözlemlerde bulunarak Partinin bu alana yapacağı müdahalenin koşullarını saptadı. Halka derin güven ve devrimci inceleme tarzıyla, alanın mücadelenin geliştirilmesine elverişli olduğu, görünürdeki durgun ve yılgın yapının altında hızla umuda ve mücadeleye dönüşebilecek bir yapının yatmakta olduğu ve bu nedenle de alana devrimci müdahalenin acil ve önemli olduğu sonuçlarına vardı; durumu Partiye bildirdi.

Mustafa ÖMÜRCAN yoldaş ülkede gerçekleştirdiği bu görevlerin ardından Parti III. Kongresi'ne katılmak üzere 1986 Haziran'ında yeniden alandan ayrıldı. Ulaştığı yeni alanda aktif olarak III. Kongre hazırlık çalışmalarına katıldı. Bir yandan savaş içinde geçen yılların ardından kendini yenileme çabası içine girerken diğer yandan da savaş deneyimlerini yoldaşlarına aktarmaya çalışıyor; mücadelenin sorunlarının tartışılması ve çözümlere ulaşılması için üzerine düşen rolü oynuyordu. 1986 Ekim'inde yapılan III. Kongre'ye delege olarak katıldı ve Merkez Komitesi Yedek Üyeliğine seçildi.

Kongre ardından Mustafa yoldaş tüm gücüyle III. Kongre Kararlarının hayata geçirilmesi ve yeni döneme hazırlık faaliyetlerine katıldı. Bu dönemde Mahsum KORKMAZ Akademisi yönetiminde görevlendirildi. Kendinde var olan tüm bilgi birikimi ve yetenekleri yoldaşlarıyla paylaşmak, onları geleceğe en iyi şekilde hazırlamak için örnek bir çaba içinde bulunuyor; bu alanda büyük bir fedakarlık ve sorumluluk sergiliyordu.

III. Kongre sonrası dönemde Mustafa yoldaşın ortaya koyduğu çabalar ve kişilik, ulusal kurtuluş mücadelemizde yeniden doğuşun olumlu örneklerini kavramada bir ışıktı benim için. Mustafa yoldaşı daha önce en son 1979'da Antep'te kısa bir süre için görmüştüm. O'nun devrimci mücadelede kaydettiği gelişmeye yakından tanık olmamakla birlikte zaman zaman olumlu gelişmesini duyuyordum. Ancak 1986 sonlarından 87'de ülkeye yönelinceye kadarki sürede Akademi ortamında tanıdığım insan yepyeni bir insandı. Askeri alandan örgütlemeye kadar devrimci mücadelenin hemen her alanında büyük deneyim sahibi, uzmanlaşma yolunda küçümsenmeyecek bir yol katetmiş olan bir öğretmendi karşımdaki. Burjuva eğitiminden sınırlı oranda yararlanmış olmasına karşılık devrim okulunda seçkin bir eğitimden geçmiş; kendisini her yönden eğitmişti. Her konuda bizleri eğitiyor; öğretmenlik yapıyordu. Gerilla savaşının inceliklerini pratik yaşam içinde ölümle burun buruna öğrenmiş, şimdi bizlere deneyimlerini aktarıyordu. Elinde tebeşirle karatahtanın başına geçmiş; anlatıyor, yazıyor, şemalar çiziyordu. Ama devrimci mücadelenin yetiştirdiği bu "profesör"ün geçmişte gördüklerimizle hiçbir ilgisi yoktu; O hayatın gerçeklerini, düşmanı nasıl yeneceğimizi öğretiyor ve öğretirken bile aynı zamanda bir öğrenci olduğunu unutmuyor, devrimci alçakgönüllülüğün en yücesini sergiliyordu.

Yoldaşlarına karşı derin bir sevecenlik duyar; onları hatalara karşı uyarmada, eğitmede, korumada büyük çaba sarfederdi. Sorumluluk duygusu çok derindi. Tehlikeyi sezdiğinde herkesten önce ileriye atılır, kendisini yoldaşlarına siper ederdi. O'nun bu özelliğine Akademi'de yaşadığımız bir olay sırasında çok yakından tanık olduk. Yine dershaneyi doldurmuş, Mustafa yoldaşın gerilla taktikleri üzerine verdiği dersi dinliyorduk. Birden büyük bir gürültüyle dershanenin duvarları, camları sarsıldı. İsrail yeni bir saldırıya geçmiş, kampları bombalıyordu. İlk aklımıza gelen, kampımızın bombalandığıydı. Hemen silahlarımızı alıp açık alanda mevzilenmek üzere kapıya yöneldik. Ancak Mustafa yoldaş hemen gerekli komutları vererek hepimizden önce kapıya yöneldi ve yakın çevrede tehlike olmadığını anladıktan sonra, arkadaşların çıkmasını sağladı. Ardından, arazide üçer-beşer dağılarak konumlanmış olan grupları tek tek dolaşıp eğitime devam etti. Ancak konu bu kez somut durumdan alınacak dersler üzerineydi. Ülkede yaşadığı birçok örnekten yola çıkarak, hava saldırılarına karşı nasıl kamuflaj yapacağımız, nasıl korunacağımız konusunda eğitiyordu bizleri.

Bu dönemde Mustafa yoldaşın sergilediği en seçkin özelliklerinden biri de Parti içi sınıf mücadelesi konusundaki tutarlılığı, Partiye derin bağlılığı ve kendisini bütünüyle devrime adama özelliğiydi. Parti içi sınıf mücadelesinin yoğun bir şekilde yaşandığı bu dönemde III. Kongre çizgisinin tüm yapıya ve kendi şahsına egemen kılınması için yoğun bir çaba sergiliyor; eleştiri-özeleştiri silahını yetkince kullanıyor; Parti çıkarları ve yoldaşlık bağlarını her türlü kişisel, feodal bağın üstünde tutarak sınıf mücadelesinde yerini kararlılıkla alıyordu. Karşısında mücadele edilmesi gereken ögelerin üzerine son dere-

Devamı 19. sayfada

1 MAYIS EYLEMLERLE KUTLANDI

Baştarafı 1. sayfada

lemeye çalışan sömürgeciler, başarılı olamayacaklarını görünce, katı bir sansür uygulamasına başvurdular. Bununla da gelişmelerin düzeyini yansıtmamayı amaçlıyorlar. Ancak tüm örtbas etme çabaları da boşa çıktı.

Bahar Atılımımız, ülke içinde ve dışında büyük yankı uyandırmaya devam ediyor. Sömürgeci ordu birliklerine, özel tim elemanlarına ve son kırıntıları kalan köy koruculuğuna vurulan darbeler, halkımızın ulusal kurtuluş mücadelemiz etrafında daha fazla toparlanmasını sağlıyor. Gelişen mücadelemiz, sömürgecilerin "bitirdik, yokettik" iddialarının asılsızlığını da ortaya koyuyor. Nitekim, özel savaş yönetimi son dönemlerde "bitirdik, yokettik, kalmadılar" biçimindeki nakaratı telafuz etmeyi bıraktı. Özel savaş yönetimi, ortaya attığı iddialara çocukların bile inanmadığını çok iyi biliyor. Bunun için de, bu tür iddiaları nakarat gibi yinelemeyi bıraktı. Bu gelişme düzeyine ulaşmak bile, mücadelemizin gücünü gösteren önemli bir gelişmedir.

Dersim Çiçekli'de karakol baskını

Özel savaş yönetiminin, ulusal kurtuluş mücadelemizin gelişmesini engellemek için olağanüstü tedbirlere başvurduğu bölgelerden biri de Dersim'dir. Önemli bir askeri gücü bu alana yığan özel savaş yönetimi, 1 Mayıs dolayısıyla tedbirlerini daha da yoğunlaştırdı.

1 Mayıs'ı kutlama dolayısıyla ulusal kurtuluş güçlerimizin eylemlere girişeceğini bilen özel savaş yönetimi, özel kuruluşlar, karakol ve kışlalar etrafındaki güvenlik tedbirlerini iki katına çıkardı. Böylece, muhtemel eylemliliğin önünü almak isteyen özel savaş yönetimi, tüm hazırlıklarını ulusal kurtuluş güçlerimizin hareketliliğini engellemeye yönelik olarak yaptı.

Düşmanın bu yoğun hazırlıklarına rağmen, bir ARGK birliği 1 Mayıs'ın anlamına uygun olarak, düşmana beklediği alanlarda ağır bir darbe indirdi. 1 Mayıs günü, Çiçekli karakolunu basan ARGK birliği, düşmana ağır kayıp verdirdi. Baskında 7 asker ölürken, 10'u ağır yaralandı. ARGK birliği baskında kayıp vermeden geri çekilmeyi başardı.

Düşmanın yoğun tedbir aldığı bir dönemde, başarılı bir eylemle karakol baskınının gerçekleştirilmesi, ARGK'nin askeri gücünün geliştiğinin bir kanıtıdır.

Ovacık'ta ihbarcılara ait iki ev yakıldı

Ulusal kurtuluş mücadelemiz önünde ciddi engeller oluşturan ajan-ihbarcı yapıya yönelik geliştirilen eylemler, bu engelin ortadan kaldırılmasında önemli gelişmeler sağladı.

Düşmanın ajan-ihbarcı yapıya ağırlık verdiği bölgelerden biri de Dersim'dir. Köy koruculuğunu geliştiremeyen özel savaş yönetimi, burada ajan-ihbarcı yapıyı örgütlemeye ağırlık verdi. Bazı alanlarda kendisine ihbarcılar bulan düşman, bunları ulusal kurtuluş mücadelemize karşı kullanmaya başladı.

ARGK gerillaları, düşmanın bu oyununu boşa çıkarmak için yoğun bir propaganda, ikna ve yıldırma faaliyetliliği içerisine girdiler. Yürütülen çalışmalar, geniş etki yaratarak, düşmanın oyununu boşa çıkardı. Son olarak Ovacık'ta iki ajan-ihbarcının evini yakarak uyarıda bulunan ARGK birliği, ihanete aman tanımayacağını da bu eylemiyle bir kez daha gösterdi.

Eruh'ta eylem dalgası

Mayıs ayının ilk gününden başlayarak, Eruh bölgesinde peşpeşe eylemler gelişti. 1 Mayıs'ta 5 özel tim elemanı asker ve 1 üstteğmen, 2 Mayıs'ta 1 asker, 3 Mayıs'ta 1 asker, 9 Mayıs'ta çok sayıda asker öldürüldü; onlarcası da ağır bir şekilde yaralandı. Bu yoğun eylemlilik içerisinde ARGK'nin iki kahraman savaşçısı da şehit düştü.

1 Mayıs günü, Eruh-Fındık yolunu ulaşıma kapatan ARGK gerillaları, bütün taşıtları durdurarak kimlik kontrolü ve arama yaptılar. Sayısı 50'yi bulan ARGK gerilla müfrezesi, yola barikat kurdukları sürede 7 adet minibüsü ve çok sayıda taşıtı durdurdular.

Yapılan kimlik kontrolü sonucunda yolcular arasında bulunan 5 özel tim elemanını ayırarak tutukladılar. Barikat sonucu biriken topluluğa yönelik konuşma yapan ve 4 adet minibüsü ateşe veren ARGK birliği, eylemini tamamladığında 5 özel tim elemanını da birlikte götürdü. Yapılan soruşturma sonucu suçları sabit görülen özel tim elemanlarına hak ettikleri ceza verildi. Kurşuna dizilen 5 özel tim elemanı hakettikleri sona uğratıldılar.

Eylem haberini alan sömürgeci ordu birlikleri, eylem alanına yönelik olarak bir operasyon başlattılar. Operasyon alanında ARGK'nin çeşitli noktalara döşediği mayınlara basan düşman askerlerinden çok sayıda ölü ve yaralı var. Bir mayına basarak ağır yaralanan üsteğmen Ömer Mavi daha sonra öldü. Böylece, aynı gün içerisinde düşmana peşpeşe kayıp verdirildi.

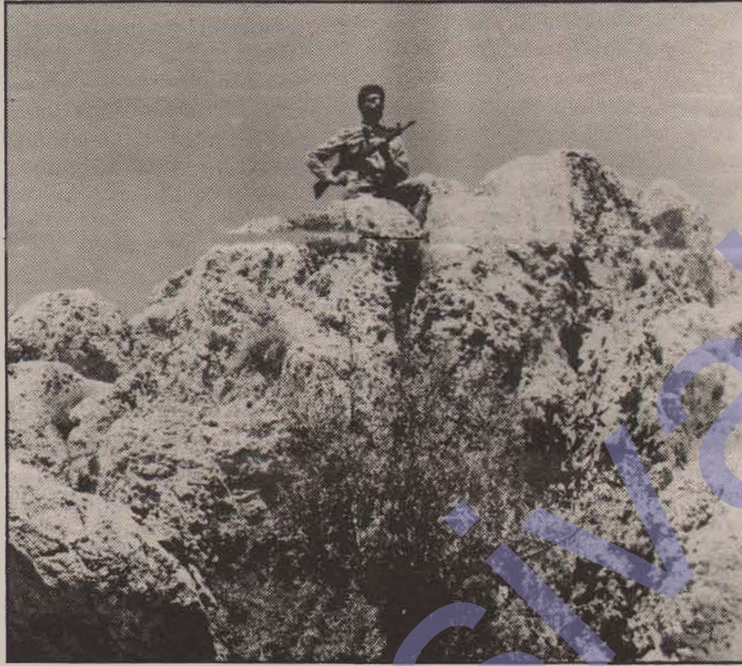
2 Mayıs'ta Türk sömürgeci ordu birlikleri operasyonlarını devam ettirdiler. Eruh-Fındık bölgesine binlerce kişilik özel birlik sevkedildi. Bunların yanısıra, helikopterler eşliğinde özel timler bölgede operasyonlara katıldı. Operasyonu ise Siirt Güvenlik Bölge Komutanı Tuğgeneral Erdinç Türe ile jandarma Alay Komutanı Albay Temel Cingöz yönettiler. Bütün bu çabalara rağmen, sömürgeciler yeni darbeler yemekten kendilerini kurtaramadılar.

Düşmanın operasyon birliğine karşı pusu kuran ARGK birliği, düşman güçlerini yaylım ateşi altında tuttu. Yoğun ateş sonucu 1 asker öldü, bir çoğu da ağır yaralandı.

3 Mayıs'ta ikinci bir çatışma daha meydana geldi. Bu çatışmada 1 asker öldü, bir çoğuysa yaralandı. 8 Mayıs'ta mayına basan sömürgeci askerlerden biri öldü, bir-kaçı ağır yaralandı. Eruh'un Dönerdöver ile Dadaklı köyleri arasındaki bölgede yere döşeli mayına basan sömürgeci orduda panik ve korku daha da arttı. Aynı gün meydana gelen çatışmadaysa 1 asker öldürüldü. Eruh'un Tünekpınar köyü yakınlarında meydana gelen çatışmada düşman güçlere ağır darbe indirildi.

Düşman birliklerine karşı gerçekleştirilen pusu ve baskın eylemleri düşman saflarındaki çöküşü daha da hızlandırdı. Sömürgeci birlikler önemli oranda hareket kabiliyetlerini kaybettiler.

Eruh alanında büyük bir çatışmaysa 9 Mayıs günü meydana geldi. Eruh ilçesi Fındık bucağına bağlı Akdizgin köyünde meydana gelen çatışmada düşmanın büyük sayıdaki gücüne rağmen, ARGK birliği düşmana kayıp verdirmesini bildi. Kesin netice elimize ulaşmamakla birlikte, düşmanın ölü ve yaralı olarak kaybının çok yüksek olduğu bildirilmektedir. Aynı çatışmada ARGK'nin iki değerli savaşçısı da şehit düştü.

Çukurca'da 6 çete silahsızlandırıldı

Çukurca'nın Pinyaniş-Seve mıntıkasında 6 çete silahsızlandırıldı; suçu sabit görülen çetelerden birisi de cezalandırıldı. Cezalandırılan çete, birçok operasyona fiili olarak katılmış, bu operasyonlarda düşmana öncülük etmiş biriydi.

Aynı zamanda yörede de çeteciliğin gelişmesine güç veren bu çetenin hak ettiği cezaya çarptırılması halkta büyük bir etki yarattı. Halk, ihanetçilerin, kendi kardeşlerine karşı silah kullananların affedilmeyeceğini bu örnekle bir kez daha gördü.

Diğer çetelerinse silahlarına el koyan ARGK birliği, bu çeteleri de uyararak, düşmanın yanında, kendi kardeşlerine karşı savaşmaktan vazgeçmelerini istedi. Bir daha düşmanın yanında yer almayacaklarına dair söz vermeleri üzerine, ARGK birliği kalan 5 çeteyi serbest bıraktı.

Pervari ve Şırnak'ta ARGK saflarına katılım sürüyor

26 Nisan günü, Şırnak'ın İkizce köyünde çetecilik yapan bir hain ölümle cezalandırıldı. Öteden beri sık sık uyarılmasına rağmen, ihanette ısrar eden çete, en sonunda hak ettiği cezayı buldu.

Şırnak ve Pervari'de ARGK saflarına gençler yoğun olarak katılmaya devam ediyorlar. Şırnak'ta ve Pervari'de yoğun bir şekilde devam eden katılımlar, bu alanda gelişen Bahar Atılımımızın ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

Şırnak'tan 10'a yakın genç ARGK saflarına katılırken, en son olarak Pervari'nin Erkent köyünden de 3 genç daha ARGK saflarına katıldı.

Ülkemizin diğer alanlarında da ARGK saflarına katılım yoğun bir şekilde sürüyor. Kürdistan gençliği, kendi öz ordusu saflarına katılarak, ulusal kurtuluş mücadelesi saflarındaki yerini alıyor.

5 Mayıs'ta Şırnak'ın Sarıdallı köyüne giden bir ARGK birliği, burada 1 genci askere aldı. Aynı eylemde köylülere yönelik propaganda amaçlı bir toplantı da düzenleyen ARGK birliği, köylülerden büyük bir ilgi gördü.

Cizre'de baskın

9 Mayıs günü, Cizre şehir merkezinde ajan bir aileye ait eve baskın düzenlendi. Aynı zamanda çevreye yozluğu ve ahlaksızlığı yaymaya çalışan ajanın evine düzenlenen baskın halkta büyük bir etki yarattı. Baskın sonucunda evde bulunan 3 kişi ağır yaralandı.

İdil'de bir çete ağır yaralandı

İdil'e bağlı Yüksekköy'de bir çeteye karşı eylem gerçekleştirildi. Köy çıkışında gerçekleştirilen eylemde çete ve kardeşi ağır yaralandı.

ARGK'nin tüm uyarılarına rağmen, çeteciliği bir meslek haline getirip ihaneti sürdüren çete şimdilik hak ettiği ölüm cezasından kurtulmuş olsa da ihaneti sürdürmekte ısrar ederse hak ettiği cezadan kendisini kurtaramayacaktır.

Uludere'de yola mayın

Uludere ilçesinin Ortabağ köyü yoluna mayın döşeyen ARGK birliği düşmana ağır kayıp verdirdi. ARGK birliğinin yola döşediği mayına çarpan düşman birliği ölü ve yaralı olarak kayıp verdi.

Şırnak merkezinde eylem

Şırnak şehir merkezinde koruculuk yapan İsmail Kuran'ın evine bomba atıldı. Yapılan uyarılara rağmen, çetecilikte ısrar eden bu hain son bir kez uyarılarak ihanetten vazgeçmesi istendi.

Son bir uyarı amacıyla yapılan eylem köy korucularını ve bu haini büyük bir korku içerisine sürükledi. Şehir merkezinde kendilerine ulaşılamayacağını sanan bu hainler, gerçekleşen eylemle birlikte ciddi bir uyarı aldılar. Eylemin ardından koruculardaki paniğin daha da arttığı bildirilmektedir.

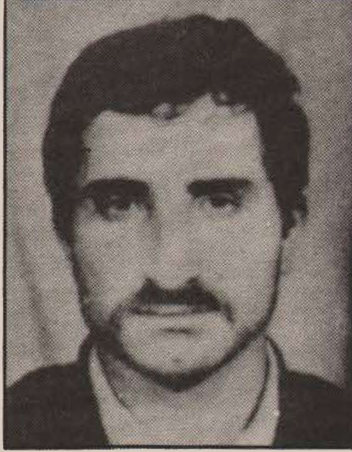
Beytüşşebap-Ayvalık köyüne baskın

Ayvalık köyünde düşmana ajanlık yapan, köy muhtarı ve diğer 2 kişinin evlerine yönelik, saldırı eylemi gerçekleştirildi.

Köy muhtarı ve diğer iki ajanın evlerine yönelik olarak gerçekleştirilen eylemde, hainlerin evleri tamamen yıkıldı, ARGK birliği, daha önceden düşmana işbirliği yapmama konusunda uyardığı 3 haine yönelik gerçekleştirdiği eylemle, çetelerin ve ajanların yüreklerine korku saldı.

Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan 17. ölüm yıldönümlerinde anıldılar

Deniz GEZMİŞ

Yusuf ASLAN

Hüseyin İNAN

6 Mayıs 1972'de idam edilen Türkiye devrimci-gençlik hareketinin önderlerinden Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan ölüm yıldönümlerinde çeşitli etkinliklerle anıldılar.

12 Mart faşizmi ile birlikte devrimci-gençliğin önderleri üzerine amansız bir şekilde yönelen Türk egemenleri, Mahir Çayan ve arkadaşlarını Kızıldere'de, Sinan Cemgil ve arkadaşlarını Nurhak'larda, İbrahim Kaypakkaya'yı işkencede katletti. Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ı ise tutuklayarak idama mahkum etti.

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, ve Hüseyin İnan 6 Mayıs 1972'de idam sehpasına çekildiler. Deniz, Yusuf, Hüseyin celladın idam ipini boyunlarına geçirişini *"Yaşasın Türk ve Kürt halklarının mücadelesi"* sloganı ile devrime duydukları büyük inançla karşıladılar.

Ölümlerinin yeni bir yıldönümünde devrime duydukları büyük inancı idam sehpasında son nefeslerini verirken bile haykıran bu ihtilalci devrimcileri anmak için çeşitli etkinlikler yapıldı. İstanbul Üniversitesi'nde bir grup devrimci, ilerici öğrenci, forum düzenledi. Forumda idam sehpası yakılarak, Deniz, Yusuf ve Hüseyin'in idamları protesto edildi. Öğrenciler 6 Mayıs 1972'nin unutulmayacağını belirterek, anılarına bağlı kalacaklarını haykırdılar.

Türkiye devrim tarihinde devrimci-ihtilalci çıkışı temsil eden 6 Mayıs direnişçilerini ölümsüzlüklerinin 17. yıldönümünde bir kez daha saygıyla anıyoruz. Anılarına bağlılığın da bir gereği olarak, Kürdistan'da bağımsızlık ve özgürlük mücadelemizin bayrağını daha da yükseklerde dalgalandıracağız.

Diyarbakır DGM'de 200 tutuklu tahliye edildi

Yeni yıl başından bu yana yapılan operasyonlarda tutuklanarak cezaevlerine konulan 200 kişi Diyarbakır DGM'de 9 Mayıs 1989'da yapılan celsede tahliye edildi.

Yılbaşından itibaren Batman, Diyarbakır ve Mardin şehir merkezleriyle ilçelerinde yapılan operasyonlarda binlerce yurtsever Kürdistanlı göz altına alındı. Büyük çoğunluğu mahkemelere bile çıkarılmadan, işkencelerden geçirildikten sonra serbest bırakıldı. Günümüze kadar süren operasyonlarda ise 200 kişi tutuklandı. Diyarbakır DGM'de ilk celseye çıkarılan 200 tutuklu da serbest bırakıldı.

Binlerce kişinin gözaltına alınıp, sonradan serbest bırakılması, Türk sömürgecilerinin operasyonlarının hangi amaca yönelik olduğunu çok açık bir şekilde göstermektedir. Ulusal kurtuluş savaşımızın kitleselleşmesini engellemek için faşist Türk sömürgecileri böylesine yaygın tutuklamalara girişmektedir. Yaygın bir terör estirerek kitlelerin ulusal kurtuluş saflarına akışını durdurmaya çalışan özel savaş yönetimi, bahar dönemine girmeden tutuklamaları yoğunlaştırdılar. Binlerce insanımız işkenceden geçirilerek PKK'ye destek vermemeleri yönünde tehdit edildi.

İnsanlık dışı uygulamalara ve uygulanan vahşete rağmen, kitleler düşmana boyun eğmediler. "PKK'ye desteğinizi kesin" biçimindeki düşman tehditine karşı kararlıca Partiye sahip çıktılar. Kürdistan yurtseverlerinin bu kararlı tutumu geleceğin "İntifadası"nın da bir işaretidir. Düşmana karşı artan öfke, ulusal kurtuluş güçlerimiz PKK, ERNK ve ARGK'ye artan destek Kürdistan İntifadası'nın pek de uzak olmadığını haber veriyor.

12 Eylül faşizminin ölüme terkettiği tutuklu devrimci Hamdullah Erbil'e sahip çıkın!

Yaşadığımız son on yıl içinde cezaevine girmeyen, tutuklanmayan, hatta gözaltına alınmayanlar bile bizim koşullarımız hakkında önemli oranda bilgi sahibidirler. Çünkü bu yıllar cezaevleri ve cezaevlerindekilerin karşılaştıkları uygulamalar ile toplumun bütün alanlardaki yaşamın bir göstergesiydi. Ücreti yaşamasına yetmeyen işçi, ürünü yok pahasına elinden alınan köylü, ya da en sıradan demokratik hakkına sahip çıkma durumunda olan insanların tümü cezaevi gerçeğiyle karşı karşıyaydılar. Halen de böyledir. Bu durumda, insanların cezaevine girmesiyle yaşamı hakkında en ciddi kararı vermiş olması gerekiyordu. 12 Eylül'ün gerçekleştiricileri sadece dışarda polisi, işkencesi, ihbarı ve terörüyle değil, aynı zamanda cezaevlerindeki uygulamalarıyla insanları sindirmek, seslerini çıkaramaz hale getirmek istiyordu. Elbette bu durumda da onuruna sahip çıkanları eğer açıktan öldüremiyorsa, bedenen ve ruhen çürütmek, karşısına çıkaracak bir muhalif olmaktan çıkarmak istiyordu. Cezaevlerinde, bu amaca hizmet eden uygulamaları gizli ölüm infazları diye adlandırmak gerekiyor. Aslında buna gizli demek bile uygun düşmüyor. Çünkü düzen, kendine muhalif herkese açık yaşam hakkı tanımayacak biçimde, en yetkililerin ağzından ifade edecek tarzda savaş açmıştır. Bu savaşta, onuruna sahip çıkan onlarcasını şehit verdik. Şimdi yüzlercesi bu yılların tahribatlarını, bünyelerinde tedavisi olanaksız hastalıkların ortaya çıkmasıyla, gizli ölüm cezası infazın sürecini yaşıyor.

Yaşadığımız koşullara yabancı sayılmazsınız. Çünkü dışarda da yaşam koşulları zindandan pek farklı değil. Ama şu da var ki, dışarda insanların yaşamlarını yönlendirmede bizden daha özgür olmaları sözkonusudur. Zaten bir devletin karakterinin bilinmesinde en önemli kıstaslardan biri olarak cezaevlerine bakılmasının belirlenmesi, insanları tutsak edip duvarlar arasına koyduktan sonra, onların yaşamı üzerinde nasıl bir tasarrufta bulunduğunun önemindendir. Tarih, gelişmeye engel olan güçlerin, bu tavırlarını zindanları doldurmakla gösterdiklerine onlarca kez tanık olmuştur. Nitekim gelismeden, özgürlükten ve demokrasiden yana olan güçlerin de ilk önemli eylemlerinin zindanları boşaltmak olduğu örneklerle sabittir. Zindan yaşamı bizim için geleceğin özgürlüğü için ödenen bir bedeldir. Ne var ki her şeyde olduğu gibi, bu konuda ödenen bedelin büyük olup olmaması sadece gelişmeye engel olmak isteyen gücün karakterine bağlı değildir. Bir de bedel ödetilmek istenenlerin, yani topyekün halkın, kendi değerlerine ve haklarına sahip çıkmasının da önemi büyüktür. Nitekim bizleri cezaevlerine doldurmakla yetinmeyip yaşamamızı bile çok gören bir zihniyet elbette onlarca şehit vermeseydik ve dışarda halkın bizim şahsımızda kendi haklarına sahip çıkması olmasaydı bugün aramızda yaşayan onlarca insanı açık ya da gizli yine ölüme yollayacağı kesindir. 9 yıllık sürecin bize ödettiği sadece şehitlerimizle mi sınırlıdır? Elbette değil. Hemen hepimizin açlık grevleri ve ölüm oruçları ardından sadece nişasta ve şekerle yenilenen hücrelerinin direnci en ufak bir mikrobik hastalığa bile dayanamayacak derecede zayıflamış durumdadır. Bizleri ayakta tutan en çok da geleceğe, özgürlüğe olan inancımızdır. Ama bu, aramızdan birilerinin sık sık ölümcül ve tedavisi ya hiç ya da cezaevi koşullarında mümkün olmayan bir hastalığa yakalanmasını önlemeye yetmiyor.

Hamdullah Erbil adlı devrimci arkadaşımıza, Çukurova Tıp Fakültesi Hastanesi'nde **lösemi** (kan kanseri) teşhisi konulmuştur. **Hamdullah** arkadaş 12 yıldır cezaevinde yatmaktadır. Yıllardır onca işkence ve baskı yanında bir de bir çok kere mide kanamasına yolaçan ülserle de uğraşmaktadır. Bulunduğu koşullarda tedavi olanakları olmayan **ülser** yanında bir de **lösemi** teşhisi, 12 Eylül yıllarının devrimci tutsaklara yaşattığı işkence ve baskıların sonucudur. **Hamdullah** sadece bir örnektir. Üstelik, hükümlü olduğu gerekçesiyle bu arkadaş, hastanede tutulmamakta, Adana E Tip'inde hastalığıyla başbaşa bırakılmış bulunmaktadır. Her geçen gün, onun gizli ölüm infazının gerçekleşmesi anlamına gelmektedir.

Daha önce yaşanan örneklerden bilinmektedir ki, tedavisi mümkün olmayan ya da en azından cezaevi koşullarında mümkün olmayanların erken tahliye ya da tedavi izni gibi yasal hakları vardır. Ancak devlet, özellikle de siyasi tutsaklara bu hakkı kullandırmakta cimri davranmakta, bu hakkın kullanımını ya çok geciktirerek pratik olarak geçersizleştirmekte ya da lösemi gibi geç kalınması koşullarında anlamsızlaşacak tavırlar sergilenmektedir. Bu durum karşısında sadece bir insanın, bir devrimcinin yaşaması için çaba gösterme sorumluluğu değil ama aynı zamanda bu sonuca yolaçan işkenceyi lanetlemek ve protesto anlamına da gelecek ve sorumlu yerlerin harekete geçmesine katkıda bulunacak girişimlerde bulunmak insanlık görevidir.

Biz sesimizi sizlere duyurabiliyoruz. Siz bizim duygularımızın yansıtıcısı olarak da çok şey yapabilirsiniz. Buna inanıyor, bunu umuyoruz.

Gaziantep Özel Tip Cezaevinden Devrimci Tutsaklar

Çanakkale ve Bayrampaşa cezaevlerinde açık görüş yasağı

Şeker Bayramı dolayısıyla cezaevlerinde yapılan açık görüşler İstanbul-Bayrampaşa ve Çanakkale cezaevinde engellendi.

Bayramın ilk günü Çanakkale cezaevine gelen tutuklu aile ve yakınlarından 1'nci derecedeki akrabaları dışında, diğerlerinin açık görüşe alınmayacağı açıklandı. Yapılan bu açıklama devrimci tutsakların açık görüş haklarını gaspetmeye yönelik bir girişimdi.

Devrimci tutsaklar bu engellemeyi kabul etmeyeceklerini açıklayarak, 3'ncü derecedeki yakınlarının da açık görüşe alınmasını istediler. Cezaevi idaresinin, daha önce varolan bu hakkı gaspetme girişimleri nedeniyle devrimci tutsaklar görüşe çıkmayarak bu durumu protesto ettiler. *"Ziyaret hakkımız engellenemez. Keyfi yönetime son. Kahrolsun faşist yönetim"* sloganlarını atan devrimci tutsaklar koğuşlarına çekildiler. 1'nci derecedeki yakınlarıyla da açık görüş yapmayarak, cezaevi idaresinin bu tutumunu protesto ettiler.

Bayrampaşa Cezaevinde ise tünel bulunduğu gerekçesi ile devrimci tutsakların görüş hakları gaspedildi. Devrimci tutsaklar ile aileleri ve yakınları, bu yasağı protesto ederek, açık görüş hakkının gaspedilmesine karşı çıktılar.

Impressum:
M. Atar
Göttinger Chausse 75
3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Berxwedan
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach: 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr.: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya	3.00	$	Hollanda	3.00	hfl.
Avusturya	18.00	s.	İngiltere	0.80	£
Belçika	60.00	bfr.	İsveç	6.00	skr.
Danimarka	8.00	dkr.	İsviçre	2.50	sfr.
Fransa	6.00	ff.	Norveç	10.00	nkr.

1 MAYIS KUTLAMALARI BU YIL DAHA MİLİTANCA

Baştarafı 1. sayfada
lemleri gerçekleştirerek 1 Mayıs'ı kutladılar.

Faşist-sömürgeci rejimin, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki yasaklar çemberi 1 Mayıs kutlamaları ile daha açık şekilde kırılmaya başladı. TC'nin yasaklar çemberinin yarılması daha da hızlanacaktır.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, yaygın ve başarılı eylemlerle hızlanarak gelişiyor. **PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN** yoldaş, yeni yıl değerlendirmesinde, **"1989 yılı, her yıldan daha fazla halkımızın olacaktır"** mesajını kamuoyuna duyuruyordu. Ulusal kurtuluş mücadelemiz bugün bu mesajın gerçekliğini yaşıyor.

Türkiye işçi sınıfı, faşist rejimin egemen kıldığı sessizliği bozuyor. 1 Mayıs'ta ve öncesindeki gösteriler, bu yönlü adımların giderek daha da güçlendiğini gösteriyor.

Faşist sömürgeciliğin son durumu, karşısındaki devrimci-toplumsal muhalefetin güçlenmesi oranında kötüleşiyor. 1 Mayıs göstericilerine karşı, faşist kolluk kuvvetlerinin silah kullanması, tutuklamalara girişmesi, dünya kamuoyunda nefretle kınandı. 1 Mayıs'taki faşist saldırılar, TC'nin demokrasi maskesi altındaki faşist yüzünü daha da belirginleştirdi.

Batı Almanya'nın Der Spiegel dergisi, 1 Mayıs'ın, her ülkede bayram havasında geçerken, Türkiye'de kanlı geçtiğini yazdı. Aynı dergi, Türkiye'deki hareketlenmeyi, "Türkiye, sosyal patlama eşiğinde" şeklinde yorumladı.

Kürdistanlı ve Türkiyeli emekçilerin yoğunlaştığı Avrupa ülkelerinde sol güçler 1 Mayıs'ı bildiriler dağıtarak ve yürüyüşlere katılarak kutladılar. Bu yılkı 1 Mayıs yürüyüşlerine ERNK taraftarlarının —bulundukları alanlarda—, geniş ve militanca katılımları hemen herkesin dikkatini çekti. ERNK taraftarı Kürdistanlı yurtseverlerin bu güçlü katılımları, onların bulundukları her yerde kendi davalarının daha bir güçlü temsiline ulaştıklarını gösteriyordu.

Batı Berlin, Frankurt, Paris, Reims, Belçika, Stockholm, Atina **BERXWEDAN** muhabirleri bildiriyor.

Paris 1 Mayıs yürüyüşü

Frankurt 1 Mayıs yürüyüşü

Stockholm 1 Mayıs yürüyüşü

Belçika 1 Mayıs yürüyüşü

BATI BERLİN

1 Mayıs birlik ve dayanışma gününde, Batı Berlin'de iki ayrı koldan yürüyüş yapıldı. Yürüyüş kollarından birini DGB, diğerini Anti-emperyalist gruplar organize etti.

ERNK taraftarları kendi birliklerinin pankartları altında her iki yürüyüş kolunda da geniş katılımlarla yer aldılar.

FRANKURT

Batı Almanya'nın Frankfurt şehrinde, 1 Mayıs-işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü düzenlenen bir yürüyüş ve mitingle kutlandı. Sol grupların ve ulusal kurtuluş hareketlerinin taraftarlarının da yer aldığı 1 Mayıs kutlamasına yaklaşık 20.000 kişi katıldı. Mevcut sayı içerisinde ERNK taraftarlarının sayısı 500'ün üzerindeydi.

Kürdistanlı yurtsever emekçilerin davul-zurna eşliğinde yürüyüşe katılmaları, çevrede izleyenlerin oldukça ilgisini çekti. Miting alanında ise Koma Serkeftin halk oyunlarını sergileyerek tüm kitlenin beğenisini kazandı.

1 Mayıs kutlaması esnasında Türkiye'de 1 Mayıs göstericilerine ateş açılması sonucu bir göstericinin öldürülmesi üzerine, tüm örgütler yeni bir protesto eylemine karar verdiler. TC-Frankfurt Konsolosluğuna kadar korsan yürüyüş düzenlenecekti. Almanların da katılımı sağlandı. Bu arada bazı Türk sol gruplar, ERNK taraftarlarının bayrak ve flama taşımamalarını istediler. Bunun üzerine tartışma çıktı. ERNK'li yurtseverler, gerekirse tek başlarına yürüyecekleri, ama bayrak ve flamalarını da taşıyacaklarını söylediler. Sonunda tartışma, ERNK'li yurtseverlerin isteği doğrultusunda sonuçlanarak ortak yürüyüş gerçekleştirildi. Yürüyüşe yaklaşık 2000 kişi katıldı. Öldürülen göstericinin anısına saygı duruşu yapıldıktan sonra, TC protesto edilerek yürüyüş sonuçlandı.

(Stuttgart/Berxwedan) 1 Mayıs işçi bayramı, birçok Alman, Kürt, Türk ve başka yabancı örgütlerin katıldığı bir yürüyüşle kutlandı.

ERNK taraftarları, 1 Mayıs yürüyüşüne coşkulu ve disiplinli katılımlarıyla çevrenin büyük ilgisini çektiler. ERNK birlikleri (YKWK, YJWK, YXK) pankartı arkasında yürüyen Kürdistanlı emekçilerin kortejinde davul-zurna eşliğinde folklor gösterileri yapılıyor ve Kürt kadınları zılgıt çalıyorlardı. Yine sık sık atılan sloganlar ve toplu alkışlar ilgiyle izleniyordu.

250'ye yakın ERNK taraftarının bulunduğu yürüyüş mitinge dönüştü. Miting alanında 1 Mayıs'a ilişkin konuşmalar yapıldı. Burada da Kürdistanlı emekçiler folklor gösterileri yaptı ve yayın sergisi açtılar. Miting alanında en sona kalan ERNK taraftarları, "APO Hate Hîlvanê" halayını çekerek 1 Mayıs kutlamasını sonuçlandırdılar. Miting alanında 400'e yakın kişilik kitle ERNK'li yurtseverlerin gösterilerini sonuna kadar seyrederek alkışladı.

(Duisburg/Berxwedan) 1 Mayıs günü ERNK taraftarları, Duisburg-Pollman semtinde Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi birlikleri olan YKWK, YJWK ve YXK pankartları altında yürüyüş kortejinde yerlerini aldılar. ERNK taraftarlarının katılımı 300'e yakındı. Yürüyüş boyunca bildiri dağıtıldı, "Bijî 1 Gulan!", "Kahrolsun sömürgecilik, yaşasın bağımsızlık!" ve "Selam selam APO'ya bin selam!" vb. sloganlar sık sık atıldı. ERNK korteji arkasında dost güç SVP taraftarları yürüyordu. "Yaşasın uluslararası dayanışma!" ve "Selam selam PKK'ya bin selam!" sloganları SVP'li dostların attıkları sloganlar arasındaydı.

Yürüyüşün sonunda DGB (Alman Sendikalar Birliği), 1 Mayıs şenliği düzenledi. Bu şenlikte Kürdistanlı çocuklardan oluşan bir folklor ekibi, çeşitli oyunlarıyla gösteri yaptı.

Daha sonra "1 Mayıs'ın siyasal anlamı, güncel gelişme ve görevlerimiz" konulu bir toplantı yapıldı. Saat 14.00'de başlayan toplantıya 150'ye yakın kişi katıldı. Toplantıda YKWK'yi temsilen 2, YJWK'yi 1, YXK'yi 1 ve SVP'yi temsilen 1 arkadaş konuşma yaptılar. Toplantının sonunda olumlu tartışmalar yapıldı. Kürdistanlı ve Türkiyeli işçilere ve Kürdistan'da savaşan gerillalara birer mesaj sunuldu.

PARİS

1 Mayıs yürüyüşü, biri Nation'dan ve diğeri Republique'den olmak üzere iki koldan başlatıldı.

ERNK taraftarları Republique kolunda yer aldılar. 1600 kişilik sayılarıyla yabancılar arasında en kalabalık grubu oluşturuyorlardı. Bastille alanına doğru yürüyüşe başlamadan önce başlangıç alanında her grup gösterilerde bulundu. Tüm örgütler, İstanbul'da bir göstericinin ölümü üzerine saygı duruşunda bulundular.

Başlangıç alanında ve yürüyüş sırasında tüm dikkatler ERNK'li Kürdistanlılar üzerindeydi. Kürdistan'dan eylem haberi geliyor; bu haberler gösterileri daha da hareketlendiriyordu. Tüm kitlede büyük coşku, sevinç ve hareketlilik vardı. Özellikle Ozan Seyitxan'ın "Stalin digot silah û silah" türküsünün eşliğinde Koma Serhed'in folklor gösterisi, alandaki hemen tüm insanları çevresinde topluyordu. Megafonlardan müzik, sloganlar, konuşmalar ve şiddetli alkışlar... Gerçek bir bayram ve zafere adım adım yaklaşmanın sevinci yaşanıyordu.

ERNK, THKP-C (Acilciler), Sosyalist, TKP(B), Dev-Sol ve THKP-C/HDÖ "Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimciler" pankartı arkasında yürüdüler.

Yürüyüş 10.000 kişilik bir mitingle sonuçlandı.

REİMS

Reims'teki 1 Mayıs yürüyüşüne 70'in üzerinde Kürdistanlı emekçi katıldı. ERNK taraftarlarının YKWK pankartı arkasındaki coşkulu ve disiplinli korteji ilgi topladı. Yürüyüş boyunca Fransızca Kürdistan Dosyası vb. yayın dağıtımı yapıldı, tutuklularla dayanışma için imza toplandı. Miting alanında açılan yayın sergisi yabancıların dikkatini çekti.

(Marsilya/Berxwedan) Fransa'nın Marsilya bölgesinde de Kürdistanlı yurtseverler 1 Mayıs yürüyüşüne militanca katıldılar. ERNK taraftarlarının yürüyüş kortejindeki disiplin ve coşkuları, basının ve çevredeki kitlelerin büyük ilgisini topladı. 1 Mayıs yürüyüşündeki en coşkulu ve militan grubu ERNK taraftarlarının oluşturması birçoklarına merak konusu oldu. Bu nedenle birçokları gelip, "Hangi ülkedesiniz" vb. gibi sorular soruyordu ERNK taraftarlarına.

Ayrıca Fransa'nın Alsace-Lorrain ve Dreux alanlarında da Kürdistanlı yurtseverler 1 Mayıs yürüyüşüne katıldılar.

BRÜKSEL, LİEGE, ANVER

ERNK taraftarı Kürdistanlı yurtseverler, Belçika'nın Liege, Brüksel ve Anvers şehirlerinde toplam 1300 kişilik bir katılımla 1 Mayıs yürüyüşüne katıldılar. YKWK pankartı arkasında yürüyen Kürdistanlı emekçiler, yürüyüş boyunca yayın dağıtımı yaptılar, bildiriler dağıttılar.

STOCKHOLM

Kürdistanlı emekçiler, bu yılki 1 Mayıs yürüyüşüne daha coşkulu katıldılar. Kürdistanlı kitleler, üzerinde oynanan tüm oyunlara ve engellemelere rağmen, bir önceki yıla oranla üç misli (300) daha fazla bir katılımla '89 1 Mayıs'ına katıldılar.

ATİNA

Yunanistan'da 1 Mayıs işçi bayramı, dini bir bayram nedeniyle bir hafta gecikmeyle kutlandı.

PKK, SVP THKP-C (Acilciler) ve TKP(B) örgütleri, oluşturdukları **Devrimci Birlik Platformu** (DBP) kortejinde 1 Mayıs mitingine katıldılar. Mitingden sonra, Parlamento binasına kadar yürüyüş yapıldı. Buradan da **Devrimici Birlik Platformu,** Yunan İşçi Sendikası ve bazı Türk solu örgütleri TC elçiliğine kadar yürüyüşü sürdürdüler. Elçilik önünde gösteriler yapıldı. Kitle dağılmak üzereyken DBP, polis kortejini gerileterek ilerledi ve bir Türk bayrağını yakarak basın, TV ve kitlenin dikkatini üzerine topladı.

1989 Newroz kutlamaları coşkuyla sonuçlandı

GELECEK NEWROZLARA...

Baştarafı 1. sayfada

Newroz kutlamasına davetli olarak katılan Torture Center (İşkence Tedavi Merkezi) Başkanı Inge Glenkiane de kısa bir konuşma yaparak, TC'nin Kürdistan halkı üzerindeki baskılarını dile getirdi. Danimarkalı Karin Hilseholm adlı dost, Abdullah ÖCALAN yoldaşın çizdiği portresini hediye etti. Gece programının sonunda çıkan Koma Berxwedan'ın türküler programı ardından söylediği "APO Hate Hîlvanê" ile kitle halay çekerek Newroz kutlaması sonuçlandı.

Newroz kutlamasına THKP-C/Dev Savaş Yurtdışı Temsilciliği, Kopenhag'dan Fıratspor, Stockholm-ERNK taraftarları, Toplumsal Kurtuluş-Danimarka Temsilciliği, Danimarka-Sol Sosyalist ve Danimarkalı demokrat bir dost Lisbet Nielsen dayanışma mesajlarını gönderdiler.

LONDRA: İngiltere'nin Başkenti Londra'da 23 Nisan 1989 günü kutlanan Newroz'a 250 civarında kitle katıldı.

Devrim şehitlerine bir dakikalık saygı duruşuyla başlayan gece programı kitleler tarafından ilgi ve coşkuyla izlendi. Ozan Seyitxan, Ozan Xemgin ve Koma Berxwedan programın müzik bölümlerinde coşkuyla alkışlandılar. 3 Kürt çocuğunun birlikte okudukları şiir beğeniyle dinlendi. Koro devrimci marşlar sundu. Gece kutlamasına ilişkin yapılan siyasi konuşma sloganlarla karşılandı. HUNERKOM'un folklor ekibi, programa iki kez çıkarak Kürdistan'ın değişik yörelerinden halk oyunlarını sergiledi. Sahnelenen tiyatronun konusu ilgiyle izlendi. Gece programı "APO Hate Hîlvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

Londra'daki Newroz kutlaması coşku içerisinde geçti. Kutlamada yaşanan bu coşku, yurtseverler üzerinde önemli olumlu etki bıraktı.

GRONOBL: 23 Nisan 1989 günü Güney Fransa'nın Gronobl alanında kutlanan Newroz'a 400 civarında kitle katıldı.

Kutlama programının kültürel bölümüne HUNERKOM merkezinin ozanları, folklor ekibi ve Paris'ten Koma Serhed katılarak gösterilerde bulundular. Gecede yapılan siyasi konuşmada Newroz'un önemi ve anlamı üzerinde duruldu. Tiyatronun da segilediği Newroz kutlaması "APO Hate Hîlvanê" halayı ile sonuçlandı.

METZ: Fransa'nın Metz alanında Newroz, 29 Nisan 1989 tarihinde kutlandı. Coşkuyla geçen Newroz kutlamasına 600'-ün üzerinde kitle katıldı.

Gece, Newroz'u temsilen özel bir programla başladı. Ozan Xelil Xemgin, Ozan Şemdin, Ozan Tirej, Ozan Seyitxan ve Montbeliard'dan yurtsever ozanlar devrimci direniş türküleriyle programın müzik bölümlerine katılarak kitleyi coşturup alkış topladılar. Montbeliard'-dan folklor ekibi sergilediği oyunlarla alkış toplayarak beğeni kazandı. Gecede yapılan siyasi konuşma, "Selam selam APO'ya bin selam", "Biji PKK-ERNK-ARGK" vb. sloganlarla karşılandı. Folklor ve müziğiyle kutlamaya katılan Koma Serhed, başarılı programıyla kitlenin ilgisini topladı. Tiyatro konusu da kitle tarafından dikkatle izlendi. Son olarak Koma Berxwedan sahneye çıkarak programını başarılı şekilde tamamlayarak alkışlandı. Newroz kutlaması davul-zurna eşliğinde "APO Hate Hîlvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

TRABLUS: 24 Nisan 1989 günü Libya'nın Trablus şehrinde gerçekleşen Newroz kutlaması güçlü katılımlı ve coşkuyla geçti. Kutlamaya 2500'e yakın Kürdistanlı katıldı. Yapılan Newroz gecesine, Kürdistanlılar dışında 200'ün üzerinde yabancı dost da katıldı. Bu dostlar arasında Sovyet, Bulgar, Filistin, Libya, Polisario vb. halklardan ilericiler vardı.

Gece programı şehitlere saygı duruşuyla başladı. Libya-merkezi kültür grubu devrimci marşlar söyledi ve folklor oyunlarını sergiledi. Koma Karker, büyük coşkuyla devrimci halk türkülerini sundu. Ayrıca Binvelid müzik ve folklor grubu gösterilerini sundu. Koma Zarya ise halk oyunlarını sergiledi. Gecede Kürtçe ve Arapça siyasi konuşma yapıldı. Tiyatronun da sahnelendiği gece, geleneksel "APO Hate Hîlvanê" halayı ile sonuçlandı.

BATI BERLİN: 15 Nisan 1989 günü, Batı Berlin'de Newroz bir gece düzenlenerek kutlandı. Newroz kutlamasına 1100'ün üzerinde kitle katıldı. Gece disiplinli ve coşkulu şekilde gerçekleşti.

Newroz kutlamasında üç dilden siyasi konuşma yapıldı. Kitlelerin coşkuyla izlediği programda ozanlar, müzik grupları ve koronun devrimci türkü ve marşları alkışlar ve sloganlar arasında dinlendi. Çocuk ve büyüklerden oluşan folklor ekipleri Kürdistan'dan hareketli halk oyunlarıyla kitleyi coşturarak beğeni kazandılar. Program akışı içerisinde ARGK gerillalarının yaşamını dile getiren video filmi seyrettirildi. Ayrıca tiyatro da gece programında yer alıyordu. Newroz kutlaması "APO Hate Hîlvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

B. Berlin Newroz kutlamasına, B. Berlin-Sosyalist Parti taraftarları, TKP(B) taraftarları, Alman Demokratik İzciler Birliği, YKWK, YJWK ve YXK dayanışma mesajlarını sundular.

GÜNEY-BATI KÜRDİSTAN: Suriye egemenliğindeki Güney-Batı Kürdistan parçasında da Newroz, her yıl olduğu gibi bu yıl da yüzbinlerce Kürdistanlının katılımı ile coşku içinde kutlandı. Kuzey-Batı Kürdistan parçasındaki ulusal kurtuluş mücadelemizden en çok etkilenen bu parçada halkımız PKK-ERNK-ARGK üçlüsünün manevi önderliğinde her yıl daha da çok anlamına kavuşturarak kutladığı Newroz'u bu yıl da birlik ve direnişle bütünleşme yolunda bir adım olarak kutladı. Kürdistanlılar Kamışlı, Derik, Amude, Heseke, Kobani, Afrin vd. yerleşim alanlarında Newroz'u kitlesel katılımla ve halk kültürümüzün en güzel örneklerini giyimlerinden folklorlerine dek zengin biçimde yansıtarak kutladılar.

Güney-Batı Kürdistan'da Newroz kutlaması

Den Haag Newroz kutlaması

NEWROZ KUTLAMALARININ ARDINDAN

1989 Newroz kutlamaları sonuçlandı. Batı Almanya, Fransa, İsviçre, İsveç, Hollanda, Danimarka, Avusturya, İngiltere, Norveç, Belçika, Yunanistan, Lübnan, Avustralya, Suudi Arabistan ve Libya'da ERNK yurt dışı temsilcilikleri tarafından geceler düzenlenerek Newroz kutlandı. Batı Almanya'nın 11, Fransa'nın 3, Avusturya'nın 2, Norveç'in 3, İsveç'in 2, İsviçre'nin 1, Hollanda'nın 1, Danimarka'nın 1, İngiltere'nin 1, Belçika'nın 1, Suudi Arabistan'ın birçok şehrinde, Libya'nın 1, Lübnan'ın 1, Yunanistan'ın 1, Avustralya'nın 1 yerleşim alanında Newroz gecelerine kitlesel katılım sağlandı. Avrupa, Asya, Afrika ve Avustralya kıtalarının toplam 31 yerleşim alanında Newroz coşkuyla kutlandı.

Çizelgede de görüldüğü gibi, 1989 Newroz'u Kürdistan'daki ulusal direnişin etkisiyle daha güçlü bir anlama ulaşarak halkımızın birlik, beraberlik ve dayanışmasını daha da güçlendirmiştir. Bir önceki yıla oranla, açık bir farkla daha da kitlesel olarak kutlanmıştır. '88 Newroz'una 20.000'e yakın katılım sağlanırken, '89 Newroz'una katılım ise 33.000'i aşmıştır. Bu yılki Newroz kutlamalarının bu düzeyde güçlü katılımlı ve coşkulu geçmesi, kabul edilmesi gereken bir gerçeği kabul etmeyen kafalara çarpmıştır: Newroz, direniştir.

Yine bu yılki Newrozlarda diğer bir gerçek de görüldü: Kürdistan adına yabancı dallara tutunarak yaşamlarını sürdürmeye çalışan ilkel milliyetçi ve reformist güçlerin kendi mantıklarına göre olsa bile, Newroz'a sahip çıkamayışları. Yaptıkları bir iki "Newroz kutlaması"nı da kendi güçleriyle değil —çünkü güçleri yok—, meslekleri müzik olan ses sanatçılarının propagandalarını yaparak gerçekleştirmeye çalıştılar. Newroz'u, öylesine anlamsız bir şekilde kutlamak zorundaydılar. Zira Newroz, direniştir. Tabii ki, direniş de reformist-teslimiyetçilerin çok yabancısı oldukları bir olgu.

Direniş ve bağımsızlığın düşmanı bu grupçuklar, her dönemde Kürdistan adına yeni yüzkarası izler bırakadursunlar, Kürdistan bağımsızlık mücadelesi yeni mevziler kazanıyor; Newroz'a bu paralelde yüklü anlamlar yüklüyor ve adının birlik, direniş ve isyan olduğunu ispatlıyor.

NEWROZ'UN KUTLANDIĞI ALANLAR VE KATILIM SAYILARI

(BATI ALMANYA)	
Nürnberg	1000
Rüsselsheim-Frankfurt	1800
Duisburg	1000
Saarbrücken	1000
Hamburg	2000
Stuttgart	1500
Köln / Bonn	2000
Hannover	2000
Braunschweg	400
Bielefeld / Münster	1200
Batı Berlin	1100
(FRANSA)	
Paris	2500
Gronobl	400
Metz	600
(NORVEÇ)	
Stavanger	150
Trondheim	300
Oslo	400
(İSVEÇ)	
Göteborg	200
Stockholm	1000
(AVUSTURYA)	
Viyana	700
...	600
(İSVİÇRE)	
Lozan	4000
(DANİMARKA)	
Kopenhag	1000
(İNGİLTERE)	
Londra	250
(YUNANİSTAN)	
Atina	300
(BELÇİKA)	
Liege	700
(AVUSTRALYA)	
Sidney	...
(LÜBNAN)	
Barlias	1000
(LİBYA)	
Trablus	2500
(S. ARABİSTAN)	
...	...
Toplam: 31	**33.200**

'89 Newroz'u, bu yıl yurt dışının çok daha fazla yerleşim alanlarında kutlandı ve katılımlar çok daha yüksek düzeyde oldu. "Her şey direnişle mümkündür" deyimi, gerçekliğini pratikte gösterdi. Direnişin adı olan Newroz, bu yıl daha fazla sayıda insanımızı bir araya getirerek, birlik ve dayanışmasını güçlendirdi.

Kürdistan halkının isyan ve direniş geleneği olan Newroz'a ancak direnenlerin ve direnenlerin yanında yer alanların sahip çıkabildiği açıktan görüldü. Çünkü Newroz, Kürdistan'ın yeni tarihinde yeni bir içeriğe kavuşmuştur. Newroz'da **Çağdaş Kawa Mazlum Doğan** yoldaşın kanı vardır. Bu nedenle Newroz, Kürdistan halkı için bayram değildir. Hem köle bir halkın hiçbir şeyleri yoktur ki, bir şeyler için bayram kutlasın. Onun yapacağı, kölelikten kurtuluş için her şeyini isyana dönüştürmektir.

Bağımsızlık ve özgürlük yolunda yeni Newrozlara doğru...

"Korku duvarı artık yıkılmıştır..."

Reims muhabirimiz, iznini Kürdistan'da geçiren bir yurtseverle söyleşi yaptı. Kürdistanlı yurtsever emekçi, bu söyleşide kısaca izlenimlerini ve bazı olayları anlattı

□ Kürdistan'a, yıllık izninizi kullanıp gittiniz. Bu süre içerisinde tanık olduğunuz olayları ve gelişmeleri aktarır mısınız?

□ Evet. Ben köyüme varmadan üç gün önce, cezaevinden çıkmış arkadaşlarla görüşmek üzere bir arkadaş köye geliyor. Kim olduğu belli olmayan bir köylü tarafından takip edilmiş. Arkadaş da bunu farkedince köyü terketmek zorunda kalmış. Köyü terkederken bakkala da uğrayarak bazı gıda maddeleri satın almış. Bakkal dükkanının sahibi muhtar, arkadaşa kimliğini sormuş. Arkadaş söylemeyince, muhtar ısrar etmiş. Arkadaş çıkıp gittikten sonra, muhtar karakola bildirmiş. Bunun üzerine köye askerler yığılıyor. Hava da yağmurlu. Ayak izleri kayalık bir dağa kadar takip ediliyor. Operasyon birliği komutanı üsttegmen birliğe dur emrini verdikten sonra, muhtara dönerek, *"yaptığını beğeniyor musun? Buradan gelip geçen yolcuyu hemen karakola bildiriyorsun. Ben de sana uyup Diyarbakır'a bildirseydim burası ana-baba gününe dönerdi. İyi bir muhtar olsaydın, yanına köy korucularını alır, takibe çıkardın. Bir daha böyle bir hata yapma"* demiş.

□ Yani üsteğmen, arkadaşlarla çatışmanın çıkmamasına seviniyor mu?

□ Tabii, evet. O an, üsteğmen için bir bayramdı.

□ Cezaevinden çıkan arkadaşlardan bahsettiniz. Bu arkadaşların durumuna ilişkin bilgi verir misiniz?

□ Ben bunlardan bir arkadaşın durumuna tanık oldum. Bir gün köye bir sürü asker geldi. Bizi köy meydanına topladılar. O arkadaşa yönelik olarak, *"Sen o kadar yıl cezaevinde yattın, ne anladın?"* denilince; arkadaş öne doğru çıkarak, *"eğer konuşmak istiyorsanız, neden yalnız beni çağırıp konuş muyorsunuz da, tüm insanları köy meydanına topluyorsunuz?"* dedi. Bir şey demeden köyü terkettiler.

Bir arkadaş daha vardı. Zaten kolundan sakatlanmış. Bir gün onu da karakola çağırmışlar; *"Sen sekiz yıl cezaevinde yattın ve sakat oldun. Boş bir dava için"* demişler. Arkadaş buna sert tepki göstererek, *"Aslında sizinki boş bir davadır, bizimki şereflidir"* deyince, üzerine çullanılarak dövülmüş. Arkadaş topallaya topallaya karakoldan çıkarken, *"Bunun hesabını katbekat soracağız"* demiş büyük bir kinle.

□ Peki, hiç köy korucularıyla karşılaşıp konuştunuz mu?

□ Evet. Uzaktan iki akrabam da köy korucusudur. Ben bunlarla konuştum. Ben, *"Bu silahları almayın; bunun suçu büyüktür"* dedim. Ama beni dinlemediler. Fazla detaylı konuşmadım. Diğerleriyle hiç konuşmadım. Son dönemde köy korucuları Şemdinli'ye çağrılmıştı. Döndüklerinde, yüzlerinden derin bir pişmanlık okunuyordu.

□ Bu sürede siz herhangi bir baskı veya soruşturmaya tabi tutuldunuz mu?

□ Evet. Beni bir gün karakola çağırdılar. İçeri girer girmez karakol komutanı sigara ikram etti. Sigara içmediğimi söyleyince, *"galiba çekiniyorsunuz"* dedi. *"Hayır"* dedim. Daha sonra çay ikram etti. Bu arada biriki arkadaşın ismini söyleyerek, onları tanıyıp tanımadığımı sordu. *"Hayır"* dedim. *"Fransa'da Apocular'la görüşüyor musun"* diye sordu. Tekrar *"hayır görüşmüyorum"* dedim. Tüm sorularına "hayır veya bilmiyorum" cevaplarını verdim. En sonunda gülerek *"ben şaka yapıyorum. Senin bir mahkemen vardı, onun için çağırdım"* dedi.

□ Başka belirtmek istedikleriniz ve yurtseverlere duyurmak istediğiniz bir mesaj var mı?

□ Kürdistan halkına şunları duyurmak istiyorum: Eskiden düşman, 2 askerini bir köye gönderip her şeyi yaptırırdı. Şimdi ise, yüzlercesi gönderiliyor, halk bunlarla alay ediyor. Ben diyorum ki; **Artık korku duvarı yıkılmıştır.** Yani biz yurtseverler daha fedakar ve daha duyarlı olursak, düşmanın asker sürüleri ülkemizden defolup gidecekler.

Benim güvenim artık sonuna kadar pekişmiştir. Bizim, artık dağ gibi sarsılmaz önderimiz APO var. Şahin gibi vuran ordumuz ARGK var. Her yerde düşmanı yenilgiye uğratan cephemiz ERNK var. Biz bu üç silahımızla düşmanı yeneceğiz.

BERN'DE BASIN TOPLANTISI

21 Nisan 1989 tarihinde, İsviçre'nin başkenti Bern'de Kürdistan Komitesi basın toplantısı düzenledi.

Batı Almanya'da tutuklu bulunan Kürt politikacılar üzerindeki anti-demokratik uygulamaları İsviçre kamuoyuna duyurmak amacıyla düzenlenen basın toplantısına, basın muhabirleri, basın toplantısını desteklemek için AKAT'ın (İşkenceye Karşı Hıristiyanlar Hareketi) Başkanı Ian Haos ve Sekreteri Mario Opizzi ile ASK'ın (İsviçreli ve Kürdistanlılar Derneği) temsilcisi katıldı.

Basın toplantısında Kürdistan Komitesi temsilcisi, Batı Almanya'nın Türkiye ile ilişkileri, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı tutumu ve devrimci Kürt politikacılar üzerinde uyguladığı anti-demokratik uygulamalar üzerinde durarak açıklamalarda bulundu.

İsviçre-AKAT Başkanı İan Haos ise yaptığı konuşmada, PKK önderliğinde gelişen ulusal kurtuluş hareketinin desteklenmesinin bir insanlık görevi olduğunu, kendilerinin ise bu haklı mücadeleyi içten desteklediklerini belirtti. AKAT Başkanı, geçmişte Avrupalı anti-emperyalist güçlerin, Vietnam, Cezayir ve Nikaragua'daki mücadeleleri aktif biçimde destekledikleri gibi, Kürdistan'daki mücadeleyi de desteklemeleri ve TC'nin Kürdistan'da estirdiği teröre sessiz kalmamaları gerektiğini vurguladı.

Direniş şehitleri ve tutuklularla dayanışma gecesi

Nürnberg BERXWEDAN muhabiri

Kürt ve Türk Halklarıyla Dayanışma Birliği, Kürdistan ve Türkiye cezaevlerinde insanlık onurunu korumak için, sömürgeci-barbar işkencelere karşı direnerek şehit düşen ve hala direnmekte olan devrimci tutuklularla dayanışmak ve desteklemek amacıyla bir gece düzenledi.

Kürdistanlı yurtsever ve Türkiyeli demokratların birkaç ay önce kurdukları KTHDB'nin organize ettiği geceye 400 civarında kitle katıldı.

Gece programı zengindi ve kitle coşkuyla izledi. Nihat Behram şiirlerinden okudu ve cezaevlerindeki durumla ilgili bir konuşma yaptı. TAYAD'dan gelen temsilci de konuşarak, tutukluluk koşullarına ilişkin açıklamalarda bulundu. Ozan Savaş devrimci türküleriyle programa katıldı. Kitle sık sık "Kahrolsun teslimiyet, yaşasın direniş" vd. sloganları atıyordu. HUNERKOM sanatçısı Ozan Dilgeş'in söylediği türküler kitleyi oldukça coşturdu. Nürnberg'den folklor ekibinin sergilediği oyunlar canlı ve hareketliydi. Alman demokratlarından oluşan bir müzik grubu, "Binbaşı Ernesto'ya bin selam/APO'ya bin selam" marşını söyleyerek büyük alkış topladı. HUNERKOM'un korosu da direniş türküleri söyledikten sonra, gece, 'APO Hate Hîlvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

KTHDB'nin düzenlediği gece, başarılı ve coşkulu geçerek olumlu bir sonuca ulaştı.

Hamburg'da Alevistan provası

Hamburg BERXWEDAN muhabiri

Hamburg Alevi-Bektaşi Kültür Grubu ve Hamburg Üniversitesi Alman Dili Bölümü 21 Nisan 1989 akşamı "Türkiye Toplumunda Alevilik-Bektaşilik" adlı bir konferans düzenledi. Konferansa konuşmacı olarak Rotterdam Üniversitesi'nden (Hollanda) Prof. Dr. Mehmet Fuat Bozkurt ve davetli olarak Dursun Akçam, Fikret Otyam gibi yazarlar katıldılar. İzleyici olarak katıldığımız bu özel toplantının amacını konuşmacı şöyle açıklıyordu:

"Türkiye'deki sayıları 15 milyonu aşan Alevilerin ve Bektaşilerin varlığını Almanlara tanıtmak; Almanya'da bulunan 35 bin kadar Alevinin azınlık haklarını savunmak; bu azınlık hakları çerçevesinde Almanlarla kaynaşmayı (entegrasyonu) yürütmektir."

Konuşmacı, konferansını Aleviliğin tarihsel kökenleri, Türkiye'de mezhepler ve azınlıklara tanınan haklar ve pratik uygulamalar üzerine çelişkilerle karışık sürdürmeye çalıştı. Güya Türkiye'de din eğitimi resmen Sunni mezhebi çerçevesinde yaptırılıyor ve Alevi-Bektaşilik böylece dışlanıyor! Şimdilik TBMM'de en az 25 Alevi mebus varken, bunlar, Kürtçülük, işkence konularıyla çokça ilgileniyorlarmış, ama Alevilerin haklarına kimse aldırış etmiyormuş!

Alevilik tarihçesi anlatılırken, Altay Dağları'ndan Balkanlar'a uzanan Türk tarihi övünçle savunulup, Yavuz Sultan Selim döneminin Alevi-Sunni çatışmaları özenle anlatılıyordu. Öyle ya Yavuz Sultan Selim'in 40 bin Aleviyi kılıçtan geçirdiği biliniyor. Cumhuriyet ilanıyla, M. Kemal'in laikliği dayatması güya Alevi-Bektaşilere da anayasal demokratik azınlık haklarını garantilemiş, ama son yıllarda bu haklar kullandırılmıyormuş! Buna rağmen "Milli Birlik" etrafında, Türkiye cumhuriyeti menfaatine çağrılar dikkati çekiyordu. Tabii bu yönelim konferans-TC Konsolosluğu ilişkisini de ortaya çıkarıyordu. Sorular ve cevaplar bölümünde bu daha da belirginleşiyordu.

Özellikle Hamburg Kürt Kültür Merkezi'nden bir grubun "dini, kültürel azınlıklar" üzerine eleştirisel soruları konferansın akışını etkiledi, hatta bitişini hızlandırdı.

Kürdistan'da din ve mezhep çelişkileri üzerinde de yoğunlaşan bir savaş ve bunun yurt dışına yansıması, bu tür konferanslarla içiçe yürütülüyor. Helikopterler bir ara "Bakara Süreleri"ni yağdırıyordu Kürdistan'a ve Batman şehir merkezinde de imama zorla rakı içiriliyordu. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi bir halk hareketi olarak, Kars-Dersim-Diyarbakır farkı gözetmeden her aşiret ve mezhepten kaynaşmayı hızlandırıyor ve savaşı derinleştiriyorken, Alevi-Sunni çelişkisini, Alevistan hayallerini böylesi konferanslarla canlandırmak bir "özel savaş" yöntemidir. Ramazan ayı olmasına rağmen oruç-namaz-niyazdan uzak ve böylesi bir Müslüman azınlık olduklarını belirten konuşmacı bir ara "din adamı" değil, bir "bilim adamı" sıfatıyla hareket ettiğini de belirtti. Kısaca Türklük temasının işlenilmeye çalışıldığı bu Alevilik konferansında XIV. yy. Alevi Türkmenlerinin önderi Şeyh Bedrettin ve muridi Börklüce Mustafa'dan pek söz edilmedi. Öyle ya bu ayaklanmalar Osmanlılara ve onların resmi-Sunnilik siyasetine karşı yürütülmüştü.

Toplantıda hazır bulunan Dursun Akçam ve Fikret Otyam bu ortamda, tepkilere ortak olmamak için olsa gerek, Alevilik üzerine insanlık nutku atamadılar. Fikret Otyam 1975'de Cumhuriyet gazetesinde, "Beritan Aşiretinin" fotoğraflarıyla bu konulara öncülük ettiği için ödüllendirilmişti. "Cunta ilericiliği" bu yazar-çizer takımı vasıtasıyla daha nelere el atacak acaba?

PKK ile bağlantılı "terörist birlik" nedeniyle 17 Kürdün davasına ve Federal Savcılığın iddianamesine ilişkin avukatların yaptığı basın açıklaması

—Karlsruhe, 19.04.1989—

"Federal Savcılık tarafından tüm Avrupa'da yürütülen takibat, PKK'ye ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı Türk askeri rejimini destekleme eylemidir"

Bizler, 17 tutuklunun avukatları olarak (Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesine sunduğumuz) kapsamlı itiraz yazımızla ana davanın açılmasına karşı olduğumuzu belirttik. Gerçek bir dava ile bağdaşmayan bu davada önyargıya dayanarak müvekkillerimizi "terörist" olarak gösterme çabalarına ve bu yönlü özellikle de Federal Başsavcılık tarafından yürütülen yoğun propaganda kampanyasına karşı durulmasını kamuoyundan talep etmekteyiz. Yine, kamuoyundan, özel tutukluluk koşullarına ve savunma imkanlarının yoğun olarak engellenmesine karşı protestoda bulunmasını istiyor ve dikkatini tamamen haksız bir temele dayanan Federal Başsavcılığın iddianamesine çekiyoruz. Bu dava, hukuki ölçülere vurulduğunda, açılmasının mümkün olmadığı görülmektedir. Federal Başsavcılık, PKK (Partiya Karkerên Kurdistan) üyesi veya destekleyicisi 17 Kürde karşı Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi 5. Ceza Senatosunda dava açmış bulunmaktadır. Bilgilerimize göre, Ceza Kanununun 129a maddesi ilk kez bir yabancı örgütün "üye" veya "destekleyicisine" karşı uygulanmaktadır. 15 kişi (ki hepsi özel tutukluluk koşullarında tutuklu bulunmaktalar) "terörist birliğe üye olduklar"ndan dolayı, 2 kişi de "destekledikleri"nden dolayı Ceza Kanununun 129a maddesi gereğince yargılanmaktadırlar. Ana iddianamede hepsine karşı, 1983 yılından buyana sözde "terörist örgüt" ile bağlantılı oldukları suçlamalarının yanısıra —bu örgütün kim ve ne olduğuna, iddianamede açıklık getirilmemektedir— başka suçları da (sahte belge düzenlenmesinden tutalım sözde öldürme olayına kadar) işlediklerine dair ayrıca tek tek kişilere karşı da suçlamalar ileri sürülmektedir. Başka tutuklamalar da yapıldı, başka davaların açılması beklenilmektedir. Federal Savcılığın açıklamalarına göre bu dava, şimdiye kadar Ceza Kanununun 129a maddesine göre Federal Almanya'da açılan davaların en büyüğünü oluşturacaktır. Henüz davanın görüleceğine dair bir kararın verilmesinden önce, Ceza Kanununun 129a maddesi gereğince yapılacak olan duruşmalar için şimdiden Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi binasının özel olarak yeniden inşası için 7 Milyon DM masraf edilmiş; inşaata şimdiden başlanmış bulunmaktadır.

Yıllardan beridir tüm Avrupa ülkelerinde, özellikle de şu anda Federal Almanya Cumhuriyeti'nde (FAC) Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi ve Kuzey Kürdistan'da Türkiye'ye karşı verilen silahlı mücadeleye yönelik, her şeyden önce de bu mücadelede büyük rolü olan PKK'ye karşı bir propaganda yürütülmektedir. Şimdiye kadar diğer ülkelerde (İsveç, Fransa, İsviçre) PKK'ye karşı yapılan karalama ve suçlamalarda çok az denecek şekilde başarı elde edilebildi, hatta büyük oranda tamamen boşa çıktı. (İsveç'te işlenen Palme cinayetinin PKK'ye yüklemek istenmesinde görüldüğü gibi.) Şimdi ise yapılan karalama ve suçlamalar Federal Savcılık tarafından FAC'de yoğunlaştırılmak istenmektedir. "Başarı" derecesi burada az görülmemektedir, zira;

— Diğer Avrupa ülkelerinde benzeri bulunmayan Ceza Kanununun 129a maddesi FAC'de bulunmakta ve bu maddeye dayanılarak özel yetkilerle donatılmış Federal Kriminal Dairesi (BKA), Federal Savcılık ve bazı Eyalet Üst Mahkemeleri, hukuk devleti esaslarıyla çelişen, özel tutukluluk ve özel tutukluluk genelgesi çıkarma yetkisine, bunu politik oluşum ve gelişmelere uygulama imkanlarına sahip bulunmaktadırlar.

— Devletin politik çıkarlarını dile getiren, Türk hükümetinin politik çizgisini —Kürdistan kurtuluş mücadelesini "terörist" olarak karalama— destekleyen devlet kurumlarının, bunu FAC'de daha yoğun bir şekilde işlemekte oldukları söylenebilir. Türkiye'deki yatırımların en büyüğünü FAC yapmaktadır. O, özellikle NATO'nun doğu kanadının sakin, sessiz olmasından kendini sorumlu hissetmektedir. Bundan başka, ayrıca çok geniş bir taraftar kitlesine sahip olan büyük bir Kürt örgütünün "terörist" olarak gösterilmesi, yabancılar ve sığınmacılar kanununu sertleştirmede haklılık kanısına denk düşürülmek istenmektedir.

1. Dava hukuksal olarak karışık ve tutarsız, hukuk politikası açısından tehlikelidir.

Federal Savcılık iki yıldan bu yanadır bir bütün olarak PKK'yi "terörist" olarak lanse etme yönünde geniş ve yoğun bir basın politikası yürütmektedir. PKK'ye mal edilen cinayetler ve "Halk Mahkemeleri" gibi değişik iddiaların kısmi olarak yanlışlığı ortaya çıkmış bulunmaktadır. Soruşturmaların başlangıcından kısa bir müddet sonra, bu iddialar temel gerçeklikler olarak kabul edildi ve yaygınlaştırıldı. Yaygın tutuklamalara, aramalara ve el koymalara da sebebiyet verildikten sonra, Federal Savcılık nihayet davayı iç politika ön çalışmasının geçici olarak "taçlandırılması" (zaferi ç.n.) olarak ileri sürdü.

20 Ekim 1988 tarihinde Federal Savcılık 249 sayfayı kapsayan iddianamesi ile bir taaruzu başlattı. Bu taaruzda, şimdiye kadar Ceza Kanununun 129a maddesinin kapsamını birçok noktada aştığını ve nihayet bu üst yargı organının ciddiyetini ve hukuk devleti anlayışını açık bir şekilde aydınlığa çıkarmaktadır.

Hukuki açıdan iddianame öyle karışık ve temelsiz ki, "normal" bir savcının böyle bir iddianameyi ileri sürmesi mümkün değildir. Açıkçası, Federal Savcılık, güven içinde, Özel Senato ile (Ceza Senatosu ç.n.) birlikte garanti edilen çalışmayla bunu başarabileceği düşüncesindedir. Her şeyden önce, karışıklık aşağıdaki çıkmaza dayanmaktadır: Açıkçası, bir taraftan Federal Savcılık iç politika ve propaganda alanında kendisine yarattığı durumların muhakkak olduğu gibi kalmasını istemektedir. Bunun için de, yargı işlevleri kendilerince yürütülen yabancı örgütlere karşı mücadelede sorumlu merkez olarak kendisini gören Federal Savcı Rebmann'a göre, Ceza Kanununun 129a maddesine göre bir "terörist birliğin" muhakkak ortada olması gerekir. Diğer taraftan ise, yaptığı propagandaya karşılık PKK'yi hem hukuki, hem de gerçek nedenlerden "terörist" olarak yargılamanın korkusu ve bu korkudan da öte, dış politik nedenlerden dolayı da içine gireceği çıkmaz korkusu vardır.

Davanın bir bütün olarak PKK'yi karşısına alması mümkün değil. —Çünkü, FAC'de geçerli olan hukuki çerçevede, Ceza Kanununun 129a maddesine göre, yabancı bir örgüt olan PKK'ye —Merkezi Şam'da bulunmaktadır— saldırılamaz. Anayasa Mahkemesinin 3. (politik) Ceza Senatosunun son olarak 1982 yılında bir Neo-faşist örgüt olan "Hoffman Savunma Spor Grubu-Yurt dışı" üyesi olan Alman vatandaşları davasında almış olduğu karar gibi. (Dava Dosyası: BGHSt 30 328 ff) Bu da FAC'ın açıkça bir dünya polisi rolünü oynama küstahlığı manasına gelir ki, o zaman PKK'nin Kürdistan'daki faaliyetleri ve oradaki silahlı ulusal kurtuluş mücadelesini de burada yargılamak zorunluluğu doğar.

— Çünkü, Federal Savcı, PKK'nin cinayetleri ve özgürlükleri kısıtlamayı örgütlemediğini, tersine bir bütün olarak FAC'de Kürtler arasında yayınsal, kültürel ve sendikal çalışmalar yürüttüğünü inkar edemeyecektir. Şimdiye kadar Federal Savcı ve BKA'ın karanlık kişilerin açıklamalarına, birçok kez canalıcı noktalarda yanlışlığı ispatlanan tercümelerdeki yanlışlıklara dayanarak yapabildikleri tutarsız açıklamaları olayları PKK tarafından veya onun bir yan örgütü tarafından yapılmadığını göstermektedir. Tersine, olaydan olaya değişiklik gösteren, bireysel kişilerin bireysel olaylarıdır. Federal Savcı kendisi bile, kendi açıklamalarını ispatlamak için, olanlardan hemen hemen partiden kimsenin haberi olmadığını belirtmektedir. Ancak böylece açıklamalarını belli bir tutarlılığa kavuşturabilir. Federal Savcı FAC'de gerçekleştirilen bireysel olayların (C.K. 129a maddesine göre. İddianame bunlara dayanmaktadır) Partiden "oldukça gizli" olarak organize edildiği iddiasına sıkıca sarılmaktadır.

Böylece iddianamede PKK'nin sözde herhangi bir alt örgütünün, FAC'de bireysel olaylardan sorumlu "alt örgüt" olarak ileri sürülmesi denenmektedir.

Keza; Anayasa ve Federal Üst Mahkemelerin kararlarında belirtilen özelliklere uygun bir örgütün varlığı dahi oldukça açık kalmaktadır; hele de sözkonusu olan örgüt çerçevesi, yapısı ve özellikleri olunca. İddianame ve soruşturmaların önemli kesimlerinde FAC'de olduğu ileri sürülen örgütün (mahkeme kararlarının öngördüğü şekilde) yapısı, bileşimi, örgütsel yapısı asgari derecede de olsa, bırakalım bir kez tanımayı, tahmin dahi edilememektedir. Federal Savcı tutukladığı insanların çoğunu "terörist örgüte" üye olmaları nedeniyle —ihtimalen bu durum bilinmeyen daha büyük sayıda insanlar için de geçerli olacaktır— yargılamak istemektedir. O halde sormak lazım: "Terörist örgüt" olarak hangi örgüt kastediliyor?

İddianamenin hiçbir yerinde —toplamı 430 sayfayı kapsayan iki dosyadan oluşmaktadır.— Savcılık "örgüt" olarak ileri sürdüğü yapıya ilişkin herhangi bir işaret, somut faaliyetlerini ve bu yapıyı örgüt yapabilecek özellikleri gösterememektedir. Uzun yıllardır sürdürülen soruşturmalara rağmen, Federal Savcının bunu yapacak güçte olmadığı görülmektedir. Görülmektedir ki, iç ilişkileri bilinmeden, daha birçok sözde örgüt, grup, grupçuk ve insan birlikleri, bireysel kişilere kadar indirgenen, içinde çelişkiler taşıyan ve kesişen birlikler ortaya çıkarılarak, yan yana düzülecektir. Böylece hukuk diline sürekli olarak aşağıda görüldüğü gibi, PKK'ye mal edilen beklenmedik yeni terimler girmektedir: "Avrupa Önderliği", "Önder Takımı", "Önderlik", "Önderlik düzeyi", sözde bir "Avrupa Merkez Komitesi", bir "Avrupa Çalışma Alanı, Parti Birliği, Kontrol ve İstihbarat", keza FAC'de "Gruplar", "Özel görevler için", "Halk Mahkemeleri" veya "Devrim Mahkemeleri", "Parti Araştırma Komisyonları", "Bölgeler düzeyinde", "Alt Komiteler", "Cephe Komiteleri" vb... Bir kez Federal Savcının toplayabildiği tüm şeylerden suçlanan "örgütün" nasıl oluştuğunu iddianamede hukuki olarak açıklamadığı ve bu yönlü bir tercihinin de olmadığı görülmektedir.

Evet dahası da var. Gerçi Federal Savcı bir ara başlıkta "FAC'de PKK'nin yan örgütü" deyimini kullanmaktadır. Ama hiçbir yerde, her ne olursa olsun sadece nispi de olsa, kendisi tarafından ileri sürülen gruplaşmaların —Anayasa Mahkemesinin geçerli kararına göre, merkezi yurt dışında olan ana örgütün bir yan örgütünün takibata uğramama dokunulmazlığı vardır- FAC'deki, "örgüt" (ler?)'in bağımsızlığı iddia edilmiyor. Tam tersi, Federal Savcı kendisine tam da uygun olan, kendisince çizdiği PKK'nin Marksist-Leninist ve demokratik merkeziyetçiliğe ilişkin "korkunç" resmini—her üyenin ve yan örgütlerin MK emirlerine ve hatta Genel Sekreter A. Öcalan'a tamamen bağlı olduğunu sık sık vurgulamaktadır.

Geçerli hukuk ölçülerine göre, dava kendi içinde kararsız ve tutarsızdır. Dava hukuk politikası uyarınca planlanmıştır, bu da Ceza Kanununun 129a maddesinin daha da genişletilmesi tehlikesi anlamına gelmektedir.

Eğer bu dava açılacak olursa şu ana kadar Ceza Kanunun 129a maddesinin uygulanması sonucu edinilen tecrübelere göre, hukuki açıdan tutarsızlığına rağmen şu sonuçları doğuracaktır:

— İlk kez bu paragrafın (129a ç.n.) 50'li ve 60'lı yıllarda (eski) KPD (Alman Komünist Partisi) FDJ vb. örgütlerin üyelerine karşı uygulandığı gibi, bir kitle işçi örgütünün tüm üyelerine karşı uygulanması sözkonusu olacaktır.

— İlk kez olarak —cüzi de olsa— bir yapı oluşturulmuş olacaktır. Her ne şekilde olursa olsun, buna dayanılarak uydurma "yan örgütler" FAC'de takibata uğrayacaktır. Ki, Cenevre Sözleşmesi ve 1977 tarihli ek protokolüne göre, bağımsızlık mücadelesini destekleyen yurt dışı örgütleri cezai takibe uğrayamazlar. Böylece dava diğer 129a davaları için de, örneğin, İRA, PLO vb. örgütlerin üyelerine karşı bir öncü rolü oynayabilir.

— Eğer örgüte malledilen suçlamaların net olarak ispatı istemi kesinlik kazanırsa, o zaman "terörist örgüte" sadece üye olmak veya desteklemek nedeniyle yapılacak olan takibatın keyfi bir hukuk zihniyeti olduğu tamamen ortaya çıkmış olacaktır.

2— Özel takibat önlemleri (yöntemleri ç.n.) ve Federal Savcının basın kampanyası önyargı havasını yaratmaktadır.

Basının "FAC tarihinde görülen en büyük terörist davası" olarak gösterdiği dava, başlangıçtan beri alışılagelmemiş durumları karakterize etmektedir.

— Dava, yabancı örgütleri takibata uğratmayı mümkün kılan Ceza Kanunu 129a ek maddesinin 1.1.1987 tarihinde yürürlüğe girmesinden hemen birkaç gün sonra, Federal Kriminal Müdürlüğünün (BKA) geniş kapsamlı bir dosya açmasıyla başlatıldı.

— 1987 yazından bu yana Almanya çapında Kürt örgütlerine yönelik aramalar, operasyonlar ve tutuklamalar yürütülmektedir. 700.000 DM'ye elkonuldu. Ve altı aya yakın, hiçbir hukuki neden gösterilmeden alıkonuldu. Legal olarak yapılan birçok Kürt örgütlerin geceleri çeşitli bahaneler ileri sürülerek yasaklandı veya katılan tüm kitlelerin üzeri aranarak, kayıtlara geçirildi. Daha 1988 Aralık ayında Feyka-Kurdistan'ın Bonn'da yapılan bir toplantısı polis tarafından kesintiye uğratıldı.

— Sadece Federal Almanya çapında Kürtler çağrılarak PKK veya belirli yöneticileri hakkında sorgulanmakla kalınmadı, aynı zamanda İsveç ve Hollanda'da şahitlerin ifadesine başvuruldu. Federal Savcı İsveç, Fransa, Hollanda ve hatta Türkiye'den insanların buraya teslim edilmesi için resmi başvurularda bulundu.

— Kendilerine karşı hiçbir şey (suçlama ç.n.) bulunmayan Kürtlere karşı bazı toplantı ve geceler esnasında ve Türk Cumhurbaşkanı Evren'in ziyareti esnasında, evlerini terketmeme yasağı uygulandı.

— Federal Savcı, "Suçlu ba-

yan K'nin tutukluluk halinin kaldırılması halinde yurt dışı edilmesi durumunda tutuklanma ihtimalinin olup olmadığı'' şeklinde sormasından sonra, 1988 Haziran'ında sığınma başvurusunda bulunmuş bulunan bir tutukluya karşı yetkili Sulh Mahkemesince yurt dışı kararı verildi. Sulh Mahkemesi hukuki bir dayanak bulamamasına rağmen, ilginç bir neden ileri sürdü: ''Federal Almanya kendisinin yabancı terörist örgütlerin oyun sahası olarak kirletilmesine müsaade edemez. Politikacılar cesaretsiz kaldığı müddetçe, eğer böyle yurt dışı edilme olayı idari makamlara kalırsa, bu her şeyden önce mahkemelerin (yargı organlarının ç.n.) görevidir.

Her ne kadar sonradan bu karar bozulduysa da davaya yaklaşımın tehlikelerini göstermektedir.

Avukatlara gönderilen dava dosyalarının fotokopisi bu arada 150 klasöre (30.000 sayfayı aşmaktadır) vardı. Bunların içinde, destekleyenler, ilişkiler ve sayısız insanların kişisel özellikleri ve adlarını kapsayan Kürt örgütlerine ait resmi ve gizli binlerce belge bulunmaktadır. 1988 Ekim tarihli dava iddianamesi 250 sayfayı kapsamaktadır. Buna ispat belgeleri ve bulundukları yerleri gösteren 300 sayfa daha eklenmelidir.

— Davanın görüleceği yer olan Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesinin devlet güvenliğiyle görevli Senato binası özel olarak bunun için aylardan beridir 7 milyon DM harcanarak, bir nevi çok sağlam bir sığınak haline getirildi. Halbuki davanın açılıp açılmayacağına ancak şimdi karar verilebilmektedir.

Federal Savcılık şimdiye kadar konuya ilişkin yaptığı tüm açıklamalarında sözkonusu davanın çok önemli olduğunu vurguluyordu.

''Kürtlerin bu davası devlet güvenliğimizi ve yargı organlarımızı, hukuki alanda şimdiye kadar bilinmeyen boyutlarda sorunlarla karşı karşıya getirmektedir...'' (Basın Açıklaması, 21.7.1988, sayfa 6)

Protesto eylemleri, hakim ve savcılara karşı sözde tehditlere —ki bunun ispatlanması için şimdiye kadar beş kez başvurulmasına karşın herhangi bir ispat delili gösterilemedi— ilişkin şöyle denilmektedir:

''Federal Savcılığın soruşturmalarının yürütülmesini etkilemek maksadıyla 1977 yılından bu yana böyle bir şey görülmemiştir ve hele yabancılar tarafından hiç bir zaman olmamıştır...'' (aynı açıklama, sayfa 5)

Kulakları tırmalayan seslerden sonra Federal Savcı kendisi tarafından takip edilen politik hedefleri açıklayıp, sonuç almak istemektedir:

''PKK'nin ileri düzeydeki elemanları bilmeliler ve aynı zamanda düşünmeliler ki, bu tür eylem ve tehditlerle FAC'de belli bir oranda yabancı düşmanlığına kendileri zemin hazırlamaktadırlar. Bu bağlamda, ülkemizin güvenlik çıkarlarına yararı olmayan, geniş müsamahakar bir sığınma-ve yabancılar politikasının bir faktör olarak ileri bir süreçte devletimizi istikrarsızlığa götürebileceğini, gözönüne almak zorunluluğu vardır.'' (aynı açıklama, sayfa 5)

Gerçeklerin aydınlığa kavuşması için, avukatlar olarak bugüne kadar giriştiğimiz tüm çabaların boşa çıktığı bir esnada, Federal Savcının bu ve diğer tüm açıklamalarına istisnasız tüm basın ve yayın kuruluşlarında az veya çok yer verildi.

Bu nedenle şu sonuca vardık:

Federal Savcı, basın ve yayın kampanyası ve buna paralel olarak yürütülen takibat ve baskı yöntemlerinin yarattığı önyargılar sonucu, artık gerçek bir davanın görülmesinin mümkün olmayacağı görülmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine göre, suçluluk ihtimalinin artık sadece partiye bağış olayı olarak görülmemesi gerekir. Açıkçası Yabancılar ve Sığınmacılar Kanununun daha da daraltıldığı bir zamana, ''PKK'nin davası'' ile ''Kürt terörü'' korku ve yabancı düşmanlığını geliştirir düşünceleri gerçekle bağdaşmamaktadır.

3— Tutukluluk koşulları ve savunmaların kısıtlanması,

Suçlanan tutuklular çok sıkı koşullarda tek kişilik hücrelerde, özel emniyetli yerlerde tutulmaktadırlar; hücrelerde ek emniyet tedbirlerine başvurulmaktadır. Ziyaretçiler ve tutuklular hem ziyaretten önce ve hem de ziyaretten sonra aranmaktadırlar. Avukatların yazışmaları da kontrol edilmekte, avukatların telefon görüşmelerine dahi müsaade edilmemektedir.

Geçen yılın Mayıs ayına kadar diğer tutuklularla ilişki tamamen yasaklanmıştı, tutukluların sivil elbise giymelerine müsaade edilmemekte, hücre pencereleri ek olarak ızgara telle veya delikli metal tabela ile kapatılarak, dışarıya karşı görüş engellenmekte vb... Avukatların çeşitli başvuruları, değişik önerileri ve tutukluların birçok kez açlık grevine başvurmalarından sonra, ''soruşturmalar esnasında tutukluların hal ve davranışları gözönüne alınarak'' Mayıs 1988'den itibaren tutukluluk koşullarında kismi bazı hafiflemelere gidildi: Cezaevlerindeki kitlesel toplantılara katılma imkanı, sivil elbiselerin giyilmesine izin verilmesi, pencerelerden dışarıyı görmeyi engelleyen maddelerin kaldırılması gibi. Diğer kısıtlamalar ise, ''davanın özelliği gözönüne alınarak'' olduğu gibi kaldılar. Eğer soruşturma esnasındaki tutukluluk hali ve cezaevi düzeni gerektiriyorsa, Ceza Davaları Düzenleyen Kanunun (StPO) 119. mad. 2. fık. kısıtlamaların tutuklulara uygulanmasını öngörür. Tek tek durumların incelenmesi ve gerekçelendirmeler müvekkillerimize uygulanan kısıtlamaların haksızlığını göstermektedir. Kısıtlamaları haklı gösterecek herhangi bir nedenin varlığı ne iddia ve ne de ispat edilmektedir. Ne suçlananlar, ne de bir bütün olarak PKK, FAC'de devlet kurumlarına yönelik, hele cezaevinde, eylemleri nedeniyle suçlanmamaktadırlar.

Davaya bakmakla sorumlu Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi davanın kendisine devredilmesinden sonra, tutukluların önceden ifadesine, avukatların görüşüne ve tek tek olayların gerekçelerini incelemesine başvurmadan, Kasım 1988 tarihinde 57 maddeden oluşan, tecriti daha da sıkılaştıran yeni bir tutukluluk genelgesi çıkardı. Ayrıca şu hususlar da ileri sürülmüştü: Hücre kapılarına ek bir anahtar veya zincirin takılması, hücre pencerelerinin ek olarak ızgara tel veya delikli metalle kaplanması, diğer tutuklularla kesin olarak teması kesme, aramalar, avukatların savunma yazılarının kontrolü, göze çarpmayacak şekilde tutukluyu gece ve gündüz sürekli gözetleme vb. Buna karşı birçok açlık grevleri ve protesto eylemleri yapıldı. Avukatlar olarak Federal Üst Mahkemesinin tutumuna karşı birlikte yaptığımız açıklamada tepkilerimizi dile getirmiş ve tamamen nedensiz olarak oluşturulan tutukluluk koşullarının sertleştirilmesinin müvekkillerimizi —bir kısmı Alman dilini konuşamamaktadırlar— özellikle etkilediğini vurgulamıştık. Başlangıçtan beri müvekkillerimize zoraki olarak uygulanan kısıtlı yazışma ve haberleşme olgusu yanında bir de tecrit durumunun varlığı, fiziki ve psikolojik olarak büyük etkiler yaratmaktadır. Özellikle tutuklular tehlikeli olarak görüldükleri için böyle hareket edilmekte; yani tutukluluk koşulları sertleştirilerek sonuç alınmanın denendiği açıkça görülmektedir.

Yukarıdaki girişimler üzerine Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi Şubat 1989'da koşulları bazı noktalarda hafifletmek zorunda kaldı; hücrelerin ek emniyet tedbirleri kısmi olarak geri alındı; bazı cezaevi yönetimlerine cezaevinde yapılan kitle toplantılarına katılmama yasağının kaldırılma yetkisi verildi; gazete ve dergilerin alınması sınırı biraz genişletildi.

Müvekkillerimizin tecrit durumları tabi hiçbir zaman kaldırılmadı. Cezaevlerinin çoğu, mantığa uygun bir biçimde diğer hükümlülerle ilişki imkanlarının genişletmesini hiç düşünmedikleri gibi, hatta bazıları kolaylıkların uygulanmasına tamamen karşı çıkmaktadırlar!

Özellikle ''Serxwebûn'', ''Berxwedan'' gazeteleri ile ''Ağrı Yayınevi'nin diğer yayınlarını alma yasağı olduğu gibi kaldı; zira bunlar, ''PKK'nin yayın organları''ymış. Ziyaretlerin, Eyalet Kriminal Dairesinden bir görevlinin hazır bulunması şartıyla ve cam arkasında en fazla 30 dakika olmak üzere ayda iki kez yapılmasına izin verilmektedir. Telefon görüşmelerine ancak özel durumlarda cezaevi yönetiminin müsaadesiyle ve bir tercümanın hazır bulunması koşuluyla izin verilmektedir.

Gerek bizlerden müvekkillerimize ve gerekse de müvekillerimizden bizlere postalanan mektuplar ancak 4 haftalık bir süreden sonra verilmektedir, kısmen daha da uzun bir süreyi kapsayan durumlar yaşanmaktadır. Tutukluların Kürt gazetelerine gönderdikleri birçok yazılarına Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesince, ''suçlananlar mektuplarla PKK'nin lehine politik ajitasyon yapmaktadırlar'' gerekçesiyle el konulmaktadır.

Bu nedenle şu sonuca vardık:

Bu gerekçe ile Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi gerçekte PKK'yi bir bütün olarak takibata uğratmaktadır ve böylece Federal Savcılığın politik çizgisini —Evet hukuki olarak sadece PKK'nin FAC'daki bir ''Yan örgütü'' yargılanır olmasına rağmen— takip etmektedir.

Kürt gazetelerinin okunmasına izin verilmemesi, savunma ve düşünce özgürlüğüne vurulmuş en büyük darbedir. Müvekkillerimiz PKK için veya PKK bünyesinde yürüttükleri faaliyetlerinden dolayı suçlanmaktadırlar. O halde, savunmalarını hazırlamak için mevcut kendi yayınlarından yararlanmalarına imkan verilmek zorunluluğu vardır.

Ceza Kanununun 129a maddesine göre açılan davalarda savunma oldukça sınırlıdır. Diğer ek engellemeler şunlardır:

— İddianameden başka ayrıca soruşturma dökümanlarının önemli yerlerinin Kürtçe veya Türkçe olarak tercüme edilmesine Federal Savcı ve Federal Üst Mahkeme karşı çıkmaktadırlar. Bu, tutuklularla avukatları arasında davaya ilişkin yapılan görüşmeleri imkansız kılmak demektir.

— Senatonun verdiği bilgiye göre, ekonomik anlaşmazlıklarla ilgili davalarda mümkün iken, bu davanın oldukça geniş ve karışık olması nedeniyle, suçlananın isteyeceği ikinci bir avukatın tutulmasına müsaade edilmemektedir.

— Zaman zaman avukatlar ve tutukluların karşılıklı gönderdikleri yazılar kontrol hakimleri tarafından engellerle karşılaşmaktadır. Gerekçe olarak, ''Bir avukatın gözaltında bulunan tutukluya gönderdiği yazının içeriğini incelemek mümkün değil, zira yazı —muhtemelen Türkçe— yetkili kontrol hakimince anlaşılmamaktadır. Bunun mümkün kılınması için, bir tercüman vasıtasıyla yazının tercüme edilmesi gerekir ki, bu da kontrol hakiminin susma (mesleki gizlilik ç.n.) görevine ters düşmektedir...'' iddiası ileri sürülmektedir.

4. Dava, Federal Savcılığın Türk askeri rejiminin Kürt halkına karşı yürüttüğü savaşı destekleme deneyidir.

Suçlananlardan çoğu, Türk askeri rejimine karşı verilen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi içinde verdikleri faaliyetlerinden dolayı —çoğu Fransa'da— politik olarak takibata uğrayanlar olarak tanınmaktadırlar. FAC'de ise şimdi aynı faaliyetlerinden dolayı ''terörist'' olarak takibata uğradıklarını görmektedirler.

Federal Savcı, ''yetkili Türk makamlarına'' başvurarak, suçlananlarla ve henüz tutuklanmayan diğer Kürtlerle ilgili geçmiş tüm sicillerinin (daha önceden ceza ve suçları vb. ç.n.) ve diğer bilgileri istemesi sonucu, Ankara-İnterpol'dan ''bunların terörist faaliyetlerinden dolayı Türkiye'de tutuklandıkları'' iddiası ve suçlananların ve diğer TC vatandaşlarının özgeçmişleri, kişisel bilgiler, faaliyetleri hakkında çok geniş yazılı bilgiler dosyalarda mevcut bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan ve Federal Savcılık tarafından tüm Avrupa çapında yürütülen takibat önlemleri ve soruşturma dosyalarındaki durumlardan şu sonuç çıkmaktadır: Mevcut dava Türk askeri rejiminin çıkarına olarak, ''devletin bir numaralı düşmanı'' PKK'ye karşı, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı önemli bir destekleme eylemidir. Dava, ''Avrupa'da açılan ikinci cephe'' olarak Türkiye tarafından sevinçle karşılandı. Bundan bir yıl önce Türkiye İçişleri Bakanı Kalemli Federal Hükümet'e şu sözlerle teşekkür etti; ''Alman makamları, bizim son zamanlardaki haklı şikayetlerimizi yerinde görmüş ve bu konuda gereken tedbirleri almıştır. Dostlarımızın bu şekilde hareketlerinin devamından da büyük memnuniyet duydum. Bölücü terör örgütü PKK'nin devletin bütünlüğüne yöneltilmiş olan saldırılarına karşı hükümetlerimizin aldığı tedbirler başarılı olmuştur. Hepsinin hakkından geliriz! (Tercüman 26.03.1988)

Türk askeri rejiminin ''haklı'' şikayetlerinin Federal Savcılıkta yankı bulacağı beklenen bir şeydir, ama buna karşı terörist eylemlerden dolayı Türkiye'nin ''bozkurtlarına'' karşı hiçbir şey yapılmadığı gibi şefleri 1987 yılında Federal Almanya'yı gezebilmekte ve Franz Josef Strauss tarafından karşılanabilmektedir, ki bunların terörist eylemleri kısmi olarak mahkemeler tarafından ispatlanmıştır.

Az veya çok Türkiye askeri rejimine verilen bu destek yardımı, PKK'yi bir bütün olarak ''terörist'' olarak damgalayıp, terörizm kategorisini Kürdistan'da verilen silahlı ulusal kurtuluş mücadelesine yükleme deneyidir.

Burada şu sonuca varmaktayız:

Ulusal bağımsız bir Kürdistan yaratmak için, halkın büyük bir kesimi tarafından desteklenen PKK tarafından Türk devletine karşı silahlı bir mücadele yürütülmektedir. Burada savaşlarda geçerli olan uluslararası hukuk kurallarına ve Savaş Esirlerine Karşı Muameleye ilişkin olarak 12.8.1948 tarihli Cenevre Antlaşmasına göre silahlı bir ihtilaf sözkonusudur. Önceleri 1960 yılında Birleşmiş Milletlerce alınan bir kararda, uluslararası silahlı ihtilaflar (ve bundan ayrı olarak BM Sözleşmesinde savunma savaşları) belirtilmektedir. 12.12.1977 tarihli Cenevre Sözleşmesine Ek-Protokol'e göre, uluslararası silahlı ihtilaflar, ''halkların sömürgeci hakimiyete, yabancı işgale ve ırkçı rejimlere karşı kendi kaderlerini tayin hakkı için verdikleri mücadele... silahlı ihtilaflardır'' (Ek-Protokol'ün 1. mad.4. pragraf)

Demek ki, PKK'nin silahlı eylemleri (Kürdistan'daki) Uluslararası Savaş Hukukuna göre bir savaş olduğundan PKK'liler ceza hukukuna göre takibata uğratılamazlar ve demek ki PKK bir bütün olarak ''terörist karakterli'' bir kuruluş olarak ifade edilemez.

Eğer Ortadoğu'daki savaş koşullarının ortaya çıkardığı uygulamalar —Lübnan'daki PKK kamplarında uygulanan bir disiplin cezası gibi— hiç koşulsuz burada Federal Savcılıkça Ceza Hukukuna tabi tutulursa bu, Federal Savcılığın geçerli Uluslararası Savaş Hukuk Kurallarını inkar ettiğini göstermektedir ve yabancı devletlerin iç işlerine müdahale etmenin ispatıdır.

Avukatlar:

Rainer Ahues, Dortmund
Elard Biskamp, Frankfurt/M
Joachim Bromer, Frankfurt/M
Jürgen Crummenerl, Köln
Ulrike Halm, Giessen
Franz Hess, Köln
Carl W. Heydenreich, Bonn
Albercht Scharmann, Frankfurt
Jens Janssen, Freiburg
F. Eckart Klawitter, Hannover
Thomas Klein, Osnabrück
Uli Kraft, Bielefeld
Edith Lunnebach, Köln
Dietmar Müller, Köln
Ernst Ronte, Frankfurt/M
Klaus Düther, Osnabrück
Dirk Schönian, Hannover
Hans E.Schultz, Bremen
Michael Schubert, Freiburg
Reinhold Wendel, Wiesbaden

İddianame FAC savcısına mı, yoksa faşist Türk sömürgeciliğinin savcılarına mı ait?

Bizler, bir kısım Kürdistanlı devrimci politikacı ve yurtseverler olarak ortalama bir yılı aşkın süredir tutukluyuz. Kamuoyu ve yurtseverlerce neden tutuklandığımız ve ne ile itham edildiğimiz az çok bilinmektedir. Davanın Türk sömürgeciliği adına açıldığını ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini tecrite yönelik olduğunu, bu karakteriyle davanın tümüyle siyasal bir komplo olduğunu da yurtseverler bilmektedir.

Sorulabilir; sözde demokratik olan burjuva hukuku bile olsa titizlikle uygulandığı, kamuoyunun hakları konusunda son derece duyarlı olduğu, kocaman bir faşist yönetim ve tahribat deneyi yaşanmış bir ülkede, nasıl oluyor da başka bir devlet adına dava açılıyor, üstelik her türlü hukuk ve ahlak ilkeleri çiğnenerek.

Savcının iddianamesi her şeyi ortaya koymaktadır. Komplonun boyutlarını, yurtseverlerin kavraması açısından iddia savcısının hazırladığı iddianameden bazı ana bölümleri aktaracağım.

1— İddianame PKK'yi suçlamakla başlamaktadır. PKK, üç-dört cümleyle tanımlanmaktadır. PKK'nin ideolojisi, politikası nedir sorularına cevap mevcut değildir. PKK'nin var oluşuna yol açan tarihsel ve güncel zemin ile nedenler nedir; onlar da dava savcısı için bir sırdır.

Kürdistan neresidir, Kürt halkı kimdir, ne durumdadır? Kürdistan'da sömürgecilik; tarihi, günceli; katliamlar, asimilasyon, insan hakları tanımayan zulüm, sürgünler, cezaevleri, işkenceler, kimyevi gazlar (bunların Alman firmaları ile ilişkisi) vb... Tüm bunlar savcı için önemli değildir. Ve tek kelimeyle bahsedilmemiştir.

Halbuki PKK bu gerçeklerin adıdır. Her gücü doğuran siyasal-sosyal zemin vardır. Bu gerçekler sıralanmadan PKK tanımlanabilir mi?

Sözde adaletin savcısı tüm bunlardan tek kelime ile söz etmiyor. Ama sözü PKK'yi tanımlamak ve suçlamakla açıyor.

Peki, bu savcının görevi değil miydi? Eğer PKK değerlendirilecekse bunlar konmak zorundadır. Savcının bilgisi mi yok? PKK hakkında birkaç aydır suçlayıcı binlerce bulgu toplamayı beceren savcının, Kürdistan ve sömürgecilik hakkında bilgi bulamaması düşünülemez. En azından bu bilgiler, FAC parlamentosunda, basınında ve bizzat savcının kendisinde var.

Fakat savcı, Türk savcıları gibi hareket ediyor, Kürdistan adını ağzına almıyor, Kürdistan'ı reddediyor, PKK'yi uzayda, sosyal-siyasal bir temeli olmayan bir güç olarak ele alıyor...

Bu tarzda bir koyuş savcının komplosunu ele veren temel anahtardır.

2— Okuyucu şaşıracaktır, şu cümleleri okuyunca: *"PKK'nin merkezi Şam'dadır. PKK'nin İran ve Irak'ta kampları var."* Bu cümleler Diyarbakır sömürgeci Türk mahkemelerinin savcılarına ait değil, FAC'ın en yetkili ve de en hünerli savcısına aittir!..

Her şeyden önce Alman savcısına sorulmaz mı: Sana ne? Kürt halkı düşmanına karşı uzayda bile örgütlenme olanağı bulabilse değerlendirecektir.

Yurtseverler bilir ki, bu alçakça çarpıtmaların tarihi çok eskidir. 1920-40 arası Kürt ayaklanmaları, İngiliz kaynaklı ve kışkırtmalı gösterildi. 1950'lerde İngilizlerin yerini bu defa SSCB aldı... Şimdi de Suriye, İran ya da Yunanistan...

Tüm bu yaklaşım, Kürdistan gerçeğini inkara yöneliktir. Özünde Kürdistan'ı, Kürt halkını ve özgürlük hakkını inkar eden, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini yadsıyan yaklaşımdır.

Evet, tarih boyunca Kürdistan sorununu sömürgeci ve emperyalist güçlere dayalı olarak çözümlemek isteyenler olmuştur. Bırakalım bunların herhangi bir çözüme varmalarını, bu politika Kürdistan sorununu bugüne kadar çözümsüz bırakan en önemli nedenlerden biri olmuştur.

Savcının PKK'yi ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini dış kaynaklı gösterme çabası; yalanı, çarpıtmayı, kini, tepkiyi ve kuyruk acısını içeriyor. Bonn, Paris, Londra ve Washington'a göre Kürdistanlı işbirlikçiler oluşturmada çok geç kalınmış ve PKK üzerine oynanan tasfiyeci çabalar amacına ulaşamamıştır.

Bu çarpıtma diğer önemli bir konuyu da içermektedir. PKK ve ERNK ile Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi bölgesel ve uluslararası alanda önemli bir dayanışma gücü olarak yükselmiştir. TC sömürgeciliğine tutum alan ve bu tutumları tarihsel ve güncel olan pekçok güç vardır. Bu tepkileri Kürdistan'a kanalize edebilmek ve bu yönlü bir çaba Kürt halkının lehinedir ve doğrudur. Bu dayanışmalarda temel alınan ilkeler nettir; anti-emperyalist, anti-sömürgeci, anti-feodal; daha net olarak da anti-TC'ci ittifaklardan ve bu yelpazede stratejik-taktik ittifaklardan yana olmak gerekir. Bunları inkar etmek politik çocukluk ve ciddi bir güç durumuna gelmemektir. PKK'nin yapabildiği —az ya da çok dayanışma ilişkileriyle, tarihte ilk defa Kürt halkının çıkarları temelinde dayanışmalar sağlaması ve TC faşizmi ile emperyalizmi iyice korkutacak düzeyde gelişme sağlayabilmesidir.

Herhalde PKK'nin merkezi Bonn'da olsaydı, dava savcısı çok sevinir ve her gün çiçek yollardı. Ama o zaman da ortada ne bağımsız tutum, ne direniş, ne de onur kalırdı... Örneği, Komkar'dır.

Savcının iddiası, Kürdistan'ın dört bir yanında yıllardır verilen mücadele, çarpışmalar, şehitler, cezaevleri, tutuklular ordusu ve Kürdistan'da konumlanmış Türk ordu gücü ile yalanlanmaktadır...

3— İddianamede (s. 63) "PKK üyeleri Ebu Nidal terör grubu ve Necla Seyriye grubunun kamplarında özel eğitim görmektedirler..." denmektedir.

Neden özellikle "Ebu Nidal" seçilmektedir. Bilindiği üzere dünya kamuoyu bu gruba karşı koşullandırılmaktadır. Buradan PKK'ye darbe vurulmak isteniyor. Kaldı ki Ebu Nidal adlı bir örgütün ve kamplarının olduğunu da kim iddia edebilir ki... Herkes biliyor ki böyle bir örgüt varsa dahi, karşı karşıya olduğu onca saldırıdan sonra ne açık kampı, ne de belli üyesi olacaktır.

Herhalde, savcıdan başka dünyada Necla Seyriye adlı örgütün adını duyan yoktur. Zira böyle bir örgüt yoktur.

Savcı bir film senaristi gibi, örgüt ve senaryo yaratıyor. Amaç belli: PKK'yi mahkum etmek.

Peki ama, bu kocaman gerçeği nasıl inkar edebileceğine ya da başkalarına yutturabileceğine inanıyor? PKK, 1984'ten beri fiili silahlı mücadele veriyor. Kocaman beş yıl. Üstün ordu güçleriyle her gün çatışmalar oluyor. Bazıları bir-iki gün devam eden muharebeler düzeyine varıyor... Bu savaşı verebilmek inanç ve fedakarlığın yanısıra askeri beceri ister. Bu durum da, bırakalım PKK'lileri başkalarının eğittiğini, ARGK komutan ve gerillalarının başkalarını eğitecek güç ve askeri kapasitede olduğunu gösterir. Yine şu açıktır ki savaşan insanların %90'ı yurtdışını görmemiş Kürdistan gençlerdir.

Savcının komplocu yalanının başka bir amacı da var: Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi ile Filistin ulusal direnişi arasında kanla yaratılan dayanışmaya gölge düşürmek. Neden bu dayanışmadan söz edilmiyor? PKK, Filistin direnişinde 11 şehit verdi. Bu şehitler Kürdistan'ın onuru, Filistin halkına kan bağışı... Bu kanı hiçbir düşkünlük lekeleyemez. Neden Filistin örgütleri içinden özellikle ikisi seçiliyor? Okuyan herkes için savcının niyeti açıktır.

Şu husus da nettir. PKK'nin bir tarihsel doğrusu da 1980 12 Eylül darbesiyle yurtdışına çıktığında toparlanmak için Filistin direnişi ve diğer Ortadoğu alanlarını seçmesidir. Öyle yapmaz da, Avrupa'yı seçseydi, ne olurdu? Diğer Kürt örgütleri ve Türk örgütleri; yani bir Komkar ve Dev-yol gibi olurdu... Bu amaçla PKK'yi Avrupa'ya çekmek için ne kadar uğraşıldı? Bırakalım örgütleri, tek başına olan sıradan Kürdistan insanlarını düşünelim. Kaçta kaçı bireysel yokoluştan kendini kurtardı?

Savcı, ERNK'ye saldırıyor. Çünkü ERNK'nin Lübnan, Avrupa ve Kürdistanlıların yoğun bulundukları diğer alanlardaki örgütlenmesini, buradaki Kürt yığınlarının politikleşmesini, yurda dönüş ruhunu hazmedemiyor. Dünyanın herhangi bir yerindeki —aslında— Almanlılığından bir şey kalmamış bireyi için her fedakarlığı yapan FAC savcısının, her türlü haktan yoksun bırakılmış Kürdistan bireyinin ülkesi için çalışmasına saldırmasının altında yatan neden izah gerektirmeyecek kadar açıktır.

4— Savcı, kocaman PKK programını şu birkaç cümleye indirgemektedir (s. 62): "PKK Ortodoks bir komünist partisi durumundadır, yalnız kendi önderliği altında komünist bir milli Kürt devleti kurmayı hedeflemektedir. Parti, bu hedefine Türkiye'de ve Kürtlerin toplu olarak yaşadıkları diğer devletlerde devrim gerçekleştirerek ulaşmaya çalışmaktadır..."

M. Doğan'ın savunması hatırlanırsa, Diyarbakır'da faşist Türk savcısının da aynı çarpıtmayı yaptığı görülecektir. M. Doğan, amaç-araç örneğini vererek, savcının alçakça çarpıtmasını gayet açık çürütmüştü.

Halbuki, PKK'nin programı çok açık. Azami, asgari programı var. PKK marksist-leninist ilkeleri rehber alıyor. Bu ilkeler bilimsel, toplumsal ve ulusal kurtuluş ilkeleridir. PKK, ulusal kurtuluş hareketidir ve bağımsız-demokratik bir Kürdistan'ı hedeflemektedir.. Bu hedef hiç de komünist bir ülke hedefi değildir. ERNK ve ARGK ile onlarda örgütlenen hiç de komünist olmayan çeşitli yurtsever sınıf ve katmanlardan kesimlerin varlığı bunun ispatıdır.

Savcının dili, bir türlü Kürdistan demeye varmıyor... Kürtlerin toplu yaşadıkları devletler ne demek... Kürdistan var. Zorla bölünmüş ve sömürgeci egemenlik altında Türk devletinin 80.000 insan için Kıbrıs'da devlet kurmasını meşru gören ve halen Demokratik Alman Cumhuriyetini tanımayan bay savcı neden kendi kaderini tayin etme hakkını Kürt halkı için fazla görüyor...

Kaldı ki, PKK'nin diğer Kürdistan parçalarında devrimi kendi öncülüğüne bağlama ilkesi yoktur. Programında böyle bir ilke yoktur; savcı komplocu hüneri ile bunu eklemiştir. Komünist devrim tanımı da savcının, bilime ve PKK programına bir katkısıdır!

PKK, Türk sömürgeciliğinin egemenliğindeki Kuzey-Batı Kürdistan'da örgütleniyor. Burada ulusal-demokratik devrimi öngörüyor. Her Kürdistan parçasının kurtuluşu o parçadaki Kürt halkının özgücü ve örgütlenmesinin ürünüdür. Kürdistan'ın birliği, bu kurtuluşları izleyen uzun bir sürecin sonucudur...

Demek ki savcı, açık yalan söylüyor. Ayrıca PKK'nin kendisi dışında güç tanımadığı yalanına da sarılıyor. Bu iddianın sahipleri bellidir. PKK'nin ulusal kurtuluş anlayışı, ulusal kurtuluş cephesi anlayışıdır. Bu anlayış örgütsel olarak ERNK'de somutlaşmıştır. Yurtsever ve ulusal kurtuluşçu tüm kişi, grup ve örgütlere açıktır. Ki bu berrak ilke Kürdistan halkının %95'inin toplumsal ve ulusal konumuna denk düşüyor.

Dikkat edilirse, ERNK'nin kitleselleştiği ve Kürdistan çapında Ulusal Kongre'nin gündemde olduğu, bunun siyasal koşullarının olgun olduğu ve Kürt halkı için bu gelişmenin acil bir beklenti haline geldiği dönemde savcı yalanları diziyor.

Savcı Kürdistan adına, insanına, kurtuluş mücadelesine ve birlik çalışmalarına saldırıyor...

5— Ve nihayet savcı asıl saldırısını yapıyor. Bu asıl niyeti de açığa çıkarıyor. PKK'nin örgütsel işleyişi tanımlıyor. Beylik "PKK, demokratik-merkeziyetçilik ilkesi üzerinde örgütlüdür." ifadesi sıralandıktan sonra (iddianame s. 63-64), bu ilkenin açımlaması yapılıyor ve şu sonuca varılıyor: "PKK'de diktatörlük var, PKK içinde muhalefete izin vermiyor, kendinden ayrılanları vuruyor."

Bunlar kimin cümleleri, neden ve ne zamandan yapılıyor? Tümü, PKK'yi azçok tanıyan yurtseverler tarafından gayet iyi bilinmektedir. Uzun açımlamıyorum. Sadece savcının niyetini koyuyorum.

Herkes biliyor ki, günümüzde tüm devletler ve kurtuluş örgütleri merkeziyetçilik üzerinde örgütlüdür. Hele faşist Türk devletine karşı ulusal bağımsızlık savaşı veren bir güç en katı merkeziyetçilik ve disiplin olmadan bir gün dahi varlığını sürdürebilir mi? Kaldı ki PKK'yi yaşatan önemli bir özelliği de disiplini olmuştur. Merkeziyetçilik demokrasiyi dıştalar mı; elbette hayır.

Ama savcının niyeti belli. Benimsenen, 1980 sonrası Avrupa'da bir kısım dönek ve tasfiyecinin yaydığı "demokratik birey" anlayışıdır. İlginç, adı bile inkar edilen Kürdistan bireyi hiçbir hakkı olmadan demokrasi ekseninde tartışılmak isteniyor. Kendi ülkesinde ve insanı için bile demokrasinin düşmanı bir savcı Kürt bireyinin demokratik haklarını savunuyor! Ne büyük özveri!

Kendi tutukluluk deneyimimden şunu net gördüm: FAC'da bütün hukuki hiyerarşiye rağmen, bir BKA ajanı ve emri savcı ve hakimleri aşıyor ve kimse karışamıyor. Gestapo anlayışı hukuki ve demokratik örtü altında dört dörtlük yürütülüyor.

Hayret ki, Kenan Evren bile PKK'de demokrasi yok diyordu. Savcının amacı nettir. Savcı iddialarıyla, savaşan Kürdistanlılara, şehitlere, on yıldır sömürgeci zindanlarda inançlarından başka sermayeleri olmadan direnen savaş esirlerine ve nihayet Kürdistanlı yurtsever politik yığınlara hakaret ediyor.

Ama, aynı zamanda bunlar savcının iddialarını çürüten ve düşman maksadını açığa çıkaran net olgulardır.

6— İddianamede savcının büyük kozu **yalancı şahitlerdir.** Siyasal davalarda yalancı şahitliğin ne anlama geldiğini her Kürdistan insanı bilir. Ajanlaştırılmış, kişiliksizleştirilmiş, düşman tarafından tuzağa düşürülmüş, neticede düşmanın piyonu olan bu kişiler, 12 Eylül '80 dönemi hukukunun temel ögesi oldular. Binlerce insan, bu yalan ifadeler yüzünden ağır cezalara çarptırıldılar. Özellikle PKK'ye karşı bu ahlaksız yasa işletildi... Kürdistan halkı halen bu aşağılık insanlardan büyük zarar görüyor.

Bunların sonunu da halk biliyor. Estetik ameliyat oluyorlar; bir kısmı pişmanlığın pişmancısı oluyor, ama neticede işleri bitince düşman tarafından dışlatılıyor, toplum tarafından dıştalanıyor ve çoğu da intihar ediyor.

Bu piyonların kaçınılmaz sonu. Bu uygulamanın hukuki geçerliliği var mıdır? Elbette yoktur. Ahlaki yönü ise hiç yoktur. Türkiye'de bile hukukçuların bir kısmı bunu reddettiler. Zira yalancı şahitlik, —burjuva hukuku bile olsa— hukukun reddidir.

Şimdi, FAC'ın dava savcısı

Devamı 19. sayfada

GEL CİHADA
İMAM KARDEŞ

Vatan toprak namusumuz
Ezilenler kardeşimiz
Yoktur aslında farkımız
Gel cihada imam kardeş

Özgürlüğe mutluluğa
Dostluğa kardeşliğe
Birliğe eşitliğe
Cihada gel imam kardeş

Vatan paramparça olmuş
Anadilden alıkonulmuş
Şeyh Sait ipe çekilmiş
Gel cihada imam kardeş

Cihad farzdır bilirsiniz
Adaleti ister misiniz
Halka vaaz verirsiniz
Gel cihada imam kardeş

Arau'dan bir yurtsever
imam hatip öğrencisi
3 Nisan 1989

"Kürdistan bizimdir, terkedilemez..."

Şirin ülkemizi, Kürdistan'ımızı terketmedik, terketmemeliyiz. Çünkü her karış toprağını oluk oluk akan kanla suladık. Çok şehit verdik onun uğruna; kurtuluşu için daha da vereceğiz. Tek bir insanımız kalana dek...

Nasıl savrulduk dörtbir yana; kentlimiz, köylümüz nasıl ulaştı Avrupa alanlarına ve Arap çöllerine?..

Kimler yeniden diriltti, varlığımızı dünyaya duyurarak kabul ettirdi bizi?..

Kimiz biz; bilinmiyordu. Yıllar öncesine kadar nasıl anılıyorduk? Dün varlığımız-yokluğumuz bir bilmeceyken, gülüp geçilir ve ciddiye bile alınmazken, bugün dünya yoklar ordusundan varlar ordusuna geçtik. Nasıl direndik, şirin ülkemiz Kürdistan toprağında?..

PKK öncülüğünde başlayan ve gelişen ulusal kurtuluş ve yeniden diriliş mücadelesi, bin yılların dolup taşan intikamıyla bir bomba gibi patladı. O gün gelip çatmıştı: Ya bağımsızlık ve özgürülük, ya ölüm!..

Gün geçtikçe bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi gelişiyor. Sömürgecilik büyük bir korku ve panik içinde. Faşist devlet önce terörü ile sindiriyor, sonra yurtdışına açılan kapıları gösteriyor; "Doğduğunuz yere değil, doyduğunuz yere bakın" diyor. Bunun için birçok yol ve yöntem deniyor; aracılar piyasaya sürüyor.

Önce köylerimizi satmaya ve yıkıp-yakmaya yöneldiler. Sonra insanlarımızı Avrupa pazarlarına sürdüler. İnsanlarımız gittiler; ama oralarda nasıl yaşıyorlar? Kesinlikle huzurlu değiller. "Vatan gibi yar olmaz" sözünü vatansızlığı yaşayanlar boşuna söylememiş. Biz Avrupa'da yaşayanların neyi var, ne için yaşıyoruz? Gelecek kuşağa hangi mirası bırakıyoruz? Koskocaman bir hiç... Avrupa devletleri bizlere ne veriyor ki, yarınlarımızı kurtarabilelim? Bunu çok iyi biliyoruz. Verilenlerin ne için verildiğini de biliyoruz. Fakat bilmeyenlerimiz de var. Bugün Avrupa'da bize verilenler, halkımızın kurtuluş mücadelesinden uzak tutmak içindir; ve de bu, "doğduğun yere değil, doyduğun yere bağlan" politikasıdır. Sömürgecilik ve emperyalizm bin almazsa, bir vermez. Bir söz vardır, "dirhem dirhem veren, okka okka alır" diye. İşte Avrupalıların Kürdistanlı emekçilere yönelik politikası böyle...

Berxwedan aracılığıyla Avrupa'da bulunan tüm yurtsever halkıma seslenmek istiyorum:

Ülkemizden koparılıp Avrupa ve Arap çöllerine atıldık. Bu kopuştan hiçbir çıkarımız yoktur. Ama sömürgecilik ve onu destekleyen emperyalizm, kökünü topraktan koparıp çıkardığı bu ağacın meyvesini yiyemeyecek. Bunu biliyorlar. Sömürgecilik, topraklarımıza yabancı tohumlar ekmek istiyor. Dün Afgan gericilerini yerleştirdiği gibi, bugün de başkalarını yerleştirecek, bizlerin terkettiği köylerimize ve kentlerimize. Öyleyse şirin ülkemize, topraklarımıza yeniden dönelim. Kürdistan halkı, yalnız Avrupa'nın çeşitli alanlarına dağıtılanlar değil otuz milyonluk bir halkın birer parçası olarak, özkaynağımız Kürdistan'a geri dönelim. Orada bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini daha da alevlendirelim. Ve ülkemiz toprağından bir daha hiç ama hiç kopmamak üzere kök salalım. Çünkü Kürdistan bizimdir, terkedilemez; o şirin vatanımızdır.

Yaşasın özkaynağımızın temsilcisi PKK!

Berxwedan okuyucusu
Suna

Araya araya bulsam seni

Araya araya bulsam seni
İzinin tozunu sürsem yüzüme
Allah nasip etse de görsem yüzünü
Serok APO canım fedadır sana

Şanlı bir savaştır bizim yolumuz
Kürdistan yolunda canımı versem
Bir gün nasip olsa da yüzünü görsem
Serok APO canım fedadır sana

Cihan kalmadı gönlümde hile
Mazlum'un direnişiyle girmişsem bu yola
Haki, Kemal, Hayri'nin şanlı yoluna
Serok APO canım fedadır sana

Haki, Mazlum, Kemal, Hayri yolunda
Sevgisi gönlüm, PKK yolunda
Herkes gelsin savaşalım ARGK saflarında
Serok APO canım fedadır sana

Gabar, Cudi'dir bizim dağımız
Orda şehit oldu Agit yoldaşımız
Kürdistan'da yatar bizim şehitlerimiz
Serok APO canım fedadır sana

Haki, Mazlum, Kemal, Hayri yüceltti
bizi dillerde.
Dillerde, dillerde taht kurdu gönüllerimizde
Bin selam olsun tüm şehitlerimize
Serok APO canım fedadır sana

Bonn'dan
ERNK taraftarı Turgut

Direnişi destekleyelim

Can kurban yoldaşlarım. Mücadelenizi ne sömürgeci Türk ordusu, ne de ihanetler durdurabilir. Abdullah ÖCALAN yoldaşa uzanan eller kırılacak ve zafer Kürdistan halkının olacaktır.

Kimimiz kurtuluşu Avrupa'ya kaçışta bulduk. Avrupa'da da değişik yöntemlerle baskıya maruz kalıyoruz.

Kürdistan'da maruz kaldığımız baskıyı zulmü unutamadım. Yani yoldaşlarımın, kardeşlerimin işkence altında en zor koşullarda Partiyi savundukları, bir dilim ekmeklerini tümden fenalaşan arkadaşlara verdiklerini unutmadım. Onların zindanlardaki yaşamlarını bir an olsun kafamdan silip atamadım.

Savaş esirlerimizin direniş çağrısına kulak vermeliyiz. Bu, sömürgeci Türk ordusuna darbe vurmakta olan kurtuluş ordumuz ARGK'ye katılmakla mümkündür. Bağımsızlık ve özgürlük için ARGK'yi maddi ve manevi olarak desteklemek gerekiyor. Ağlamak ve sızlamak kurtuluşumuza çare değildir.

Arnheim'den bir yurtsever

Başlıksız bir yazı olmaz mı?
Bir defasına...
Öyle ya başlıksız yazı
Eksik de olabilir...
Çünkü gördüklerime söyleyecek kelime bulamıyorum
Ama kelime bulamıyorum anlamına gelmez...
Bende derin iz bırakan görünüm: SESSİZLİK.
Bu da bir başlık olabilir.
Bir cümle ne yazı, ne dizi.
Bir beyaz sayfa ve bir dakikalık saygı duruşu.
Size bir görünüm hatırlatayım sadece
Televizyonlarda da gösterdiler.
Tüm bir sivil halk
Yerlerde, yollarda, caddelerin kenarında.
İnsanlar yan üstü, sırt üstü, ağız üstü
Uyuyorlardı sanki güleryüzlü...
Ama öldürülmüşler... kimyasal gazla.
Irak faşist rejimi Halepçe'de...
Burası Hiroşima'yı, Sabra'yı, Şatila'yı hatırlatıyor
Ama kansız...
Yaralı da çok...
Gözleri görmüyor, dilleri dönmüyor anlatsınlar
İnanılamaz, düşünülemez vahşeti...

İsviçre'den Ali / 23.04.1989

Kürdistanlı analara ve babalara

Yeter artık yeter. Bizim yerimiz ARGK saflarıdır. Biz gidiyoruz analar-babalar, vatan görevimizi yapmaya gidiyoruz. Siz de bunu isteyin bizden. Artık ağlamayacaksınız. Ağlamak halkımıza mı kalmış?

Avrupa bizim kurtuluşumuz değil. Onun lüks yaşamına ulaşsak bile, geçicidir, kurtuluş değildir. Kaybeden biz oluruz. Bizim savaşa gitmemiz gerek. Dersim, Maraş ve Halepçe katliamlarının intikamını almaya gideceğiz. Yolumuz şehitlerimizin yoludur analar-babalar...

Tüm halkımızı, önderimizin ışıklı yolunda görev başına çağırıyoruz. Her Kürdistanlı bir görev üstlenmeli, boş kalmamalı. Şirin ülkemiz Kürdistan'ın kurtuluşu için ordumuz ARGK'ye daha fazla destek vermeli.

Duisburg'dan 6 kişilik
ARGK taraftarı bir grup

Berxwedan gazetesine....

Bu kendi düşüncelerim ve ellerimle yaptığım resmi '89 NEWROZ'u için çizdim. Bütün dünya halkına NEWROZ kutlu olsun.

Yaşasın Newroz bayramı!
Yaşasın Çağdaş Kawa Mazlum DOĞAN!
Yaşasın önderimiz Abdullah ÖCALAN!
Kahrolsun emperyalizm ve Türk sömürgecileri!

Devrimci selamlarımla
Mazlum

YURTSEVER KÜRDİSTAN GENÇLİĞİNE

Dağlarda, zindanlarda bir parça özgür vatan toprağı yaratma uğruna her türlü zorluğa göğüs gererek "ölümde yaşamı yaratan" direniş şehitlerimizin bizlere bıraktığı değerlere sahip çıkmak Kürt gençliğinin görevidir.

Bundan dolayıdır ki, Kürt gençliğine sesleniyoruz. Bir parça özgür vatan toprağını görmek ve halkımızı insanlık arenasında çağdaş konuma yükseltmek için zaman kaybetmeden kurtuluşumuzun umudu olan ordumuz ARGK saflarında yerimizi alalım!

Nuri Dersimi'nin gençliğe çağrısını gerçekleştirelim!

Savaşanlara yoldaş olmak için ileri!

Yaşasın PKK, ERNK, ARGK!

Kassel'den C.E.
8.4.1989

Öğrendim Kürdistan'ın karanlık günlerini!

Daha küçük çocuktum düşe kalka yürüyen
Hep kucaktan kucağa atılarak sevilen
Zaman gelir gülerdim, zaman olur ağlardım
Fakat büyüklerimin sözlerini dinlerdim
Gün geçtikçe büyüdüm perişanlık içinde
Kızım diyordu babam, anne olacaksın
Şen büyüdüğün zaman söyle ne olacaksın
İnanki anneciğim sözünü tutacağım
Okuyup yükselerek ATATÜRK olacağım
Annem hayret içinde donup kaldı yerinde
Ağabeyime dönüp baktım, yaşlar dolu gözünde
Koştum ona sarıldım, dedim neden ağlarsın
Üzülme dedi, büyüyünce anlarsın
ATATÜRK ne demektir?
Bu duygular içinde geçti aylar seneler
Okudum birçok, öğrendim neler neler
Öğrendim güzel Kürdistan'ın karanlık günlerini
Daha iyi anladım ağabeyimin gözyaşlarını
Rahat ol Kürdistan korurum eserini
İnkar etmem sakın bir an özümü
İlk şikayet eden ben miyim
Aldırma sen kardeşim sen de bizdensin
Üzerine bastığım toprak toprağım değil
Göklerde dalgalanan bayrak bayrağım değil.

Danimarka'dan N. Heval

GERÇEKLER VE BURJUVA BASININ ARTAN HEZEYANLARI

Baştarafı 1. sayfada

muş! Kaybettiklerini yeniden kazanma umuduyla yalan üzerine yalan üreterek diğer burjuva gazetelerine fark atmaya çalışıyor.

Türk basını, bunalımlı rejime uşaklığını devam ettirdikçe, inkarcı mantığı üzerinden atmadıkça ve yalan-düzmece haberlerle okuruna saygısızlığını sürdürdükçe tiraj kaybının önüne geçmeye güç yetiremeyecektir. Bu birkaç nokta üzerinde kısaca durduktan sonra, Nisan ayında Türk basınının ulusal kurtuluş mücadelesini karalamak amacıyla işlediği haberlerden bazılarını ele almak istiyoruz.

TARİHE KARIŞACAK GÜÇ AÇIKLANMIŞTIR: TC

Tescilli MİT ajanı Tokay Gözütok'un 14 Nisan '89 tarihli Tercüman'daki haberinin büyük puntolu başlığı: **"PKK çocuk savaşçıların eline kaldı."** 200'ün üzerinde çocuğun —onlara göre— kaçırılıp eğitildiği ve fakat yarısının geri kaçtığı belirtiliyor.

ARGK saflarına, kendilerinin çocuk dedikleri gençlerin katılım sayısı belirtilenin birkaç mislidir. Çoğu alanda gençler, gönüllü olarak tercih yapmaktadırlar; TC ordusuna değil, Kürt ordusuna asker olmak istiyorlar. Kurtuluş ordusuna katılan gençler, aksi durumda TC tarafından "mehmetçik"-leştirileceklerdi. Evet bu durumda kazanan kim, kaybeden kim? Bunun telaşıdır TC'yi sahtekarlığa iten...

Aynı gazeteci taslağı, haberinin kaynağını dayandırdığı faşist Vali H. Kozakçıoğlu'ndan şu gülünç sözleri almıştır:

"Yaptığımız son operasyonlar ve aldığımız tedbirlerle PKK örgütü, değil fetih planlarını uygulamak, kendilerini bile toparlayamaz duruma geldiler. Şu anda örgütün attığı her adımdan haberimiz var. Çok yakın bir zamanda PKK tarihe karışacak. Örgüt diye bir şey kalmayacaktır."

Bu sözlerin ardından bir hafta geçmeden PKK "fetih planı" Silopi'de uyguladı. Bunun dışında birçok başarılı eylem de cabası. Operasyonlara, tedbirlere, istihbaratlara vb. tüm uygulamalara hepten inkar mantığı yön verdi ve vermeye devam ediyor. İşte bu mantık PKK'yi anlayamadı, anlayamayacak da.

Faşist-sömürgeci vali ne zaman keskin konuşmuşsa *"çok yakın bir zamanda"* tükürdüğünü yalamıştır.

Tarihe karışacak bir güç vardır: TC. PKK, bunu tüm dünyaya ilan etmiştir.

EMPERYALİZM KÜRDİSTAN'I KAYBETMİŞTİR

Birkaç ay öncesinde Türk basını **"Hayret"** diyordu, **"ABD, PKK'yı terörist saymadı..."** Basınla birlikte, sömürgeci rejim de ABD'ye yalvar-yakar oldu. Susturuldular. Gözden kaçtığı belirtildi, bir sonraki raporda PKK'nin "terörist"liğinin işleneceği söylendi.

14 Nisan tarihli gazeteler, "PKK'nin teröristliğinin" nihayet ABD tarafından da kabul edildiğini yazdılar. ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan **"uluslararası terörizm raporu"**nu, "Çark raporu" olarak yorumladılar. Tercüman, Milliyet ve Hürriyet de aynı mantıkla haberi yorumlayarak, ABD tarafından, PKK'nin ilk defa 'Marksist-Leninist terör grubu" olarak değerlendirildiği konusunu işlediler.

ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan raporda, PKK'nin "terörist" gösterilmesinin anlamı, bağımsızlık çizgisinin zaferidir. Aynı şekilde bu, ABD'nin bağımlı-otonom Kürdistan umudunu yitirmesi ve Kürdistan'ı kaybetmesidir. Onun Kürdistan politikasının iflas etmesidir. Kısacası bu, PKK'nin hiçbir güç tarafından hizaya getirilemeyeceği ve onun Kürdistan'ı sahiplerine kazandıracağı yönündeki kararlılığının ispatlanıp kabul edilmek zorunda kalınmasıdır.

Açık ki, ABD bir sonuca ulaşarak PKK değerlendirmesini yapmıştır. 1988 yılına ilişkin bu rapor, '88 trafiğinin sonuçlarını temel almıştır. Hatırlarda tazeliğini henüz koruyor; C. Talabani'nin ABD'ye uçması, İran-Irak savaşının sonuçlandırılması, Irak'ın kimyasal gaz kullanması, TC'nin "mülteci Kürtlere sahip çıkması", PKK'ye provokasyonun dayatılması, Batı Alman emperyalizminin PKK'ye yönelik tutuklamalara girişmesi, ilkel milliyetçilerin TC ile ilişkilerini daha da sıkılaştırmaları, Fransa'nın teslimiyetçi Kürt reformistlerini bir araya getirerek otonomiye hazırlaması vb. vb... Evet, emperyalizmin Kürdistan'ı PKK'den koparıp almak için yürüttüğü çabalar, PKK'nin bağımsızlıkçı ve direnişçi çizgisinin duvarında parçalandı. Sonuç olarak emperyalizm Kürdistan'ı kaybetti. Kazanan yine PKK oldu.

PKK'YE HAYALİ "BÜYÜK DARBE"

Mardin'in Silopi ilçesi, kalabalık bir ARGK birliği tarafından tüm giriş-çıkışları kontrol altına alınarak basılıyordu. İlçe merkezindeki jandarma Alay Bölüğü ve polis lojmanları da seri ateşlerle taranacaktı. Eylem ardında TC ordusundan ölüler ve kayıplar bırakarak başarıyla tamamlanıyordu. Uluslararası haber ajansları ise eylemi, *"PKK'nin şimdiye kadarki en büyük eylemi"* şeklinde dünyaya duyuracaklardı.

Silopi'nin basılması eyleminin yankıları sıcağı sıcağına devam ediyorken, Özel Harp Dairesi, Tercüman gazetesine dağarcığındaki hayali haberlerden birini yetiştiriyordu: **"PKK'ya büyük darbe..."** Habere göre sözkonusu çatışma 10 gün önce akşam saatlerine kadar devam etmiş ve "7 terörist öldürülmüş!" "7 teröristin öldürüldüğü" bir çatışma, 10 gün sonra duyurulsun! Ancak tümden boş olan bir mantığa sığabilir. Silopi eylemi haberi bir sonraki güne ertelenerek, bu hayali haber araya sıkıştırılıyordu. Kimbilir, Silopi eylemi, gerçekleştiği tarihten 10 gün sonra yapılsaydı, Nasreddin Hoca gibi hayali haber sahipleri de sözlerinden dönmeyecek ve yine 20 değil de, 10 gün önce "7 teröristin öldürüldüğünü" duyuracaklardı. Bunca sahtekarlığa ve yalancılığa rağmen hala ustalaşamama ve bunu yüze-göze bulaştırma.

1 Mayıs günü Kürt tahriki: 1 ölü, 35 yaralı var

YİNE KAN!

Bölücü örgüt sıkıntısı çekiyor

PKK, Yezidiler'e çengel attı

Bölücü örgütün 8 eyaleti fet... ele geçti

PKK çocuk s...ların eline kaldı

APO'ya adam dayanmı...

Nihayet ABD de kabul etti "PKK uluslararası terörist örgüt"

ABD'den 'çark' raporu

...ya büyük darbe

TÜRK MEZBAHANESİ AKIL...

HALK BİRLİĞİMİZE YÖNELİK BİTMEYEN OYUNLAR

"PKK şimdi de Yezidiler'e çengel attı." 28 Nisan 1989 tarihli Tercüman, bu başlıklı haberi, birinci sayfasının en üst sağ köşesine yerleştirerek duyuruyordu.

Bu haber de, Türk sömürgeciliği ve Batı Alman emperyalizminin ortaklaşa halkımızın Yezidi kesimine yönelik bilinen oyunların işliyor. Amaç, Yezidiler'e sahip çıkıldığı imajını yaratmaktır. Ve onları Partimize karşı çıkarmaktır.

Sözkonusu haberde, Alman hükümetinin, Yezidiler'e Türk makamlarıyla irtibata geçmeleri halinde oturma izni verdiği belirtiliyor. Bunun karşılığı alınmak istenen bir oyun olduğunu belirtmek bile gereksiz. Gazetemize, bu oyuna dikkat çekmek ve oynanmak istenen oyunları teşhir etmek için açıklamaların yayınlanmasını isteyen çok sayıda okuyucu mektubu ulaşmaktadır.

Evet, halkımızın bu kesimine yönelik oyunlar son dönemlerde daha da artmıştır. Özellikle belirli bazı ajanlar çevresinde bu oyunlar dini toplantılar aracılığıyla gerçekleştirilmek istenmektedir. Türk basını da bu oyunların başarısı için destek vermektedir. Yezidi dinine mensup insanlarımızın büyük çoğunluğu bu oyunların farkına varmış durumda ve bu yurtsever kesim, kendileri üzerinde oynamak isteyen unsurlara karşı cephe alarak ulusal kurtuluş mücadelesinden yana tavır almaktadır. Böylelikle bu sinsi oyunların sahiplerinin sahtekarlıkları ortaya çıkmaktadır. Bunun içindir ki, Tercüman, Türk sömürgeciliği ile ortaklaşa Alman devletinin halkımızın Yezidi kesimine atmak istediği çengeli, Partimiz PKK'ye mal-letmek istiyor.

TC'NİN 1 MAYIS VAHŞETİ VE ŞOVENİZMİ

1 Mayıs günü, TC'nin faşist polisi, çevik kuvvetleri daha da barbarlaştı. 1 Mayıs işçi bayramını kutlamak isteyen insanlar engellenmeyince, TC polis güçleri göstericileri nişan alarak ateş açtılar. 1 gösterici öldürüldü, 30'un üzerinde kişi de yaralandı. Bu barbarlık uluslararası alanda nefretle kınandı. Bunun üzerine rejim kendini savunamaz duruma düştü. Ancak hemen basite kaçtı: *"1 Mayıs'ta Kürt tahriki: Yine kan..." "Kürt tahriki, 1 Mayıs'ı kana buladı..."* vb, vb...

TC kendi barbarlığının faturasını, Kürdistan halkına çıkardı. Bir kez daha şovenizme sığındı. Türkiye halkında, Kürdistan halkına karşı uyanmakta olan kardeşlik duygularını köreltmek için, bunu fırsat bildi. Hem vahşetini ve barbarlığını sergiliyor, hem de suçlu değilmiş gibi bunu politik amaçlarına alet ediyor. Biraz da polis, sanki rejimden bağımsızmış gibi, köşesinden-kıyısından sorumsuzlukla eleştirildi. Sadece göz boyama ve devlet suçunu gizleme politikasıydı bu. Gerçekte ise polis, devlet politikası gereği 1 Mayıs göstericilerine ateş açmıştır.

Rejimin yaramazlığını törpüleyip uysallaştırdığı burjuva-faşist yazar Nazlı Ilıcak, "Eğriye eğri" köşesinde polisi aklayarak, Türk işçisinin bayramının 24 Temmuz olduğunu ve 1 Mayıs'a ilişkin uyarıyı sadece Tercüman ve Ecevit'in yaptığını belirtiyordu. Kendisince eksiklik, 1 Mayıs göstericilerinin tümden bastırılamamasındadır.

Sömürgeci rejimin kendi vahşetinin gerekçesi olarak "Kürt tahriki"ni görmesi ve bununla da şovenizmi körüklemesi onun suçlarına, suç ekliyor.

Halkımıza karşı bu şekilde düşmanlıkta sınır tanımayan bir rejimin, "mülteci Kürtlere sahip çıkıyor" imajına inanan ve onunla dostluk ilişkilerini geliştirme çabasında olan Barzaniler ve Talabanilere ne demeli?..

CEZALANDIRMAK SUÇLARIN BEDELİDİR

5 Mayıs 89' tarihli Tercüman'ın bir diğer haberi, **"PKK'nin 1 Mayıs katliamı 5 evde ağıt yaktırdı..."** başlıklıydı. Haberde, cezalandırılmış "mehmetçik" oğlu için gözyaşı döken bir ailenin fotoğrafını da yerleştiren bu ırkçı gazete, suç işlemiş 5 halk düşmanı için "kalleşçe öldürüldüler" diyor. Bundaki amaç çok açık.

Bütün Kürt anaları az mı gözyaşı döktü? Oğullarını, kızlarını ve bebelerini kaybeden Kürt analarının ağıtları, feryatları az mı kulakları sağır etti? Kürt analarının tarihi gözyaşı, ağıt ve feryatlardan ibaret değil mi?

Tabii ki halkımıza sıra geldiğinde her şey tersine işletiliyor.

Eruh'ta 5 halk düşmanı, sadece hakkettikleri için ölümle cezalandırıldılar. Halkımıza karşı suç işleyerek ve bunun mükafatını alarak 2 ay öncesinden terhis olacaklar!

Geçmişte Kürdistan'da halkımıza karşı işlenen suçların hesabı verilmeden, hep sahiplerinin yanına kâr kaldı. Bu büyük haksızlık tespit edilmiş ve suç sahipleri açığa çıkarılmıştır. Halkımıza karşı suç işleyenler, suçlarının hesabını veriyorlar ve verecekler.

Türk ordusu, halkımıza karşı suç işlemekte başarılı olan "mehmetçikleri", izine ayırarak, erken terhis ederek ödüllendiriyor. Halkımızın kurtuluş ordusunun da ödülü var: Ölüm. ARGK ödülünün daha geçerli olduğu, bu eylemle pratikte bir kez daha görüldü. Halkımıza karşı suç işleyenlerin affedilmemesinden daha doğal ne olabilir...

DAYANAMAYAN SÖMÜRGECİ TÜRK REJİMİDİR

"APO'ya adam dayanmıyor", 2 Mayıs 89 tarihli Tercüman'ın diğer bir şaibeli haberidir. Sözde, PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş, PKK'de sivrilen militanları çeşitli yöntemlerle tasfiye ediyormuş!

Bu gerçekle ilgisi bulunmayan iddia, halkımızın bilcümle düşmanları tarafından yıllardan beri ileri sürülmektedir. Bu iddia üzerinde kafa yormak bile yersiz.

Her şeyden önce, emperyalizmin ve her türlü gericiliğin dize kapandıramadığı bir PKK hızla gelişiyor. Onun liderliğini yapan Apo'dur. Tereddütsüz ve gün gibi gerçek olan budur.

O halde, "APO'ya dayanamayan", PKK'nin gelişen kadroları değil; Türk sömürgeciliği, emperyalizm ve provokatörlerdir.

ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Bereketli ovanın ortasında bir şirin beldemiz

MUŞ

— III —

YERLEŞİM ALANLARI VE NÜFUS DAĞILIMI

Nüfusu:	364.000
Yüzölçümü:	8.713
Kilometrekare başına düşen nüfus yoğunluğu:	41.8
İlçe sayısı:	3
Bucak sayısı:	11
Köy sayısı:	372

Muş beldemiz, "Türk Cumhuriyeti"nin ilanıyla birlikte il yapılır. Ancak Kuzey-Batı Kürdistan'da yer yer patlak veren isyanlar ve politik çalkantılar nedeniyle TC yeni düzenlemelere gitmek zorunda kalır. 1925'lerde Şeyh Sait isyanının gündeme gelmesi Muş'un idari şeklinde değişiklik yaratır. Muş beldemiz, 1926'da TC yönetimince Bitlis'e bağlanır. Şeyh Sait isyanı sonrasında yapılan bu düzenleme, Kürdistan'daki isyanların zorlanmadan bastırılması ve bir bütün olarak Kürdistan'ın teslim alınarak susturulması amacına yönelikti. Zaten TC, Kürdistan'daki idari bölünme ve yönetimi bu şekilde yapmıştır.

Muş, 1929 yılına kadar Bitlis'e bağlı bir ilçe olarak kaldıktan sonra il yapılmıştır. Bu yıllarda Muş'a, Bitlis dışında Mutki, Sason, Genç, Bingöl, Solhan, Varto, Bulanık ve Malazgirt ilçeleri de bağlıdır. Bir süre bu idari bölünmeyle yönetildikten sonra, 1936'da yeni bir düzenleme yapılarak, Muş şimdiki durumuna getirilir.

Muş beldemize, —1980 istatistiklerine göre— 3 ilçe, 11 bucak ve merkezi olan 372 köy bağlı bulunuyor.

MERKEZ İLÇE: Muş Ovası'nda kurulan Merkez, beldenin güneyinde yer alır. Kuzeyinde Varto ve Bulanık ilçeleri, doğusunda Bitlis, güneyinde yine Bitlis, Siirt ve Diyarbakır, batısında ise Bingöl'le çevrilidir.

Merkez'in nüfusu 146.527, yüzölçümü 3.538 kilometrekaredir. Denizden yüksekliği ise 1260 ile 1520 metre arasında değişir. Beldenin hem nüfus bakımından, hem de alan bakımından en büyük yerleşim alanıdır. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 41 kişidir. Nüfusun %72'si (105.550) kırsal kesimde yaşamaktadır. Merkez İlçe'nin topraklarının büyük bölümünü Muş Ovası kaplar. Yerleşim, bitkisel üretimin ve daha çok da hayvancılığın yapıldığı bu ovada yoğunlaşır.

Merkez İlçe'ye 4 bucak ve merkezi olan 150 köy bağlıdır.

Muş merkezinin nüfusu, 1955'te demiryolu ulaşımı ile birlikte artmaya başlamıştır. Merkez İlçe'nin 2 belediyesi vardır. Bunlardan biri Merkez Belediyesi, diğeri ise, beldedeki tek köy belediyesi olan Hasköy Belediyesi'dir.

BULANIK: Beldenin kuzeydoğusunda yer alır. Kuzeyinde Erzurum ve Malazgirt, doğusunda yine Malazgirt, güneyinde Bitlis, batısında ise Merkez ve Varto ile çevrilidir. 1924'te Muş'a bağlanan Bulanık, beldede Merkez İlçe'den sonra ikinci büyük yerleşim alanıdır.

Denizden yüksekliği 1.480 metre olan Bulanık, kendi adıyla anılan (Bulanık Ovası) ovada kurulmuştur. Bu ova, beldede bitkisel üretimin en ağırlıkta olduğu yerdir. Bitkisel üretim içinde de tahıl ekimi ağırlıktadır.

Bulanık'ın nüfusu 63.420'dir. Bu nüfusun %85,6'sı (54.280) kırsal kesimde, %14,4'ü (9.140) ise ilçe merkezinde yaşamaktadır. Yüzölçümü 1706 kilometrekaredir. Kilometrekare başına düşen nüfus yoğunluğu 37 kişidir. Bu oran belde ortalamasıyla aynıdır. 2 bucak ve merkezi olan toplam 64 köyü vardır. Bu köylerden 3'ünün nüfusu 2000'in üzerindedir.

Malazgirt

MALAZGİRT: Kuzeyinde Erzurum ve Ağrı, doğusunda yine Ağrı, güneyinde Bitlis, batısında Bulanık ve Erzurum'la çevrili olan Malazgirt, beldenin kuzeydoğu ucunda yer alır. 1924'ten sonra Muş'a bağlanmadan önce, Osmanlı dönemi süresince Erzurum'un bir sancağıydı. Topraklarının %60'ı ovalık, diğer kalanı ise dağlıktır. Üzerinde kurulduğu topraklar, daha çok hayvancılığa elverişlidir.

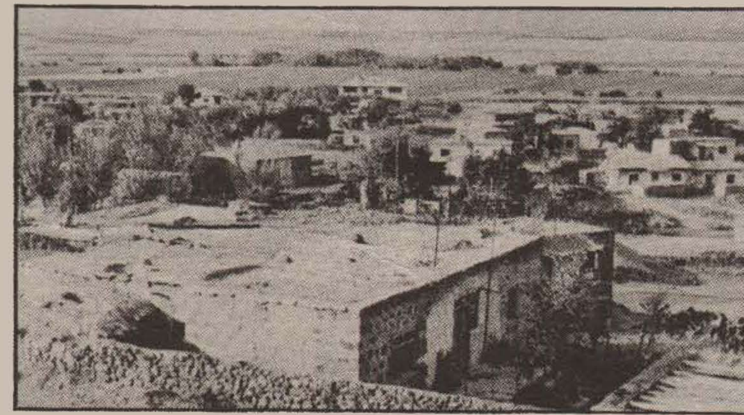
Malazgirt'in denizden yüksekliği 1550 metre yüksekliğinde ve yüzölçümü ise 1534 kilometrekaredir. İlçenin 49.711 olan toplam nüfusunun %71.7'si (35.643) kırsal kesimde, %28,3'ü (14.068) ise ilçe merkezinde yaşamaktadır. İlçenin kırsal kesimi 3 bucak ve merkezi olan 70 köyden oluşur. Malazgirt'e bağlı köylerin nüfusları genellikle azdır.

Malazgirt'te nüfus yoğunluğu, belde ortalamasının altındadır. Kilometrekare başına düşen nüfus yoğunluğu 32 kişidir. Beldenin, Merkez'den sonra nüfusu 10.000'i aşan ikinci bir yerleşim alanıdır. Düzenli bir kent görümünde olan Malazgirt, Türk askeri birliklerinin üs olarak kullandığı bir yöredir de.

VARTO: Belde topraklarının kuzeyinde kurulmuştur. Varto, kuzeyinde Erzurum, doğusunda Bulanık, güneyinde Merkez İlçe, batısında ise Bingöl'le çevrilidir. Hem nüfus ve hem de toprak bütünlüğü olarak beldenin en küçük ilçesidir.

1418 kilometrekarelik yüzölçüme sahip olan Varto'da, kilometre başına düşen nüfus yoğunluğu 30 kişidir. Nüfusu 42.748'dir. Bu toplam nüfusun %83,9'u kırsal kesimde, %16,1'i ise ilçe merkezinde yaşamaktadır. 2'si bucak merkezi olan 80 köyü vardır. Varto'ya bağlı köyler, beldenin en az nüfuslu yerleşim birimleridir.

Varto'nun yerleşim alanı dağlıktır. Merkezi ve birçok köyü deprem hattında yer alır. 1946 ve 1966 yılında iki büyük depremi yaşadı. Bu depremlerde Varto'da azımsanmayacak sayıda yapı yıkıldı ve çok sayıda insan öldü. Bu depremler sonucu, Varto, nüfus kaybına uğradığı gibi, nüfusunun bir bölümü de göç etti. Kimi yerleşim birimleri tümden yerle bir olarak oturulamaz hale geldiler. İlçe merkezi yaşadığı depremler sonucu hemen hemen tümden yıkıldığı için, yeniden inşalara geçildi. Varto'nun yıkılıp viraneye dönmesi üzerine birçok türkü ve ağıtlar yakıldı. Varto ve çevresinin birinci derece deprem kuşağına girmesi ve birçok depremi yaşamasına rağmen; TC'nin bırakalım depremlere karşı tedbir geliştirmesi, tersine o bu depremlerde büyük vurgunlar vurmuştur. Depremlerin açtığı yaraların sarılması için çeşitli miktarda yapılan iç ve dış yardımlar gaspedilerek depremden zarar gören halka ulaştırılmamıştır. Sadece gasp ve talancılığını gizlemek için çadır ve gıda maddelerini yöreye göndermiştir.

Bulanık

Muş beldemiz, nüfus varlığı bakımından Kuzey-Batı Kürdistan'ın küçük yerleşim alanlarından biridir. Son yıllarda nüfus yüksek doğurganlık nedeniyle hızla artmaktadır. Yıllık ortalama nüfus artışına göre, 1988 yılında Muş beldesinin nüfusu 364.000'e yükselmiştir. Ve kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu ise 41,8'e çıkmıştır.

Beldedeki hızlı nüfus artışı ve ekonominin yetersizliği, beraberinde işsizliği de arttırmıştır. Bunun sonucu olarak nüfusun bir kısmı başka alanlara göç etmiştir. Beldedeki göç hareketi 1950'lerden sonra başlamıştır. Ancak bu oran o kadar yoğun değil. 1955'te beldeye uzanan demiryolu, Türk kapitalizminin sömürü amaçlı girişi göç hareketinde rol oynamıştır.

KÜLTÜREL YAŞAM

1950'lere kadar yöre halkı dışa kapalı bir yaşamı sürdürüyordu. Kürtlük özelliklerinin belirgin olarak yaşandığı bir alandır Muş beldemiz. Sömürgeci egemenliğin tahribatlarına ve iç ihanete rağmen, yöre halkı geçmiş isyanları belleğinde canlı tutmakta ve modern şekilde olmasa da ülke sevgisi taşımaktadır. Kendi değerlerine, gelenek ve göreneklerine bağlıdır. Özellikle kırsal kesimlerde güzel ve sade Kürtçe konuşulur.

Halk oyunları ve müziği bakımından da zengin olan bir beldemizdir Muş. Müzikte, folklorda, hikaye vb. türdeki anlatımlarda halk ve yöre sevgisi dile gelir. Muş ve ovasının doğal güzelliği Kürt halk türkülerine konu olmuştur. Beldede oynanan cirit oyunu ise meşhurdur.

Yöredeki giyim-kuşam, Kürdistan'ın diğer alanlarında olduğu gibi, halkımızın gelenek ve göreneklerine göredir. Kadınlar renkli entari ve uzun fistanlar giyerler. Erkekler ise şal-şepik giyerler. Bu giysiler mevsimlere göre değişir. Giyilen ayakkabılar ise çeşitlidir. Yazın ince çoraplar, kışın ise tiftikten çoraplar giyilir.

SOSYAL YAŞAM VE EKONOMİK YAPI

Yöre halkının yaşamında, feodal-aşiret bağlarının ve çağdışı gericiliğin tahribatları izler bırakmıştır. Ancak toprak ağalığı ve feodal ilişkiler sınırlı da olsa çözülmüş durumdadır. Özellikle Muş şehir merkezinde ve çevre alanlarında feodal gericiliğin ağır etkisi vardır. Geçmişte MHP ve MSP, günümüzde ANAP yöredeki aşiretçiliğe ve feodal gericiliğe dayanmaktadır. Bu kesim ulusal inkarcı ve feodal komprador kesimdir. Aynı şekilde ulusal kurtuluş mücadelesine düşman olan Türk sömürgeciliğinin gönüllü uşaklarıdır bunlar. Kalsınlar, Aktaşlar ve Sakıklar, bu kesimlerin belli başlı ileri gelenleridir.

Bölgede aşiretler arası kavgalar ve kan davaları yaygınca görülür. Bu durum öyle ileri düzeydedir ki, Bulanık ve Malazgirt'in kimi köyleri boşalmak durumunda kalmıştır. Mezhepsel çelişkiler de mevcuttur. Bu, en çok Varto ilçesi ve çevresinde görülür. Buradaki Alevi ve Sünni kesim bu yönlü çelişkiyi yaşıyor.

Beldede Türk kapitalizminin gelişme düzeyi sınırlıdır. Fakat buna rağmen Kemalizmin Türkleştirme özellikleri özellikle şehirsel alanlara yoğunca taşırılmıştır. Muş şehir merkezinde, Varto'da, Malazgirt'te ve başka birkaç alanda asimilasyonun en yoğun olarak geliştirildiği kurumlar olan yatılı okullar açılmıştır. Ulusal değerlere yabancılaştırma politikası hızla geliştirilerek yaygınlaştırılmaktadır. Özellikle Varto'da kendisini Türk sanan ve ulusal kurtuluş mücadelesine karşı alet edilen önemli bir kesim vardır. Hormek aşiretinin ileri gelenlerinden M. Şerif Fırat'ın konumu açık bir örnektir. Bu gönüllü uşak unsur, geçmişte kendi aşiretini Şeyh Sait İsyanı'na karşı kullanmış ve bölgeyi etkileyen isyanın bastırılması için kemalistlere yardım etmiştir. Bununla da kalmayarak, yazdığı "Doğu İlleri ve Varto Tarihi" adlı kitapta, Alevi kesiminin kökenini ve tüm aşiretlerin geçmişini Orta Asya'dan gelen Türklere bağlayacak kadar ileri gitmiştir. Günümüzde bu aşiretin başları Kemalizme uşaklıklarını sürdürmektedirler.

MUŞ'UN ÇEVRE İLLERE UZAKLIĞI

Muş-Bitlis	85 km
Muş-Bingöl	118 km
Muş-Siirt	185 km
Muş-Elazığ	275 km
Muş-Diyarbakır	272 km
Muş-Erzurum	257 km

MUŞ MERKEZİNİN İLÇE MERKEZLERİNE UZAKLIĞI

Muş-Bulanık	113 km
Muş-Malazgirt	140 km
Muş-Varto	53 km

Beldede Türk kapitalizminin sömürüsü daha çok tarımsal ve hayvansal ürünlere dayanır. TEKEL, Türkiye Şeker Fabrikası A.O., Süt Endüstri Kurumu, Devlet Malzeme Ofisi ve Et-Balık Kurumu başlıca sömürgeci işletmelerdir.

Tarımsal alanda en çok pancar, tütün ve hububat yetiştirilir. Muş tütünü meşhur; sarı, ince ve yüksek kapasitesiyle aranan bir tütündür. Muş merkezinde Pancar Değerlendirme İşletmesi ve Süt Endüstri Kurumu vardır. Bu her iki işletmenin de işçi çalıştırma kapasitesi oldukça düşüktür. Bölgede daha önemli düzeyde canlı hayvan üretimi için Yem Sanayi Fabrikası kurulmaya çalışılmaktadır. Her yıl Erzurum Et Kombinası'na binlerce küçük ve büyükbaş hayvan sevkedilmektedir. Tüccar, tefeci ve aracılar bu sömürüden önemli pay almaktadırlar. Alpaslan Devlet Üretme Çiftliği bu amaçla kurulmuştur.

Halkın geçim kaynağı tarımcılık ve hayvancılıktır. Halkın binbir emekle elde ettiği ürünler TEKEL tarafından çok ucuza alındığı gibi, bir de tüccar ve aracıların vurgunlar vurması halkın geçimini daha da zorlaştırmaktadır.

Orta köylülük giderek yoksullaşıp, yoksul köylülüğün yaşadığı sorunlarla karşılaşarak geçim sıkıntısına düşmektedir. İşçi kesimi ise yok denecek kadar azdır.

Belde nüfusunun ezici çoğunluğu köylülüktür; onun da ezici çoğunluğu ise yoksul köylülüktür. Artan hayat pahalılığı, ve yoğunlaşan sömürü ile düşük taban fiyatları, mevcut sınıfsal ve ulusal çelişkileri derinleştirmektedir.

SÜRECEK

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş değerlendiriyor

"Örgütsel bağlarımız ve anlayışımız güçlü olmalıdır"

"... Ulusal kurtuluş çizgisi; gerilla ordusunu oluşturmaktan tutalım kültür cephesini oluşturmaya, her türlü kitle örgütlülüğünü geliştirmekten tutalım en katı gizlilik koşullarında çalışacak birim çalışmasına kadar; diplomatik faaliyetten aşiretler arasındaki çalışmaya kadar; hepsine uygun biçimlerle karşılık vermemizi mümkün kılacak bir muhteva zenginliği sunmaktadır..."

"... Bütün Partililerimizin, şüphesiz, böylesine çözümleyici, sonuç alıcı bir örgütsel çalışmaya, onun bütün gelişkin özelliklerine ulaşmaya bütün güçlerini verecekleri ve sonuca gidecekleri, canı gönülden buna katılacakları açıktır..."

Kürdistan'da kardeşin bile kardeşi ciddiye almadığı, çıkar için kavgaya tutuşmaktan geri durmadığı bir toplumsal zeminde, en yüce söze metelik kadar değer verilmediği, herkesin herkese karşı kışkırtıldığı, ikili bir ortamdan bugüne kadar gelinmiştir. Halkın irade birliğine yönelmek, irade birliğini sağlamak, en zor koşullarda Parti bağlarını oluşturmak tamamen örgüt olayına verdiğimiz önemden ileri gelmiştir. Örgütsel ilişkiyi ele alış, bütün dayanışma faaliyetimizde insana değer verme ve insanı örgütsel ilişkiye çekmenin gereğine inandırma temelinde olmuştur. Bunun için en doğru sözü söyleme, en çekici davranışı gösterme —ki, bu küskün sözlerle olmaz—, onun insani ve hayati çıkarını öne çıkarma, bunu bitmez-tükenmez bir anlatımla sunma, sonuçlarını ona gösterme, onu adeta doğal bir örgüt gücü haline getirme, bunu bütün çalışmaların başına alma ve benzeri; işte bunlar ilişkinin gelişmesini sağlamıştır. PKK'deki güçlenmeyi ortaya çıkaran bu tutum olmuştur. Şüphesiz, diğer çalışmaların da, yararı ve katkısı vardır; ama, güçlenme esas olarak buraya dayanır. Çok sayıda eylem yaparsın, etkili de olur ama, eğer örgüt bağları kopuksa, o eylemin sahipleri bir gün gelir imha olur. Örgütsel ilişkiye dönüşmezse kesintiye uğrar; kesintiye uğrayınca da, kişi daralır ve tasfiye olur.

"... Parti bağlarını oluşturmak tamamen örgüt olayına verdiğimiz önemden ileri gelmiştir. Örgütsel ilişkiyi ele alış, bütün dayanışma faaliyetimiz de insana değer verme ve insanı örgütsel ilişkiye çekmenin gereğine inandırma temelinde olmuştur..."

Bütün bu eylemler, bütün gösteriler, ilgiler eğer örgüt bağlarına dönüştürülmezse; başkaları kullanır, düşman kullanır, paramparça olmaya götürür. Dolayısıyla en ihmale gelmeyecek çalışma, kızgın bir savaş içinde de olsa, bu alandaki çalışmadır. Bu savaşımın kazanılması için, örgütsel bağların, altüst ilişkilerinin, demokratik-merkeziyetçiliğin her düzeyde sağlanması, kopuk halkaların anında takviye edilmesi, kurulması, çürük halka varsa koparılıp yenilenmesi şarttır. Kültür çalışmalarından tutalım, gerilla faaliyetlerimize kadar, gevşek kitle bağlarından tutalım merkez komite düzenlenmesini yapmaya kadar, sağlam örgüt ilişkileriyle donanmazsak, hepsi boşa kalır. Ne kadar çalışma yürütürseniz yürütün, kolayca tasfiyeye uğrayabilir. Bütün bunlardan çıkarılacak sonuç; bütün çalışmalarda ihmal edilmemesi gereken, tüm çalışmaların en başına alınması gereken şey, bu çalışma, bu eylem bu iş örgütlü müdür, değil midir? Yeterince örgütlenmiş midir? Bağlar yeterince kuvvetli midir? Gizlilik sağlanmış mıdır? Sorumlusu iyi seçilmiş midir? Hep bakacağız, deneyeceğiz ve denetleyeceğiz. Ve işin yürürlükte olduğuna emin olacağız.

Önümüzdeki dönem, bu özellik konuşturularak kazanılacaktır. Militan, görevler üstlenirken bu özelliğimizi esas alarak dönemin üzerine yürürse, başarı imkanını daha şimdiden hazırlamış olacaktır ve daha birçok eksikliğini şimdiden ilk sözcüklerinden başlayarak, ilgisini yoğunlaştırarak giderecektir. Büyük eksiklikler içinde bulunulmaktadır. Birçok çabamızın bu nedenle boşa çıktığını da iyi biliyoruz. Çabamızın boşa gitmemesinin tedbiri bu özelliğimiz geliştirilerek alınabilir. Bu, defalarca uygulanmıştır. Militanın aldığı her görevinde başarısının esas ölçüsü, işlere örgütlü yaklaşımı ve örgütselliği doğru dayatması olacaktır. Başka hiçbir ölçü aranmayacaktır. Bir çalışmaya örgütsel özellik verildiğinde bu mutlaka başarıyı getirecektir; ancak, bütün ilişkilere bu özellik kazandırıldığında bu mümkündür. İlişki bir emir biçiminde ya da resmi örgüt toplantıları biçiminde ele alınmamalıdır.

"... Örgütsel yaşamda kararlı olanlar, örgütsel yaşamı her şeye dayatanlar büyük direniş abidesidirler. Bütün umutlarını, hayallerini örgütsel potada yoğunlaştıranlar; bütün ilişkilerine; eş-dost, akraba, hatta düşmana yönelmesine bile örgüt ilişkilerine ne kazandırıp ve kaybettireceğini ölçüp biçerek yaklaşanlar kaya gibi sağlam adamlardır..."

Örgüt yaşamı, tamamen örgütsel yaşamdır. Bütün hal, hareket ve mimiklerden tutalım, en resmi otoriter tavra kadar; yemek başındaki sohbetlerden tutalım, hayati bir söylev vermeye kadar; hepsi örgütsel yaşamdır. Düşman, bugün en çok bu özelliğimize öfkeleniyor: "Hepsi birbirine benziyor, sanki bir makinadan çıkmış gibiler" diyor. Bu, bizim için iyi bir şeydir. Birbirine benzemek, bir makinadan çıkmış gibi olmanın intizamı içinde olmak örgütsel özelliğin gelişmesinin ifadesidir. Düşmanın korkusu bu nedenle boşuna değildir.

Eğer bugün PKK'lilik bir özellik olarak uluslararası ifadeye bile kavuşmuşsa, yine bu özellik sayesindedir. Örgütsel yaşamda kararlı olanlar, örgütsel yaşamı her şeye dayatanlar büyük direniş abidesidirler. Bütün umutlarını, hayallerini örgütsel potada yoğunlaştıranlar; bütün ilişkilerine; eş-dost, akraba, hatta düşmana yönelmesine bile örgüt ilişkilerine ne kazandırıp ne kaybettireceğini ölçüp biçerek yaklaşanlar kaya gibi sağlam adamlardır. Böyle adam olmak istemez misiniz? Böyle adam olmak, güçlü adam olmak demektir; sınıf savaşımında, ulusal kurtuluş savaşımında zaferin güvence altına alınması demektir. Şüphesiz somut koşullara uygun olarak bu özellik konuşturulur. Somut koşullara göre; silahlı savaşımda ayrıdır, cephe çalışmasında ayrıdır, şehirde ayrıdır, kırda ayrıdır, yurt dışında ayrıdır, yurt içinde ayrıdır, dağ faaliyetleri için ayrıdır, geniş faaliyetler için ayrıdır. Örgütsel ilişki, alanın özelliklerine göre biçimlenir. Bu da örgütsel ustalıktır; örgüte biçim kazandırmaktır. Aynı zamanda biçimsellik, somut koşullara göre renk almasını bilmektir. Bu, aynı zamanda üstün bir politikanın icrası içinde olmaktır. Güçlü örgütsel özelliği olanlar, güçlü politik uygulayıcılardır da. Çünkü, güçlerini ancak örgütsel çalışmalarıyla ölçebilir, ölçüp-biçebilirler; örgütün gücünü avucunda tutarlar. Örgüt ilişkileriyle güçlü olduğunu bilirler. Dolayısıyla bu konuda en az yanılgılıdırlar; gerçek güçlerini bilirler.

Gücünü bilen ise, düşmana gücü oranında yaklaşır, halkına gücü oranında yaklaşır. Haklı temelde güçlü olduğunda, halk sana müthiş bağlanır. Düşmanın, örgütlü olduğunu sezdi mi, senden çekinir, yine dost senin ne kadar örgütlü olduğunu gördüğünde saygı duyar. Bütün bunlar, sınırsız gelişme imkanına sahip olmak demektir. Çizgimizin muhtevası, zengin bir örgütlülüğü yaşamaya imkan sunuyor. Her türlü örgütlenmeye imkan sunuyor. Ulusal kurtuluş çizgisi; gerilla ordusunu oluşturmaktan tutalım kültür cephesini oluşturmaya, her türlü kitle örgütlülüğünü geliştirmekten tutalım en katı gizlilik koşullarında çalışacak birim çalışmasına kadar; diplomatik faaliyetten aşiretler arasındaki çalışmaya kadar; hepsine uygun biçimlerle karşılık vermemizi mümkün kılacak bir muhteva zenginliği sunmaktadır. Bir siyasi hazinemiz vardır; bu zenginliğe göre biz kendimizi biçimlendirirsek, her yönüyle yaşanacak olan halk savaşımıdır ve böyle bir örgüt savaşımını hiç kimse yenemez; başarısını da önleyemez.

Demek ki, önümüzdeki dönemin üzerine yürürken en çok konuşturmamız gereken, örgütsel özelliğimizdir. Partinin, en başta ilk çekirdek örgütlenmesinden ve onun yönetiminden tutalım, dalga dalga ulusal kurtuluşun bütün düzeylerine azami örgütlülüğü vermektir. Bileceğiz ki, yeme-içme ihtiyacının karşılanması bir örgüt işidir. Bileceğiz ki, canalıcı bir eylemin düzenlenmesi de, bir örgüt işidir. Hiç birisine örgütsüz yaklaşmayacağız. Sen herhangi birini yeme-içmeye gönderdiğinde bile, bunu, örgütsüz yaptığın anda düşmana çok ciddi açığı verdin demektir. Bir eylemin içinde yer alacak adamların sayısını bile az veya çok tayin etmemişsen, bir de eylemin gereklerine göre kişi seçimi yapamamışsan, başarısızlığı peşinen kabul eder bir durumdasın demektir. O halde kendini örgütlülüğe vereceksin. Sıradan bir ilişkiye yöneldiğinde; bu dosttur, bu fazla ayağa kalkacak veya örgüte mesele olacak birisi değildir sonucuna varsan bile, örgütsüz yaklaşmayacaksın, ciddiye almamazlık etmeyeceksin. Yine buraya da örgüt özelliğini dayatacaksın. Bu eğer yeni bir genç adayımızsa, örgütümüzün büyük özelliklerini buna hemen açmaya gerek yok ne de olsa kendi kendine alışır deyip yaklaşmayacaksın, onu ciddiye alacaksın. Örgüt kuralını, ona en iyi bir şekilde özümsetecek bir biçimde dayatacaksın; onu, bu temelde eğitime katacaksın; hele hele temel hayati toplantılarda kararlar mı alınıyor, buna en üst düzeyde bir yoğunlukla gireceksin. Kimlerle yapılmalı, nasıl yapılmalı, baştan sona kadar kendini etkili ve sorumlu tutacaksın. Sonuç almak için yapacaksın. Buna yine azami örgütlülüğü vereceksin. Biz, bütün bu hususlarda örgütselliği konuşturmakla, sonuç alabiliriz.

"... Dolayısıyla, bütün sorumlu militanların soruna böylesine yüksek bir çözüm gücü vererek, kendilerinde bu çözümü sağlayarak, bütün görevlerine bu temelde yaklaşarak sorunları çözmeleri halinde, özlenen militan ölçülere ulaşacakları kesindir. Ve böyle militanlar vasıtasıyla yürütülen çalışmaların da başarısı kesindir..."

Gerçekten bütün gelişim tarihimiz boyunca ve aynı zamanda halkımızın tarihinde, Partimiz tarihinde tekrar, ama bu sefer onurlu özgürlük temelinde yenilenerek, karşımıza çıkan bu büyük sorunu hayati tüm gelişmeleri kendisine bağlayan ve şimdi de önümüzdeki dönemin büyük hamlesinin tamamen kendisine bağlı olduğu örgüt sorununu bu temellerde çözüme kavuşturursak döneme hakkını vermiş olacağız. Bütün çabalarımıza, cesaret ve fedakarlığımıza, layık olduğu değeri o zaman vermiş olacağız. Çok büyük bir faaliyetlilik içinde bulunan Parti çalışanlarımızın emeklerini en iyi bir biçimde değerlendirmiş olacağız. Çok acısını çektiğimiz kayıpları —özellikle anlamsız kayıpları— bertaraf etmiş olacağız. Ve yine ulaşılabilecek, kurtarılabilecek çok sayıda değerimizi zamanında ulaşarak kurtarabileceğiz. Bütün bunları yaptığımızda göreceğiz ki, en hayati çözümlenme pratik uygulamada da sağlanmış olacaktır. Bunu yaşayan, kendini pratikte de tamamen böyle çözümleyen ve uygulatan Partimiz, sağlam adımlarla zafere yürümektedir. İşte örgütsel çalışma, örgütsel çalışmanın Parti muhtevasına uygun biçimlenişi bütün yönleriyle böyle sağlanıldığında, Partimizin böylesine bir yürüyüşü gerçekleşecektir.

Dolayısıyla, bütün sorumlu militanların soruna böylesine yüksek bir çözüm gücü vererek, kendilerinde bu çözümü sağlayarak, bütün görevlerine bu temelde yaklaşarak sorunları çözmeleri halinde, özlenen militan ölçülere ulaşacakları kesindir. Ve böyle militanlar vasıtasıyla yürütülen çalışmaların da başarısı kesindir. Açık ki, böyle militanlar olmak için Partimizin bütün geçmiş deneyiminden çıkardığımız dersler bizi zorluyor, güncel somut koşullar zorluyor ve bu, sorunun canalıcı halkası olarak çözüm bekliyor. Geleceğin daha şimdiden birçok bakımdan belirtileri ortaya çıkmış olan devrimci gelişmeyi hızlandıracak olaylar; savaşımımızda bizi zorluyor. Özellikle geçmiş pratiğin en yakıcı dersi olan yanılgılı ve eksik yaklaşımların acısını bertaraf etmenin, ancak, önümüzdeki dönemin pratiğine böyle yürümekle mümkün olacağı ortaya çıkıyor. Bütün Partililerimizin, şüphesiz, böylesine çözümleyici, sonuç alıcı bir örgütsel çalışmaya, onun bütün gelişkin özelliklerine ulaşmaya bütün güçlerini verecekleri ve sonuca gidecekleri, canı gönülden buna katılacakları açıktır.

Bayan Mitterrand'ın gezisi ve Fransa'nın Kürt sorununa yaklaşımı

Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın eşi Danielle Mitterrand, Nisan sonunda Türkiye ve Kürdistan'a bir gezi düzenledi. Gezinin esas amacı, Irak faşist Saddam rejiminin saldırılarından kaçarak Kuzey-Kürdistan'a sığınan halkımızın yerleştirildiği kampları yerinde görmekti. Bayan Mitterrand, Diyarbakır, Muş ve Kızıltepe'deki kampları ziyaret etti.

Fransa Özgürlükler Vakfı Başkanı olan Bayan Mitterrand, geziye bu vakıf adına geldiğini söyledi. Türkiye'nin içişlerine karışma gibi bir niyeti olmadığını belirten Bayan Mitterrand, insani nedenlerle gezi düzenlediğini açıkladı. Hatırlanacağı gibi, faşist Türk devleti de sırf insani nedenler dolayısıyla(!), Güney Kürdistan'daki halkımıza sınırı açtığını söylemişti. Daha sonra bu insani nedenlerin neler olduğunu gördük, yaşadık.

Evet, şimdi de bir başkası halkımıza sırf "insani nedenlerle" yaklaşıyor, yardım elini uzatıyor! Bu insani yaklaşımın altından nelerin çıkacağını da yakın bir zamanda hep birlikte göreceğiz.

Fransa devletinin öteden beri Kürdistan sorunu karşısında belli bir politika izlediği bilinmektedir. Özellikle de son dönemlerde Fransa, bilinen bu yaklaşımını daha da açığa vuruyor. Fransa, koşulları kendi yaklaşımını hayata geçirmek için uygun görüyor ve buna göre de girişimlerde bulunuyor.

Fransa'nın benzer bir rolü, I. Dünya Savaşı yıllarında ve hemen sonrasında oynamak istediğini de biliyoruz. I. Dünya Savaşı sonrasında Antep, Maraş ve Urfa gibi Kürdistan bölgelerini işgal eden Fransa, burada egemenlik kurmaya çalıştı. Yine aynı dönemlerde Fransa'nın mimarlığında Sevr antlaşmasının da imzalanması, bu devletin Kürt sorununa yaklaşımının temelini ele vermektedir.

Sevr antlaşmasıyla Kürdistan'a tanınan statü, kültürel-özerklikti. Bugün de Fransa yeniden Sevr günlerini getirmek ve sorunu kültürel-özerklikle çözmek istiyor. Fransa'nın bu yönlü çabaları yeni oluşmuş değil. Bunun hazırlığının daha uzun bir süreye dayandığını söyleyebiliriz. 12 Eylül askeri faşist darbesi ardından PKK'nin hazırlıklarını ülkeye taşırarak devrimci mücadeleyi yükseltmeyi başarması, bu hazırlıkların su yüzüne çıkmasına yol açtı. Bugünse bu hazırlıkları uygulamak için açık girişimlerde bulunuluyor.

Fransa'nın Kürdistan sorununa yaklaşımını ele alırken, bunu emperyalizmin genel tavrından ayırmamak gerekir. Esasında Fransa da, İsveç ve Almanya gibi, Kürdistan sorunu karşısında özel görevler yüklenmiş bir devlet durumunda. Bunun bir sonucu olarak, Paris Kürt Enstitüsü'nü kurdurmuş, başına işbirlikçilerini geçirtmiştir. Kürt Enstitüsü'ne maddi ve manevi olarak yaptığı destekle, ayakta kalmasını sağlamıştır. Bu nedenle, Fransa'nın tutumunu değerlendirirken, bu gerçekleri göz önünde bulundurmak zorunludur. Aksi durumda "insani nedenlerin" altında ne tür insani nedenlerin bulunduğu da anlaşılamaz.

Yine, Fransa Cumhurbaşkanı'nın eşinin ziyaretini de, bu kapsamda ele almak gerekir. Her ne kadar, Bayan Mitterrand Fransa Özgürlükler Vakfı adına gezi yaptığını açıklamışsa da az-çok politikayı bilenler, bunun Fransa devletinin tutumundan ayrılamayacağını da bilirler. Yani, bu gezi de Fransa'nın girişimlerinin bir parçasıdır. Fransa'nın Kürdistan politikasının ayrılmaz bir parçasıdır.

Bu ziyareti ve ardındaki gerçekleri kavramak bakımından, güncel politikalara da kısaca değinmekte yarar var. Emperyalizmin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı son dönemlerde yoğun bir karşı saldırılar geliştirdiği bilinmektedir. İsveç, Almanya ve şimdi de Fransa ve ABD açıktan oyunlarını oynamaktalar. Bu planlara İngiltere ve diğer emperyalist ülkelerde de dahil etmek gerekir.

Son yıllarda ağırlıklı olarak geliştirilmeye çalışılsa da söz konusu güçlerin Kürdistan sorununa yaklaşımlarının temelleri eskiye dayanmaktadır. I. Dünya Savaşı yıllarında Fransa'nın yanısıra İngiltere de Kürt sorununu kültürel-özerklik temelinde çözümlemek için yoğun çaba sarfetti. İngiltere'nin, özellikle de Güney Kürdistan'daki ilkel-milliyetçi güçlerle daha sonraki yıllarda geliştirdiği ilişkiler de, bu çözüme ulaşmayı hedeflemiştir. ABD'yse, 1975 yenilgisi öncesinde Güney Kürdistan'daki ilkel-milliyetçi KDP önderliğiyle ilişkilerini geliştirmiş ve yenilginin hazırlayıcısı olmuştur.

Emperyalist çevrelerin Kürt sorununu tarihten silme çabaları beklenen sonucu vermeyince, meseleye yaklaşımları da inkarcılıktan öte, kültürel-özerklikle kapatmaya yöneldi. İlkel-milliyetçi önderlikle birlikte Kürdistan meselesini de hallettikleri yönünde umutlanan emperyalistler ve sömürgeciler, Kuzey Kürdistan'da PKK önderliğinde ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişmesiyle birlikte tüm planlarının bozulduğunu gördükçe, büyük bir komplo ve saldırı içerisine girmektedirler. PKK'nin bugün ülke içinde ve ülke dışında önemli gelişmeleri sağlaması, bu güçleri zaman geçirmeden komplo ve saldırılarını uygulamaya yöneltti.

Başlangıçta İsveç eliyle uygulamaya konulan saldırılar, Almanya ve diğer emperyalist ülkelerin ortaklığıyla daha geniş boyutlara vardırıldı. ABD PKK'yi terörist ilan ederek, "PKK'ye hayır, Kürt sorununa evet" yaklaşımını geliştirmeye başladı. Bu yaklaşımın temelindeyse PKK dışında Kürt sorununu ulusal-kültür özerkliğiyle çözme yatmaktadır.

ABD emperyalizminin söz konusu yaklaşımını, başta İngiltere olmak üzere Almanya, Fransa ve İsveç emperyalistleri de kabullenmeye başladılar. Bu güçler eliyle, halkımıza, emperyalist metropollerin tezgahlarında dokunan elbise, kültür özerkliği oluyor. Düne kadar tarih sahnesinden silmek için büyük bir çaba harcadıkları Kürt sorununa, bu emperyalist güçlerin böylesi bir yaklaşım geliştirmeleri, halkımızın bağımsızlığı ve özgürlüğü doğrultusunda büyük gelişme sağladığı bir döneme denk düşüyor. Bu güçler, Kürt meselesini tarihin müzesine havale edemeyeceklerini görünce bu kez kendi çıkarları temelinde bir çözümü sağlamak için olağanüstü çaba sarfediyorlar.

Yıllardır emperyalist metropollerde hazırladıkları uşaklarını peşpeşe piyasaya sürerek, bunları Kürt temsilcileri olarak lanse ediyorlar. Bunlara toplantılar düzenletiyor, konferanslar tertipletiyor, imza kampanyaları açtırıyorlar. Yine, işbirlikçi uşaklarına yeni örgütler kurduruyor, birliklere yöneltiyorlar, Tevger'in emperyalist metropollerde alelacele kurulması, emperyalizmin işbirlikçilerini hazırlama çabasının bir parçasıdır. Bunların yanısıra, Paris'te, Stockholm'de ve Bremen'de "Kürt konferansı" adıyla toplantılar düzenletilerek, işbirlikçi-uşaklar etrafında kurdukları özerklik planını uygulama hazırlıklarını yürütüyorlar.

Emperyalist güçlerin son dönemlerde yürüttükleri hazırlıkların önemli bir odağını da Fransa oluşturuyor. Esasında Fransa daha 12 Eylül askeri-faşist darbesi ardından belli bir rol yüklenmiştir. Ancak çeşitli nedenlerden dolayı politikasını açıktan oynamamış, daha sinsi bir yol izlemiştir. Kürt Enstitüsü adı altında bir oluşuma gittiği halde, bunun faaliyetlerini belirli bir süre kendi dışında oluşan gelişmeler olarak yansıtmaya çalışmıştır. Ancak her aklı başında kişi de çok iyi biliyor ki, Fransa bu adımı atmakla tarihsel Kürt oyununa yeniden başvurmayı hedeflemiştir. Geçtiğimiz yıl Fransa kartlarını açık oynamaya başladı. Enstitü'ye yüksek meblağda bir maddi yardım yaparak yeniden canlandırmaya çalıştı. Yine, bu Kürt Enstitüsü eliyle, çeşitli toplantıların yanısıra bir de konferans düzenletti. Benzer bir konferansı da Paris'te Fransa Devriminin 200. yılını kutlama etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirmek istiyor.

Fransa'nın bütün bu girişimlerinin altında yatan nedir? Herkes de biliyor ki, bu nedenler Bayan Mitterrand'ın açıkladığı gibi, "insani" nedenler değildir. Yıllardır zulüm altında olan ve ulusal kurtuluşu için mücadeleye geçen bir halka herhangi bir insani yardım yapmayan Fransa, nasıl oluyor da bugün bu nedeni ileri sürerek, harekete geçiyor? Bu yanıtı oldukça açık olan bir soru. Halkımıza gerçekten yardım etmek isteyenlere biz de canı gönülden katılıyoruz. Ama, emperyalizmin kölelik zincirlerini sırf "insani nedenlerle" halkımızın boynuna geçirmek isteyen girişimlere canı gönülden katılamıyoruz. Bu tür girişimler, bizim, büyük nefretimizi toplar.

Bize Halepçe'yi ve suçlularını kim unutturabilir? Birkaç işbirlikçinin, uşaklıklarını sürdürmek için yaptıkları girişimler bunu başarabilir mi? Elbetteki hayır! Kimlerdir Halepçe'nin suçluları? Kimlerdir halkımıza karşı öldürücü silahları sömürgecilere veren? Kimlerdir kimyasal gazın sorumluları? Evet, kimlerdir halkımıza bu vahşeti, katliamı, zulmü reva görenler?

Bazıları, bunları öyle kolay unutacağımızı, her zaman olduğu gibi halkımızı kendi çıkarlarına yeniden alet edebileceklerini sanıyorlar! Halkımızın eskisi gibi, emperyalizmin birkaç uşağı tarafından ulusal çıkarlarına karşı çıkarılması mümkün değildir. Bu gerçeğin iyi bilinmesi ve kavranması gerekir. Bu gerçeği yeterince idrak etmeyen satılmış birkaç uşak, eskisi gibi ihanetlerini kolayca yürütüp, örtbas edeceklerini sanıyorlar. Halkına ihanet etme gafleti içerisine düşüyorlar.

Bu gerçekleri gözönünde bulunduran her dürüst-yurtsever Kürdistanlı ve demokratik kamuoyu Kürt dostu kesilen kuzu postundaki emperyalizmin gerçek niyetlerini kavramakta gecikmeyecektir. Birkaç iflah olmaz uşak dışında, ihanet gafleti içerisine halkımızın hiçbir neferinin düşmeyeceği de açık olan bir durumdur.

Bu açık gerçeklere rağmen, emperyalistler yüzlerini maskelemek için büyük bir çaba içerisine giriyorlar. İşte, en son Bayan Mitterrand'ın gezisi de bu çabanın bir ürünüdür. Fransa emperyalizmi halkımızın katledilmesine onay verdiğini unutturmak istercesine, Bayan Mitterrand'ı kuzu postunda Diyarbakır'a, Muş'a ve Kızıltepe'ye gönderdi.

Fransa devleti, Irak faşist rejimine uçak, kimyasal gaz ve benzeri savaş silahları satarak, halkımızın katliamına katıldı. Halepçe'ye atılan kimyasal silahların büyük bölümün Fransa'dan gittiği gibi, bombaları atan uçaklar da Mirage'lardı. 5000 insanımızın katliamına, Fransa'dan ciddi tepkiyi bırakalım, kayda değer bir kınama bile gelmedi.

Bugün aynı Fransa'nın halkımıza kendisini şirin göstermek için, "insani" nedenlerle harekete geçtiğini görüyoruz! Arkadan halkımıza hançer saplayan Fransa, karşısına geçip, kuzu postuna gizlediği kanlı elini halkımıza, yeni katliamlara yol açmak için uzatıyor. Halkımızın boynuna emperyalizmin kölelik zincirlerini geçirerek, beyaz katliamı gerçekleştirmek istiyor.

Bayan Mitterrand'ın yaptığı gezi ve sonuçlarına baktığımızda da bu gerçeği görüyoruz. Türk Devletinin içişlerine karışma niyeti olmadığını söyleyen bayan, kamplardaki insanlarımızın sorunlarına ilgi gösterir gibi davranırken, Kuzey Kürdistan'daki halkımızı görmezden geldi. Kuzey Kürdistan'da uygulanan insanlık dışı uygulamalara karşı da Bayan Mitterrand'ın insani nedenlerle tavır alması gerekmiyor muydu? TC'ye *"içişlerinize karışmıyoruz"* diyerek, Kuzey Kürdistan'daki halkımız üzerindeki uygulamalara onay vermiyor mu? Peki "insani nedenler" nerede kaldı? İnsan olmak, insan soyu üzerinde uygulanan her türlü katliama, işkenceye ve uygulamaya karşı çıkmayı gerektirmiyor mu?

Bayan Mitterrand, Diyarbakır, Muş ve Kızıltepe kamplarını gezince, halkımızın hem kamplarda ve hem de dışarıda yaşadığı zulme tanık oldu; zulmün izlerini gözleriyle gördü. O halde, halkımıza hiçbir ardniyet taşımadan yardım etmek, bütün bu zulme karşı çıkmayı gerektirir. Ama, Bayan Mitterand, gözlerini kapatarak zulmü görmediğini, TC'ye onay verdiğini içişlerine karışmayacağını söyleyerek dile getirdi.

Halkımız böylesi ikiyüzlü tavırla yeni karşılaşmıyor. Bunu tarihte yaşadığı acı tecrübelerden de biliyor. İlkel-milliyetçiliğin ve işbirlikçi Kürt küçükburjuvazisinin halkımızı emperyalizme peşkeş çekmesini kabul etmeyecektir. Bu uşakların, kamplarda esaret altında tutulan halkımızı TC'ye peşkeş çektirmek için ancak onlara "yaşasın Türkiye, yaşasın Evren" sloganlarını attırdıklarını da halkımız unutmayacaktır. Aynı uşakların, bugün de kendi uşak yaşamları uğruna, halkımızı Fransız emperyalizmine peşkeş çekmek için, halkımıza attırdıkları "yaşasın Fransa, yaşasın Mitterrand" sloganlarını da halkımız lanetle anacaktır. Halkımızın katillerine ellerindeki, dişlerindeki kanlar daha kurumadan "yaşasın" naraları atanları, halkımız ihanete duyduğu öfkeyle hak ettiği sona uğratacaktır. Bu uşakların emperyalist metropollerde hazırlanarak halkımızın başına musallat olmalarına müsade edilmeyecek ve gereken karşılık verilecektir.

Emperyalizmin ve işbirlikçi Kürt çevrelerin kültürel-özerklik oyununu halkımız PKK önderliğinde aşmasını bilecektir. Bu vesileyle, halkımızın bağımsızlığı ve özgürlüğünden yana olan gerçek demokratları halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesiyle dayanışmaya çağırıyoruz.

—Ya bağımsız Kürdistan ya ölüm!
—Kahrolsun emperyalizm ve her türden uşakları!

LTTE (Tamil Kurtuluş Kaplanları) Merkez Komite Üyesi Lawrence THILAKAR:

"Halkımızın özgürlüğünü ve saygınlığını kazanmak işin savaş veriyoruz"

Tamillerin kendi kaderlerini tayin etme ve devletlerini kurma mücadelesi, Sri Lanka hükümetlerince yaklaşık 40 yıldır sürdürülen ve bugün Hindistan Hükümetinin de içinde yeraldığı, Tamil halkını imhayı hedefleyen şiddet ve kanlı baskıların bir sonucu olarak doğdu. Tamil halkının on yıllarca süren barışçıl ve demokratik politik mücadelesi vahşi askeri baskılarla karşılandı. Tamil ülkesi üzerindeki yoğun askeri hükümranlık, silahlı güçlerin dayanılmaz terörizmi, insanlıkdışı katliamlar, toplu tutuklamalar ve zenginliklerin yoğunca tahrip edilmesi; bütün bu baskıcı metodlar Tamil halkının özgür yaşama arzusunu bastırmak, ona boyun eğdirmek ve adalet için meşru mücadelesini yoketmek için uygulamaya kondu. Devlet terörü ve soykırımın bu şekilde yaygınlaştırılması, birlikte yaşamayı dayanılmaz hale getirdi ve sonunda ezilen Tamil halkının ayrılma talebini doğurdu.

Bilinmektedir ki, çağımızda ulusal kurtuluş mücadeleleri tarihi önemde addedilmektedir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, bugün uğruna birçok ulusal özgürlük mücadeleleri verilen en temel ilkedir. Bu, bir halkın zedelenmiş olan kendi politik kaderini belirleme hakkını koruma ilkesi, BM sözleşmesinde de yeralan, bir halkın politik bağımsızlık hakkını garanti altına alan uluslararası bir ilkedir. Tamil ulusal bağımsızlık mücadelesi, Tamil halkının kendi kaderini belirleme hakkı temeline dayanmaktadır.

Hindistan hükümetinin adadaki etnik çatışmaya bir son vermek için Jayawardene rejimi ile imzaladığı sözümona "barış" anlaşmasının üzerinden bir yılı aşkın süre geçti. Hem Hindistan ve hem de Sri Lanka'nın anlaşmanın barış ve etnik uzlaşmayı getireceğine dair yaptıkları açıklamaya karşın, savaş Tamil anayurdunda hala şiddetlenerek sürüyor.

Tarihsel geçmiş

Seylan (şimdiki adı Sri Lanka) adasındaki Tamiller, kendi öztarihleri, gelenekleri, dilleri ve ekonomik yaşamlarıyla kaynaşmış sosyal bir bütünlük oluşturarak kendilerini bir ulus olarak şekillendirmişlerdir. Ulusun yaygın adı Tamil Elam'dır. Tamiller, M.S. 6. yüzyılda Kuzey Hindistan'dan Sinhallerin gelişinden önceye dayanan Milattan önceki dönemlerden beri adada yaşamaktadırlar. On milyonluk nüfuslarıyla egemen ulus durumunda olan Sinhaller'in ayrı bir dili, kültürü ve kendi tarihi vardır. Tarihi belgeler, adanın hem Tamil ve hem de Sinhal krallarınca yönetildiğini ortaya koyuyor. 13. yüzyıldan yabancı sömürgeciliğin yerleşmesine kadar Tamil Elam halkı kendi devlet yapısı olan yerleşik bir ulus olarak yaşadı ve kendi kralları tarafından yönetildi. Portekizliler 1619 yılında bölgeyi ilhak ettiler; ancak yine de Tamillerin geleneksel yurdunu ayrı bir halkın varlığı temelinde yönettiler. Ardından gelen Hollanda sömürgeciliği bölgesel ve ulusal otonomiye dokunmadı; ancak 1833'te alana giren İngiliz emperyalizmi, Tamil ve Sinhal krallarını birleşik bir devlet yapısına kavuşturarak bugünkü ulusal çelişkilerin temelini döşedi. İngiliz emperyalist yönetimindeki bir diğer önemli olay da, Güney Hindistan'dan bir milyon Tamillinin işçi olarak getirilip adaya yerleştirilmesi ile uygulamaya konan sömürücü plantasyon ekonomisinin yaratılmasıydı. Tamil Elam ulusal yapısının dev işçi kitlesi, adanın zenginliklerini üreten kesim olmasına karşılık hala ırkçı baskının en kötü biçimine maruz bırakılmaktadır.

Ulusal baskının boyutları

Tamil ulusuna karşı Sinhallerin şoven baskısı 1948'de İngilizlerin devlet yönetimini Sinhalli yönetici azınlığa bırakmasından sonraki ulusal bağımsızlığın hemen ardından en çirkin biçimlerde kendisini ortaya koymaya başladı. Bu baskı ırkçı önyargının basit bir ifadesi değildi; fakat ulusal topluluğun gerekli temellerinin aşamalı ve sistematik imhasını hedefleyen iyi planlanmış bir soykırım planıydı. Bu nedenle, baskı, ulusal oluşumun değişik yapısal yönlerine; bir ulusun varoluş koşullarına, onun diline, eğitimine, kültürüne, ekonomisine ve topraklarına sürekli saldırarak çok yönlü bir hamleyi geliştiriyordu. Bu soykırım programının bir parçası olarak, devlet, Tamillerin yaşamı ve zenginliklerinin toplu yıkımına neden olan toplumsal saldırıları teşvik etti.

Bu soykırımcı baskının ilk büyük saldırısı, Sinhal yönetici sınıfının cezalandırmak istediği ve sınırsız politik güce sahip bulunan tek örgütlü proletarya olan Tamilli plantasyon işçilerine yöneltildi. Kötü bir üne sahip vatandaşlık yasalarını (1948 ve 1949 vatandaşlık kanunları) karara bağlamakla, Sri Lanka Hükümeti, bir milyon Tamilli plantasyon işçisini seçme ve seçilme hakkından yoksun bıraktı. Bu baskıcı yaptırım, bu insanları herhangi bir medeni ve temel insani hakkı olmayan, insanlıktan çıkarılmış ve vatansızlaştırılmış bir konuma düşürdü.

Tamillerin ulusal kimliğini ortadan kaldırmayı hedefleyen en kötü baskı biçimi, hemen "bağımsızlık"tan sonra başlayan ve 3 bin kilometrekarelik

Tamil halkı kadın-erkek hep birlikte ulusal kurtuluş savaşında yerini alıyor.

Tamil Elam toprağını şimdiden yutmuş bulunan saldırgan sömürgeciliktir. Tamil topraklarının yüzbinlerce Sinhalli tarafından bu planlı işgali, Tamil ulusunun coğrafik varlığını yoketmeyi amaçlayan devlet tarafından desteklenmekte ve imkan sunulmaktadır. Hint-Sri Lanka Anlaşmasından bu yana, mülteci yerleştirme maskesi altında Sri Lanka Hükümeti aktif bir şekilde Tamil anayurdunda Sinhallilerin yerleştirilmesiyle hızlı ve yoğun bir koloni oluşturma harekatına girişmiştir.

Sinhal şovenizmi, Tamillerin dili, eğitimi ve görevleri alanlarına derinliğine nüfuz etti. Aşırı milliyetçilik ideolojisini had safhaya vardırarak, Bandaranayake adada Sinhal dilini tek resmi dil ve Buda dinini devlet dini yapma vaadleriyle 1956 yılında iktidara geldi. Parlamentodaki ilk işi, bir yasayla (the Sinhala Only Act) Tamil dilinin eşitlik durumuna son vererek Sinhal dilini tek devlet dili haline getirmek oldu. Bu gayrimeşru yasanın felaket getiren sonuçları vardı. Tamilli memurları ya Sinhalce öğrenmeye ya da işi bırakmaya zorladı. Bundan sonraki onlarca yıllık sürede kamu kuruluşlarında iş bulma imkanları pratikte Tamillere kapatılmış oldu. Tamiller, kamu sektöründe olduğu gibi, askeri kuruluşlarda da yetkili görevlerden adım adım uzaklaştırıldılar.

Eğitim, ırkçı saldırıların geniş Tamil gençlik nüfusunu yüksek öğrenim yapmaktan alıkoyduğu katı bir alandı. 1970 yılında, "standartlaştırma" adı verilen ve üniversite kayıtları için Tamillerden daha yüksek, Sinhallerden ise daha düşük puanlar isteyen ayrımcı bir seçme sistemi getirildi. Mevcut rejim, daha öncekilerden daha ayrımcı olan ve binlerce Tamilli öğrencinin kazanılmış yüksek öğrenim haklarını inkar ederek büyük bir işsiz genç ordusu yaratan yeni bir planı uygulamaya koydu.

Dil, eğitim ve iş alanlarına derinliğine işleyen ulusal baskı hamleleri Tamilce konuşan halkın ekonomik yaşamı üzerinde büyük etkiler yaptı. Otuz yıldan fazla bir süre tüm başarılı Sri Lanka hükümetleri Tamil alanlarını ulusal kalkınma projelerinin dışında tutmak için bilinçli bir politika uyguladılar. Devlet tüm ekonomik yardımları Güney'e döker ve Sinhal ulusu yoğun kalkınma programlarından sevinç duyarken, Tamil ulusu istenmeyen bir sömürge gibi dıştalandı ve en kötü biçimdeki ekonomik mahrumiyetten muzdarip olmaya terkedildi.

Tamil karşıtı saldırılar ve Tamil katliamı

Adada sürekli yaşanan Tamil karşıtı saldırılar, iki toplum arasındaki nefret duygularının kendiliğinden patlak vermesi şeklinde görülmemelidir. Tamilce konuşan halka karşı yöneltilen bütün büyük ırkçı saldırılar Sinhal rejimince büyük soykırım programının bir parçası olarak planlanmakta ve teşvik edilmektedir. Bu ırkçı saldırılara karşı, 1956, 1958,1961, 1974, 1977,1979,1981 ve Temmuz 1983'te adada şiddetli anti-ırkçı isyanlar patlak verdi.

Bu katliamlarda aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu binlerce Tamilli acımasızca katledildi, milyonlarca lira değerindeki Tamil zenginliği imha edildi ve yüzbinlerce Tamilli mülteci durumuna getirildi. Temmuz 1983'ten bu yana Tamillere yönelik soykırım saldırıları, silahlı güçlerin halkın fiziki imhasına direkt katıldığı ürkütücü boyutlara ulaşmıştır. Ordu, bir dizi planlı katliamla çok sayıda sivili öldürerek gerilla mücadelesine karşı bu toplu cezalandırma yöntemiyle karşılık vermektedir. Temmuz 1983'ten bu yana, yaklaşık 10 bin masum Tamilli sivil bu barbar askeri vahşet sonucu ortadan kaldırıldı.

Bu çok yönlü soykırımcı baskı Tamillerin varlığını tehdit etmektedir. Ulusal çelişkiyi kızıştırmakta ve kendi kaderini tayin etme, politik bağımsızlık ve devlet olma mücadelesini tek seçenek olarak bırakmaktadır.

Federal otonomi için barışçıl kampanyalar

1956'daki "Yalnızca Sinhal Yasası" (The Sinhala Only Act)'nın uygulanması ardından Tamilli parlamenter önderlik Tamil ulusu için federal bir otonomi talebiyle kitlesel ajitasyon kampanyaları örgütledi. 1961'deki Satyagraha (barışçıl sabotaj) kampanyası Tamil özgürlük mücadelesi tarihinde büyük bir olaydı.

Bu kurallara uymama kampanyası, bütün bir halkın Sinhalli yöneticilerin baskıcı politikalarına karşı ortak küskünlüğünü sembolize eden ve yüzbinlerce Tamillinin katıldığı ulusal bir ayaklanmaya dönüştü. Birkaç ay içinde bu başarılı kurallara uymama kampanyası hükümetin Tamil Elam'daki idari mekanizmasını felce uğrattı. Kurallara uymama kampanyasının başarısı üzerine alarma geçen baskıcı devlet mekanizması, hızla tepki göstererek olağanüstü hal ilanına ve sokağa çıkma yasağına başvurdu ve askeri terörizmle barışçıl sabotajları (satyagraha) geçersiz kıldı. Bu saldırgan olmayan protestocuların yüzlercesi ciddi yaralar aldı ve liderleri tutuklandı. Böylece, devlet terörizmi ezilenlerin barışçıl kampanyasını ezmeyi sonunda başardı; silahlı terör Tamillerin taleplerini bastırdı. Bu şiddetli baskının başarısı Sri Lanka devletini Tamillerin bütün demokratik-politik kampanyalarına karşı askeri terör uygulama konusunda cesaretlendirdi. Büyük

sayıda silahlı güç Tamil topraklarına aktarıldı ve sonunda Tamil halkı askeri kuşatma altına alındı.

Tamil halkının ulusal kurtuluş mücadelesi

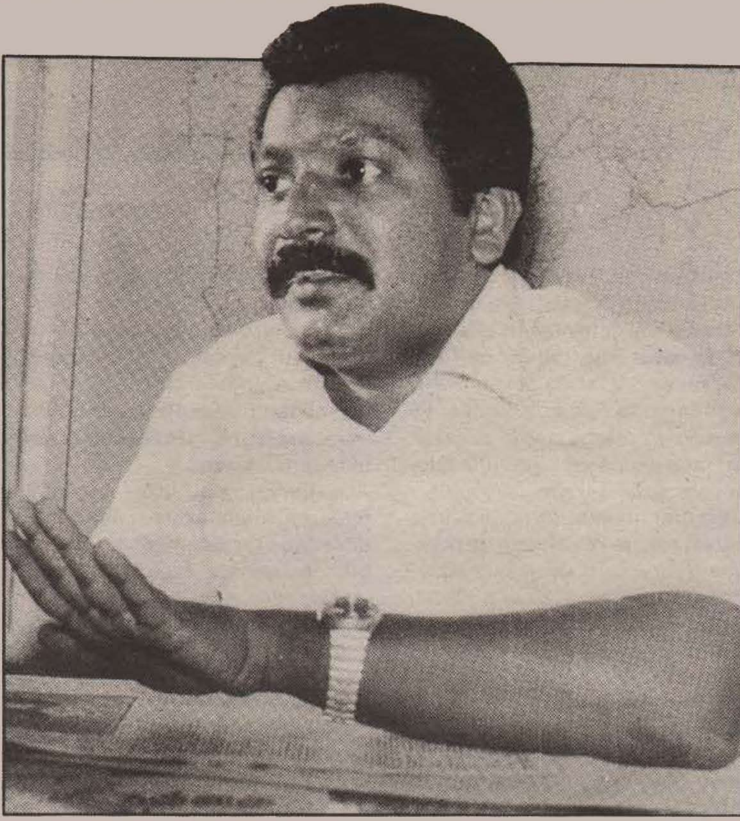
1972 yılında Sri Lanka Hükümetince kabul edilen yeni anayasa ulusal azınlıklara tanınmış olan temel hak ve ayrıcalıkları ortadan kaldırdı. Bu kara namlı anayasa Tamillilerin siyasal yabancılaşmasının koşullarını hazırlayarak iki halk arasındaki derin bağı kopardı. Sürekli bir biçimde artan ulusal baskı ile karşılaşan, en temel demokratik ve politik insan haklarından bile yoksun kılınan Tamil milliyetçi partileri tek bir hareket yaratmaya yöneldiler (Tamil Birleşik Kurtuluş Cephesi) ve ulusal bağımsızlık sorununu ulusların kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi ilkesi temelinde çözümlemeye karar verdiler. 1977 genel seçimlerinde cephe halktan kendisine ulusal mücadeleyi Tamil ana yurdunda ulusal egemenlik kurma aşamasına sıçratmak için açıkça yetki vermesini istedi. Bu seçimler bir referandum karakterini aldı ve Tamilce konuşanlar ezici çoğunlukla ayrılma lehine oy verdiler. Böylece Tamil siyasal yaşamında yeni bir çağ başladı ve devrimci mücadele ulusal bağımsızlığın rehberi oldu.

Silahlı direniş ve Kaplanlar Hareketi

Ulusal bağımsızlık mücadelesi demokratik yığın ajitasyonunda başarısızlığa uğrayıp, barışçıl kampanyalar ile yığınları seferber etme gücünü tüketince silahlı direniş hareketi erken bir dönemde gündeme geldi. Silahlı direniş hareketi, halkımız için devrimci direniş mücadelesinden başka hiçbir seçenek kalmadığı ve vahşi devlet terörizmine karşı başka hiçbir direniş olasılığı kalmadığı zaman, savaşım biçimi olarak ortaya çıktı ve gelişti. Silahlı mücadele, bu açıdan dayanılmaz ulusal baskının bir tarihsel ürünü, ezilen halkımızın siyasal mücadelesinin genişlik kazanması, devamlı ilerleyişidir. Ulusal kurtuluş hareketimiz Tamil Elam'daki silahlı devrimci mücadelenin öncü gücü, ulusal mücadelenin silahlı öncüsüdür. Bizim kendi belirlememize göre, mücadelemizin özgül ve somut koşullarında silahlı devrimci mücadele stratejimiz yığınların yurtsever devrimci duyguları ile işçi sınıfının bilinci arasında bağ kurmakta ve böylece de sosyalist devrim ve ulusal bağımsızlık sürecini hızlandırmaktadır.

Kurtuluş hareketimizin silahlı mücadelesi en geniş Tamil halk yığınlarının desteğine dayanmakta ve bu yığınların Sri Lanka devletinin ağır baskı ve egemenliğinden kurtulma yönündeki derin özlemlerini, siyasal bağımsızlık özlemlerini dile getirmektedir. 10 yıl önce başlayıp düzenli olarak gelişen gerilla savaşımımız artık halkın ulusal kurtuluş mücadelesine dönüşmüştür.

Özgürlük mücadelemiz meşruluk kazanmıştır. Kurtuluş mücadelemiz bir adalet mücadelesidir. Halkımızın özgürlüğünü ve saygınlığını kazanmak için savaşım veriyoruz. Bu mücadelenin barışı getirmesi için savaşım veriyoruz.

LTTE örgütü lideri V. Pirabakaran

Hindistan'ın işgali Hindistan-Sri Lanka anlaşması

Trajik çelişki şuradadır ki, barış ve adalet getirmeyi vaadeden anlaşma sonucunda, ezilen Tamil halkı korkunç biçimde acı çekmeye devam etmektedir. Hindistan Barış Gücü (IPKF) Tamil Elam'ın öncü hareketi olan Tamil Elam Kurtuluş Kaplanları (LTTE)'nın kanına susamışçasına hareket edip bir işgal ordusu rolünü oynamaktadır.

Hindistan hükümeti uluslararası diplomatik kuruluşlara gönderdiği açıklamalarda, bu anlaşmayı, bağımsız bir Tamil devleti hariç diğer tüm siyasal istemleri için gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Oysa, şuna hemen dikkati çekmek isteriz ki, Hindistan tarafından öne sürülen bu yorum, gerçeği bilinçli olarak tersyüz etmektedir.

Devrimci bir kurtuluş hareketi olarak anti-emperyalist bir politika güdüyoruz ve en önemlisi de dış politikada Hint Okyanusunun bir barış bölgesi ve her türlü dış müdahalelerden arınmış bir bölge olmasını istiyoruz. İşte bu bağlamda LTTE savaşçıları bu yabancı işgal ordusuna karşı kahramanca ve amansız bir savaş vermektedirler.

LTTE Elam Tamilleri'nin özlemlerini simgelemektedir ve bu özgürlük hareketi bu soylu ülküleri feda etmeye hiç de hazır değildir. Hindistan, Tamillerin birleşik bir Sri Lanka yaratılması temelinde sınırlı birtakım ayrıcalıklar elde etmesinden yanadır. Hindistan bunun böyle olmasını kendi jeo-politik güvenliği ve bölgesel üstünlüğü için istemektedir. Bu politika ise, Hindistan hükümeti ile LTTE arasındaki anlaşmazlığın temelini oluşturmaktadır.

Hindistan bu felaketli savaşın sonuç alıcı stratejik hedefi olarak direniş hareketini tümüyle silahsızlandırmayı gördüğü için yüzeysel propaganda taktikleri ile uluslararası kamuoyunda Tamil bölgesinde seçimler gibi siyasal süreçlerin artık yerleşmeye başladığı imajını yaratmaya çalışmaktadır.

İşte bu koşullarda, bizim, uluslararası kamuoyunu Tamil halkının yığınsal savaşımı ile dayanışmaya ve destek olmaya çağırmaktan başka bir seçeneğimiz yoktur. Bizim mücadelemiz, ulusal baskıya karşı savaşımız, devrimci güçlerin gerici güçlere karşı; emperyalist güçlere, yeni-sömürgeciliğe, siyonizme ve ırkçılığa karşı uluslararası mücadelenin bütünleyici bir parçasıdır. Her ulusal kurtuluş hareketinin kendi tarihi özellikleri ve kendine has koşulları olmakla birlikte, bu savaşlar, insanlığın her türlü baskı ve sömürüden kurtulma mücadelesinin bir parçasını oluştururlar. Bu bağlamda, Tamil Elam'ın ulusal mücadelesi dünya arenasındaki tüm özgürlük mücadeleleri ile aynı içeriği taşımaktadır.

Sömürgeci Sri Lanka devletinin Tamil halkına yönelik soykırım politikası kadın-çocuk ayrımı yapılmaksızın tüm halkı hedeflemektedir.

LTTE, Elam halkının kutsal çıkarları için, heybetli Hindistan savaş aygıtına karşı savaş vermektedir ve bu gücü silip süpürmeye kararlıdır. Hindistan ordusu 10.10.1987'den beri 6000'den fazla Tamilli sivili öldürmüş, 800 Tamilli kadına tecavüz etmiş, Tamil ülkesinde milyonlarca rupi (Hint para birimi) değerinde zarara yol açmıştır.

Hindistan, Tamil ulusal sorununu Hindistan'daki ulusal azınlıklar sorununda olduğu gibi, "Özgür olmamak"tan daha kötü bir biçimde çözmeye çalışmaktadır. Hindistan'ın planlarına göre, "eyaletler meclisi" Tamil halkının Sinhal egemenliğine bağımlılığının temel taşı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu planın mimarlarına göre, eyaletler güçlerini gerçek iktidarı elinde tutan Sinhal Yönetim Başkanına devredeceklerdir. Şu andaki Kuzey-Doğu eyaletinin yöneticisi, emekli ordu yöneticisi Nalin Seneviratne'dir. Sri Lanka hükümeti Hindistan işgali altındaki doğu eyaletindeki referandumu açıkça sahtekarlığa ve hileye başvurarak yürütmüştür. Gerçek iktidar, Sinhal yönetimi tarafından atanan eyalet yöneticisinin elindedir. Başbakanın ve halk tarafından seçilen yürütme konseyinin yetkileri eyalet yöneticisinin yönetimine bağımlıdır. Eyalet meclisinin yetkileri son derece sınırlı olup, ancak pazar etkinlikleri, kooperatifler, hayvan yetiştiriciliği ve rehin komisyonculuğu gibi konularda yetkiye sahiptir. Oysa tüm bu yetkiler dahi Sinhal çoğunluklu merkezi parlamento tarafından yürürlükten kaldırılabilecektir. Eyalet meclisi, gerçekten Tamil bölgesinde devlet sömürgeciliğini devam ettirmekten ve bunu meşrulaştırmaktan başka bir işe yaramamaktadır. Üniversitelere kabul ve iş bulmadaki engellemeleri önleme konusunda hiçbir yenilik getirmemektedir. Gerçekte eyalet yönetimi Sinhal merkezi hükümetinin daha sıkı denetimi ve egemenliği altına alınmıştır.

Hindistan ordusu bir barış gücü değildir. Bu, bir işgal ordusudur. Hindistan gerçekte adamız üzerinde hegemonyasını pekiştirmek istemektedir. Hindistan'nın Güney Asya'daki bu yayılmacı politikası, Silkim, Butan, Nepal, Sri Lanka ve Maldiv adası gibi küçük devletler karşısında takındığı tavır ile çok açıktır. Güney Asya'da hiçbir devlet Hindistan'ın bu politikası karşısında özgürlüğü, saygınlığı ve güvenliği açısından tehlikenin dışında değildir. Bu bağlamda, Tamil Elam Kaplanları'nın savaşı Hindistan güçleri tümüyle geri çekilinceye ve Sri Lanka egemenliği sona erinceye kadar sürdürmekten başka bir seçenekleri yoktur. Hindistan yayılmacılığı ve Sri Lanka şovenizmi her ne pahasına olursa olsun mağlup edilmelidir. Hindistan'ın, LTTE'yi imhayı ve Tamil halkına boyun eğdirmeyi amaçlayan, askeri stratejisi bozguna uğrayacaktır. LTTE askeri örgütü, bu heybetli orduyu, dünyanın dördüncü en büyük ordusu olan Hindistan ordusunu şiddetli ve gerekirse yıllarca sürecek bir savaşla bozguna uğratacaktır. Kurtuluş hareketinin bir dizi başarıları Hindistan hükümetine kararlılığımızı ve askeri güce boyun eğmeyeceğimizi göstermiştir. LTTE kadrolarının moral gücü ve disiplini ulusal kurtuluş ordusunun yenilmezliğinin güvenceleridir. Bu yüksek düzeydeki gerilla hareketi ve bu hareketin dayandığı halk gücü LTTE'yi yenilmez kılmaktadır.

Hindistan, Kurtuluş Kaplanları'nı silip süpürmeyi ve Tamil halkının başına işbirlikçileri geçirmeyi ummaktadır. Hindistan'ın gerçek amacı Tamil halkının ulusal bağımsızlık mücadelesini baskı altında ezmektir. Hindistan, Tamil halkını, terör kampanyaları ve iktidardaki işbirlikçi gruplar ve toplum karşıtı unsurlar eliyle zincirsiz köle durumuna getirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla Kuzey-Doğu eyaletlerinde askeri işgal altında seçim oyunları sahneye koymaktadır. Hindistan, eyalet meclislerinin gerçek bir güce sahip olmasını dahi istememektedir. Hindistan bu demokrasi ve seçimler maskesi ile gerçekte Tamil bölgesinde kendi egemenliğini kurmak istemektedir.

Sri Lanka hükümeti Hindistan'ın bu Tamil meclis kuruluş hamlesini ezme politikasına yardım ederek Hindistan'ın egemenliğini kurmada onunla suç ortağı olmaktadır. Sri Lanka hükümeti acınacak güçsüzlüğünün bilincinde olduğundan Ada üzerindeki kontrolünü Hindistan'ın hegemonyası altında kurmak istemektedir. LTTE büyük güçlüklere rağmen ve gelecek konusunda açık bir görüşe sahip olarak Hindistan egemenliğine karşı Adadaki kahramanca direnen tek güçtür. Uluslararası dayanışma ve destek LTTE'nin Hindistan egemenliğine karşı bu mücadelesi için gereklidir.

Sinhal şovenizminin olağanüstü boyutlanışı ve Janotha Vimukty Peremura (JVP)'nin aşırı milliyetçiliği açıkça bir kez daha göstermektedir ki, Adamızda iki halkın birlikte tek bir devlet olarak yaşaması mümkün değildir ve Tamil ulusunun bağımsızlığı soruna tek çözümdür.

Tamil Elam Kaplanları, ulusal ve anti-emperyalist savaşım veren Kürt halk yığınları da dahil olmak üzere tüm ilerici güçlerin zaferine kadar emperyalizm ve ajanlarına karşı savaşını sürdürecektir.

Metelokên Kurdî

Bû çîroka ezimandina quling û rovî!

SANAT ÜZERİNE

Materyalistler, insan iradesiyle gerçekleşen olay ve olguları ele alırken doğal olarak toplumsal ve sınıfsal yönleriyle birlikte ele alıp bu temelde gerçeklerle yola çıkarlar.

Toplumsal yapının maddi koşulları, toplumun sınıfsal şekillenişi ve sınıflar arası çelişki ve çatışmaların yaptığı etki ve yarattığı gelişmeleri gözönüne alırlar.

Yine, toplumsal yaşamda yer alan ve yaşam üzerinde önemli bir etki yapan SANATI ele alırken, sanat niçin yapılır; neden ihtiyaç duyulur; kime hizmet eder; sınıfla ilişkisi nedir vb. soruların izahı yapılmadan anlaşılamaz.

Bu temel perspektiflerden hareket ederek ben de, sanata ilişkin önceden edindiğim bilgileri, son olarak yaptığım kısa bir araştırmayla birleştirip, Berxwedan'ın Kültür-Sanat-Edebiyat sayfasında yayınlanan **"Devrimci Mücadelede Sanat ve Edebiyat Etkinliği Üzerine"** başlıklı konuya paralel olarak görüş ve düşüncelerimi kaleme aldım.

Kuşkusuz eksiklerim çok ve yanlışlarım olabilir. Buna rağmen konuyu ele alan değerli arkadaşların soylu çabalarına birazcık da olsa katkıda bulunabilmişsem mutlu olurum.

Kendim için söyleyeyim; şu ana kadar sanat ve edebiyat konusunu neredeyse unutmuş ve bir kenara bırakmıştım. Değerli arkadaşların bu konuyu açmaları ilgi ve dikkatimi çekip, konu üzerinde araştırma yapmama ve konuyla tanışmama neden oldu.

Arkadaşların çalışmalarında başarılar dileyerek konuya geçmek istiyorum.

Bilindiği gibi, insan düşünen, üretim yapan sosyal bir varlıktır. Ancak insan düşünebildiği halde onbinlerce yıl doğanın verdikleriyle yetinerek yaşamını idame ettirmekle karşı karşıya kalmıştır. Uzun süren bu doğaya bağımlılık koşulları, giderek el ve beyinin yetkinleşmesinden sonradır ki, insanlar, üretim faaliyetlerine bilinçli olarak katılır. Artık insanlar doğanın kölesi olmaktan çıkıp, doğanın efendisi olmaya başlarlar. Yani artık doğanın kendilerine hazır verdikleriyle yetinmez, doğayı değiştirir. Ve kendi hizmetine sokabilme sürecine girerler.

Üretim faaliyetlerine bilinçli olarak katılan insanlar, üretimde tecrübe kazanıp, belli bir bilgi birikimine kavuşurlar. Bütün bunlar toplumsal olup, yapılan ortak üretim sonucu gerçekleşmiştir. Üretim ve sosyal ilişkiler sonucunda ortaya çıkan bilgi birikimi, insanın kültürünü oluşturur. Kültür, üretim güçlerinin gelişmişlik düzeyi ve bunun üzerinde şekillenen sosyal yaşama paralel olarak gelişir. Üretim güçleri geliştikçe kültürde de gelişme olmuş ve kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze kadar gelmiştir.

Sanat olayı bir üretim ve kültür olayıdır. Tarihsel materyalizm bakış açısıyla toplumların gelişimine bakıldığında (ki bu bilimseldir), sanatın toplumsal yaşamın bir parçası olduğu görülür. O halde, sanatın insanlık tarihi kadar eski olduğu gerçeği karşımıza çıkar.

İlkel komünal toplumda avcılık, hayvancılık ve tarım alanında çok ilkel tarzda da olsa üretim yapılır. Burada her ne kadar doğanın ağır baskıları ve üretim güçlerinde gerilik varsa da, sınıflar, sınıf baskısı ve üretim güçlerinin önünü tıkayıcı yapay (iradi) bir etken yoktur. Üretim ve paylaşım ortak olup, yaratılan her değer tüm topluluğa hizmet içindir.

Geri ve ilkel maddi yaşamını iyileştirmek, daha yaşanılır kılmak için, insan, pratik faaliyetlerine çeşitli biçimler vererek maddi ve ruhsal duygularını, görsel ve duygusal yönden güzelleştirerek yansıtmıştır. Örneğin, ava gitmeden önce, totemleri etrafında yaptıkları dans ve ayinler, bir tempoda çıkarttıkları seslerle, avını hazırladıkları tuzağın üzerine sürmeleri ve bütün bunları resim olarak kaya duvarlarına çizmeleri bir sanat veya sanatın ilk çekirdeği olarak görülebilir.

İnsanlar maddi yaşamın olanakları içinde gelişir, güçlenir ve yoğunlaşırlar. Yani hiçbir insan, toplumsal yaşamın ne gerisinde üretim yapıp düşünebilir, ne de ilerisinde. Ancak insan düşünen bir varlık olarak her zaman kötüyü, çirkini ve geriyi reddetmiş; iyiyi güzeli ve ileriyi arzulamıştır. İnsan, haksızlıklardan tiksinir, özgürlükten hoşlanır. Sanata yansıyan aslında, bu arzulanan yaşamın estetiğidir. Demek ki estetik, son çözümlemede, insanın dünyayı dönüştürme sürecinin yasalarını saptar. Estetiğin düşünsel yanı, maddi yanından ayrılamaz. Bunun bileşimi sonucu sanat olayı ortaya çıkar. Böylece sanat toplumsal yaşamla içiçe girip, yaşamın kopmaz bir parçası haline gelir. Toplumun yaşamı anlamlılaşır ve daha çekici bir tarza bürünür.

Sanatın gelişimi, toplumsal gelişmişliğe veya toplumsal gelişmenin önünün açılmasına bağlı olarak olur. Önü tıkanan hiçbir olayın da geliştiği görülmemiştir. Ki hiçbir olumsuz koşul toplumsal ilerlemenin önünü kesip durduramaz. Ancak önüne ket vurabilir, gelişmesini geciktirebilir. Ama sonuçta mutlaka tıkanmada bir gedik açılır ve ilerleme başını alır gider. Örneğin, önüne baraj dikilen bir akarsuyu düşünelim; baraj akan suyu durdurur. Ama aynı zamanda da suyun birikimini sağlar. Biriken su bir gün ya aşar, ya barajı yıkar, ya da mutlaka bir yerden sızar ve giderek yatağını genişletir. İstendiği kadar barajın duvarı güçlendirilsin ve duvar yükseltilsin bu böyledir. Tıpkı toplumsal olaylar gibi...

Toplumsal olaylarda da, istenildiği kadar gelişmenin önü kapatılsın, vahşetin dozu artırılsın, mutlaka yeni ve ileri olan eski ve geriye galebe gelecektir.

İyiye, güzele ulaşılmak isteniyorsa (ki hiçbir insan isteyerek kötü yaşamı arzulamaz) tıkanan toplumsal gelişmenin önünü açmak için bilinçli bir mücadele vermeli ve iradi bir birliği sağlamalıdır. Yani nasıl olsa gelişme olacak deyip, yerinde oturarak evrimci bir anlayışa girilemez.

Gerçek olan şudur; amaca varılmak isteniyorsa pratik mücadeleye girilmelidir. Aksi takdirde "kıyamet kopar." "Kıyametin koptuğu" yerde kişi, sınıf ve toplum batar. Tarihte böylesi durumlara düşen, veya yurtlarından edilen birçok halka rastlanır.

Sınıflı toplumlarda ileriye yönelik her türlü mücadele biçimi sınıfsaldır ve amaç, en iyi bir şekilde yaşamaktır. Ezilen sınıf için olduğu gibi, ezen sınıf açısından da böyledir. Sömürücü egemen sınıfın ne kadar obur olduğunu biliriz. Kazancı ne kadar çok olursa yine az bulur. Ortalıkta ne varsa hepsini ister. Her şey benimdir, herkes bana çalışsın der. Türklerdeki; "Rab bana hep bana" deyimi burdan gelir. Herkesin ona çalışmasına gözü halen doymaz, Rab (allah) da bana çalışsın der. Yine de mutlu değildir, dünya da bana olsun der. Ve dünyayı kazanmak için savaşır. Konunun dışına çıktığım için okuyucudan özür dilerim.

Sınıflar ortaya çıktıktan sonra, sınıfsal çelişki ve çatışma da meydana gelir. Varolan çelişki ilk etapta cılız, zayıf gözükse de kendi içinde çok yönlü çelişkiyi barındırmaktadır. Ekonomiden siyasete, kültürden sanata kadar çok yönlü kavga başlar.

İlk sınıflı toplum olan köleci toplumda, köleciler servetlerini çoğaltmak için olmadık yol ve yöntemlere başvururlar. Ki bu toplumda kölenin kendisi bir üretim aracıdır, ve aynı zamanda sahibi için bir servettir.

Toplumun çoğunluğunu oluşturan köleler kendileri için ne bir ideoloji, ne bir politika, ne bir sanat ve ne de herhangi bir şey üretecek durumda değildir. Tüm direniş gözenekleri tıkanmış, bağımsız gelişmesinin önü engellenmiştir.

Atomuna kadar parçalanma ve sömürünün olduğu bir toplumda, üretim değerleri üzerinde, adil bir paylaşımdan sözedilemez. Hakça paylaşım olmayınca insanlar gönüllü ve severek üretim yapmaz. Ve giderek her türlü üretimde (sanat da buna dahildir) bir durgunluk başgösterir. Gelişmenin olmadığı bir ortamda da kaos, bunalım ve her türden kişiliksiz insan tipleri şekillenir.

Böylesi bir ortamda yaşamaya mahkum edilen bir halktan, halk sanatı diye bir şey beklenemez. Çünkü bunalımın yaşandığı dönemler hakim sınıf (sömürücü) ideolojisinin egemen olduğu dönemlerdir ve bu arada bireycilik, ailecilik, kişisel düşmanlık, dağınıklık vb. durumlar sözkonusudur. Diğer yandan, sanat olayını toplumsal değerlerin estetik formasyona kavuşturulması olarak değerlendirecek olursak; bireyci düşüncenin hakim olduğu, bunalımlı bir ortamda, bırakalım toplum için sanatla uğraşmayı, onun için düşünmek bile pek nadir olur. Burada birey daha çok beslenme, giyinme vs. günlük yaşamını sürdürmekle meşguldur. Yani sanatla uğraşacak ne zamanı var, ne imkanı var, ne de buna ortam müsaittir. Her şeyden önce sanatın gelişip serpilmesi için, asgari de olsa bir zeminin olması ve önünün açılmış olması gerekir. Bu konuda Parti Önderliğimizden yapacağımız bir alıntıyla konuya aydınlık getireceğiz.

"... *Bizde devrimci faaliyet aynı zamanda devrimci sanatın da yaratılmasının zeminidir. Devrimci faaliyetin gelişimi, devrimci sanatın doğuşunu garantiye alır... Onun ortamını oluşturur. Ve ortamı biraz da koruduğu için sanat ürünleri gelişir. Yani sanatla devrimci görevler arasındaki ilişki çok sıkıdır. Halk sanatı halkın dile gelmesidir. Halkın duyarsızlaşan etkinliklerinin tekrar duyarlı hale getirilmesidir. Göze-kulağa-düşünceye-ruha kavuşmasıdır da diyebiliriz...*"

Görüldüğü gibi, maddi olarak, ruhsal olarak ve düşünsel olarak halkın tutunabileceği bir dalı, bağlanabileceği bir yerinin olması şarttır. Bu nedir? Bu vatandır. Bu onun vatanını sevmesi, bağlı olmasıdır. Gelişmeye açık bir yolunun olmasıdır. İşte ne zamanki kişi veya halk, bu olgulara inanıp bağlandıysa, onu ruhta ve düşüncede yaşattıysa, o zaman atılacak her adım ve söylenecek her söz toplumsal olur. Dolayısıyla güzel ve sanatsal olur. Halk sanatında yurt sevgisi, toplum sevgisi kesinlikle temel alınır.

Bilindiği gibi, ilkel komünal toplumun sonlarında barbarlık dönemine girilir. Bu dönemde kabile, aşiret vb. topluluklar arasında yoğun çatışmalar, kavgalar ve birbirlerini köleleştirme dönemi yaşanır. Üretim güçlerinde durgunluk, toplumda kaos ve bunalım vardır.

Ne zaman ki bu bunalımlı dönem aşıldıysa, halklaşmaya (yerleşik yaşama, köleci de olsa) geçilir.

Topluma egemen olan sömürücü güç, köle sahipleri iktidarını güçlendirip pekiştirmiş ve önemli oranda bir rahatlığa kavuşmuşlardır.

İşte sanat denen olay, gerçek anlamda bu dönemden itibaren başlar ve anlama kavuşur.

Sınıflı olan köleci toplumun ilk evrelerinde üretim güçlerinden gelişip serpilme durumu vardır. Ama her türlü gelişme, egemen gücün denetiminde ve ona hizmet temelinde gelişir.

Bu gelişmelerin bir parçası olan sanatta da gelişme olur. Sanat olayına yönelme düşüncesi tamamen köle sahiplerinin ürettiği düşüncelerdir. Buradaki amaç; iktidarlarını güçlendirmek, sınıf çıkarlarını uzun vadeli kılmaktır. Ve böylelikle emekçi kesimlerin hayallerinde başka dünyalar yaratıp, kendilerini güvenceye almaktır.

Kral tanrılar, çok tanrılı din ideolojileri halkın yaşamına damgasını vurur. Geliştirilen sanat ve sanatsal çalışmalar bunlar tarafından kendi çıkarları için yapılır.

"*Köleci toplumda bir avuç köle sahibi arasından da çıksalar, bireyler son derece önemli gelişmeler sağlarlar. Kendilerinden sonraki toplumun gelişiminde önemli roller oynayacak olan üretim güçleri, devlet aygıtı, bilimler ve sanatlar geliştirilir. Egemen sınıftan gelen bir avuç azınlık tüm bu işlerle uğraşır. Ancak toplumun maddi ve entellektüel üretimini egemenlik altına alan köle sahipleri sınıfı, ezilen sınıf ve tabakaların entellektüel gelişmelerine ket vurdu. Köleci toplum özellikle Yunanistan ve Roma'da doruğa çıkan görkemli sanat eserleri, astronomi, matematik, felsefe, hukuk vb. alanlarda üstün bir uygarlık yaratmasına rağmen, yine de başta köleler olmak üzere, ezilen sınıf ve tabakaların yeteneklerinin mezarlığıydı.*" (Kürdistan'da Kişilik Sorunu Devrimci Militanın Özellikleri ve Parti Yaşamı, sayfa:30)

Halkın maddi ve ruhsal durumu ise, hayal ettikleri, arzuladıkları dünyaya ulaşmak ve orada rahata kavuşmak istemi biçimindedir. Tanrı krala, heykel tanrılara tapmış; her türlü hizmeti ve ibadeti, saygı törenleri ve merasimleri yaparken aslında hayal ettiği ortama kavuşmak için yapmıştır. Hatta, hayal ettiği yaşamı sık sık folklor, müzik, resim gibi sanatsal nitelikli çalışmalarla dile getirerek ruhsal dünyasını renklendirmiştir.

Bütün bunlar ruhen de olsa, mevcut yaşamlarını biraz daha yaşanılır kılmayı sağlamak içindir. Fakat bir türlü hayal ettikleri cenneti bulamazlar. Hele hele üretim ilişkilerinin giderek gericileştiği, insanların aslanlara parçalatıldığı, yaşamın çekilmez olduğu bir dönemde, her alanda olduğu gibi sanat alanında da bir duraklama yaşanır. Ne zaman ki daha ileriyi temsil eden feodal bir sınıf ortaya çıkıp, gelişmenin önünü açma ve bu yönlü mücadeleye koyulduysa, işte o zaman sanatta da bir gelişmenin olduğunu görüyoruz.

Feodal beylerin öncülüğünde oluşan yeni düzen, feodal devlet biçiminde şekillenir. Burada da sanat ve her türlü üretim, devlet erkini ellerinde bulunduran, padişah, kral ve derebeylere hizmet temelinde gelişir. Mimari yönden mükemmel birer sanat eseri olan saraylar, şatolar, kilise ve camiler, sanat yönünden bugün bile göz kamaştıracak güzelliktedir. Bütün bunların kimler için ve hangi amaçla kullanıldığı bilinir. Edebiyat, müzik ve folklorda da önemli gelişmeler sağlanır. Örneğin; İslamiyet ilk ortaya çıktığında, edebiyata ağırlık verilir. Köleciliğe karşı toplumsal birliği sağlamak için sanatsal çalışmalara yoğun bir ihtiyaç vardır. Özellikle edebiyattaki şiirsellik kölelerin duygularını okşamış ve kendilerine maddi olarak da eskiye oranla çok daha iyi bir yaşamı, bu dönem sağlamıştır.

Geliştirilen müzik ve folklor yine feodal beye hizmet temelinde gelişir. Örneğin; tarlada çalışırken koro halinde söylenen müzik, emeğin verimini arttırmada önemli bir rol oynamıştır. Yine müzikte dile gelen tüm sözler, hep ağayı methedici ve onun güçlü olduğunu gösteren anlamlarla doludur. Ama her şeye rağmen tüm bunlar her ne kadar emekçilerin maddi yaşamında köklü bir değişiklik yaratmıyorsa da, manevi yönden yaşamlarını renklendirmiş ruhen de olsa onların yaşama bağlanmalarını sağlamıştır.

Daha sonra üretim ilişkilerinin gericileşip üretim güçlerinin ilerlemesinin engellendiği feodal toplumun sonlarına doğru toplumda kaos ve bunalım doruğa çıkar. Avrupa feodalizminin koyu bir şekilde yaşandığı, halk adına söylenen tek bir sözün, atılan ufak bir adımın engizisyon mahkemelerinde acımasızca yargılandığı bilinir.

Artık üretim ilişkilerindeki gerilik, sanat vb. toplumsal dinamiklerde tıkanmalara yol açar. Ta ki toplumun bağrından yeni üretim ilişkileri filizlenene kadar bu böyle devam eder.

Yeni filizlenen üretim ilişkilerinin içinde sanatın tohumları ekilir. Ve ilk dönemlerde bilinen rönesans dönemi yaşanır.

Bu dönemde sanatta önemli gelişmeler katedilmiştir. Özellikle edebiyat, müzik ve folklorun yanında tiyatro sanatı da bu dönemde sistemleştirilerek ileri düzeye vardırılmıştır.

Bütün bunlar yapılırken, yeni güçlenmekte olan burjuva sınıfının denetimi ve eliyle yapılmaktaydı. Feodalizmin ağır baskı koşullarından, koyu karanlık ortamından kurtulup, biraz daha özgür ve daha aydınlık bir ortama kavuşmak, doğal olarak emekçilerin de işine geliyordu. Bunun için emekçiler, kısmen de olsa özgür yaşamına, "burjuva sınıfının çıkarlarına bile olsa" estetik bir formasyon vererek, özellikle manevi alanda kendilerini mutlu kılmışlardır.

Kapitalizmin ilerici olduğu dö-

Devamı 19. sayfada

Sanat üzerine...

Baştarafı 18. dayfada

nemde birçok ünlü ressam, müzik ustaları; Viktor HUGO ve Balzac gibi ünlü edebiyatçıların ve sanatçıların yaşadığı bilinir.

Sınıflı toplumların sonuncusu olan kapitalist toplumda giderek sermaye birikimi sağlanır ve egemen sınıf olan burjuvazi, ilk dönemde ulusların yaratıcısı ve önderi durumundayken bu sefer halkların yok edilmesinde önder rolü üstlenir. Ve gerici, çağdışı bir konuma düşer. Ancak buna karşı oluşan ilerici çağdaş işçi sınıfı, kendi sınıf bilincine varmış, kendisi için mücadele ve kurtuluş yolunu bulmuştur.

İşçi sınıfının savaşımı, nihai olarak sınıfsız, sömürüsüz, her türlü kötülükten ve her türlü çirkinliklerden arınmış, tertemiz, güzel bir dünya yaratmak içindir. Onun için, yaptığı her hareket, verdiği her türlü mücadelenin özü ve biçimi böyle güzel bir dünyaya ulaşmak içindir. Dolayısıyla, özü böyle olan bir mücadelenin, sanatsal yönü de çok ileri düzeyde olur. Artık halkın tarihten beri arzuladığı ama bir türlü ulaşamayıp, hep hayalinde yaşattığı dünyaya varmanın yolu ve ortamı doğmuştur.

Bu dönemlerde işçi sınıfı önderliğinde dünyanın birçok yerinde halk savaşı verilmiş ve halk savaşının teorisi ve pratiği bir sanat haline getirilmiştir. Öyle bir sanat ki, her yanı özenle işlenir ve yaşamın kendisi sanatsal olur.

Üretim güçlerinin önünün sınırsız olarak açık olduğu, insan unsuruna verilen önemin hadsafhada olduğu ve her şeyin insanın mutluluğu için olduğu komünist toplumu, konunun fazla uzamaması için yazmaya gerek görmedim.

Biraz da Kürdistan toplumunda sanatın gelişimine bakmakta yarar vardır.

KÜRDİSTAN TOPLUMU

Köleci Asur İmparatorluğunun yıkılmasından sonra, Medler 60-70 yıl kadar bağımsız kaldığında, yaşamın çeşitli alanlarında nicel birtakım gelişmeler katetmişler. —Toplumlar tarihinde 60-70 yıl çok kısa bir zaman sürecidir.—

Perslerle girişilen savaşta yenilgiye uğrayan Medler ve daha sonra devamı olan Kürtler o zamandan bu yana sürekli yabancı güçlerin işgal ve istilasına maruz kalmışlardır.

Sırasıyla ele alacak olursak, Persler, Ermeniler, Helenler, Romalılar ve Bizanslılar gibi köleci devletler, daha sonra da Araplar ve Osmanlıların istila ve işgal olayları olmuştur. Adı geçen işgalci güçler Kürdistan zeminini kendileri için bir savaş alanı haline getirmişlerdir. Kürdistan'da onyıllarca aralıksız süren yabancı devletlerin birbirleriyle savaşları olmuş, Kürtlerin yarattığı tüm değerler talan ve yağma edilmiştir. Kürtler, düşmana köle olmaktansa ve düşman çizmeleri altında çiğnenmektense dağlara çekilip doğa koşullarının her türlü zorluğuna rağmen yaşam kavgası verirler.

Arapların gelişi her ne kadar köleciliği tasfiye ediyorsa da, Kürtlerin 200 yıl kadar kopkoyu, karanlık bir ortamda yaşamasını da beraberinde getirmiştir.

Görülüyor ki, yaşamın çekilmez olduğu, yaratılacak herhangi bir değerin her an viran olacağı kaoslu bir ortamda, Kürtlerin sanat yönünden bir gelişme sağlamaları mümkün değil.

Ancak 11. ve 16. yüzyıllar arasında Kürdistan'a yönelik dışarıdan gelecek herhangi bir tehlike yoktur. Ve bu dönem Kürtler için bir rahatlama, bir gelişme dönemi olur. İşte bu dönemde üretimdeki gelişmeden tutalım da devlet örgütlenmesine kadar birçok alanda gelişmelere rastlanır. Sanatsal çalışmalara ağırlık verilir, egemen olan feodal beylerin çıkarına hizmet temelinde de olsa bu yönlü bir faaliyetliliğe girilir.

Toplumsal gerçekliğimize baktığımızda, Kürtlerde yazı dilinin gelişmediği bilinir. Onun için Kürtlerde Kürt diliyle yazılmış yazılı edebiyata ve herhangi bir esere rastlanmaz. Daha çok sözlü edebiyata ağırlık verilmiştir. Sözlü edebiyatla dile getirilen hikaye, masal ve halk türküleri, baştan başa feodal beyleri methedici temalarla doludur. Bugün bile klasik müziğini dinlediğimizde, söylenen her parçada, "Ağao tu ağayi, Tu mirê mirayî, tu mezinê heft gündayî..." (Ağam sen ağasın, sen beylerin beyisin, sen yedi köyün büyüğüsün) türünden sözleri duymak mümkündür. Açık ki, işlenen, ağanın güçlülüğü ve büyüklüğüdür. Yine, anlatılan her masalda, bir yandan bir ağa kötü gösterilir, diğeriyse iyi gösterilir.

Maddi olarak egemen gücün çıkarı doğrultusunda kullanılıyorsa da, köylü de bundan haz duymuş; ruhsal olarak yaşama bağlanıp, ağanın himayesinde kendisini nispeten mutlu hissetmiştir.

Kürt toplumunun gelişme gösterdiği bu dönemde Feqiyê Teyrani gibi halk ozanlarının, Ahmedê Xane gibi edebiyat alanında sanatsal değerler yaratan ozan ve edebiyatçıların yetiştiği bilinir. Bugünkü zengin folklorumuzun tarihi, Kürtlerin gelişme gösterdiği 11.-16. yüzyıllar arasındaki döneme dayanır. O günden buyana Kürtler, müzik ve folkloru sanatsal bir tarzda birleştirerek, estetik bir güzellik verip yaşamını renklendirmiştir.

Daha sonra Kürdistan'a yönelik Osmanlı saldırıları ve TC'nin sömürgeciliği, Kürtleri yine karanlığa boğmuştur. Yaratılan tüm değerler tahrip ve talan edilip; kanları asimile edilerek, toplumsal birleşmede rol alan tüm direnme öğelerini boğma ve yoketme başarılmıştır. Bilindiği gibi, kültür-sanat gibi halkın toplumsal değerlerinin birleştiği olgular, direnişin önemli bir halkasını oluşturur.

1970'lerin ortalarına gelindiğinde, Kürdistan ve Kürtlük adına hemen hemen hiçbir şeyin kalmadığını görürüz.

Bu tarihten itibaren Partimizin tohumlarının atıldığını ve her türlü tahripkarlığa karşı giderek gelişip mücadeleyi yükselttiğini biliyoruz. Mücadelenin gelişmesiyle birlikte sanatsal alandaki çalışmaların geliştiğini ve giderek önünün açılacağı bir ortam ve döneme hızla gireceğimizi şimdiden görmek, kahin olmayı gerektirmez.

Artık geleneksel halk kültürü ile çağdaş sosyalist kültür giderek birleştirilip kaynaştırılmaktadır. Mücadele geliştikçe sanat ürünlerinin (müzik, folklor, edebiyat vb.) önü açılacaktır. Toplumsal birleştirici özelliği olan sanat öğesi, halkın benliğine-ruhuna kazındıkça ve özenle işlendiği zaman, ulusal bütünlük sağlanır. Ve ulusal kurtuluş için —devrim için— düşmana karşı önemli bir silah olur. Devrimci mücadele sanatın önünü açar, ortamını hazırlar. Ortam hazırlandıkça, sanat gelişir ve mücadeleyi besler. Çünkü halk her alanda maddi zorluklardan kurtulmak, arzuladığı güzel yaşama kavuşmak için, tüm direnme öğelerini harekete geçirir. Yeter ki bunun yolu açılsın. Parti Önderliğinin; "*... Biz sanatın tanımını, halkın, maddi yaşam zorluklarından sıyrılmak ve onu ruhen yücelerek aşmak için gösterdiği etkinliktir biçiminde yaptık. Yani bizde sanat, maddi ve manevi yaşamın acımasızlığından sıyrılmak için özellikle bazı alanlarda yoğunlaşarak ruhta yüceleşmeyi ifade etmektedir...*" şeklindeki sözleri bu gerçeğe parmak basmaktadır.

Çelik zincirlerle bağlanıp tutsak edilen emek, zincirlerinden boşandığı zaman, insanın başarı ve etkinlik gösteremeyeceği hiçbir şey yoktur. Partimizin on yıl ve özellikle Parti Önderliğimizin 15 yılı aşkın verdiği mücadelesiyle bugün halkımızın bağlı olduğu zincirler kırılmış ve halkımız birçok alanda, destansı mücadele biçimleriyle yaşama katılmaktadır.

Partimizin insana kazandırdığı kişilik sanatsaldır. Kişinin düşüncesi ve ruhunun tertemiz olmasıdır. Zaten sanat, bir şeyin kaba-saba şeylerden arındırılıp, özünün biçimlendirilip güzelleştirilmesi olayıdır. Şehitlerimizin son nefeslerine kadar, Partiye ve Parti Önderliğine ne kadar bağlı olduklarını, bu konuda ruhlarının tertemiz katışıksız olduğunu biliyoruz. İşte bu ruhun yaratılması ve bu düşüncenin yaşamda maddileşmesi, sanatın da kendisidir.

Bütün bunlar halkın yaşamını yaşanır hale getirmesi içindir. Yani düşman halkın hangi değerini hangi alanda tahrip etmişse, halk da o sahada ona karşı savaşı geliştirir. Bütün bunlar bir savaştır. Halkın tüm yeteneklerinin bir noktada birleştirilip, en iyi, en güzel bir şekilde konuşturulmasının kendisi, gerçek anlamda sanatın kendisidir. Parti Önderliğinin; "*... Sanat, halkın dile gelmesidir...*" sözü konumuzu aydınlatmaktadır.

Bugün ülkemizde halk topyekün ayağa kalkmıştır. Ama, ayağa kalkıp tüm yeteneklerini harekete geçirmesinin önü açılmıştır. Ve bu süreçte, sanat alanında büyük gelişmelerin olacağı açıktır. Tarih ve toplumbilim, bize bunu kanıtlamıştır. Daha şimdiden mücadelemizin sanat alanında hatırı sayılır derecede bir aşamaya vardığını kabul etmek lazım. Diyarbakır zindan direnişçiliği, en iyi bir şekilde nakşedilen bir sanattır. Zindanda edebiyat alanında da önemli ilerlemenin olduğu bilinir.

Yine Partimizin mücadele döneminde, folklor, müzik ve edebiyatta meydana gelen sanatsal etkinlikler önemli boyutlara varmıştır. Ayrıca yaratılan çağdaş halk sanatının yanında, birçok devrimci halk sanatçısı da yetişmiştir. Halk sanatını kendi vatanında, mücadelenin özgür ortamında ve daha güzel bir şekilde geliştirmek için yola çıkan; bu uğurda hayatını feda edecek kadar kararlı ve inançlı davranan ulusal kahraman ve gerçek halk sanatçısı SEFKAN yoldaşın mücadele ortamında yetiştiği bilinir.

Hasan

Komutan Mustafa ÖMÜRCAN...

Baştarafı 2. sayfada

ce kararlı giderken, yanılgıya düşen yoldaşlarını eğitip aydınlatmada ise büyük bir duyarlılık ve çaba sergiliyordu.

Mustafa yoldaş, Antep, Maraş, Urfa, Adıyaman alanlarını kapsayacak mücadele alanına yönelmeden önce, bu alanları tüm yönleriyle bilince çıkarıp devrimci hedefler programına ulaşmak için grubuyla birlikte yoğun bir çaba içinde bulunuyordu. Bir yandan grubunun eğitimiyle uğraşıyor, diğer yandan da gidecekleri alanın özelliklerini araştırıp tartışıyor; mücadeleye nereden ve nasıl başlayacaklarının planlarını yapıyor ve ulaşacakları örgütsel hedefleri çizip eylem hedeflerini saptıyordu. Bu faaliyete bütün grubu katıyor, alanı tanıyan grup dışından arkadaşların da fikirlerini alarak en zengin sonuçlara ulaşma çabası içinde bulunuyordu.

Mustafa ÖMÜRCAN yoldaş özellikle Pazarcık insanının mücadeleye çekilmesi üzerinde kafa yoruyor; düşmanın özel politikalarla yöneldiği bu alandaki politikalarının boşa çıkarılıp bu alanın ulusal kurtuluşun sağlam bir kalesi haline getirilmesi gereğini derinden hissediyordu. Şöyle konuşuyordu Mustafa yoldaş: "*Geçmişte yurtseverliğe önemli oranda yabancılığın yaşandığı bu alanda 1981 yılında Besey ANUŞ, Battal EVSAN, Ahmet ATLAN, Abbas DOLDUR, İsmet ÖMÜRCAN gibi devrimcilerin sergilediği direniş bir direniş geleneği yarattı. Bu geleneği geliştirmeli, yaşatmalıyız. Bu alana hakim kılınan edilgen, pasif, sorunlu, zayıf kişiliği parçalamalı; militan PKK'li tipi mutlaka yaratmalıyız. Bunun için ise, her şeyden önce kendimizden başlayıp güçlü birer örnek olmalıyız. Ancak böylelikle olumsuz, zayıf tiplerin bu alan kitlesi üzerinde yarattığı tahribatlar bertaraf edilebilir ve kitleler direniş çizgisi etrafında örgütlendirilip ayağa kaldırılabilir. Ancak böylece düşmanın bu alanı Türkleştirme, ulusal kurtuluş mücadelemizden koparma planları boşa çıkarılabilir.*"

İşte Mustafa ÖMÜRCAN yoldaş mücadeleye böylesine yüce bir ruhla yaklaşıyor ve sahip çıkıyordu. Kürdistan'ın bağımsızlığı ve özgürlüğü için oynanması gereken rolü çok iyi bilince çıkarmış bulunuyor; buna layık olmanın kavgasını veriyordu. Biliyordu ki, O sadece bir şahıs değildir; şehitlerin direniş bayrağının taşıyıcısıdır. Ve bu bayrağı düşürmeden yükseltmenin yeni ellere ulaştırmanın sorumluluğunu taşımaktadır. Mustafa yoldaş 1987 Mayıs'ında, sorumluluğunu üstlendiği bir grup yoldaşıyla birlikte, Botan'ın türküsüne Maraş'ta, Adıyaman'da, Antep'te, Urfa'da eşlik etmek için ülkeye yöneldi. Uzun bir yürüyüşün ardından nihayet mücadele alanlarına ulaşmışlardı. Ancak ihanet bir kez daha pusudaydı. Sömürgecilerin madalyalı övgüsüne mazhar olmuş, alçaklıkta sınır tanımayan faşist bir köyün sakinleri tarafından ihbar edildiler. 25 Mayıs 1987 günü sömürgeci güçlerle giriştikleri büyük bir çatışmada son mermilerine kadar savaşıp saatlerce direndikten sonra şehit düştüler. Son nefeslerinde yine direnişe çağrı, yine Partiye ve halka bağlılık vardı. Mustafa yoldaş, beraberinde bulunan dört yoldaşı ile birlikte Adıyaman topraklarını bir kez daha kanla sularken; geride kalanlara çağrısını tekrarlıyordu: "*Düşmanın oyunlarını boşa çıkarın; ulusal kurtuluş ve bağımsızlık mücadelesi saflarında yerinizi alın; şehitlerin kanını yerde bırakmayın!*"

Bu çağrı bize, size, hepimizedir! Şehitlerimizin çağrısına kulak verelim! Onları intikam yeminimiz yapalım! Düşmandan binlerce yıllık kölelik tarihimizin intikamını alalım! Onların dillerinde yarım kalan türküyü biz tamamlayalım; hep bir ağızdan haykıralım: Kanınız yerde kalmayacak! Adınız Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan'ın semalarında sonsuza dek yankılanacak!

Reheval

İddianame FAC savcılığına...

Baştarafı 10. sayfada

aynı ahlaksız araca sarılıyor. Türk faşizminden yalancı şahit alıyor. Aslında bu uygulama Gestapo yöntemi. Dimitrov (1933) davası bilinir. Gestapo bu konuda o kadar uzman ki, Yahudi kıyımında bile Yahudi alçaklar kullanılıyor...

Bir Nusret Aslan, bir Hasan Doğan kimdir? Hangisi PKK üyesi? Savcı ilkini PKK-MK yedeği yapıyor. Anlaşılan bunlar yetmiyor, yalanlar ortaya çıkıyor, SÄPO'dan yenilerini devralıyor... Hem de yargılamama güvencesi vererek.

Bunlar da yetmiyor, piyonluğu siyasal maske altında yapanlar bulunuyor. Komkarlılar gibi... Hangi PKK'li ya da aklı başında Kürdistan yurtseveri, Alman emperyalizminin mahkemesinde kendini halkının özgürlüğüne adayan insanlar aleyhine ifade —hem de yalan— verir. Ölüm pahasına da olsa asla. Ama bu alçaklar veriyor.

7— Bireysel suçlamalar bölümü. Bu bölümü açmayı bırakıyorum. Zira sayfa olarak sığmaz. Tüm iddialara da malik değilim. Fakat çerçeve şu; ilk altı başlık altında sergilediğim mantık doruğa çıkarılıyor. Birçok örgüt kuruluyor; tümü PKK-Avrupa Merkezi sayılıyor, güvenlik örgütü yapılıyor ve tutuklanan herkes bu örgütlerin yöneticisi yapılıyor. Birbiriyle ilişkisi olmayan olaylar ve bitmiş davalar birleştiriliyor, binlerce yasal dernek kağıdı, normal gazete yazısı, şahsi bir fotoğraf bile suçlayıcı bir belge olarak sunuluyor... Alman yasaları Alman sınırları içinde geçerli. Fakat bize karşı böyle değil. Savcı, FAC dahilinde bir eylemimize rastlamamış ki, Lübnan'a, İran'a, Irak'a, Türkiye'ye ve Kürdistan'a atılıyor. Buralarda eylem yaratıyor ve suç unsuru yapıyor.

Bunlar FAC savcısının iddianamesinin çerçevesi. Yalan, kin ve komplo. Ahlaki değeri var mı? Elbette yok. Hukuki geçerliliği var mı? Elbette yok. Eğer, savcının mantığında hukuki geçerlilik aranacaksa, Hitler'in ve Gestapo'sunun da katliamlarının bir hukuku vardı.

Şimdi sormanın sırasıdır: Dava kimin adına ve kimler tarafından hazırlanmıştır; İddianameyi FAC savcısı mı, yoksa faşist Türk sömürgeciliğinin savcıları mı hazırladı?..

Selahattin Çelik
18 Nisan 1989

Hilpişkîna me ya Biharê li bilindahiyan
YEKÊ GULANÊ BI LIVBAZIYAN PÎROZ BÛ

Destpêk di rûpela dawî de

bo niximandina pêşveçûnan ji tev di avê de çûn û nekarin tiştekî bikin.

Hilpişkîna me ya Biharê berdewam dike, ku li welat û derveyî welat posîdeyên mezin dabigirine. Lêdanên ku li yekitiyên artêşa dagirker, endamên hêzên taybetî û jêmayên parêzkarên gundan dikevin, dibin bingeheke xurt ji bo civandina gelê Kurdistanê li dora têkoşina me ya rizgariya netewî. Têkoşina me ya bi xurtî pêşvediçe, bê bingehiya wan iddiayên mêtingeran jî yên weke, "Me wan xilas kir, tune kir" datîne pêşiya çavan. Nexasim di vê dema dawiyê de kargêriya şerê taybetî çîrokên mina, "Me wan xilas kir, tune kir, neman" li kêlekekê hiştiye. Kargêriya şerê taybetî êdî gelek baş dizane, ku zarok ji bi van çîrokan xweş dikenin û derbas dibin. Baş dizane, ku êdî tu kes bawerî bi van gotinan naynin. Lewma niha dev jê berdane, ku van çîrokan mina beniştê di devên xwe de bicûn. Gihana koçbera vê pêşveçûnê jî, buyereke gelek pêwist e, ku him û xurtiya têkoşina me şanî dike.

Li Dêrsimê derdorên Çiçeklî êrîşek çû ser karakolekê

Ji bona ku kargêriya şerê taybetî bikaribe pêşveçûna têkoşîna me ya rizgariya netewî rawestîne, serî dide çare û azineyên her cureyî. Êrdimeke welatê me, ku mêtinger bi dijwarî li wir ji amadekariyên xwe birêve dibin, êrdima Dêrsimê ye. Kargêriya şerê taybetî himeke leşkerî ya herî mezin û têküzbuyî, li vê êrdimê bi cih kiriye. Lê ji ber roja Yekê Gulanê, amadekariyên xwe dijwar û tundetir kir û serî da her çareyekê.

Kargêriya şerê taybetî, ku dizane hêzên me yên rizgariya netewî ji ber piroziyên Yekê Gulanê wê dest bi livbaziyan bikin, li dora saziyên taybetî, karakolan û baregehên leşkerî hejmara hêzên parastinê zêde kir. Bi vî awahî kargêriya şerê taybetî dixwest pêşiya livbaziyan bigire û hemû haziriyên xwe li ser bingeha rawestandina bizava hêzên me yên rizgariya netewî birêve bir.

Lê bilî amadekariyên dijmin ên tund, yekitiyeke ARGK li gora naveroka cejna Yekê Gulanê lêdaneke mezin li dijmin xist. Lêdana li dijmin ketî, li êrdimeke ku dijmin amadekariyên xwe kiribû, xwe şanî kir. Roja Yekê Gulanê yekitiya ARGK avêt ser karakola Çiçeklî ya li êrdima Dêrsimê. Dijmin rastî hundabûnên mezin bû. Di vê êrişê de heft serbaz hatin kuştin û 10 ji bi xedarî birîndar ketin. Di encama êrişê de yekîtiya ARGK bê hundabûn vegeriya baregeha xwe.

Di demekê de ku dijmin tedbîrên mezin ji xwe re birêve biribû, bi livbaziyeke çalak û jêhatî, êrişa li dijî karakolê pêkhat. Ev rastî disa bû ispatek, ku hima leşkerî ya ARGK xweş xurt buye û pêşve ketiye.

Li Dêrsimê navçeya Zerenik du xaniyên gilîkaran hatin şewitandin

Wekê tê zanin avahiya sixur, guhbel û gilîkaran li pêşiya têkoşîna me ya rizgariya netewî çeper û dîwarên mezin dirisêne. Livbaziyên ku li dijî vê avahiyê tên pêkanin, ji bo ji holê rakirina van çeper û dîwaran, pêşveçûnên pêwîst bi destê me ve anîne.

Dijmin bi şêweyeke berfireh giraniya xwe dide avahiya sixur û gilîkaran, pêşemîn jî li êrdima Dêrsimê kargêriya şerê taybetî ku nikare parêzkariya gundan pêşve bibe, serî da rêkxistinkirina avahiya sixur û gilîkaran. Dijmin, li hinde deran ji xwe re hinde gilîkaran peyda kiriye û destpêkiriye, ku van gilîkaran li dijî têkoşîna me ya rizgariya netewî bikarbîne.

Gerîllayên ARGK ji, ji bo pûçkirina vê leyistoka dijmin, dest bi xebatên bangeşî, razîkirinê û tirsandinê yên dorfireh kirin. Xebatên pêşmergeyên ARGK hikarî û posîdeyên berfireh derxistin rê û leyistokên dijmin jî xweş hatin şikandin. Di vê dawiyê de li navçeya Zerenikê pêşmergeyên ARGK du xaniyên sixur û gilîkaran şewitandin û bi vî awahî bang li gilîkar û sixuran kirin. Herweha yekîtiya ARGK bi vê livbaziya xwe careke din şanî kir, ku bêbextî û welatfiroşî tu caran bê tewan naminin.

Pêtên livbaziyên rêz bi rêz li Dihê

Ji roja Yekê Gulanê pêve, li derdorên navçeya Dihê (Eruh) gelek livbazî li dûv hev hatin pêkanin. Roja Yekê Gulanê pênc serbazên endamên hêzên taybetî û "üstegmen"ek, roja didoyê Gulanê serbazek, roja sisiyê Gulanê serbazek, roja çarê Gulanê serbazek, roja heştê Gulanê serbazek, roja nehê Gulanê gelek serbaz hatin kuştin û gelek ji birîndar ketin. Hejmara birîndaran gelek bilind e. Di domana van livbaziyên berfireh de, du têkoşerên ARGK ên qehreman ji şehîd ketin.

Roja Yekê Gulanê gerîllayên ARGK riya Dih û Beroni (Findikê) ji bo çuyin û hatina tomofîlan girtin. Hemû mekînên dihatin û diçûn rawestandin, li wan geriyan û seh kirin. Kontrola kesbûnê ji birêve birin. Hejmara yekîtiya ARGK li ser pêncî kesî bû. Gava yekîtiya ARGK barikatan li ser rê danî, heft mînîbus û gelek mekîneyên din ji rawestand.

Piştî kontrola kesbûnê pêşmergeyan pênc endamên hêzên taybetî ji rêviyan cuda kirin. Pêşî wan girtin û tevlî xwe birin. Di encama danîna barikatan û sekinandina mekîneyan de, komeke xilbe ji rêviyan kom bûbû. Yekîtiya ARGK axiftineke dorfireh ji bo rêviyan çêkir û agir berda çar mînîbusan. Piştî qedandina livbaziyê pêşmergeyan, her pênc endamên hêzên taybetî tevlî xwe birin. Ev pênc kes bi şêweyeke berfireh hatin pirsyar kirin. Di dawiyê de derkete holê, ku tewanbar û gunehkarên mezin in. Lewma jî toleya (cezaya) ku maf kiribûn, girtin. Her pênc endamên hêzên taybetî, bi ber û gulleyan bi mirinê hatin ceza kirin.

Yekîtiyên artêşa mêtinger, ku bi livbaziyê paşê agahdar bûn, operasyoneke dorfireh anîn ser êrdima ku livbazî li wir pêkhatibû. Hêzên ARGK, li gelek deran mayin vegirtibûn. Gelek serbazên dijmin, ku li cihê operasyonê pêl mayînan kirin, mirin an jî birîndar ketin. "Üstegmen" Omer Mavî, ku pêl mayînê kiribû û bi xedarî birîndar ketibû, paşê mir. Bi vî awahî di yek rojê de dijmin rastî lêdan û hundabûnên rêz bi rêz bû.

Roja didoyê Gulanê yekîtiyên artêşa dagirkerên Tirk operasyonên xwe berdewam kirin. Yekîtiyên taybetî yên bi hezaran serbaz anîn derdorên Dih û Beroni. Li kêleka van jî, hinde hêzên taybetî yên din jî tevlî balafir û helikopteran dest bi operasyonên dijwar kirin. Komutanê parastina êrdimê yê li bajarê Sêrtê Erdinç Türe û Komutanê Alaya Cendirman Albay Temel Cingoz, serokatiya operasyonan kirin. Bilî hemû keftûleftan, mêtinger nekarin xwe jê xilas bikin, ku lêdanên nuh negirin û nexwun.

Yekîtiyên ARGK xef û kemîn danîn pêşiya yêkîtiyên artêşa dijmin ên derketibûn operasyonan. Hêzên dijmin ketin bin barana reşandina ber û gulleyên ji aliyê hêzên ARGK. Di encama şerê dijwar de serbazek hat kuştin û gelek jî birîndar ketin.

Roja sisiyê Gulanê şerekî duwemîn derket. Di vî şerî de leşkerek mir gelek jî birîndar ketin. Roja çarê Gulanê serbazek din ji ber mayînan mir û roja heştê Gulanê serbazek din jî hêzên mêtingeran pêl mayînê kir. Herweha çendek jî bi xedarî birîndar ketin. Di navbera gundên Donerdever û Dadakli li navçeya Dihê gelek mayin hatibûn vedan. Ji ber ku serbazên artêşa mêtinger dûv hev pêl mayînan kirin û gelek hatin kuştin, artêşa dagirker kete nava xof û tirsê. Her di wê rojê de, roja heştê Gulanê şerek jî derket. Di şer de serbazek din hat kuştin. Ev şer li nêzîkî gundê Tünekpinar navçeya Dihê çêbû û lêdanên mezin li hêzên dijmin hatin xistin.

Livbaziyên xef û keminan ên ku li dijî yekîtiyên dijmin hatin bikaranîn, ruxina di nava rêzên dijmin de lezandin. Tevlî vê, mêtinger bi şêweyeke pêwîst deliva tevgerandin û livandina xwe ji hunda kirin.

Li derdorên navçeya Dihê şerekî mezin jî roja nehê Gulanê çêbû. Li gundê Akdizgin qopaniya Beroni navçeya Dihê ev şer derket. Bilî hima dijmin a mezin, di şerê derketî de, yekîtiya ARGK xweş zanî ku lêdanên mezin li dijmin bixe. Lê heya niha nûçe û saloxên ronî li ser vê pozberiyê hin negihane me. Tê gotin ku hejmara kuştî û birîndarên ji dijmin gelek bilind e. Di vî şerî de du şervanên ARGK ên bi nirx û hêja ji şehîd ketine.

Li Çelê şeş cerdevan hatin bê çek kirin

Li derdorên Pinyaniş-Sêvê li navçeya Çelê şeş cerdevan (çete) hatin bê çek kirin. Yek jî cerdevanan, ku gunehên wî ronî derketin holê, bi mirinê hat ceza kirin. Ev cerdevan, tevlî gelek operasyonên leşkerî bûbû û rê şanî mêtingeran dikira.

Cezakirina vî çeteyê ku li derdorê xebat jî bo pêşvebirina cerdevaniyê pêşve dibire, şahiyek li ba gelê me jî birêve bir. Gelê me disa bi çavê xwe dît, ku ew kesên çek li dijî birayên xwe hildigirin, tu caran nayin efu kirin û herdemê wê bersiya xwe bigirin. Ev buyer jî, jî bo vê rastiyê bû nimûneyeke zelal û ronak.

Yekîtiya ARGK dest danî ser çekên cerdevanên din. Herweha bala van cerdevanan jî kişand, ku li kêleka dijmin çek li dijî birayên xwe ranekin û dev ji vî karê xwe berdin. Piştî ku van kesan sozdan, ku dîsa nema alîkariya dijmin dikin, yekîtiya ARGK ji wan dîsa berda.

Li Berwarî û Şirnexê gelek kes xwe gihandin ARGK

Roja 26'ê Nîsanê li gundê İkizce navçeya Şirnexê bêbexteki ku cerdevanî dikir, bi mirinê hat ceza kirin. Ev cerdevanê ku ji demeke dirêj bû, bang li wî dihat kirin, ji ber ku dev ji kirinên xwe berneda, di dawiyê de giha bersiva xwe ya ku maf kiribû.

Li derdorên Şirnex û Berwarî, bi şêweyeke dorfireh, xortên Kurd xwe digihînin nav rêzên ARGK. Ev tevlîbûnên nav rêzên ARGK li Şirnex û Berwarî, encameke ronî ne ji bo pêşveçûnên Hilpişkîna me ya Biharê.

Li Şirnexê biqasî 10 xortên Kurd xwe gihandin ARGK. Di van rojên dawiyê de jî, jî gundê Erkent navçeya Berwarî sê xortên Kurd xwe gihandin hêzên şoreşê.

Jî êrdimên welatê me yên din jî, tevlîbûnên nav rêzên ARGK berdewam dikin. Ciwanên Kurdistanê bi lez diherikin nav rêzên artêşa xwe ya netewî û cihên xwe di nava rêzên têkoşîna rizgariya netewî de digirin.

Roja pêncê Gulanê yekîtiyeke ARGK çû gundê Sarîdalli navçeya Şirnexê. Li vî gundî xortekî tevlî rêzên xwe kir. Yekîtiya ARGK her di vê livbaziyê de civînekê jî bi armanca bangeşiyê ji bo gundiyan çêkir. Gundiyên gundê Sarîdalli piştgirî û dilxweşiyeke gelekî mezin şanî kirin.

Li Qilaban mayinek li ser rê hat vedan

Li ser riya gundê Ortabax navçeya Qilaban yekîtiyeke ARGK mayin veda. Bi vê livbaziya vedana mayînan yekîtiya ARGK, lêdanên mezin li dijmin xist. Yekîtiyeke dijmin ji ser mayînên ku yekîtiya ARGK vedabû, derbas bû û mayinek peqî. Gelek mirî û birîndarên ji yekîtiya dijmin hene. Weke nûçeyên gihan me, eşkere dibe, ku hejmara hundabûnên dijmin pir bilind e.

Livbaziyek li navenda Şirnexê

Hêzên ARGK li navenda navçeya Şirnexê narinçokekê (bombeyekê) avêtin mala sixurê bi navê İsmail Kuran, ku parêzkariyê dikir. Berî niha hêzên ARGK gelek caran bang li vî sixurî kiribûn, lê wî di karê cerdevaniya xwe de serhişkî kir. Bi livbaziya vê dawiyê cara dawî bang li wî hat kirin, ku dev ji bêbextî û ixanetê berde.

Ev livbazî bi armanca banga dawî hate birêve birin. Lê vî xayinî û hemû parêzkarên gundan xiste nava tirs û xofeke gelekî mezin. Ev bêbext bawer dikir, ku destê hêzên ARGK nagihine wî, ji ber ku ew di navenda bajêr de rûdinişt. Lê bi livbaziya pêkhatî carek din xweş hatin hişyar kirin, bi şêweya ku hêzên ARGK dikarin çi bikin. Weke nûçeyên gihan me, eşkere dibe, ku piştî vê livbaziyê tirsa parêzkarên gundan gelek mezintir û kûrtir buye.

Êrîşek li Cizîra Botan pêkhat

Roja nehê Gulanê êrîşek çû ser malbateke sixur li navenda bajarê Cizîra Botan. Pêşmergeyan avêt ser xaniyê malbata nandoz û sixur. Ev malbata sixur, xebatên dorfireh kirina gemarî û bê ehlaqiyê ji birêve dibir. Lewma ev êrîşa li dijî vê malbata sixur, posîdeyên mezin dagerand û dilê gelê me jî xweş kir. Di encama vê êrîşê de, sê kesên ku di xênî de bûn, bi xedarî birîndar ketin.

Li Hezexê cerdevanek bi xedarî birîndar ket

Li gundê Barimê navçeya Hezexê livbaziyek li dijî cerdevanekî hat bikaranîn. Livbazî li derveyî gund çêbû û cerdevan tevlî birayê xwe bi xedarî birîndar ket.

Bilî hemû bangên ARGK, ev cerdevan karê xwe mina kareki berdewamî pêşve dibir û dev ji welatfiroşiyê, bêbextiyê û ixanetê bernedida. Niha jî cezaya mirinê ku maf kiriye xilas bû, lê heke vî karê xwe berdewam bike û dev ji serhişkiya xwe bernede, careke din wê bersiva xwe bi mirina xwe bigire. Ji ber ku di rewşeke wilo de, tu kes nikare wî ji mirinê xilas bike.

Êrîşek çû ser gundê Ayvalik navçeya Elkê

Li gundê Ayvalik navçeya Elkê êrîşek çû ser mala keyê (muxtarê) gund û malên du kesên din, ku sixurî û cehşitî bo dijminên dagirker dikiran.

Di vê livbaziyê de xaniyên bêbextan bi tevayî hatin hilweşandin. Hêzên ARGK berî niha bang li van welatfiroşan kiribûn, daku hevxebatkariya dijmin nekin. Lê ev bêbext dev ji karên xwe yên gemar bernedan. Lewma êrîş çû ser malên wan. Ev livbaziya li dijî van hersê cehşan, tirs û xof berda hinavên cerdevan û sixuran. Ji tirsa mirina xwe hemû bêbext û parêzkar ji kûraniyên dilên xwe ketin nava tivanca tirsê. Dîsa hat şanî kirin, ku hêzên ARGK tu sixur û welatfiroş, bê bersiv û ceza nahêlin. ■

PÎROZIYÊN NEWROZÊ BI GIYANA BERXWEDÊ TIJÎ ŞAHÎ Û DILXWEŞÎ NE

Destpêk di rûpela dawî de

beşdaran gihandin baniyan. Axiftinên rêzanî û konevanî bi zimanên Tirkî û Almanî hatin çêkirin. Komeka govendê ya ku ji Almanya Rojava bajarê Frankfurtê hatibû û du komên govendê ji Avusturya, yek a zarokan û yek a mezinan, leyistokên renga-reng leyistin. Naveroka şanoya pêşkêş buyî, li ser "Berî dîrokê Newroz û bikaraninên Komara Tirk ên niha" bû. Beşdar bi bal şano temaşe kirin û gelek tiştjê hin bûn. Helbest, dirûşme û axiftinên ajitasyonê yên ji aliyê **Hozan Şiyar** û zaroka heşt salî **Sebahat**, birê bernameyê yên xweş bûn. Şeva cejna Newrozê bi kilam û govenda **"APO hate Hilwanê"** dawî bû.

Stuttgart-Almanya Rojava: Şeva berxwedanê ya cejna Newrozê roja 25'ê Adarê li bajarê Stuttgartê piroz bû. Bi beşdarbûna bêhtirî 1500 kesan, pirozî gelek bi şahî derbas bû.

Bernameya piroziyê bi silava ji bo şehîdan destpêkir. Bi bernameyeke taybetî maneya Newrozê hat hilimandin. Koma stranan a ji 30 kesan, xoşxaneyên şoreşgerî xwend. **Hozan Seydixan, Koma Jiyan, Hozan Şiyar, Koma Serkevtin** û **Koma Berwedan** tevlî birê mûzîkê yê bernameyê bûn û gelek stranên xweş xwendin. Stran, şahiya beşdaran bilindtir kirin. Komeke govendî ji, ji bajarê Bonnê hatibû û govendên gelerî pêşkêş kir. Li ser maneya Newrozê bi sê zimanan axiftin çêbûn. Bilî mesajên hatibûn şevê, du mesajên ji girtîgehan jî hatin xwendin, ku **Dursun Alî Küçük** û **Îrfan Güler** ji girtîgehên li Tirkiyê û Kurdistanê şiyandibûn. Mesajên herdu dîliyên şer bi bal hatin guhdarî kirin û mesaja wan bo piroz kirina cejna Newrozê, bûn bingehek ji bo şahî û dilxweşiya hemû beşdaran. Şadîmaniya piroz kirina cejna Newrozê bi govenda **"APO hate Hilwanê"** giha dawiya xwe.

Den Haag-Hollanda: Roja 1'ê Nîsanê cejna Newrozê li bajarê Den Haag piroz bû. Bêhtirî 1600 kes beşdar bûbûn. Hinde derdoran gili li ser piroz kirina cejna Newrozê kiribûn û polîsên Hollandî ji, bi hiceta vê giliyê welatperwerên Kurdistanê aciz kirin û serî dan pîkoliyên babêtî. Polisan, bi hiceta "parastinê" demeke direj nehiştin, ku girsên gel derbasî eywana piroz kirinê bibin. Girsên gel ji li hemberê liva polisan dest bi dirûşman kirin û wan protesto kirin. Bilî hemû xebatên derxistina zehmetiyan, cejna Newrozê bi şahî hate piroz kirin.

Bernameya şevê bi silava biranîna şêhîdan destpêkir. Wekê tê zanin roja 1'ê Gulanê, herweha sersaliya **Berxwedana Bagokê** ye. Li Den Haagê Newroz, di vê roja sersaliyê de hate piroz kirin. Bi vî awahî naveroka şadîmaniya cejna Newrozê bêhtir dewlemend bûbû. Di şevê de rêhevalekî, ku tevlî Berxwedana Bagokê bûbû axiftinek çêkir. Axiftina wî bersiva xwe bi çepikan û dirûşmeya **"Bijî berxwedana me ya li Bagokê"** girt.

Di birê çandî yê bernameyê de pêşî koma stranan, xoşxaneyên şoreşgerî xwend. Paşê **Hozan Şiyar, Hozan Zinar, Hozan Seydixan, Hozana Zozan, Hozan Xemgîn, Koma Zîlan** û **Koma Berxwedan** stranên berxwedanê xwendin. Bi şanoyekê ji Newroz û têkoşîna şoreşgerî hatin zimên.

Alî Haydar Kaytan, Dursun Alî Küçük, Îrfan Güler, Yekîtiya Rewşenbirên Welatparêzên Kurdistan-YRWK, Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK ji bajarê Bochumê Almanya Rojava û rêkxistina bi navê EKÎM, mesajên xwe gihandin şeva cejna Newrozê.

Şadîmaniya Newrozê li Den Haagê ji destpêkê heya dawiyê bi şahî derbas bû û bi govenda **"APO hate Hilwanê"** dawî bû.

Hannover-Almanya Rojava: Şadîmaniyeke piroz kirina cejna Newrozê ji li bajarê Hannoverê hatibû dirust kirin. Nêzikî 2000 welatperwer û demokrat beşdarî şeva Newrozê bûbûn.

Şadîmanî gelek zinde û bi bizmiti çêbû. Ji sala par bêhtir, şadiyeke gelek mezin di şeva Newrozê de hebû. Bi vî awahî û xurtî piroz kirina cejna Newrozê, bû lêdaneke ku li derdorên dijminî ketî.

Komên govendê ji gelek êrdîmên Kurdistanê leyistokên folklorî pêşkêş kirin. Hozan û grubên mûzîkê stranên gelêrî yên şoreşgerî xwendin. Axiftineke ramyarî bi sê zimanan çêbû û mane û pêwistiya Newrozê, pêşveçûnên politikî yên vê dawiyê di axiftinê de hatin nirxandin.

Dilxwazên Toplumsal Kurtuluş, Av. Dev-Genç û TKP-B mesajên piştgiriyê gihandin cejna Newrozê.

Cejna berxwedanê Newroz, tevlî govenda **"APO hate Hilwanê"** bi şahî û serbilindî dawî bû.

Braunschweig-Almanya Rojava: Li vî bajarê Almanya Rojava yê piçûk ku nêzikî bajarê Hannoverê ye, roja 7'ê Adarê cejna Newrozê bi şadîmaniyekê hat piroz kirin û bêhtirî 400 welatperwerên Kurdistanê û demokratên ji gelên din beşdar bûbûn. Gelek xwendevanên Filistînî û bêhtirî 50 demokratên Almanî bi armanca hevkarî û piştgiriyê hatibûn cejna Newrozê. Newroz bi giyaneke internasyonalist û şahî piroz bû.

Hozanên xwecih ên welatparêz helbest û stranên şoreşgerî û berxwedanê pêşkêş kirin. **Koma Amed** ji govendên Kurdî yên çê û xweş da temaşe kirin. Di şevê de, bi sê zimanan axiftinên konevanî û rêzanî jî çêbûn. Herçuqasî cara yekemîn bû, ku li vî bajarî Newroz dihat piroz kirin jî, cejna Newrozê bi şêweyeke xurt, serketî û çalakî derbas bû. Hemû beşdarên hatibûn şadîmaniyê bi dilevînî û dilxweşî vegeriyan malên xwe. Bi liva xwe şanî kirin, ku wê bêriya şadîmaniyên vê nolê bikin.

Atina-Yewnanistan: Roja 5'ê Adarê cejna Newrozê li paytextê Yewnanistanê bajarê Atina piroz bû. Nêzikî 300 kesan, beşdarî şadîmaniya cejna Newrozê bûbûn.

Bername bi koma stranan destpêkir, ku endamên komê tev bi cilên leşkerî bûn. Paşê **Koma Munzur** stranên berxwedanê xwend û şahî di nava beşdaran de gerand. Koma folklorî ji bi muman, ku agirê Newrozê tanin zimên, dest bi bernameya xwe kir û govendên babêtî pêşkêş kir. Stranên **Hozan Armanc** şahiya piroziyê mezintir û zêdetir kirin. Axiftina konevanî û helbesta **"Merheba Çiyayê Gabarê!"** bersivên xwe bi çepik û dirûşman girtin.

Dilxwazên SVP, THKP-C (Acilciler), TKP-B û Devrimci Kurtuluş ji, bi armanca hevkariyê hatibûn şadîmaniya cejna Newrozê. Mesajek ji, ji Partiya Komunista Yewnanistan a Hundurî gihan cejna Newrozê, ku 20 endamên komîteya navendî yên vê partiyê imze kiribûn. Piştgiriya xwe ji bo Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê anîbûn zimên. Bilî van rêkxistinên dost, ku hevkariya xwe danîn holê, herweha gelek abukat, serleşkerên teqawut bûne, mamhosta û mihendisên Yewnanî û gelek demokratên Yewnanî yên din jî tevlî şadîmaniya cejna Newrozê bûn. Bilî kêmasiyên teknîkî, piroziya cejna Newrozê gelek bi şahî derbas bû.

Lozan-Swis: *Di şadîmaniya cejna Newrozê ya li bajarê Lozan welatê Swis de Peymana Lozanê hat pirsyar kirin û mehkum kirin.*

Cejna Newrozê li vî bajarî roja 8'ê Nîsanî piroz bû û nêzikî 4000 kes beşdarî şevê bûbûn. 4000 mirov bi yek dengî bangin, ku **Peymana Lozanê** napejirinin, ku di sala 1923'an de bûbû bingeha bêhtir perçe kirina Kurdistanê. Di sala 1923'an de bi vê peymanê Kurdistan li ser maseyeke ameliyatê hatibû razandin û perçe-perçe hatibû leva kirin. 4000 mirovî bi bangina xwe eşkere kirin, ku ev peyman ne mafdar û meşruye. Ji ber vê yekê cejna berxwedanê, şadîmaniya Newrozê ya li bajarê Lozanê xwediyê pêwistiyeke mezin û buha bû. Nexasim bilî hemû keftûleftên polisan, ev livbaziya girseyî nekarî bê rawestandin.

Şeva berxwedanê Newroz, bi silava biranîna şehîdan destpêkir. Koman stranan xoşxaneyên şoreşgerî xwendin. Komên folklorî, bi cilên xwe yên renga-reng gelek govendên netewî pêşkêş kirin. **Hozan Seyidxan**, koma mûzîkê ji bajarê Zürich, koma mûzîkê ji bajarê Basel, **Hozan Xelîl Xemgîn, Hozan Xemgîn** û **Koma Sefkan** a ji 18 kesan stranên gelêrî yên berxwedanê xwendin û bersiva xwe bi çepikan û dirûşmeyên awazî girtin. Bi axiftina ramyarî pêwistiya Newrozê û pêşveçûnên politikî yên vê dawiyê hatin nirxandin û li ser Peymana Lozanê jî wusa hat gotin:

«Vê rojê li vê derê; belê li Lozanê, em mezinahî û bilindhiya Newroza xwe piroz dikin. Bi vê livbaziya xwe ya dîroki, em destur nadin ku li Lozanê dîrok xwe disa vegerine...

Sal 1923; jî vê eywana şadîmaniya me kîlometreyek dûr, di navenda Lozanê de, welatê me Kurdistan razandin ser maseya kuştin û tune kirinê. Hêzên împeryalist welatê me di nava xwe de kirin çar perçe. Kurdistanê ji nexşeya cîhanê rakirin. Peymana Lozanê bazareke qirkirinê bû, zincereke koletiyê bû ku avêtin mejiyê gelê me û gelê me pê girêdan, şûrek bû ku kirin dilê gelê me de. Lozan vê peymana dîrokê ya bi lanet û reş, mina bareki ev bû 66 sal in li ser pişta xwe hildigire.

Hêzên împeryalist, ji bona ku sucên xwe yên li Lozanê yên li dijî gelê me veşêrin, serî didin her babêt komplo, provokasyon û êrişan li dijî hêza pêşengî ya gelê Kurdistanê, Partiya Karkerên Kurdistanê. Daku dirûşmeyên me yên serxwebûn û azadiyê li vir neyin hildan, serî didin hemû leyistokan.

Belê, weke ku ew navenda fermana qirkirina gelê me dayî ne ev der be, weke ku kesên alîkariya diktatoriyên faşîst û mêtinger ên dijminên gelê me dikin ne ew bin, weke ku piştgirên diktatoriyên faşîst ên ku li welatê me Kurdistan çavên ciwan, kal, jin û zarokên me kor dikin û wan bi saxî didin ber agirî ne ew bin, dixwazin niha jî têkoşîna gelê me ya mafdar û bi heq terorîst şanî bikin.

Em dipirsin; kîne yên welatê me dihilweşînin, talan dikin û mirovên me qir dikin? Kîne yên gelê me yê ji 20 milyon mirovan inkar dikin? Kîne yên ku welatê me yê ji sedhezaran km² jî dîrokê û ji nexşeya cîhanê radikin?

Ew navendên terorîzmê yên ku jin û zarokan bê cudahî bi girseyî qir dikin, ji hêla ki alîkarî û piştgirî distînin, ji aliyê ki tên şixulandin?

Pir eşkereye, ku ev navendên împeryalîst bi xwe ne...»

Di şadîmaniya piroz kirina cejna Newrozê li Lozanê de, dirûşmeyên ku 4000 mirovan bangin, di wê avahiya ku di sala 1923'an de biryara perçe kirina welatê me têde hatibû dayin, çingînî dan. Ev peymana bo perçe kirina welatê me, ku ji aliyê kuştwar û xwînxwaran hatibû imze kirin, hat mehkum kirin. Dengê dirûşman li dîwarên wê avahiyê ketin û bajarê Lozanê hejandin. Êdî gelê Kurdistanê Newroza xwe li ser wê bingehê piroz dike, ku hikmê dîrokê yê ne mafdar napejirine û mehkum dike. Dîrok êdî nikare xwe vegerine û gelê me jî bi tu rengan nema destura vê yekê dide.

Gelek emdamên rojname, televizyon û weşanên din hatibûn eywana şadîmaniya li Lozanê. Gava pirozî berdewam dikir, ji kanalê bi zimanê Frensî şadîmanî bi direjahî hat weşandin. Gelek rojname ji li ser şadîmaniyê nûçe belav kirin.

Rêkxistinên bi navên EKİM û Av. Dev-Genç mesajên xwe gihandin cejna Newrozê.

Şadîmaniya piroz kirina cejna Newrozê, bi şêweyeke gelek şadî, bi leyistina govenda **"APO hate Hilwanê"** ji aliyê bi hezaran mirovan dawî bû. Govend bêhtirî nîv-saetê berdewam kir.

Bielefeld-Almanya Rojava: Roja 9'ê Adarê cejna Newrozê li bajarê Bielefeldê hat piroz kirin. Dora 1200 welatperwer beşdar bûbûn.

Bernameya şeva Newrozê bi silava biranîna şehîdan destpêkir. Komên govendê yên ji bajarên Hannover, Celle û Frankfurtê leyistokên ji gelek êrdîmên Kurdistanê yên babêtî pêşkêş kirin. Ji aliyê koma stranan jî xoşxaneyên şoreşgerî hatin xwendin. Komên mûzîkê yên ji bajarên Münster, Frankfurt û Bielefeldê stranên şoreşgerî yên gelêrî xwendin. Bi şanoyekê ji jiyana malbateke welatperwer hate şanî kirin. Hunermendeka ji welatê Şîlî bi stranên xwe hevkariya xwe danî holê. **Koma Berxwedan** jî bi stranên berxwedanê şahiya beşdaran geşkir.

A. Haydar Kaytan, Av. Dev-Genç, TKP-B, EKİM, Hozan Zamanî û gelek rêkxistinên pêşverû yên ji gelek welatan mesajên xwe yên hevkariyê gihandin cejna Newrozê. Hinde berpirsiyarên rêkxistinên pêşverû tevlî cejnê bûbûn. Çar rojnameyên Almanî nûçe li ser şadîmaniya cejna Newrozê belav kirin.

Piroziya Newrozê bi govend û kilama **"APO hate Hilwanê"** dawî bû.

Bilî şadîmaniyên li welatên li jorê me rêz kirine, li welatê **Saudî Erebistanê** jî li gelek bajaran, bi hezaran welatperwerên Kurdistanê cejna Newrozê, sembola yekîtî û berxwedanê bi amade kirina şev û civînan piroz kirin. Bi piroz kirina cejna Newrozê girêdana xwe ya maddî û manevî bi têkoşîna rizgariya netewî re anîn zimên.

Herweha li welatê **Avustralya** bajarê **Sidney** jî bi dirust kirina şadîmaniyekê cejna Newrozê hat piroz kirin. Di şeva şadîmaniyê de bi çend zimanan axiftinên ramyarî hatin çêkirin, li ser mane û pêwistiya Newrozê hat rawestandin. Di şadîmaniyê de bi bireki çandî jî hebû. Piroz kirina cejna Newrozê li Sidney, bi şahî bi ser ket.

Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan cejna Newrozê li Moskow pîroz kir

Roja 18'ê Adarê piştî xebateke mezin û amadekariyên xurt, cejna Newrozê, ku buye sembola serhildanê û azadiyê li dijî hêzên serdest, li Yekîtiya Sovyet bajarê Moskow hate piroz kirin.

Berî ku bernameya şadîmaniya Newrozê destpêbike, eywan bi gelek dirûşmeyên şoreşgerî, wêneyên şehîdan û afîşan hat xemilandin. Herweha maseyek jî bi pirtûk û belavokên Partiyê hat zîn kirin. Di singê eywanê de ala ERNK û dirûşmeya **"Bijî serxwebûn û azadiya Kurdistan!"** hatin daleqandin.

Gelek mêhvanên ji gelên Sovyetî, welatperwer û hunermendên Kurd hatibûn vexwendî kirin. Ji bo şevê xwarinên Kurdî jî hatibûn amade kirin. Du belavok jî, yek bi Erebî û yek jî bi Rusî li ser Newrozê hatin çap kirin. Bi sedan hatin belav kirin û ji bo gelek bajarên Sovyetê hatin şiyandin, da li wan bajaran jî bên belav kirin.

Bernameya şevê bi du naverokan hatibû amade kirin. Bername bi helbestên şoreşgerî yên li ser şehîdên Kurdistanê û şehîdên tevgera rizgarîxwaz li cîhanê destpêkir. Paşê axiftinên politîkî û disa helbest hatin pêşkêş kirin. Axiftin bi navê Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK li Yekîtiya Sovyet hat çêkirin. Axiftin bi kurtî li ser van pirsan bû: Newroz û piroz kirina cejna Newrozê ji aliyê gelê Kurdistanê, bi gelemperî rewşa Kurdistanê û bi taybetî xebata şoreşgerî piştî 15'ê Tebaxê li bakurê Kurdistanê, dîroka PKK û armancên PKK.

Li ser politikaya Yekîtiya Sovyet li Rojhilata Navîn jî hat rawestin û wusa hat gotin: "...Tu aşitî li Rojhilata Navîn nabe, heya ku pirsa gelê Kurdistanê neyê verisandin û Kurdistan negihe serxwebûn û azadiya xwe." Axiftin bi dirûşmên şoreşgerî dawî bû.

Piştî axiftinê mesajek bi navê partiyên komunîst li Rojhilata Navîn û yek jî bi navê Yekîtiya Giştî ya Xwendevanên Filistînê hatin xwendin.

Bername bi birê çandî berdewam kir. Gelek stranên şoreşgerî û berxwedanê hatin xwendin. Komeka mûzîkê ji, ji bajarê Leningradê hatibû û şeva Newrozê bi şahî xemiland. Gava bernameya çandî berdewam dikir, filmekî vîdeo jî dihat şanî kirin. Fîlm li ser jiyana pêşmergeyan bû. Serok APO di nava pêşmergeyan de diçû û dihat.

Şev bi xweşî bi ser ket û hemû mêhvanên hatibûn şadîmaniyê bi dilxweşî vegeriyan.

Piştî şevê bi çend rojan grubên sporê hatin dawet kirin. Grupa sporê "Kamonda Kurdistan" ji bo cejna Newrozê leyistokên futbolê di nava komên sporê de amade kiribû. 12 grubên sporê tevlî leyistokan bûn. Berî ku leyistok destpêbikin, endamekî YXWK axiftineke li ser Newrozê çêkir û paşê leyistok destpêkirin.

Li Yugoslavya cejna Newrozê pîroz bû

Di vê salê de xwendevanên Kurd li Yugoslavya disa şadîmaniyeke cejna Newrozê amade kirin û cejna xwe ya netewî bi dileki germ û bi şahî piroz kirin. Şeva cejna Newrozê roja 29'ê Adarê çêbû. Xwendevanên Kurd bi axiftin, helbest û stranên şoreşgerî bernameya xwe xemilandibûn. Bi dirûşmên berxwedanê yên ku mina narinçokan di serê dijminan de dipeqin, şadîmaniya xwe zin û dewlemend kiribûn.

Gelek dilxwazên ERNK, xwendevanên Kurd ên niştimanperwer û mêhvanên biyanî beşdarî şadîmaniya cejna Newrozê bûbûn.

Şeva Newrozê bi silava ji bo şehîdên Kurdistanê û cîhanê destpêkir. Dûv re bi zimanê Kurdî axiftineke Newrozê hat pêşkêş kirin. Di axiftinê de bi kurtî wusa hat gotin: Cejna Newrozê li ba gelê Kurdistanê simbola berxwedanê ye, ku agirê wê di her salê de ji nuh ve tê pêxistin; bi destê Kawayê hemdemî rêheval Mazlum DOGAN cejna Newrozê gihaye maneya xwe ya nûjen û serdemî; xebata gelê Kurdistanê bi taybetî li bakura rojavayê Kurdistanê di bin ala PKK, ERNK û ARGK de bi lez pêş ve diçe û gelê me li dijî mêtingerên Tirkên faşîst xwe li dora rêberên xwe kom dike.

Di şeva Newrozê de gelek poster û wêneyên şehîdên Kurdistanê hatin daleqandin û belav kirin. Helbest û stranên şoreşgerî li ser têkoşîna Partiyê û şehîdan hatin xwendin. Hinek weşanên Partiyê hatin belav kirin.

Herweha belavokeke bi sê zimanan jî, Yugoslavî, Kurdî û Erebî, hate belav kirin. Rojekê piştî şeva Newrozê jî civînek hate çêkirin. Di civînê de li ser pêwistiya damezirandina şaxeki YXWK (Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan) hat axiftin.

★

BERXWEDANA DI GIRTÎGEHÊN ALMANYA ROJAVA DE Û LIVBAZIYÊN HEVKARIYÊ LI EWRUPA

Destpêk di rûpela dawî de

İmperyalizma Ewrupî ji, mîna dagirkeriya Tirkan ketiye nava gevzîna hunda kirina Kurdistanê û derxistina wê ji destê xwe û wê roj bi roj bêhtir bigewize ji. Di koletiya hezar salan de, gelê Kurdistanê tehnî serxwebûn û azadiya xwe buye û lewma niha digihe welatê xwe û wê bigihe jî.

Gelê Kurdistanê xwediyê wê biryarê ye, ku bigihe serfiraziya xwe. Li Kurdistanê û li hemû deverên cîhanê bê tirs dengê xwe bilind dike dibêje:

An welateki serbixwê û azad an jî mirin!..

Piştî ku Kurdên polîtîkî yên li Almanya Rojava girtine dest bi greva xwebirçîhiştinê kirin, karker û xebatkarên li Ewrupa ji dest bi lîv û bizavekê kirin. Her vê dîruşmê hildan û serî dan lîvbaziyan. Lîvbaziyên hevkariyê yên karker û xebatkarên welatparêz, ku li gelek bajarên Ewrupa pêkanine, li jêr in:

Frankfurt-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 30 welatperwerên Kurd li pêşiya parlametoya Hessenê xwepêşdanek çêkirin. Berpirsiyarên parlamentoyê sozdan, ku wê di civîna xwe ya 13'ê Nîsanê de, daxwazan binin zimên. Ji aliyê din şiyandin pey polîsan û polîsan kotrola kesbûnê kirin. Paşê welatperweran ji pêşiya avahiya parlamentoyê dûr kirin.

Rojnameyên bi navên Rhein-Main Zeitung, Wiesbadener Tageblatt û Mainz Kurier hatin cihê buyerê û agahî ji welatperweran standin.

Her bi vê armancê, roja 19'ê Nîsanê ji nêzîkî 40 welatperwerên Kurd avahiya DGB (Yekîtiya Sandikatên Almanî) vegirtin. Berpirsiyar daxwazan pejirandin û daxweyaniyekê amade kirin û ji bo weşanan şiyandin. Daxweyaniyeke duwemîn jî, ji bo saziya serekweziriyê, sawciyê federal û parlamentoya Hessenê ya êrdimî hat şiyandin. Bilî van, serokê DGB Hessen Karl-Heinz Jungman soz da, ku wê di mîtinga 1'ê Gûlanê de li ser pirsê raweste.

Nûrnberg-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 30 welatperwerên Kurd radyoya Nûrnberg vegirtin. Nêzîkî 10 Alman jî, ji bo piştgiriyê tevlî lîvbaziyê bûn. Lîvbazî du saetan berdewam kir. Belavokeka ku welatperweran amade kiribû, ji radyoyê hate xwendin. Herweha ev belavok, bi telefaksê ji bo balyozxaneya Nîkaragua, hemû weşan û televizyonên Almanî re jî hat şiyandin.

Roja 19'ê Nîsanê ji 30 welatperwerên Kurd buroya rojnameya Nachrichten Zeitung vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin bi cih anîn. Lê di dawiyê de 40 polîsan êriş anîn ser welatperweran û 12 welatperwer ji bo demekê di bin çavan de girtin.

Hamburg-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 60 dilxwazên ERNK avahiya Serokatiya Pîskoposiya Almanya Bakur vegirtin. Li ser daxwaza welatperweran, armancên lîvbaziyê ji bo DPA (Ajansa Nûçeyên Almanya) hatin şiyandin. Telefon ji bo girtigeha Stammheim li bajarê Stuttgartê hat kirin û haydarî li ser rewşa Alî Haydar Kaytan hatin standin. Lîvbazî bêhtirî 4 saetan berdewam kir û giha armancên xwe.

Rojnameya TAZ, lîvbaziyê nola nûçeyekê belav kir.

Roja 8'ê Nîsanê ji rêveçûnek li Hamburgê hat çêkirin. Gelek belavok hatin belav kirin û di domana rêveçûnê de axiftineke ramyarî jî hat çêkirin. Rêveçûn ji aliyê Feyka Kurdistan-Hamburg û Dostên Gelê Kurd hatibû amade kirin.

Her bi vê armancê roja 19'ê Nîsanê ji 46 welatperwerên Kurd avahiya DGB-Hamburg vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin pejirandin. Bi teleksê ji bo hemû weşanan armanc hatin şiyandin. Herweha berpirsiyarên DGB sozdan, ku wê ji nêzîk ve xwe bi rewşa Kurdên politîkî mijûl bikin û bikaraninên dij-demokratî bi dijwarî protesto bikin. Her di wê keliyê de komeka welatperweran ji avahiya SPD (Partiya Sosyal Demokrat) vegirtin.

Ajansa DPA û rojnameya Bild hatin cihê buyerê û haydarî standin.

Berlîna Rojava - Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 20 piştgirtên ERNK buroya AL (Lîsteya Alternatîf) vegirtin. Berpirsiyarên AL lîveka nebaş şanî kirin. Lê dîsa jî daxwazên welatperweran gihandin van sazî û rojnameyan: Balyozxaneya Nîkaragua, DPA, AP, Tagesspiegel, Radio 100, SFB, Sprinter, TAZ, Volksblatt, Der Spiegel, Tip, ZDF, Rias, Freizeit, Frankfurter Allgemeine, Frankfurter Rundschau, Süd-Deutsche Zeitung, Stern, Milliyet, Hürriyet û Tercüman. Lîvbazî 4 saetan doma.

Celle-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 50 dilxwazên ERNK avahiya DGB vegirtin. Lîvbazî giha armancên xwe. Rojnameyeke bajarê Cellê li ser lîvbaziyê nûçe belav kir.

Hannover-Almanya Rojava: 50 piştgirtên ERNK avahiya DGB ji bo sê saetan vegirtin. Li cihê lîvbaziyê belavok hatin belav kirin. Panqart hatin vekirin û xoşxaneyên şoreşgerî hatin xwendin. Serokê DGB-Hannover Heinz H. Witte hevdîtinekê bi welatperweran re çêkir. Di encama hevdîtinê de armanc hatin pejirandin. Ev lîvbazî roja 19'ê Nîsanê hatibû çêkirin.

Koln-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 70 dilxwazên ERNK buroya CDU (Partiya Fillehên Demokrat) vegirtin. Li ser daxwaza welatperweran ajansa DPA û rojnameya Kölner Stadtanzeiger hatin cihê lîvbaziyê û haydarî girtin. Birê Tirkî yê radyoya WDR di nûçeyên êvarî de cih da lîvbaziyê.

Roja 19'ê Nîsanê 60 dilxwazên ERNK buroya Yekîtiya Abukatan vegirtin. Berpirsiyar di destpêkê de rewşeka nebaş danîn holê û tehdîtên xwe eşkere kirin. Hinde welatperwer zincir avêtin dest û lingên xwe. Ji ber lîva bi biryar a welatperweran, berpirsiyar neçar man, ku daxwazan bi cih binin. Di encamê de hemû weşanên li bajarê Kolnê hatin cihê buyerê û daxweyaniyekê birin. Ji bo weşanên li derveyî bajêr jî bi telefaksê daxweyaniyan hatin şiyandin. Lîvbazî bi şêweyeke baş bi ser ket.

Li kêleka hemû weşanên bajêr radyoya WDR-Birê Tirkî, radyoya Hollanda-Birê Tirkî lîvbazî weşandin.

Karlsruhe-Almanya Rojava: Roja 19'ê Nîsanê abukatên Kurdên politîkî yên li Almanya rojava girtî ne, civînekê bo rojnameyan çêkirin. Di domana civînê de 40 dilxwazên ERNK buroya Weşanên BNN vegirtin. Du berbirsiyarên welatperweran bi berpirsiyarên buroyê re peyivîn û armancan ji wan re eşkere kirin. Daxwaz hatin pejirandin. Berpirsiyarên BNN sozdan, ku ji bo ditina girtiyan wê desturê ji berpirsiyaran bixwazin. Lîvbazî 2 saetan berdewam kir û bi ser ket.

Abukatan di civîna xwe de hinde daxweyanî li ser pirsê çêkirin. Der Spiegel, Stern, Baseler Zeitung û pênc nûçegihandkarên rojnameyan hatibûn civîna abukatan.

Bonn-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 60 welatparêzên Kurdistanê buroya AI (Amnesty International) vegirtin. Berpirsiyarên AI pirsê gihandin navendê xwe yê li bajarê London welatê Îngiltere. Ji bo 7'ê mehê soza hevdîtinekê dan. Lê roja hevdîtinê lîveka gelek nebaş danîn holê.

Roja 19'ê Nîsanê ji 30 welatperwer buroya Yekîtiya Abukatan vegirtin. Berpirsiyar lîveka nebaş li hemberê daxwazên welatperweran danîn. Ji bo pejirandina daxwazan gotin, ku nikarin berpirsiyarî bigirin ser xwe. Gava welatperwer li ber xwe dan, vêca şiyandin dûv polîsan. Polîsan pîkolî û tehdîtên xwe eşkere kirin. Di dawiyê de welatperwer ji avahiyê derketin û bi riyên din, daxwazên xwe gihandin weşanan.

Bielefeld-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 25 dilxwazên ERNK, tev jin û zaro, li pêşiya avahiya Dadgeha Dewletê li Bielefeld, bi fîrehî belavok belav kirin.

Mannheim-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 20 welatparêzên Kurdistanê buroya rojnameya Rheinpfalz vegirtin. Berpirsiyarên rojnameyê sozdan, ku wê li ser armancan di rojnameya xwe de binivisinin. Daxwaz jî bo weşanên din jî hatin şiyandin. Bi radyoyeke li Mannheimê re jî hevpeyvînek (roportaj) hat çêkirin.

Aachen-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nîsanê 25 welatparêzên Kurdistanê avahiya Die Grünen (Partiya Keskan) vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin pejirandin. Armancên lîvbaziyê bi teleksê ji bo Wezîrê Karên Hundurî yê Almanya Rojava hatin şiyandin.

Radyoya WDR û rojnameya Aachener Volkszeitung hatin cihê lîvbaziyê û hevpeyvîn bi welatperweran re çêkirin.

Dortmund-Almanya Rojava: Roja 19'ê Nîsanê 40 welatperwerên Kurd avahiya SPD vegirtin. Berpirsiyarên SPD daxwazên welatperweran pejirandin. Sozdan, ku wê pirsê bibin civîna encumanên weziriyetahikumeta êrdimî. Herweha daxweyaniyeke bo rojnameyan jî amade kirin û şiyandin saziyên weşanan.

Televizyona WDR, 2 radyo û rojnameyek hatin cihê buyerê û hevpeyvîn bi welatperweran re çêkirin. Paşê van saziyan lîvbaziyê belav kirin. Televizyon lîvbaziyê şanî kir û radyoyekê jî lîvbaziyê orijînal weşand.

Augsburg-Almanya Rojava: Roja 19'ê Nîsanê 40 jinên Kurd avahiya radyoya RT-1 vegirtin. Berpirsiyarên radyo daxwazên jinên welatperwer pejirandin. Armancên lîvbaziyê bi daxweyaniyekê ji bo 20 saziyên weşanî hatin şiyandin. 4 rojname hatin cihê lîvbaziyê û wêne kişandin.

Paris-Frense: Roja 3'ê Nîsanê 60 dilxwazên ERNK xwestin buroya ajansa DPA vebigirin. Berpirsiyarên DPA deriyan venekirin. Welatperwer, li pêşiya avahiyê panqart vekirin û daxwazên xwe dan bihîstandin. Levbaziyê, paşê qulibandin rêveçûnekê û deng li awira giştî kirin. Di domana rêveçûnê de bi hezaran belavokên bi Frensî hatin belavkirin.

Her bi vê armancê roja 19'ê Nîsanê 70 dilxwazên ERNK li pêşiya buroya navendî ya AFP (Ajansa Nûçeyên Frensî), rê ji bo trafîkê (çuyîn û hatina tomofîlan) ji bo sê saetan girtin. Rê bi zincîran hat girtin û trafîk bi tevayî rawestî. Hinde welatperwer ji xwe bi zincîran girêdabûn. Di domana lîvbaziyê de panqart hatin vekirin û belavok hatin belav kirin. Lîvbazî, bala bi hezaran mirovan kişand ser xwe. Gelek saziyên weşanan û endamên televizyonan lîvbazî şopandin. Gava polîs xwest bi zorê dawî bi lîvbaziyê bîne, mirovên Frensî yên li derdorê "yuh" ji bo polîsan bangin. Ji ber êrişa polîsan şer jî derket. Polîsek û welatperwerek bi sivikî birîndar ketin. Pênc welatperwer ji aliyê polîsan hatin girtin. Rojek paşê dîsa hatin berdan.

Ajansa AFP lîvbaziyê bi hemû saziyên weşanî yên cîhanê da bihîstandin. Hemû radyoyên Frensî armancên lîvbaziyê di nûçeyên xwe de çend caran dan belav kirin.

Stockholm-Swêd: Roja 4'ê Nîsanê 30 dilxwazên ERNK buroya Lufthansa (Riyên Asmanî yên Almanya Rojava) vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin pejirandin. Bi teleksê ji bo hikumeta Almanya Rojava re hatin şiyandin. Welatperwer bi hinde endamên weşanan re hevdîtin jî çêkirin û bi belavkirina belavokên bi Kurdî û Swêdî armancên xwe dan bihîstandin.

Liege-Belçîka: Roja 4'ê Nîsanê 30 dilxwazên ERNK avahiya balyozxaneya (konsolosiya) Almanya Rojava vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin bi cih anîn.

Televizyona RTBF û çend rojnameyên Belçîkî armancên lîvbaziyê weşandin û lîvbazî dan bihîstandin. Lîvbazî 2 saetan berdewam kir û bi ser ket.

Wien (Viyana)-Avusturya: Roja 4'ê Nîsanê 18 dilxwazên ERNK buroya Lufthansa vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin pejirandin. Armancên lîvbaziyê bi teleksê ji bo serekwezîre Almanya Rojava Helmut Kohl hatin şiyandin. Di domana lîvbaziyê de belavok jî hatin belav kirin.

Endamên weşanan û nûçegihandkarên televizyonan hatin cihê buyerê û haydarî standin. Televizyona Avusturya fîlmeka lîvbaziyê kişand. Rojnameyên Volksstimme û Kroner nûçe li ser lîbaziyê belav kirin.

Her bi vê armancê roja 13'ê Nîsanê ji 23 zarokên Kurdan ORF (Radyo û televizyona Avusturya) vegirtin. Lîvbazî bi şahî û nîzamî derbas bû û bala gelek mirovan kişand ser xwe.

Lîvbazî saetek û nîv doma. Televizyona Avusturya lîvbazî kişand fîlmê. Dora saet 17.00'an di bernameya "Mini-Zib" de lîvbaziyê weşand. Lîvbazî bi çalakî bi ser ket.

Den Haag-Hollanda: Roja 4'ê Nîsanê 40 welatparêzên Kurdistanê li pêşiya avahiya balyozxaneya Almanya Rojava xwepêşdanekê çêkirin. Welatperweran komîteyeka berpirsiyar ji xwe re saz kirin û hevdîtinek bi berpirsiyarên balyozxaneyê re çêkirin. Di nava daxwazên welatperweran de avakirina komîteyekê ji hebû, ku ev komîte here Almanya Rojava û rewşa girtiyan ji nêzîk ve bişopîne. Welatperwer derfetên vê yekê ji berpirsiyaran xwestin. Hemû daxwaz hatin pejirandin û ji bo hikumeta Almanya Rojava re hatin şiyandin. Piştî du rojan konsolosê Almanî telefonî welatperweran kir û wusa got, "Ez bi berpirsiyaran re peyivîm. Ez hin bûm, ku rewşa girtiyan baş e. Lê niha delîve nîn e, ku komîte di demeka kin de bikaribe here Almanya Rojava."

Lîvbazî bi şeweyeka jêhatî bi ser ket.

Strasbourg-Frense: Roja 11'ê Nîsanê 15 dilxwazên ERNK avahiya buroya Lufthansa vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin bi cih anîn. Armancên lîvbaziyê bi teleksê ji bo Weziriyeta Karên Hundurî ya Almanya Rojava hat şiyandin. Di domana lîvbaziyê de gelek belavok hatin belavkirin. Du nûçegihandkar hatin cihê buyerê û haydarî li ser armancên lîvbaziyê standin.

Karker û xebatkarên Kurd ên welatperwer, di eyni rojan de, bi vî awahî xwe li gelek bajarên Ewrupî tevgerandin û lîvbaziyên protestoyê hildan.

Di encamê de, bala awira gelemperî xweş li ser pirsê hat kişandin û gelek hevkarî û şeweyên piştgirtinê xwe şanî kirin. Welatperwerên Kurd li Ewrupa dengê xwe bi xurtî hildan û deng li saziyên weşanan kirin. Bi riya weşanan dan xweya kirin, ku tu kes û tu hêz nikarin têkoşîna serxwebûn û azadiya Kurdistanê rawestînin, ji ber ku ev doz, dozeke herî mafdar û dadiye. Herweha bangin, ku pêşengê gelê Kurdistanê PKK, hêzeke mafdar û dadiye. Ev lîvbaziyên dorfireh ên welatparêzên Kurdistanê li Ewrupa, şanî kirin, ku hêzên imperyalîst ne xwediyê wê hîme û qudretê ne, ku karibin têkoşîna rizgariya netewî ya mafdar û dadî pirsyar bikin û gunehkar şanî bikin.

Li Almanya Rojava bajarê Stuttgartê operasyona polîsan

Li bajarê Stuttgartê polîsên Almanya Rojava şeva 18'ê Nîsanê êrişê komeleya demokratîk a girseyî ya welatparêzên Kurdistanê kirin û hemû deriyan şikênandin. Ketin hundurê komelê û bi hurî her deran seh kirin. Dest danîn ser materiyalên komelê yên nivîsî. Hiceta şanî kirin jî ev bû: Di komelê de çek, esrar, heroyîn ûhw. hene!

Bili komelê, xaniyên hinde welatparêzan jî li Stuttgartê bûn hedefên operasyonên bê destur ên polîsan. Deriyên xaniyan jî hatin şikênandin. Polîsan di domana gerîna xwe de, tiştên malan û gelek tiştên şexsî jî hevûdu belavkirin û giştan pekandin derdorên xwe, avêtin rastê. Bilî van bikaraninên dij-demokratîkî yên li dijî welatperweran, herweha polîsan welatperweran tehdît ji kirin. Polîsên Almanya Rojava di dema operasyonên xwe digotin, "Hun piştgiriya Alî Haydar Kaytan dikin, hun hevkariya wî dikin" û bi wî awahî dixwestin, welatparêzan bitirsînin. Ji welatperweran dixwestin, ku tevgera piştgiriyê bilind nekin.

Ev lîva dewleta Almanya Rojava ya li dijî welatparêzên Kurdistanê, wan îdiayên sexte bi tevayî derewkar derdixine. Ev dewleta imperyalîst, ku dibêje, "Em ne li dijî gelê Kurdistanê û têkoşîna vî gelî ne" dest diavêje sextekariyên herî mezin û bi bikaraninên xwe yên bê maf û dij-demokratîkî, çiqasî dikeve tengezariyê hevqasî jî rûçikê xwe yê rast şanî dike. İmperyalizma Almanya Rojava çi bike bila bike, wê nekaribe gelê Kurdistanê ji PKK qutbike û ew armanca ji bo tenê hiştina PKK, wê bi fiyasko dawî bibe.

BIJÎ YEK GULAN, CEJNA KARKER Û XEBATKARAN

Destpêk di rûpela dawî de

dixwaze vê cejnê qedexe bike. Li hemberê vê daxwazê ji karker naxwazin mina berê bê deng biminin. Girsên gel dixwazên mafên xwe yên dadî û zagonî di karvaniyê de bibinin û bijîn.

Baş tê zanin, ku polisên faşist berî Yekê Gulanê bi gelek rojan, amadekariyekê ji bo qirkirinê birêve dibiran. Polisan bi armanca kuştinê reşandin ser livbazikaran, ev ji rûçikê polisan ê rast ronahi dike. Polisên faşist ji serî heya binî, ji bo qirkirinekê xwe amade kiribûn. Ji ber ku livbazikar hişyar xwe tevgirandin û li hemberê polisan xwe parastin, qirkirineke mezintir rawestandin.

Piroz kirina Yekê Gulanê di qadan de hoyên pêşveçûna tevgera şoreşger û demokrat a Tirkiyê, mezintir dike. Bili hemû tehdîtan karker, xwendevan û mirovên pêşveçuyî ji bo mafên demokratikî û sendikatî, xebata xwe ya xurt dilezinin. Roja Yekê Gulanê derdikevin qadan û vê xebata xwe berdewam dikin. Ev gişt şanî me dikin, ku ew tirsa girsan hêdî-hêdî xweş dişike û perçe dibe. Girsên gel êdî wê rewşa pasifikasyonê napejirînin, ku cuntaya faşist ji salan vir ve bi qirkirinan, pikoliyan û hingavtinan serdest kiribû. Karker û xwedevan bi têkoşîna xwe, berdewamkirina vê rewşê radiwestinin.

Pêşveçûna tevgera girseyî bi vê nolê, cesareta ji bo piroz kirina cejna Yekê Gulanê ku ji salan vir ve qedexe bû, pêşveçûnên herî pêwîst in. Di pêşveçûnê de posideyên serrast (direkt) ên têkoşîna rizgariya neteweî hene, ku li Kurdistanê di bin pêşengiya PKK de tê bilind kirin. Herweha karkerên Kurd ên ku tevlî çîna karkerên Tirkiyê derdikevin qadên Yekê Gulanê, ji bo pêşveçûna tevgera şoreşgerî li Tirkiyê, hevkarî û alikariya karvanî datinin holê. Bi vî awahî têkoşîna, ku PKK bilind dike, di pêşveçûna tevgera şoreşgerî li Tirkiyê de, rist û roleka bingehîn dileyize. Panqartên di rêveçûna Yekê Gulanê de hatin hildan û dirûşmeyên hatin bangin, nimûneyên berçavî ne ji bo vê alikarî û hevkariyê.

Bangekî Marks û Lenin heye dibêje, **"Karkerên hemû welatan û gelên bindest xwe bikin yek!"** Roja Yekê Gulanê proletaryayên Tirkiyê û Kurdistanê bi bersiveka xwedî-naverok, bi dirûşmeyên hevpare bersiva vê bangê di qadan de dan. Roja yekitî, hevkarî û têkoşîna çîna karkeran bi şêweyeke li vê giyanê lihevhatî, carek din hat piroz kirin. Ev serpêhatin di biryariya şoreşgeran de, ku meşiyan qada Yekê Gulanê û sohriya xwîna hatî rijandin de, hat berdewam kirin.

Çîna karkerên Kurdistanê û Tirkiyê, ku xwe gihandina yekitiya têkoşîneke vê nolê, wê li hemberê faşîzma 12'ê Elûnê têkoşîna xwe bilind bikin û wê rojên Yekê Gulanê yên azad biafirînin.

ÇIYE YEKÊ GULANÊ?

"Heke em bên darvekirin ne ji ber ku em kuştwar in, ji ber ku em sosyalist in emê bên darvekirin." Ev gotin ji devê pêşengên karkeran derketine, ku ji ber roja Yekê Gulanê li bajarê Şikago li Emerîka hatine darvekirin. **Albert Parsons, August Spies, Adolf Fischer** û **George Engel** roja 11'ê Mijdarê 1887'ê hatin darvekirin. Berî ku cellad benî derbasê seriyên wan bike, van gotinên li jor ji devên xwe derxistin.

Roja Yekê Gulanê sala 1886'ê karkerên bajarê Şikago ji bo daxwaza **"di rojê de heşt saet kar"** derketin qadan. Karker dixwestin, ku hoyên jiyanê bên baş kirin. Di wan salan de ger li Emerîka û ger ji li Ewrupa, hoyên jiyana karkeran gelek ne baş bûn. Karker di rojê de 15 saetan dixebitin. Ji bo vî karê xwe ji gelek hindik dirav (pere) digirtin. Hoyên xebatê pir ne baş bûn. Birçîbûn jiyana karkeran kiribû nava rewşekê, ku êdî nedikarî bê debar kirin. Karker, ji bo kinkirina saetên xebatê, başkirina hoyên xebatê û daxwaza zêdekirina diravan dest bi livbaziyên tund û berfireh kirin.

Xwepêşdan û livbaziyên karkeran, ku li Emerîka bi daxwaza **"di rojê de heşt saet kar"** destpêkiribûn, pêşveçûneke mezin derxistin holê. Roja Yekê Gulanê bi hezaran karker xwepêşdanekê dirust kirin. Polisan êriş anîn ser xwepêşdanê. Polisan bi çek û narinçokan (bombeyan) êrişî karkeran kirin. Ber û gulleyan barandin ser karkeran. Bi yek carê hemû kolan û zikakên bajarê Şikago rastî liv û tevgereke mezin bûn. Karker, jin û zarok man di bin barana ber û gulleyan de. Kolanên Şikago bi xwîna karkeran sor û rengîn bûn.

Ev buyer di sala 1986'ê de çêbû. Ev buyer êrişeke xwîntirîn û dijwartir bû, ku burjuwazî biribû ser karkeran. Burjuwazî ji bo rawestandina tevgera karkeran, ku roj bi roj bilindtir dibû, serî dida êrişên vê nolê. Êrişa bi xwînî, ku roja Yekê Gulanê li bajarê Şikago bikarhatibû, êrişeke herî hovtirîn û dijwartirîn bû.

Burjuwazî tenê bi reşandina ser karkeran di kolanan de têr nebû. Pêşengên karkeran ji da girtin. Pênc peşengên karkeran **Albert Parsons, August Spies, Adolf Fischer, George Engel** û **Louis Lingg** her di wê rojê de hatin girtin. Cezaya darvekirinê ya li dijî çar pêşengên karkeran roja 11'ê Mijdarê sala 1887'ê hat bi cih anîn. **Louis Lingg** di hucrê de hat kuştin. Ruyê wî bi dinamitan perçe kirin û wusa kuştin.

Burjuwaziya Emerîka ji alikî xwîna karkeran da rijandin, ji aliyê din ji pêşengên karkeran da kuştin û bi vî awahî karkeran bê pêşeng hişt. Piştî Yekê Gulana Xwînî, terora li dijî karkeran nesekinî. Teror gihîşt koçberên xwe yên bilindtir û gelek bi hovî. Lê teviya proletaryaye cihanê xwedî li daxwaza çîna karkerên Emerîka ya ji bo **"di rojê de heşt saet kar"** derket û hevkariya xwe bi xurtî bilind kir. Li hemberê êrişên burjuwazî him li Emerîka û him ji di navnetewan de hevkariya tevgera karkeran bilind bû.

Federasyona Karkeran li Emerîka di sala 1888'ê de civînek çêkir. Biryar girt, ku heya **"di rojê de heşt saet kar"** neyê pejirandin, di roja Yekê Gulana her salê de greveke karberdanê ya gelemperî (gişteyî) bê çêkirin. Rêkxistinên karkeran ên li Almanya, Belçîka, Frense û Îngiltere ji xwe tevlî vê biryarê kirin. Di Kongreya Yekemîn a Înternasyonala Duwemîn de, ku xwe li bajarê Parîsê welatê Frensê civandibû, biryar hat dayin, ku mêjuya Yekê Gulanê ya sala 1890'ê bibe rojeke xwepêşdanên navnetewan. Ev Biryar hat pejirandin. Bi vê biryara Înternasyonala Duwemîn xwepêşdanên gelek mezin û bi şahî hatin dirust kirin. Ji ber gelek xurt derbasbûna Yekê Gulanê, Înternasyonala Duwemîn di Konreya xwe ya Duwemîn de, di sala 1891'ê de biryar girt, ku Yekê Gulanê hersalê nola cejnekê bê piroz kirin. Piştî vê biryarê Yekê Gulanê, hersalê mina roja yekitî, hevkarî û têkoşînê hat piroz kirin û bû serpêhatinek ji bo çîna karkeran.

Hersalê gelek zehmetî hatin birêve birin û ketin pêşiya piroziyên Yekê Gulanê. Tevgera çîna karkerên cihanê di encama têkoşîna li hemberê burjuwazî de giha derfeta piroz kirina Yekê Gulanê bi şêweyeke berfireh. Niha li 116 welatên cihanê Yekê Gulanê bi şêweyeke fermî tê piroz kirin. Lê li Tirkiyê û Kurdistanê, ku di bin hikmê cuntaya faşist a 12'ê Elûnê de ne, piroz kirina Yekê Gulanê qedexeye. Kesên xwestin Yekê Gulanê piroz bikin, rasti êrişên polisan bûn. Polisan êriş anîn ser karkeran û qirkirinekê bikaranin. Piroz kirina Yekê Gulanê bi azadî, tenê bi serfiraziya têkoşîna şoreşgerî bi derfet û mimkin e.

LI TIRKIYÊ YEKÊ GULANÊ

Piştî ku Yekê Gulanê ji hêla Înternasyonalîzma Duwemîn nola rojekî navnetewan hat pejirandin pêve, roja Yekê Gulanê xwe xist rojenîna çîna karkerên Tirkiyê ji. Weke çîna karkerên hemû cihanê, çîna karkerên Tirkiyê ji dest bi xebatê kir, ku Yekê Gulanê piroz bike.

Cejna Yekê Gulanê pêşemîn car li Tirkiyê, di dema Împaratoriya Osmanî de hat piroz kirin. Civînên Yekê Gulanê pêşemîn car li bajarê Selanîk (niha li Yewnanistanê) hatin amade kirin. Lê ev pirozî, ji komên teng derbas nedibûn û nedigihan piroziyeke girseyî. Herçiqasî hingê bajarê Selanîk tevlî axa Împaratoriya Osmanî ji bû, di rastiniyê de tevlî tixûbên Balkanê bû. Ji ber vê yekê piroziyên cejna Yekê Gulanê di wê demê de, bi têkiliya komên piçûk tenê diman.

Piroziyên Yekê Gulanê yên pêşemîn, ku mirov bibêje bi şêweyeke baş derbas bûn û bo çîna karkerên Tirkiyê pêwistiyeke mezin danîn holê, di sala 1920'an de li bajarê Stanbolê çêbûn. Di salên 1921, 1922 û 1923'an de cejna Yekê Gulanê, bi xebatên Firkaya Sosyalist a Tirkiyê hat piroz kirin. Karkerên Tirkiyê tevlî xoşxaneya (marşa) Înternasyonal cejna Yekê Gulanê piroz kirin. Rêkxistinên bi navên Îttihada Beynelmilel a Karkeran, Firkaya Sosyal Demokrat, Firkaya Sosyal Demokrat a Ermeniyan û Firkaya Karkeran û Sosyalîstan a Tirkiyê û hinde yekitiyên destkaran (esnafan) jî tevlî piroziyên Yekê Gulanê bûn.

Di sala 1924'ê de bi hiceta, ku berpirsiyarên Firkaya Sosyalist a Karker û Gundiyan, belavokeka Yekê Gulanê belav kiribûn, hatin girtin. Cejna Yekê Gulanê bi xebatên Yekitiya Umumî ya Ameleyan hat piroz kirin. Ji vê salê pêve gelek zehmetî û dîwar li pêşiya piroz kirina cejna Yekê Gulanê hatin avakirin û risandin. Cemiyeta Teali ya Ameleyan, ku di sala 1924'ê de hatibû damezirandin, ji bo piroz kirina Yekê Gulanê, di sala 1925'an de hinde xwepêşdan amade kir. Midûriyeta polisan şiyand pey berpirsiyarên komelê û ji wan re gotin, ku destur bo piroziyê nîn e. Di salên paşê de pikolî bi dijwarî berdewam kirin. Piroziya cejna Yekê Gulanê li Tirkiyê ya dawî, di sala 1927'ê de çêbû.

Di vê salê de, di meha cotmehê de, dewlet dest danî ser defter û dokumanên Cemiyeta Teali ya Ameleyan. Ji wê mêjuyê pêve êdî gelek kêm mirov dibine, ku cejna Yekê Gulanê li Tirkiyê hatiye piroz kirin. Herçiqasî hinde piroziyên bi çend komên piçûk çêbûn, hevqasî jî ew piroziyan di bin bandora dewletê de man, ji ber ku li ser piroziyên Yekê Gulanê rozî paşê jî çêbûne, ev ne hevqasî giring derbas bûne. Piştî gelek salan piroziya girseyî ya mezintir, di sala 1976'ê de çêbû. Yanê piştî 49 salan cara yekemîn di sala 1976'ê de cejna Yekê Gulanê bi şêweyeke girseyî piroz bû.

Piroziya Yekê Gulanê di sala 1977'ê de, nola Yekê Gulana Xwînî derbasî dîrokê bû. Di sala 1977'ê de karkeran xwe di qada Yekê Gulanê de kom kirin. Polisan êrişeke çekdarî anîn ser karkeran. Di encama êrişê de nêzîkî 40 karker hatin kuştin. Bi sedan karker birîndar ketin û bi sedan jî hatin girtin. Yek Gulana 1978'ê ji bi girseyî hat piroz kirin.

Di sala 1979'ê de piroziyên Yekê Gulanê ji aliyê girêdana awarte (îdareya orfî) hatin qedexe kirin. Lê disa jî li gelek deran xwepêşdan û livbazî çêbûn. Piştî ku cuntaya 12'ê Elûnê ya faşist dest danî ser rejîmê, piroziyên Yekê Gulanê ji bi tevayî hatin qedexe kirin. Ji roja 12'ê Elûnê heya niha cara yekemîn vê salê, cejna Yekê Gulanê hat piroz kirin. Vê salê ji cejna Yekê Gulanê hatibû qedexe kirin. Lê disa jî roja Yekê Gulanê cejn bi girseyî hat piroz kirin. Pêşemîn li bajarê Stabolê bi hezaran karker û xwendevan derketin qadên bajaran, ji bo piroz kirina cejna Yekê Gulanê.

LI KURDISTANÊ YEKÊ GULANÊ

Destpêka piroziyên Yekê Gulanê bi naveroka xwe li Kurdistanê û destpêka xwepêşdanên Yekê Gulanê li Kurdistanê, xwe dirêjî rojên avêtina bingehên damezirandina Partiya me PKK dikin. Piroziyên Yekê Gulanê li Kurdistanê yên pêşemîn bi civîn û xwepêşdanên ciwanên xwendevan û birên karkeran çêbûn.

Piştî ku PKK bû Partiyeke girseyî, taybetiyên girseyî yên piroziyên Yekê Gulanê ji pêşve çûn. Di salên 1978, 1979 û 1980'an de Yekê Gulanê bi civînên berfireh, xwebêşdanên girseyî, livbaziyên çekdarî û belavkirina belavokan hat piroz kirin. Têkoşîna me ya rizgariya neteweî cara dawî di sala 1980'ê de berî, ku cuntaya faşist bê ser kar, bi şêweyeke girseyî Yekê Gulanê piroz kiribû.

Piştî 12'ê Elûnê Partiya me PKK Yekê Gulanê, bi şêweya ji derveyî welat vegerîna ser axa welat, bilindkirina hilpişkiya vergerîna welat, piroz kir. Di sala 1982'ê de roja Yekê Gulanê, Sekreterê Gelemperiya PKK rêheval Abdullah OCALAN konferansekê çêkir. Di konferansê de hedefên ji bo jî nuh ve bilindkirina berxwedanê li Kurdistanê, carek din ronahî kir. Konferans, carek din perspektîfên berê xwe daniya welat, ronahî û zelal kir.

Bi destpêka Hilpişkîna 15'ê Tebaxê di sala 1984'ê de li Kurdistanê Yekê Gulanê, bi şêweya bilindkirina têkoşîna rizgariya neteweî li dijî dagirkeriya Tirk a faşist, tê piroz kirin. Livbaziyên dorfireh ên roja Yekê Gulanê di sala 1989'ê de, ku li Kurdistanê birêve ketin, bo giyana têkoşîna Yekê Gulanê di şexsiyeta çîna karkerên Kurdistanê de, bûn nûneriyeka rind û pêşketî. Di têkoşîna afirandin û avakirina Kurdistaneka serbixwe û azad de cejna Yekê Gulanê jî, bi hilpişkînên domanên nuh wê bi berdewamî bê piroz kirin. ■

Êrîş çûn ser şoreşgerên dîlî yên ku di girtîgeha Nazîllî de greva xwebirçîhîştinê bilind kiribûn

● Polis, cendirme û gardiyanan êriş birin ser koxuşên girtiyan. Diliyên şer dan ber lêdanê. Girtiyên şoreşger ji bersiva êrişê dan. Di encamê de 27 şoreşgerên dîlî birîndar ketin.

Mêtingerên Tirk ên faşist, xwestin di girtigeha Nazilli de, disa "Fermana Yekê Tebaxê" bikarbinin. Ji ber vê yekê tevli girtiyên endamên PKK, hemû girtiyên şoreşger dest bi greveka xwebirçihiştinê kirin. Greva xwebirçihiştinê ji hêla 33 diliyên şoreşger hat rakirin. Berpirsiyarên girtigehê rast û rast bi fermana weziriyetê, êriş birin ser şoreşgerên di berxwedana xwebirçihiştinê de bûn.

Girtiyên şoreşger ji bo van daxwazên li jêr dest bi berxwedanê kiribûn:

- Serbestkirina rojnameyan, kovaran û weşanên din, ku ji aliyê mehkemê hatine qedexe kirin,
- Dayina destura anina xwarinê ji derveyî girtigehê,
- Dayina destûrê ji bo hevditinên di nava koxuşan de,
- Serbestkirina radyo û teypan di hemû koxuşan de,
- Rakirina politikaya izolasyonê (tecritê) ya li ser koxuşa jinan,
- Dayina destûrê ji bo pijandina xwarinê di mitbexê de,
- Dayina destûrê ji bo girtiyan, daku di hemû demên hevditinan de bikaribin bi merivên xwe yên ji rêza sêwemin ji biaxifin,
- Dayina destûrê ji bo girtiyan, daku karibin ihtiyacên xwe ji kantinê bikirin,
- Vegerandina hemû tiştên girtiyan ên ku berî niha dest li ser wan hatibû danin,
- Serbestkirina ocaxên pijandinê di nava koxuşan de,
- Dawî anina bi cezayên ji ber greva xwebirçihiştinê tên dayin.

Piştî ku greva xwebirçihiştinê destpêkirî, berpirsiyarên girtigehê ji dest bi haziriyên xwe kirin, da êriş bibin ser girtiyan. Heya roja 26'ê Nisanê, girtî hevditin bi berpirsiyarên girtigehê re çêkirin, daku daxwaz bên pejirandin. Lê berpirsiyarên girtigehê hin di destpêkê de bingeha lihevhatinekê ji holê rakirin. Ji aliki amadekariyên xwe kirin, da êriş bibin ser koxuşan, ji aliyê din ji xebitin ku girtiyên şoreşger bitirsinin.

Ji ber ku girtiyên şoreşger ketibûn bin tehdita êrişeke tazi, di koxuşên xwe de barikatan ji bo parastina xwe danin. Deriyan ji piştê ve bi ranzayên xwe asê kirin û xwestin êrişan bi vî rengî rawestinin. Berpirsiyarên xwinxwar û çavsor, cendirman û polisan êrişî girtiyên şoreşger kirin. Bombeyên hêstirên çavan, jop û dar hatin bikaranin. 27 girtî birîndar ketin. Diliyên şoreşger ji bi armanca parastina xwe, li hemberê wan rabûn. Di encama vê berxwedanê de 18 polis û cendirmeyên mêtingeran ji birîndar ketin. Berpirsiyarên girtigehê paşê, bê ku girtiyan şanî bijijkan (doxtoran) bikin, wan xistin hucreyan.

Rejima faşist bi polis û cendirmên xwe êrişî girtiyan dike û bersiva daxwazên mirovî yên diliyên şoreşger bi vî awahî dide. Eşkereye ku rejima faşist, wusa dixwaze bikaraninên xwe yên deri-mirovahî mafdar şanî bike. Sawciyê Nazilli Ünal Şeref Mollaoxlu, da-xweyaniyek çêkir û xwest vê êrişa nizm weke ku mafê wan be, şanî bike. Wusa got: "Tiştên ku girtî dixwazin, bi Fermana Yekê Tebaxê hatine qedexe kirin. Ev der ne cihê bazarê ye. Em ne saziya weziriyeta adaletê ne. Çi di fermanê de hatibe nivisandin, em wê bi cih tinin." Bi van gotinên xwe Mollaoxlu eşkere dike, ku dixwazin bikaraninên xwe bi şeweyeke berdewamî serdest bikin.

Berpirsiyarên girtigehê, bi êrişa xwe ya li diji diliyan ji têr nebûn. Weke ku şoreşger ji buyeran berpirsiyar bin, daweyek li diji wan vekirin. Berpirsiyarên girtigehê 27 girtiyan kirin di hucran de, ji ber "rabûna li hemberê memurên berpirsiyar" daweyeke nuh li diji girtiyan dan destpêkirin. Herweha mafê hevditinê ji hat rakirin. Destur nedan, ku girtî merivên xwe bibinin. Biryar hatiye girtin, ku roja cejnê ji destur nebe ji bo hevditinê. Ev buyerên ev dawiyê nimûneyên wusa ne, ku ruçikê rast ê rejima faşist xweş ronahi dikin. Bangeşî û qîr-qîrên demokrasiyê yên tên hildan, dîsa derkete holê, ku tenê bi dev in. Pir eşkere zelal bû, ka demokrasiyeke çawa dixwazin bikin taybetiya xwe.

Di daweya PKK a koma Cizîra Botan de 14 kes hatin berdan

Roja 20. Nisanê 1989'ê daweya PKK a koma Cizira Botan li bajarê Amedê destpêkir. Giştî bi hev re 23 welatperwer ji vê daweyê tên pirsyar kirin.

Ji ber sedema xwendina şaxên weşanî yê PKK, alikariya û piştgiriya PKK, mêtinger van welatperweran derxistin pêşiya dadgehên xwe. Pirsyarî roja 20'ê Nisanê li pêşiya dadgehê destpêkir. Di roja yekemin de birara berdana 13 kesan hat dayin. Piştî vê biryarê, hejmara welatperwerên ku di koma Cizira Botan de tên pirsyar kirin, dakete 7 kesan.

Bi destpêka sala nuh, têkoşina me ya rizgariya netewî li Cizira Botan û derdorên Cizira Botan pêşveçûneke mezin şani kiribû. Ji bo rawestandina vê pêşveçûnê dagirker, berê xwe dabûn girsen gel û dest bi girtinên dorfireh kiribûn. Bi sedan mirovên me ji lêdan û higavtinan hatin derbas kirin. Piştî tirsandinê, piraniya mirovên hatibûn girtin, disa hatibûn berdan. Kesên mabûn, ji ber tewanên nola xwendina weşanên PKK û belavkirina wan, alikari û hevkariya PKK wan dabûn nehkemê. Bi vî awahi mêtinger dixwestin rawestinin, da têkoşina me ya rizgariya netewî xwe negihine girsên gel û nebe tevgereke girseyî.

Li hemberê van êrişên mêtingeran, welatparêzên Kurdistan liveka bi biryarî danin holê û êrişên wan di avê de birin.

Di vê daweya dawiyê de ji, welatparêz biryara xwe bi ronahi danin holê û doza xwe ya bi rûmet bi mêranî parastin.

Navê welatperwerên ku roja 20'ê Nisanê hatine berdan, ev in: Nurettin Bingol, M. Selim Manak, Sehime Seyhan, Mustafa Çetin, Şükrü Demirtaş, İsmail Aslan, Abdullah Aydin, Abdullah Tekes, Süleyman Tekes, Şêxmus Aydoxan, Sabri Oner, Tahir Aktürk, Halil Akgül û Bedrettin Akgül.

RÊVEÇÛNEK LI STANBOLÊ

Biqasî 200 xwendevanên Zaningeha Stanbolê, ji bo protestokirina politikaya pikolî û mişextekirinê ya li diji gelê Kurdistanê û bikaranin faşist, rêveçûnekê dirust kirin. Ev livbazî roja 21'ê Nisanê çêbû. Xwendevanên ku panqartên piştgiriya têkoşina serxwebûn û azadiya Kurdistanê hildabûn, di domana rêveçûna xwe de dirûşme bangin û li ser diwaran gelek dirûşme nivisandin. Hevkariya têkoşina gelê Kurdistanê bili hemû êrişên faşist bi xurti bilind dibe.

Bireke Geliya (Kehniya) Kasaban hat vekirin
HOVÎTIYA MÊTINGERÊN TIRK RONAHÎ BÛ

Roja 23'ê Nisanê hinde kolandin di Geliya Kasaban de çêbûn, ku ev der, weke zibilxaneya belediya bajarê Sêrtê tê bikaranin. Di encamê de çar cesed hatin peyda kirin. Heya niha nehatiye daxweyanî kirin, ku ev cesedên ki ne. Lê li şuna ve, sawciyê bajarê Sêrtê daxweyankir, ku êdî xebata kolandinê wê bê sekinandin.

Piştî ku di rojnameyan de hat belav kirin, cesedên militan û têkoşerên PKK ên di şer de û bi işkêncê tên kuştin, diavêjin Geliya Kasaban, dagirkerên hov neçar man, ku destur bidin xebatên kolanê û gerina li pey cesedên di vir de. Dagirkerên hov pêşî daxweyan kirin, ku tu cesed li vir nehatine avêtin. Xwestin rastiyan bin av bikin û iddiayan derew şani bikin. Paşê waliyê êrdimê pejirand, ku çar cesedan avêtine Geliya Kasaban û cesedên çar şervanan di zibilxaneya belediya bajarê Sêrtê de ne.

Di encama protestoyên awira gelemperi yên dijwar de, dagirkerên Tirk ên faşist neçar man, ku Geliya Kasaban vekin û kolandinan bidin destpêkirin. Lê ji aliyê din ji gelek keferat dikiran ji bo veşartin û niximandina suc û gunehên xwe. Berî xebatên kolandinê destpêbikin, waliyê êrdimê mecbur ma, ku daxweyan bike, sê cesed ji Geliya Kasaban berî hingê hatine derxistin. Lê mêtinger bi van kirinên xwe ji neman, xwestin xebatên kolandinê dereng bihêlin, da buyer di demê de bê ji bir kirin.

Bili hemû keftûlaftên ji bo veşartin û niximandina buyerê û bili ku roja cejna 23'ê Nisanê destur dan xebatên kolandinê ji, disa ji dagirkerên Tirk ê faşist nekarin hovitiya xwe biniximinin û dizi bihêlin. Di kolandinên pêşemin de çar cesed hatin derxistin. Sawciyê Sêrtê nekari veşêre, ku cesed hatine peyda kirin. Bi fermaneke ku ji bani ve ji wir ve hati, daxweyan kir, ku kolandin û gerin nema berdewam dikin. Bi vî awahi mêtinger dixwazin rawestinin, da bêhtir cesed ji Geliya Kasaban kifş û eşkere nebin.

Li bireki piçûk ji Geliya Kasaban kolandin çêbûn û çar cesed hatin peyda kirin. Tenê ev buyer hovitiya mêtingeran ispat dike û zêdeye ji. Ji ber ku mêtinger baş dizanin, heke kolandin berdewam bikin gelek cesedên din ji wê bên peyda kirin, destur nedan ku li teviya Geliya Kasaban kolandin çêbibin.

Ronahibûna vê hovitiya deri-mirovahî rast û rast bi destê mêtingerên faşist bi xwe, nimûneyeke zelal e, ji bo hovitiya dijminên me. Xwe-rizgar-kirina ji van dijminên hov û barbar, ku pisiya mirovan bi mirovan didin xwarinê, ku şehidên şoreşa Kurdistanê diavêjin zibilxaneyan, iro buye delamet û vatiniyeke bi lez û bez. Dirok tu caran nebuye şahid ji bo bê ceza mayina û hiştina bikaraninên wusa hov. Pirsina hisaba ji rêjimeke mina ya mêtingerên Tirk ên faşist, ku xwediyê bikaraninên deri-serdemiye, tenê bi bilindkirina têkoşinê bi derfet û mimkin e. Kesên ku cesedên me diavêjin zibilxanan, kesên ku pisiya mirovan bi mirovên me didin xwarinê, wê nekaribin xwe ji hêrs û gira me ya şoreşgerî xilas bikin. Bila ev wusa bê zanin.

Hevkariya ERNK ji bo Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega li Parîsê

Serokê Dewleta Nikaragua **Daniel Ortega** li bajarê Parisê welatê Frensê, bû vexwendiyê **Komela Hevkariya Nikaragua.**

D. Ortega di eywaneke li Parisê de, ji bo girseki mirovan a xilbe, axiftinekê çêkir. Ev civîn roja 23'ê Nisanê çêbû. Piştî axiftina xwe Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega ji guhdaran xwest, ku bi devki pirsên xwe pêşkêş bikin.

Di nava kesên pirs ji D. Ortega kirin de, welatparêzeki Kurdistanê ji hebû. Kurdê welatperwer pêşi manifestoya PKK - Riya Şoreşa Kurdistanê ya bi Frensi û kovara bi navê Dosier du Kurdistan a Frensi da D. Ortega û paşê van pirsan ji D. Ortega kir:

"Serokê birêz rêheval Daniel Ortega,

ez dixwazim du pirsan ji te bikim.

Pirsa yekemin; Kurdistan di nava çar dewletên dagirker û hêzên imperyalist de vê rojê hatiye perçe kirin, ku welateki xwediyê 25 milyon mirovan e. Gelê Kurdistanê, di bin rêberiya rêkxistinên xwe PKK, ERNK û ARGK de li diji faşizm, imperyalizm û dagirkeriyê ji bo serxwebûn û azadiyê têkoşineke çekdari bilind dike. Şerê xwe yê ji bo rizgariya netewî bi vî awahi bilind dike. Hinde derdor dixwazin bi gelemperi hemû têkoşinên serxwebûnê û bi taybetî ji Têkoşina Rizgariya Netewa Kurdistanê bi terorizmê bi nav bikin. Li ser vê yekê tu çi dibêji?

Pirsa duwemin; sala par hêzên faşist û dagirker, bi alikariya dewletên imperyalist çekên kimi li diji gelê Kurdistanê bikaranin. Di koçbera pêşketitir ya şoreşên welatên Emerika Latini de, guman heye ku hêzên imperyalist çekên kimi bikarbinin? Heke hebe, tu çawa li tevgera hevkariya navnetewan li diji vê yekê dinêri û vê tevgerê dinirxini?"

Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega vê bersivê da:

"Li cihanê gelek rezervên çekên kimî hene. Berî hertiştî, divê çêkirina van çekan bê qedexe kirin. Hemû gelên cihanê, divê di vê pirsê de, yekitiya livbaziyeke hevpare deynin holê.

Lêkirina navê terorizmê bo têkoşinên serxwebûna netewî, ne tişteki nuh e. Ev azineyeke bangeşiyê ye, ku hêzên paşverû seri didinê. Weke hun dizanin, vê salê wê sersaliya Şoreşa Frensi ya 200'an bê piroz kirin. Lê ev şoreş ji aliyê hinekan, mina tevgera terorizmê ya dijwartir dihat navdan. Bi van gotinên xwe ez dixwazim vê bibêjim: Li ku derê tekoşineke şoreşgerî hebe, li wir êrişa dij-şoreşê ji heye. Her şoreşek tevli xwe dij-şoreşê ji tine. Ji ber vê yekê, şoreşên serxwebûna netewî, têkoşinên serxwebûna netewan ku li diji imperyalizmê û dagirkeriyê ji aliyê gelan tên bilind kirin, bi terorizmê tên navdan. Lê ev têkoşinên mafdar û şoreşger in."

Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan-ERNK ji, vê mesaja jêr gihand Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega, ku hevkariya bi gelê Nikaragua re tine zimên:

"Rêheval Ortega,

berî hertiştî bi navê Eniya Rizgariya Netewa Kurdistanê, ku di bin pêşengiya PKK de, ji bo azadî û serxwebûna Kurdistanê têkoşineke çekdari li diji imperyalizmê û dagirkeriyê bilind dike, destur bide me, ku em di şexsiyeta te de, silavên şoreşgerî yên gelê Kurdistanê bigihinin çina Karkerên Nikaragua û gelê Nikaragua yê qehreman, ku diktatoriya Somoza ruxandiye. Têkoşina gelê Nikaragua ya li diji imperyalizmê, bireki têkoşina gelê Kurdistanê ye, ku ji bo serxwebûn û azadiyê bilind dike."

Nûçeyên ku bi derengî gihane rojnameya me

Xwendevanên Kurd li Moskow bi mîtîngekê yek-saliya qirkirina li Helepçe protesto kirin

Roja 16'ê Adarê welatparêzên Kurdistan li bajarê Moskow xwe civandin. Li pêşiya malbendekê (instituyekê) dest bi mitingekê kirin. Hinde xwendevanên biyani ji tevli mitingê bûn. Axiftinek li ser Helebçe û rewşa Kurdistanê bi navê xwendevanên Kurd çêbû. Paşê bi navê partiyên komunist li Rojhilata Navin, endameki Partiya Komunista Libnanê axiftinek pêşkêş kir û piştgiri bo xebata gelê Kurdistanê diyar kir. Bi navê xwendevanên Afrika ji axiftinek çêbû. Di vê axiftinê de wusa hat gotin, "...Diktator û faşist li vê cihanê pir in, lê tiştê bi serê gelê Kurd hatiye yek cariye. Di vê sedsala bistan de faşistên hov, çekên kimi li diji zarok, pir û kalên Kurdan bikartinin."

Paşê helbestek li ser biranina şehidên Helepçe hat xwendin. Gava axiftin çêdibûn, herweha filmeki video ji li ser qirkirina Helepçe dihat şani kirin. Welatperwerek ji, ji bo kesên film temaşe dikiran, bi Rusi qise dikir.

Gelek wêneyên şehidan û dirûşme ji hatibûn hildan. Yek bi Erebi û yek ji bi Rusi, du belavok ji hatibûn amade kirin û hatin belav kirin. Belavok ji aliyê Yekitiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK amade bûbû û 23 rêkxistinên xwendevanan û konevani imze kiribûn. Belavok li cihê mitingê, di nava xwendevan de li gelek zaningeh û malbendan û di nava bajarê Moskow de hatin belav kirin. Herweha li hemû bajarên Yekitiya Sovyet, ku xwendevanên Kurd li wir hene, belavok hatin belav kirin.

Belavokên bi Rusi ji hêla YXWK ji bo hinde rêkxistinên Sovyeti ji hatin şiyandin, weke: Komiteya Navendi ya Partiya Komunista Sovyetistanê, Komita Navendi ya Komsomolê Lenini, berpirsiyarên beşê politiki di televizyon û rojnameyên Bovin, Seyf-Almulukov û rojnameyên weke Prawda, İzvestiya, Komsomolskaja Prawda, Argumenti, Fakti, Riya Teze û beşê Kurdi di İnstituya Rojhilat de li Moskow.

Di yek-saliya qirkirina Helebçe de livbaziyên protestoyê

Wien (Viyana)-Avusturya: Li bajarê Wien 400 dilxwazên ERNK rêveçûnek çêkirin û qirkirina Helebçe protesto kirin.

Lindau-Almanya Rojava: Li bajarê Lindau dora 50 dilxwazên ERNK rêveçûneke protesto dirust kirin. Piştî rêveçûnê greveka xwebirçihiştinê hat çêkirin. 14 welatperwer tevli greva xwebirçihiştinê bûn. Cara yekemin bû, ku li derdorên bajarê Lindau livbaziyên wê nolê çêbûn. Levbazi bala gelek mirovan kişandin ser xwe.

Frankfurt-Almanya Rojava: Li bajarê Frankfurtê rêveçûnek û mitingek hatin dirust kirin. Dora 300 kesan beşdari rêveçûn û mitingê bûn. Qirkirina li Helebçe hat protesto kirin. Dilxwazên ERNK, TKP-B, Toplumsal Kurtuluş, TKP/ML-Hareketi û TSK beşdari rêveçûn û mitingê bûn.

Li Almanya Rojava bajarê Bremenê civinek li ser "PERSPEKTÎFÊN BERXWEDANA KURDAN"

Roja 16.3.1989'ê li bajarê Bremen Almanya Rojava di bin navê **"Perspektîfên Berxwedana Kurdan"** de civineke agahdariyê çêbû. Civîn, li ser merhela Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê û êrişên Almanya Rojava li dijî vê têkoşînê bû.

Ji SPD (Partiya Sosyal Demokrat) A. Stole, mebusê Die Grünen (Partiya Keskan) Paul Tiefenbach, Dr. Jochen Zenker, keşe Hans-Günter Sanders û berpirsiyarê Komîteya Penahberan Thomas Pörschke bang ji bo vê civînê kiribûn û hemû rêkxistin û saziyên Kurdan dawet kiribûn.

Berî niha hinde Alman bi çavekî ne baş li PKK dinihêrin, lê paşê tevlî heyetekê di meha Çilê 1989'ê de çûn Kurdistanê û gava vegeriyan baweriya xwe ji guhartin. Piştî ku ji Kurdistanê vegeriyan, li bajarê Bremenê civînekê çêkirin û dîtinên xwe bi vê nolê anîn zimên: **"Me heya niha PKK xelet û şaş fahmkiribû. Lê niha em baş dizanin, ku li Kurdistanê gel piştgiriya PKK dike. Ji niha û pêve em dixwazin bi şêweyeke baş xwe li pêşberê PKK bitevgirinin."**

Bili Komîteya Kurdistanê û Feyka Kurdistan, rêkxistinên bi navên KKDK û Hêviya Gel jî tevlî civîna **"Perspektîfên Berxwedana Kurdan"** bûbûn. KOMKAR jî hatibû dawet kirin, lê van gotinan nola hiceteke şanî kir û nehat civînê: "Dem ji bo civînên vê nolê hîn zû ye." Rêkxistina bi navê EKİM jî tevlî civînê bû û dîtinên xwe da xweya kirin.

Tev bi hev re nêzikî 60 kesan beşdarî civînê bûbûn, ku di nava wan de gelek profesor, doxtor, mebus û rojnamevan jî hebûn. Berpirsiyarên Komîteya Kurdistanê û Feyka Kurdistan li ser pirsên jêrîn rawestîn: Dîroka û rewşa niha ya hêzên burjuwaziya piçûk û reformist ku bi navê Kurdistanê derketine rê, dijminahiya van hêzan li dijî têkoşîna rizgariya netewî bi rewşa xwe ya îroyîn û dîrokî, pêşveçûna têkoşîna rizgariya netewî li ser bingeheki şoreşgerî piştî derketina PKK, bikaranînên şerê taybetî yên Komara Tirk û liva dij-demokratî û dijminahî ya Almanya Federal. Ev pirs tev, bi nimûneyan hatin ronahî kirin û şîrove kirin.

Abukatê Kurdê politîkî Selahattîn Erdem, ku li bajarê Hamburgê di girtîgehê de ye, tevlî civînê bûbû. Abukat H. Eberhard Schultz di civînê de axiftinekê çêkir. Got, ku daweya Kurdên politîkî yên di girtîgehê de, **"di dîroka Almanya de daweya mezintirîn e"** û li ser hoyên girtiyan, beşdaran agahdar kir. Herweha bang li Almanan kir, ku ji bo berdana Kurdên welatperwer, hevkariya xwe deynin holê, ji ber ku ev şerteki demokrat bûnê ye.

Almanên ku heya niha pêwendiyên wan bi KOMKARê re hebûn û tevlî civînê bûbûn, di axiftinên xwe de liva KOMKARê ya li dijî têkoşîna rizgariya netewî û PKK rexne kirin. Herweha piştgiriya xwe ji bo têkoşîna rizgariya netewî anîn zimên.

Di civînê de li ser pirsa "otonomiya çandî" jî hat rawestandin, ku ji aliyê împeryalîzmê li dijî serxwebûnê tê pêşniyar kirin û dixwazin bidin pejirandin. Di encamê de biryariya gelê Kurdistanê li ser riya serxwebûnê û piştgiriya gelê Kurdistanê ya xurt ji bo PKK, hatin zimên û ev dîtin bûn serdestê axiftinan.

Di dawiya civînê de daxwaza çêkirina civînên vê nolê hat diyar kirin. Herweha hat xwestin, ku giring e li hemberê xebatên Almanya Rojava yên li dijî Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê û welatparêzên girtî, deng bê bilind kirin. Ji bo berdana Kurdên politîkî yên girtî jî daxweyaniyeke nivîsî ji civînê derket.

Rojnameya TAZ bi firehî li ser civînê nûçe belav kir.

Di civîna Amnesty International a li Îtalya bajarê Roma de BIKARANÎNÊN KOMARA TIRK HATIN PÎŞANGE KIRIN

Rêkxistina Efûkirinê (Amnesty International-AI) roja 19'ê Nisanê 1989 li paytextê Îtalya bajarê Romayê civîneke agahdariyê bi nave, **"Cihê Tirkiyê di mafên mirovan de li Ewrupa"** çêkir. Komîteya Kurdistanê jî, ji bo civînê hatibû dawet kirin.

Di civînê de hat gotin, ku cihê Tirkiyê li Ewrupa nîn e, ji ber ku guh nade mafê mirovan, hebûna gelê Kurd inkar dike û bi polîtîka û barbariyeke vê nolê giring e nekaribe bibe endamê Civaka Ewrupî. Herweha li ser hat axiftin, ji ber çi Tirkiye bilî vê polîtîkaya û barbariya xwe dixwaze bibe endamê Civaka Ewrupî û sedemên vê yekê hatin hûrkolandin. Di civînê de Komara Tirk bi dijwarî hat pîşange kirin. Bang li hemû kes, sazî û rêkxistinên demokratîkî hat kirin, da bikaranînên Komara Tirk protesto bikin. Li ser pirsa hoyên jiyanê û berxwedana di girtîgehên li Kurdistanê û Tirkiyê de jî axiftin çêbûn û beşdar bi firehî hatin agahdar kirin. Ew baweriya ku dibêje, "Li Tirkiyê demokrasî heye" bi dijwarî hat mehkum kirin.

Li kêleka AI, ku civînê dirust kiribû, hemû kesên hatibûn civînê li ser rûçikê rast ê Komara Tirk peyivîn û bi şêweyeke eşkere dijbûna xwe danîn holê.

Berpirsiyarê Komîteya Kurdistanê jî di civînê de axiftinekê çêkir û beşdaran li ser têkoşîna rizgariya netewî û pêşveçûnên vê dawiyê ronahî kir. Hemû bikaranînên derî mirovahî yên mêtingeriya Tirkên faşist pîşange kir, ku ev li dijî Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê û gelê Kurdistanê tên birêve birin.

Paşê Profesor Martina Eduardo dest bi peyvandinê kir. Ew jî li ser hinde îstatistikan rawestî û rewşê şîrove kir. Got, ku bi vê rewşa xwe divê Tirkiye nekaribe bibe endamê Civaka Ewrupî, berî hertiştî şert e, ku Tirkiye li hemberê mafên mirovan bi hirmet be, hemû bikaranînên derî-mirovahî yên li ser gelê Kurd rake. Profesor M. Eduardo herweha got, divê hemû alîkariyên bo dewleta Tirk bên birrîn û ev dewlet bê protesto û pîşange kirin.

Rojnamevanekî bi navê Marco Guidi, ku gelek caran çuye Kurdistanê, Tirkiyê û Efganîstanê, di civînê de bi hinde nimûneyan barbariya karbidestiya Tirkan a faşist anî zimên û got, ku ew jî mîna Profesor M. Eduardo difikire. Herweha eşkere kir, ku Têkoşîna Rizgariya Newtewa Kurdistanê, têkoşîneke mafdar û dadî ye.

Sê berpirsiyarên balyozxaneya Tirkan bi çekên xwe tevlî civîne bûbûn. Ev jî gelek ne bi dilê beşdaran bû. Ji serî heya dawiyê guhdariya civînê kirin û gelek tiştan ji xwe re nivîsandin. Balyozxaneya Tirkan ji nivîsekê li ser, "Mafên Tirkan li Bulgaristanê" şiyandibû civînê. Dixwest, ku di civînê de li ser vê pirsê jî axiftin çêbibin. Berpirsiyarên civînê nivîs şanî beşdaran kirin û gotin, ku ev pirs pirseke geleki talî ye. Berpirsiyarê AI got, ku berî vê pirsê gelek pirsên pêwîst hene, ku giring e bên verîsandin. Di encamê de li ser vê yekê axiftin çênebûn.

Civîn, bi şeweyeke gelek baş derbas bû. Gelek kesan baweriyên xwe yên pozîtîf danîn holê. Beşdar gişt, bi çavekî pak li pirsa Kurdistanê dinihêrin.

Di encama civînê de, dawiya qampanya civandina imzeyan li dijî bikaranînên dewleta Tirk û bo protesto kirina vê dewletê, hat eşkere kirin. Ev qampanya berî civînê bi 15 rojan destpêkiribû. Beşdar gihan wê encamê, ku qampanya risteki baş leyistiye û bi ser ketiye.

Di kongreya AKAT de pirsa Kurdistanê

Roja 16.4.1989'ê, rêkxistina bi navê AKAT (rêkxistineka li dijî işkencan) kongreya xwe çêkir û rêkxistin Komîteyên Kurdistanê jî vexwendiya komcivîna xwe kiribû. Ji ber ku benda kongreyê ya yekemîn pirsa Kurdistanê bû, ji destpêka komcivînê heya dawiyê axiftin li ser Kurdistanê çêbûn. Berpirsiyarê Rêkxistina Efukirinê (Amnesty International) yê li bajarê Bern jî, tevlî komcivînê bûbû. Di komcivînê de hinde îstatistik hatin xwendin û li ser vê bingehê li ser birîndarkirina mafên mirovan ji aliyê mêtingeriya Tirkên faşist ve axiftin çêbûn. Herweha bikaranînên derî-mirovahî yên li ser gelê Kurdistanê ji aliyê dagirkerên Tirk hatin pîşange kirin û protestoyek hate bilind kirin.

Di Komcivînê de serekê AKAT Jean de Haas jî bi dirêjahî li ser têkoşîna rizgariya netewî li Kurdistanê rawestî û rewşa gelê Kurdistanê şîrove kir. Herweha mafdariya têkoşîna gelê Kurdistanê bi axiftinekê anî zimên. Di komcivînê de axiftin li ser rewşa penahberên li Swîs ên ji Kurdistanê jî çêbûn û ev biryarên li jêr hatin dayîn:

1-Rawestandina ji welat derxistina penahberên ji Kurdistanê tên, ji aliyê polîs û berpirsiyarên Swîsî,

2-Alîkariyeka aktîfî û ji hemû aliyan ve ji bo penahberên ji Kurdistanê yên li Swîsê,

3-Pêkanîna pêwendî û girêdanên bi gelek rêkxistinan re ji bo li hemberê kirinên berpirsiyarên Swîsî bê rawestandin û pîşange kirina bikaranînên wan.

Berpirsiyarê Komîteyên Kurdistanê jî di komcivîna AKAT de axiftinekê çêkir. Li ser koçbera pêşveçûnên têkoşîna rizgariya netewî rawestî. Rewşa gelê Kurdistanê, rewşa girtîgehan û pêşveçûnên politîkî yên vê dawiyê yên li Kurdistanê anî zimên. Beşdarên di komcivînê de, li ser van pirsan ronahî û agahdar kir. Beşdar, bi bal guhdariya berpirsiyarê Komîteyên Kurdistanê kirin. Herweha li ser rewşa Kurdên ramyarî yên ku li Almanya Rojava girtine, axiftin çêbûn. Hevkariyek ji bo wan di komcivînê de xwe diyar kir. AKAT û AI, herdu rêkxistin jî gotin, ku wê li ser vê pirsê jî bisekinin û bi şêweyeka aktîfî piştgiriya girtiyan bikin.

Komîteyên Kurdistanê bi şêweyeka surprîzî komeka govendî ji anîbûn komcivîna AKAT. Bi yek carê beşdar û mêhvanên di civînê de, komeka govendî ya bi cilên Kurdî yên netewî dîtin. Koma govendê ji aliyê hemû beşdaran hat pîroz kirin û heya dawiyê beşdaran bi kutana çepikan govendê geştir kirin. Di dawiyê de hozanekî Kurd bi stranên Kurdî bernameya çandî qedand.

ERNK tevlî şeva hevkariya SWAPO bû

Roja 22'ê Nisanê 1989'ê belediya Montreuil li bajarê Parîsê welatê Frense û hinde rêkxistinên din, şeveke hevkariya bo SWAPO (Yekîtiya Gelên Afrîka Başûr) dirust kirin. ERNK jî hatibû dawet kirin.

Di bernameya şeva herkariyê de hunermendê Kurd ê welatparêz **Hozan Tîrêj** kilama **Helebçe** xwend. **Koma Serhed** jî govendên gelêrî yên Kurdis-tanê pêşkêş kir û bala hemû mêhvanan kişand ser xwe.

Bi navê ERNK mesajeke hevkariyê giha şevê.

Berpirsiyariya SWAPO li Ewrupa ji ber hevkariya politîkî û çandî, spasiya xwe ji bo ERNK pêşkêş kir.

Li bajarê Sidney welatê Avustralya dilxwazên ERNK tevlî rêveçûna aşitiyê bûn

Li bajarê Sidney rêveçûnek hat dirust kirin û daxwaza aşitiyê hat hildan Gelek derdor, kes û rêkxistin tevlî rêveçûna aşitiyê bûbûn. Dilxwazên ERNK ên li Sidney jî tevlî rêveçûnê bûn.

Welatparêzên Kuridstanê di bin ala ERNK de meşiyan. Bi nîzama xwe ya bizmitî û panqartên xwe, welatparêzên Kurdistanê bala gelek kesan kişandin ser xwe.

Gava televizyona Avustralya nûçeya rêveçûna aşitiyê weşandî, welatparêzên Kurdistanê tevlî ala ERNK şanî kir. Herweha rojnameyeke pêwisttirîn a Avustralya, wêneyeke welatparêzên Kurdis-tanê di rêveçûna aşitiyê de, tevlî nûçeya rêveçûnê çapkir û ji bo welatparêzên Kurdistanê gotina, **"Serxwebûnxwazên Kurdistanê"** bikaranî.

Li bajarê Hamburg welatê Almanya Rojava rêveçûneke li hemberê dijminahiya biyaniyan çêbû

Roja 1'ê Nisanê 1989'ê rêkxistinên bi navên SPD, Die Grünen, DGB û Fillehên Aşitîxwaz rêveçûneke protestoyê dirust kirin. Bi vê reveçûnê hêzên rast û dijminahiya biyaniyan hatin protesto kirin.

Rêveçûn li eyaleta Schleswig-Holstein, 130 km dûr ji bajarê Hamburgê, li navçeya Heide çêbû. Li dora 250 kesan beşdarî civînê bûbûn. Li navçeya Heide cara yekemîn bû, ku rêveçûneke bi vê nolê dihat çêkirin. Rêveçûn gelek baş derbas bû.

Dostên Gelê Kurd ji bajarê Hamburgê û hinde dilxwazên ERNK jî, tevlî civînê bûn û agahî li ser Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê belav kirin.

Televizyon, radyo û weşanên Swîs: "Li bajarê Basel, Kurdan rengînî tevlî rêveçûna aşitiyê kirin"

Gava televizyon, radyo û weşanên Swîs nûçeya rêveçûna aşitiyê belav kirin, vê gotinê bikaranîn: **"Li bajarê Basel, Kurdan rengînî tevlî rêveçûna aşitiyê kirin."**

Rêveçûn roja 27'ê Adarê 1989'ê çêbû. Li dora 3000 kesan beşdarî rêveçûna li Baselê bûbûn. Ji van 500 kes dilxwazên ERNK bûn. Dilxwazên ERNK di domana rêveçûnê de belavokeke bi imza Rêkxistina ERNK li Swîs belav kirin, ku bi vê sernivîsê destpêdikir: **"Gelê Kurdistanê di şerê serxwebûn û azadiyê de aşitiya cîhanê diparêze!"**

Reveçûn, bi hatina Almanan ji tixûbê bajarê Lorach ji Almanya Rojava tevlî kevokên aşitiyê, destpêkir. Dilxwazên ERNK flamayên yekîtiyên karker, jin û ciwanên Kurdistanê û postera Sekreterê Gelemperiya PKK rêheval Abdullah OCALAN bilind kiribûn. Herweha alên ERNK jî di nava rêzên rêveçûnê de pêldidan. Koma folklorê ya HUNERKOMê jî, ji destpêka rêveçûnê heya dawiyê, govendên Kurdî yên çê û şêrîn pêşkêş kir û bi vî awahî rengînî tevlî rêveçûnê kir. Dilxwazên ERNK panqarteke bi nivîsa, **"Aşitiya li Rojhilata Navîn ji Kurdistaneke serbixwe, demokrat û yekbuyî derbas dibe"** bi zimanê Almanî amade kiribûn. Ev panqart bala gelek kesan kişand ser xwe. Rêzên dilxwazên ERNK bi panqartên li dijî dagirkeriya Tirkên faşist, pîkoliyên împeryalîzma Almanya Rojava yên li dijî Kurdên welatparêz û politîkî, û li dijî qirkirina li Helebçe hatibûn xemilandin.

Rêveçûn paşê bi mitîngekê berdewam kir. Bi navê ERNK axiftinek hat çêkirin. Govendên Kurdî hatin pêşkêş kirin. Kesên li wir, demeke dirêj li çepikan xistin. Komîteya Amadekirina Rêveçûnê, ji ber têkilîbûna ERNK bi şêweyeke welê xurt, spasiya xwe ji bo ERNK diyar kir.

Di vê rêveçûnê de dîsa hat dîtin, ku gelê Kurdistanê bi têkoşîna xwe ya ji bo serxwebûn û azadiyê, aşitiya cîhanê diparêze û tevgera ji bo vê daxwazê xurt dike. Gelê me ne di xeyalan de azadî û aşitî dixwaze û diparêze, bi alîkarî û hevkariyên di karvaniyê de, rast û rast vê aşitiyê bi xebatên xwe bi cih tîne û pêş ve dibe.

"Man ji Cano re namîne"

Hewêl Fengî

Şoreşgerî, bi dilekî nîve-nîv nabe. Mirovê, ku hemû hebûnên xwe nede kar û xebatê, nikare bibe xwediyê rolekî dîrokî. Mayina di navbera şoreşê û berjwendên taybetî de, mirovî di bin barên giran de dihêle û dîke xwediyê gunehên giran. Karê ku îroj tê xwestin, ji bo bi milyonan mirovan e. Lewra, mirovê ku xwe şoreşger bibîne, biqasî muyekê, nikare jiyana xwe ya şexsî li ber çavan bigire. Berî her tiştî, giringe herdemê di rêzên pêşemîn ên gelê xwe de gorîdaniyê, dilêrî û dilsoziya xwe şanî bike.

Gotinên me li jorê kirine, di hemû deman de tên bilind kirin, lê belê di nava karvaniyê de, mirovên renga-reng der tên. Eşkere nabin xwediyê soza xwe. Mirovên nivdil û tirsonek jî, di dawiyê de dikevin nava gola geniyê de. Di nava herî û qirêjiya "ez"îtiyê de noqî dibin û hêdî-hêdî, di peyvajokê de, di navbera wan û dijmin de pirek ava dibe. Rêzanî û felsefeya dagirkeran dipejirînin.

Dema rejîma faşîst a 12'ê Êlûnê dest danî ser dewletê, hîna Cano li Almanya Rojava bajarê Bonnê, xwendina lîse ne qedandibû. Pir bi germî digot:

"Faşizm bi xwîn, kuştin û talanê hatiye. Tenê bi xebateka xurt û yekbuyî dikare ji ortê bê rakirin. Gereke mirov li peydakirina zoreki şoreşger bigere, ku karibe vê koteka kevneperest li erdê bixe."

Bi ramaneka weha germ, Cano, hemû nivisên şoreşê dixwend. Hêrsa dilî wî bilind dibû. Car-caran mina brûskan agir ji çavên wî dibarî. Dema dîroka welat dixwend, qirkirinên bi top û balafiran, Şêx Seîd, Îhsan Nurî, Seyîd Rîza dihatin ber çavên wî, digot:

"Tolehildan, tolehildan, tolehildan!.."

Qêrînên zindana Amedê û bizmarên (mixên) di binê lingan de dikutan, mina tîrêjên roja sivik, bi lez û bez ji dîwarên serzemîn derbas dibûn û ferman didan hemû kesan:

"...Bese ev bê dengî, nîv-nevokî û tirsonekî. Hemû delîvên xwe bi aktîfî bixin kar, şer bikin, şer bikin û şer bikin!.."

Çavên Cano, li ser jiyana Ewrupayî hêdî-hêdî vedibûn. Temenê wî ji sala bîstan derbas dibû. Diploma lîse stand. Xwe nivîsand zaningehê (ûnîversîtê) û di nav birê abukatan de cih girt. Lê welatê Cano tim di bala wî de bû. Belê dema rewş dida ber çavên xwe, gêj dibû. Welat perçe-perçe, di bin destê dijminan de bû. Gelek hêz û tevger xwe ji welat dûr kiribûn. Mina hêzên Ewrupayî dihatin xweya kirin. Komiteya rêkxistina karê penahberan a li Bonnê, baş dizanî konevaniya dewletê bixe kar. Rêzaniya împeryalizmê dihat birêve birin. Mirovên welatparêz û şoreşger dikişandin nava xwe, xwedî li wan derdiketin û dûv re di karxanan û saziyên xwe de, mejiyên wan sar dikiran û bi nanê zikî wan teslîm digirtin. Ma ne bi sedan sekreterên giştî, endamên komîteyên navendî û hunermend niha bûbûn xwediyên çayxanan? Diçûn barr û diskotekan. Be tevayî sinç û rewanê Ewrupayê wergirtibûn. Gotinên weke, " Malbata me berê Kurd bû" dikiran. Ji keçên Almanî yên çav hişîn û bejin bilind bûbûn xwediyên çend zarokan. Bi pasportên di berîkên xwe de, xwe gelek payebilind didîtan, mina tiralên Musilê li ber piyên împeryalîzmê hestiyan dialîsan.

Peyayên dewleta Almanya bi Cano re ketibûn têkiliyê. Nêrîna wî reş û tarî dikirin. Bi ramanên mina, "Her tişt ji bo welat nabe, gereke mirov hinekî li mala xwe jî binêre. Xwarin û vexwarin, kêf û şahî bi serê xwe ne, doza welat jî bi serê xwe ye." Herçiqasî ku Cano li ber xwe dida jî, lê tim di hundurê wî de, rengê du mirovan hebû. Bi vî rengî jiyana xwe berdewam dikir. Di mejiyê wî de, her carê ramanek dadiket û yek radibû:

- Bi rastî doza welat gelek zehmet e. Kurdên belengaz, bê kes û xwedî, wê çawa li hemberê balafirên NATO yên F-15, F-16 şer bikin? Kes nabije, ha ji we re vê çekê! Ha ji we re vê alikariyê! Xweyaye, dinya tunekirina Kurdan daye ber çavê xwe.

- Ji ber çi ev welatên Ewrupaye, vê jiyanê bo me pêktinin? Bi rastî, dixwazin rayê di hundurê me de, ku dixwaze vegere welat, qut bikin. Îroj bi hemû şêweyan bangeşî dikin, daku Ewrupa mina bihuştê şanî bikin. Armanca wan eve, ku mirovên me li vir girê bidin û keda wan a erzan bimijin. Gotinên mina partî, şer, şoreş, enî û artêşê ji serê mirovên me derxinin. Li şûna van, jehra xwe belav bikin:

"Porzera minê lewendê
Awir berda dil kederê
Aşitî, evîn û seyranê
Dilana me li vê biharê
Paris, London, Stockholmê
Ma tê herî ku derê?.."

Başe!.. Ma gotineka pêşiyan ne heye, dibêje, "Siwarên xelkê tim peya ne." Lewra, ez dibêjim xelasiya me tenê bi xurtkirina yekîtiya konevanî û leşkerî ya gel ve girêdayî ye.

- Eger ez biryara çuyîna welat bi xurtî bidim, dibe ku heya saleka din jiyana min biqede. Ax, ax!.. Ez hîn bi xortaniya xwe şa ne bûme!..

- Ev çi jiyana bê şeref e, ku mirov xwedî li xwîna hevalên xwe dernekeve. Derdorên min vala bûne. Gelek hevalên min şehîd bûne. Gelek niha li serê çiyan, di nava rêzên artêşê de ne. Şerê serxwebûn û azadiyê dikin. Gereke ez biryara xwe xurt bikim û pêş ve herim.

- Ez dikarim xwe mina miroveki siyasi bidim xweya kirin, an jî ez bibim welatparêzek bes e. Mirov hevqasî serhişk be ji, ne baş e.

- Dîrokê lanet û nifrîn li vî rihê han barandiye. Siyaset, pratîk û şer jî hev cuda nabin. Ji bo miroveki mina min, kêliyeka vehesandinê jî nabe. Ez dikarim bi sed rengan li hemberê dijmin şer bikim.

- Yaho mesela welat, hemû girêdanên civakî qut dike. Mal, malbat, sohbet û şewqa çavên dilevînan, dilxwaza min Maria wê bi ku derê ve herin? Ez dikarim bi dev xwe şoreşger diyar bikim, lê belê gotin û kar divê bi hev re bimeşin. Ax, ax !..

- Başe! Sibê ezê çawa li çavên bav û dayika xwe binêrim? Ezê çawa bikevim rubarên dayikên şehîdan? Gunehên zarokan çiye, ku bi hezaran kilometre ji welatê bav û kalan bêne hebûnê? Ji bo çi li dora Banê Xanê û Kevirê Duçilokê zarên me dîlan û bazdanê nekin?

- Na, erê! Ne, erê, erê! Ne, ne nerê!..

Herçiqasî Cano di xwendina abukatiyê de pêş ve diçû, bêhtir diket nava tevli-heviyeka ramanî ya mezin. Carcaran çavên xwe didan hev, diket nava baxê jiyana malbatê de:

"Başe! Em piştî dawetê bi çend rojan derkevin motêlekê li ser ava Rheinê, çend rojan li wir derbas bikin, paşê emê herin beravên Danimarka, hefteyekê xweş bibuhurînin... Gereke ez vî xaniyê xwe biguhurînim, bikevim xaniyekê ku park û gola avê (sauna) têde hebe. Bi rastî, wilo bê Mercedes jî derbas nabe..."

Demeka kin derbas dibû, bawişkên xewê dihatin Cano. Serê xwe radikir, gurmênî ji dîwar tanî. Heyho Canoyê me li ku ye?... Çend-sed Mark'ên ji dewletê digire çi dikin. Bi zorê zikê xwe têr nan dike. Porzera wî Maria Timreş li ku ye? Pîre-daya wî ya bi şorba-niskê û mehîrê mezin buye, wê çawa silav bike "Fräulein" Timreş? Hemû bircên di xewnên xwe de çêdikirin, sibê zû ji hev diketin. Kelehên xewnê dihatin xwar.

Sal derbas bûn, hevalên Cano yên berê Ahmed, Hesen û Weysî di şoreşa Kurdistanê de şehîd bûn. Vê carê agirê dilê wî xurt dibû. Nikarîbû çavên xwe veke, li pêşiya wan xwe guneh-barekî mezin didît. Lê belê bi tevayî, ew sistiya di hundurê xwe de, ne dizivirand hêzeka xurt. Hemû hebûnên xwe nedida welat. Gavek li pêş û yek li paş, tim dem derbas dikir. Her demê xwe nêzîkî cihên sohbet, mijûlî û xweşiyê dikir. Ji pêşketinê mina ji pencên şêran bireve, direviya.

Şerê li Kurdistanê, ji gelek asteng û keleman derbas dibû. Gel ji hişyar bûbû. Be can û dil li hemberê dijmin radibû. Cano ji vî şerî, dilêrî û mêranî girt. Tirsa dilê xwe ya berê derbas kir. Jiyana berê, bi nifrîneka mezin da ber çavên xwe. Her xalekê, bi gelek rexneyên kûr derbas kir. Di vê dawiyê de, li komelê weha got:

"Çiye xilasiya şexsî? Mirov tenê, li welatê xwe û ji bo welatê xwe mezin dibe. Her kêliyeka me li vir, ziyaneka gelek mezin e. Em hîn xort in. Cihê me yê rast, çiyayên Kurdistanê ne. Ez niha haziriya xwe dikim, ezê vegerim kehniya jiyana gelê me. Welatê bav û kalan... Qirêji û gemariya Ewrupayê, piroz be ji wan kesan re, ku vê jiyanê ji xwe re rizgarî dibînin..."

Ji welat niha nûçe tên. Cano, her rojê kulmên giran li dijmin dixe. Buye şervanekî dilsoz û bi biryareka xurt. Ji vî çiyayî derbas dibe wî çiyayê Kurdistanê... Lêdan li ser lêdanê, li dijminê dagirker dixe...

"Welatparêziya" hinde kesan li Ewrupa

Gotina "welatparêzî", gotineka pir bi nirx û rûmet e. Lê disa jî em li Ewrupa ji bo gelek kesan, di cih de an ne di cih de, dibêjin "welatparêzên", "niştimanperwerên" Kurd.

Misto ji welatparêzeke û li bajareki Almanya Rojava niha dimîne. Bangeşî ji bo Kurd û Kurdistanê dike. Lê Mistoyê me pir bi tifîr û fort e. Ji xwe bawer e, ku militaneke, zilameki navendî yê bilind e di rêkxistinê de.

Ev bû deh sal in, Misto hatiye Almanya û penahber e. Jina wî û zarokên wî jî li ba wî ne. Misto ji li gora xwe dixwaze, ku Kurdistan rizgar bibe û rojekê bi dilxweşî vegere gundê xwe û li Kurdistanê kar û xebata xwe bike. Misto, di dilê xwe de, kesî li ser xwe napejirîne. Ne heval û ne jî çi partî...

Roj bi roj Misto digere. Bangeşî bo Kurd û Kurdistanê dike. Pir kêfa Misto tê, ji ber ku malên Kurdan ên ku diçe ba wan, hirmeta wî dikin. Carnan Misto ji xwe re dibêje:

"Binêre li van kesan lo, pir ji min ditirsin, ez goriyê..."

Misto di bangeşiya xwe de, tîne zimên, ku şerê çekdarî li Kurdistanê pêş ve diçe. Ji ber vê yekê jî dibêje, ku "xortên Kurdistan divê li Kurdistanê biminin, nerevin dewletên Ewrupa." Lê belê Misto bi xwe, nêzîkî panzdeh merivên xwe yên xort, aniye Ewrupa. Lê disa jî heya niha Misto tiştek ji xwe fahmnekiriye. Xwe ji aliyê konevanî ve, negihiştandiye. Baş nizane çiye pirsa Kurdistanê.

Lê hema Misto bi karkeran, xortan, xwendekaran û rewşenbîran re radibe û rûdine. Bi wan re xweş diaxife. Rastî Misto, bi axafên xwe yên li ser Kurdistanê gelek xwendevan û rewşenbîr ji li şûn xwe dihêle. Lê ji aliyê din jî, gelek kes hene Misto rind nasdikin, tinazên xwe li wî dikin, Misto ji, ji binî li ber xwe nakeve.

Gava Misto tê mala xwe, rudine, qêrînê li jina xwe dike, daku nan, xwarin an çay amade bike. Wusa dibêje jina xwe:

"Zû, zû nan çêke! Ez mirim, min pir xebat kiriye!"

Jina wî Dilistan ji bersiva wî dide:

"Heyla stuyê te şikestî! Ma tu ji serê çiyan hatî, ma te çend dijmin kuştine?"

Carnan Misto zarokên xwe, dost û hevalên xwe li dora xwe komdike û dibêje:

"Min îroj xwendekarekî Kurd û doxtoreki Almanî ruswa kiriye. Min wan dît, ku li çayxanekê rûniştî ne û nola bê şerman dikenin. Ez çûm ser maseya wan. Min ne got wan, roj baş ji! Min got wan, aferî hunê wusa Kurdistanê bistînin. Ma fedî û şerm li ba we nine! Hun tev rezil in, bê şeref in! Heqê we, her yek fişekeke, lê belê ew fişek ji jî we re heyfe."

Gelek heval diçin ba Misto. Bi wî re diaxifin û kêmasiyên wî dibêjin wî. Lê belê Misto, bi her kesî re nadê û nastinê. Yek, heke ne militaneki mezin be an jî berpirsiyarek be, dibejê hevalên din, "belê wusaye!", lê disa weke xwe dike.

Misto dibêje xwe:

"Yaho, li van hevalên xort ên ku nuh ji welat hatine binêre. Hîn rojek e, ji dayika xwe çêbûne, tên ba min. Min li Kurdistanê mû jî maran dikir. Ez çi mêrî ser xwe re nabînim. Dê vêca li van hevalan binêre lo! Sê meh çûne fêrbûnê, belkî jî nizanin navên xwe binivîsinin, tên ba min û şîretan li min dikin. Bi Xwedê, heke ew wusa bikin, ez wê raporekê binivîsînim û bişeyînim, daku duayan ji dayika xwe re bikin."

Eşîra Misto ji pir mezin e.

Misto rojnameyan dibe malan û bangeşiyê dike. Lê belê Misto zû xwe ji bîr dike û carnan li ser pirsên gundiyan ên feodalî dipeyive. Gava Misto li ser eşîran diaxife, dem û zeman ji bîr dike. Mala lê rûniştî ji, şaş û gêj dike. Misto, carnan bi xwe dikene û ji xwe re dibêje, "ez profesorê eşîran bi xwe me".

Rojekê Misto çû maleki Kurd, ku endamên malê tev xwendevan in. Misto ji wan pirskir, ka çi dikin. Yekî got ez muhendis im, yekî got ez doxtor im, yekî got ez diçim zaningehê... Wan ji ji Misto pirskir, ku çi dike. Misto ji got, ez ji dixwînim. Got, ez fakûlteya "nanxwarê cil qetîn" dixwînim. Ji ber ku endamên malê rind Kurdî nedizanin, gotin wî pir baş e ku tu dixwînî. Dûv re Misto ji wê malê derket. Keneki wusa dikir, nedîtî. Simbêlên xwe badida û di dilê xwe de digot; "min derbeyeka wusa li wan da, ji kuştinê mezintir..."

Misto çi keseki Kurd bidita navek li wan dikir. Ji yên Mêrdînê re digot, "torî-morî", yên Sêrte re, "xaltî-maltî komircî", yên Efrînê re, "surî-murî" ûhw...

Di xwîna Misto de şoreşgerî, feodalî, koletî û kapîtalîstî tevlîhev bûne. Lê disa jî rexna mezin ji jina wî tê. Jina wî Dilistan buye bela serê wî. Weke dîkatatorekê ye û bistûçar seetan diaxife. Bi piranî, her rojê wusa dibêje Misto:

"Te xwelî li serê xwe kiro! Milyonên gundiyên te tevan çêbûne. Erebeyên wan hene. Her tiştê wan heye, Mistokê min jî buye Kurd!" Weke me gotî, heke Dilistan dest bi axiftinê bike, rawestin û westan tuneye. Dilistan dibêje:

"Xwedê bike, ku tomofîlek pêl te bike! Ev Kurd bûne bela serê me. Her roj tên mala me, nahêlin serê me kêliyekê bivehese. Van Kurdan riya xwe di me de dîtine, çima naçin ba wan dewlemendan û axayên Kurdan? Ew ji wek wan in! Tev hevalên hev in!"

Misto pir hêrs dibe, radibin hev. Misto bi lez ji malê derdikeve, ku hebekî bêhna xwe derîne. Disa diçe civata Kurdan. Disa Misto dest bi axiftinê dike û dibêje:

"Kesê ku mala xwe neyne rê, mala xwe neke welatparêz, ew ne rast e. Binêrine min, ez bi dil û can bi welatê xwe re me. Zarokên xwe tevan goriyê Kurdistanê dikim..."

Lê belê, gava ku heval tên mala Misto, gotinên xwe yên di civatan de bi lez ji bîr dike.

Heval tên ba Misto, tomofila wî dixwazin. Misto dibêje, erebeya min xirabe ye. Heval dibêjinê, zarokên xwe bine komelê, ji bona ku zimanê Kurdî hîn bibin, serpêhatinên xwe bunda nekin. Misto dibêje, zarok diçin dibistanê, heke bûn doxtor an muhendis hingê wê ji bo Kurdistanê xebateka mezin bikin. Ji aliyê din ve, Misto di dilê xwe de dibêje:

"Mala Xwedê ava! Ez vê rojê ji, ji destê wan xilasbûm! Hema zarokên min bikevin destê hevalan û bir û baweriyên welatî hîn bibin, êdî nema wek min dikin û nema rojê deh seetan ji min re kar dikin. Wê herin serê çiyan û xwe bidin kuştinê, tiştê beredayî!"

Misto wusa dibêje û berdewam dike:

"Eşîra min, gundiyên min, der û dorên min wê bibêjin Misto dîn buye. Vê Almanyaê xweş, zikê me tijî, goştê mirîşkan! Merivên min wê bibêjin Misto têr buye, ser xwe ve çuye. Ez nikarim herim civatekê, ez nikarim serê xwe li ber xwe rakim, di nav civatê de."

Misto sakoyekî leşkerî jî li xwe dike, weke mîlîtanan, weke pêşmergeyan. Guhên wî tim li ber radyonan e. Rojnameyan dixwîne. Civîn û şevan bernade. Di civînan de radibe ser xwe û wê axiftina ku berpirsiyarê civînê dike, mina teypekê tîne zimên.

Gelek welatparêz û heval, li ser rewşa Misto hêrs dibin. Gelek di dilê xwe de dibêjin, "heqê Misto, mirov wî berî dijmin ..."

Zarokên Misto bi Kurdî napeyivin. Tev bi Almanî diaxifin. Misto jî, bi zarokên xwe re be zimanê Almanî, lê tev şaş, diaxife. Zarokan hînî dirûşman kiriye, dibêjin, "Bijî ...!" Navê zarokên xwe jî daniye Gulistan, Mêrxas, Welat, Mervan. Lê zarokên Misto, tiştek li ser Kurdistanê nizanin.

Rastî çîroka Misto pir dirêje. Her kesek, dikare çîroka Misto, weke dîtina xwe bibêje. Ji ber ku di nav me de pir Mistoyên "welatparêz" hene. Em gelek Mistoyan nas dikin. Kine Misto! Misto heval, ciran, meriv, gundî û birayên me ne. Misto bav û apên me ne. Heke em baş bifikirin, em wê bibinin gelek ji me, gelek "welatparêzên hêja" em tev Misto ne.

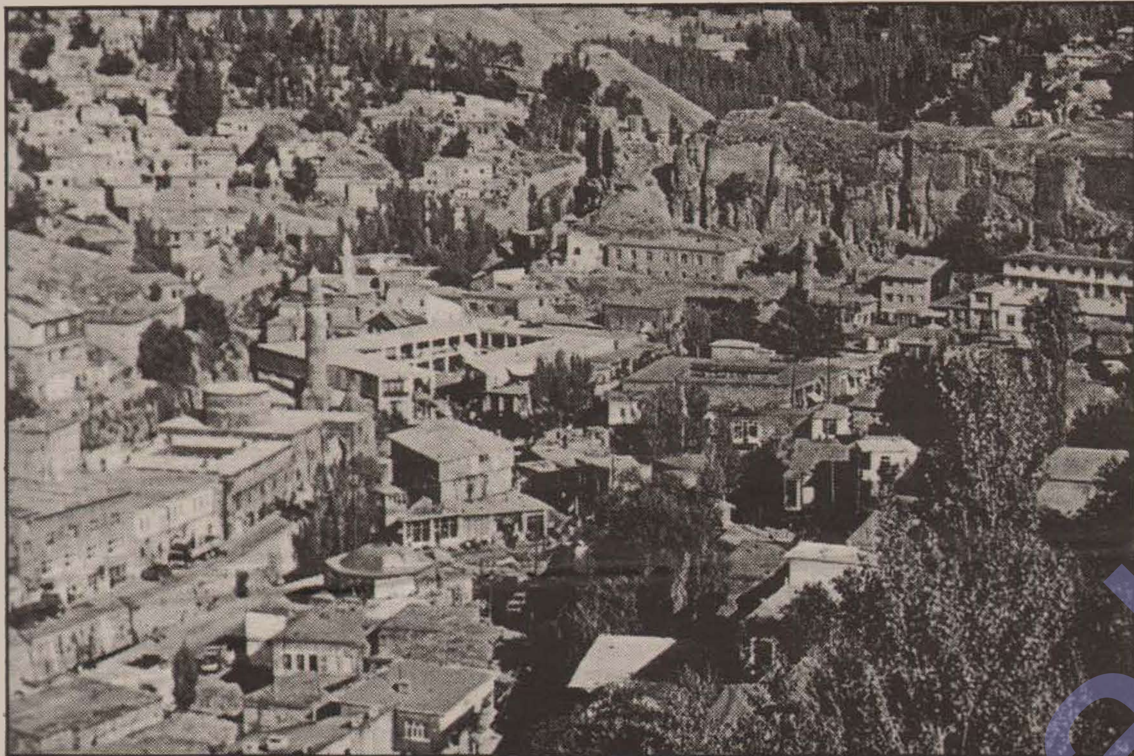
Kurdeki welatperwer
ji Almanya Rojava
Ş...

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeka niştîman ku gelek împaratorî nekarîne vebigirin

BÊDLÎS

- II -

Navenda bajarê Bêdlîsê

AVAHIYA SIRUŞTÎ YA ÊRDIMA BÊDLÎSÊ

Êrdima Bêdlîsê dimîne li ser riya transît, ku kêşorên Asya û Ewrupa bi hev girê dide. **Çiyayên Torosê** yên ku bireka wan ji êrdima Bêdlîsê derbas dibe, li vê êrdimê tenê ji ciheki rê didin. Ev ji newaleka gelek kûr e. 1452 metran bilind ji vê newalê, bajarê Bêdlîsê li ser platoyeka bilind hatiye ava kirin. Ev derdor, li bakurê rojavayê Kurdistanê, derdoreki xwediyê gelek çiyayên asê ye û hawîrdor çiyager e; bi çiyan kemiliye. Ji ber vê rewşa erdnigarî, ev derdor di dîrokê de ji bo gelek imparatoriyan buye êrdimeka leşkerî, nola baregehên leşkerî hatiye bikaranin. Ji ber ve yekê ji me sernivis danî, **"Êrdimeka niştîman ku gelek imparatoriyan nekarine vebigirin."** Rastî ji gelek imparatorî, wusa bi hesanî nekarine vê êrdima me zept bikin.

Weke me gotî, bajarê Bêdlîsê li raserî newalekê hatiye avakirin. Ev newal navê xwe ji bajêr girtiye û bi navê **Newala Bêdlîsê** tê nasin. Rubarê ku ji nîvê newêl diherike, şaxekî **Çemê Botanê** ye. **Keleha Bêdlîsê** ji li ser girekî hatiye avakirin, ku li jorê newalê dimîne û ev gir ji hakimê newalê ye ji aliyê dîtina kûraniyên newalê ji vê derê.

Êrdima Bêdlîsê ji aliyê rojhilat bi Zîreya Wanê, ji aliyê başûr bi êrdima Sêrtê, ji aliyê rojava bi êrdima Muşê û ji aliyê bakur bi êrdima Agirî (Ararat) hatiye zivirandin. Bireki Zîreya Wanê, girêdayiyê êrdima Bêdlîsê ye. Rewşa erdnigarî wusaye: Ji axa Bêdlîsê ji sedî 71 çiyayî ye, ji sedî 16 platoyî ye, ji sedî 10 deştî ye û ji sedî 3 jî zozanî ye.

Tenê li ser ji sedî 17 ji hemû axa êrdima Bêdlîsê, çinandinî (ziraet) çêdibe.

Bilindahiya çiyan bi giştî bêhtirî 2000 metran e. Çiyayê bilindtir li êrdimê **Çiyayê Sipanê (Çiyayê Sipanê Xelatê)** ye. Çiyayê Sipanê herweha, piştî Çiyayê Agirî (Ararat) çiyayê bilindtirîne ji hemû çiyayên li bakurê Kurdistanê û di nava tixûbên Tirkiyê de. Ev çiyayê ji aliyê bilindahiyê duwemîn e, bi giştî 4055 metran bilind e. Çiyayê Sipanê, çiyakî volkanikî ye. Ji lavên avî, kevirên sunger û xweliyê çêbuye. Aliyê çiyê yê başûr, bi xweliyê ji rengê boz ê vekirî û kevirên sungerî hatiye niximandin. Lê li aliyê bakur gelek teht, zinar û lat hene. Kendal û qontarên çiyê bi şêweyeka dik, kaşên ber bi jêr ve meylî ne. Li kendal û dêmenan newalên gelek kûr hene û bi hezaran şikeft di wan newalan de hene. Bandevê çiyê, piştî bilindahiya ji 3600 metran pêve, herdemê bi berfê niximiye. Herweha li ser bandevê çiyê, tebeqeke qeşayê heye, ku di navbera 3400 û 4055 metran de dimîne. Li jorê bandevê çiyê jî, golekî kraterî heye, ku biqasî 400 metran fireh û dirêj e.

Piştî Çiyayê Sipanê, çiyayê duwemîn bilindtir li êrdima Bêdlîsê, **Çiyayê Nemrud** e. Nemrud, xwediyê rewşekiye, ku gelek turist ber xwe ve dikişîne. Çiyayê Nemrud, li bakurê bajarê Bêdlîsê bilind dibe û ev çiya ji, çiyakî volkanikî ye. Niha posîdeyên volkanikî sekinîne. Çiyayê Nemrud, çiyakî xake-rast e. Cihê bilindtir, 2935 metran bilind e. Berî niha, di dîrokê de bi nêzîkahî ev çiya jî biqasî Çiyayê Sipanê bilind bû. Ji ber peqîna volkanan û guharînên din ên siruştî, Çiyayê Nemrudê gihaye bilindahiya niha û bilindahî kêmtir buye. Li ser bandevê Çiyayê Nemrudê, korteke (çaleke) biqasî 40 m^2 heye. Ev çal, **Gola Nemrudê** ye.

Çiyayê bilind ê sêwemîn li êrdima Bêdlîsê, **Çiyayê Ziyaretê** ye. Li bakurê bajarê **Bêdlîsê** û rojavayê Çiyayê Sipanê dimîne. Bi şêweyeke rast, ji çiyayên rêzî çêbuye û dirêj dibe. Cihê bilindtir ê çiyê, 2542 metran bilind e.

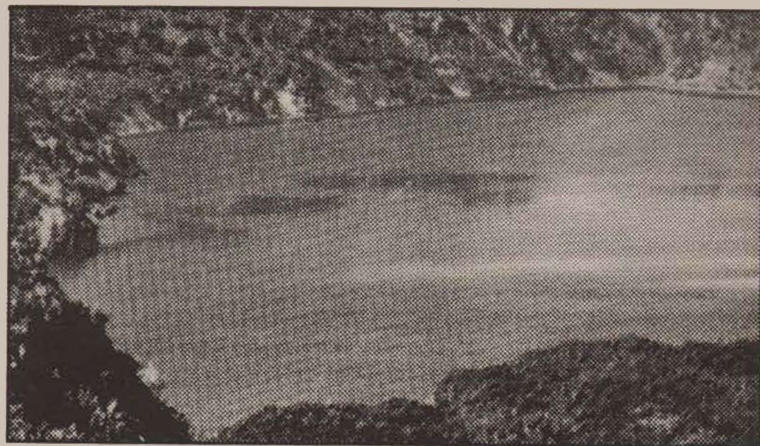
Li ser êrdima Bêdlîsê, bilî van çiyan, du rêzên çiyan ên din jî hene. Rêzek ji van berdewama **Çiyayên Torosa Başûr** in û bilindahiya wan ji 2000 metran bêhtir e. Bilindahiya van çiyan, ji aliyê rojava ber bi rojhilat ve kêmtir dibe. Rêza yekemîn ji van çiyan çebuye: **Çiyayê Girê-Kevirê-Sohr** (2603 metran bilind e), **Çiyayê Girê-Kevirê-Reş** (2609 metran bilind e) û **Çiyayê Girê-Xan**. Çiyayên rêza duwemîn, bi navê **Çiyayên Kawuş-Şahab** tên nas kirin. Ji vê rêzê çiyayê bilindtir, **Çiyayê Sini** ye. Çiyayê Sinî 2730 metran bilind e.

Ji ber ku li êrdima Bêdlîsê gelek çiya hene, hejmara deştan hindek e û xebata li ser deştan jî gelek pêş ve ne çuye. Deştên pêwisttirin, **Xakerasta Rahvanê** û **Deşta Xelatê** ne. Bilî van **Deşta Arin** û **Deşta Elcewaz** jî hene, lê ev herdu deşt, ji xake-rastên piçûk çêbûne.

Zozan û platoyên li êrdima Bêdlîsê li dêmen, kendal û qontarên çiyan diminin. Bilindahiya van zozan û platoyan 200 heya 300 metran ji Zîreya Wanê bilindtir e.

Li êrdima Bedlîsê çem û rubarên pêwîst nîn in. Çem û rubarên mezintir **Çemê Garzanê** û **Çemê Bêdlîsê** ne. Ev herdu çem, ava xwe ji kehniyên li nêzîkî Zîreya Wanê digirin. Ji baniyên çiyan ber bi jêr ve diherikin, ji newalan derbas dibin û derdikevin derveyî tixûbên êrdima Bêdlîsê. Bilî van **Çemê Gozel, Rubarê Axqiz, Rubarê Oranzi** û **Rubarê Avareş** hene. Rubarê Avareş ji bakurê bajarê Bêdlîsê ve tê.

Gola pêwisttirin li ser axa êrdima Bêdlîsê **Zîreya Wanê** ye, ku birê wê yê mezin li ser axa êrdima Wanê dimîne. Aliyê rojava yê Zîreya Wanê, ku di salê de bi hezaran turist tên wir, dimîne li ser axa êrdima Bêdlîsê. Lê ev gola mezin, tenê bi navê Zîreya Wanê tê nas kirin. Li aliyê bakurê rojavayê êrdima Bêdlîsê **Gola Nazik** heye, ku biqasî 30 km^2 fireh e. Gola Nazik, 1870 metran ji deryayê bilind e. Aliyên başûr û başûrê rojhilat ên Gola Nazik raste-ax in. Aliyên din tev dik in û bi gelek teht û latan hatine niximandin. Gola Nazik bi ava berfê û kehniyên li derdorê tijî dibe. Biqasî 50 metran kûr e. Di vê golê de gelek masî hene û masîvanî tê kirin. Li bakurê bajarê Bêdlîsê û li gelek nêzîkî Zîreya Wanê goleke bi navê **Gola Arin** heye. Firehiya Gola Arinê biqasî 13,5 km^2 mezin e. Ava Gola Arin pênc metran ji ava Zîreya Wanê bilind e. Ava vê golê bi soda ye. Li ser êrdima Bêdlîsê, li başûrê Çiyayê Sipanê ji, **Gola Aygir** heye. Firehiya vê golê biqasî 3,5 km^2 ye. Ava vê golê, ji binî ve dikele û şêrîn e. Li derdorên golê gelek çît û çitik (qamiş) hene. Li vir masîvanî jî tê kirin. Li êrdima Bêdlîsê herweha **Gola Nemrudê** ji heye. Gola Nemrudê, gola kraterî ya mezintirîn e, ji hemû golên kraterî yên li bakurê Kurdistanê û yên li Tirkiyê. Biqasî 10 km^2 mezin e. 2400 metran ji deryayê bilind e. Li ser Çiyayê Nemrudê yê di nava çalakî biqasî 40 km^2 de dimîne. Gola Nemrudê di bireki vê çalê de, mina nîv-heyvekê (nîv-mangayekê) ye. Bi ava berfê û kehniyan tijî dibe. Ava Gola Nemrudê ji şêrîn e.

Gola Nemrud li ser Çiyayê Nemrudê

Êrdima Bêdlîsê ji aliyê kehnî û bujenên (resorsên) bin erdî, yanê dewlemendiyên bin erdî, ne gelek zengin e. Rezervên madena pêwisttirin di navbera navçeyên Elcewaz û Tûxê (Tatwan) de diminin. Li vê derdorê **Perlît** tê derxistin. Li navçeya Xizanê jî kehniyeka madena **Kilê** heye, lê ev kehnî piçûk e. Li ser axa bajarê Bêdlîsê, ji nava tixûbên navendê bajêr, **Krom , Fosfat** û **Kûkûrt** tê derxistin. Herweha kehniyên **Ava madenê** û **Germ-avan** jî li vir hene. Li navçeya Xelatê **Kevirên Sunger** û li navçeyên Xizan û Mirtaxê (Motkî) ji **Hesin** heye. Ji ber pirbûna xweliya volkanikî li êrdima Bêdlîsê, li hemû navçe û derdorên êrdimê kehniyên **Ava Madenê** hene.

Li êrdima Bêdlîsê, bi nêzîkahî 500 mirov di rojê de, feyde ji ava madenê, ava vexwarinê û germavan ên li êrdimê digirin. Kehnî û germ-avên pêwisttirin ev in: Goroymak, Germav, Elemdar, Komûraltî, Dexirmen, Kûçûr, Ava Tehl li Yam, Germava Çiyayê Nemrud û Ava Madenê ya bi navê Mar-Vejîn. Bilî van, hinde germav û avên vexwarinê yên din jî hene. Germiya van giştan ne weke hev e. Ji bo derxistina van avan gelek sazî jî hatine damezirandin.

Klima êrdima Bêdlîsê bejî û erdî ye. Weke li gelek êrdimên Kurdistanê, zivistan sar, havin jî germ û zuwa derbas dibin. Li navenda êrdima Bêdlîsê, piveka germiyê di salê de nêzîkî 10 derecan e. Bi gelemperî di mehên zivistan û biharan de dibare, mehên havînê jî germ û zuwa derbas dibin. Li navenda bajarê Bêdlîsê piveka baranê biqasî 975,7 e. Lê li derdorên din ev hejmar bilindtir e. Di navenda êrdimê de bi piranî ba ji aliyê bakurê rojava lêdide. Dîsa bi piranî du cure ba lêdide. Lê ji aliyên bakur û bakurê rojava jî du cure ba, ji aliyên başûr û başûrê rojava ji du cure ba lêdidin.

Rewşa hişînahiya li êrdima Bêdlîsê, li gora taybetiyên demsalan diguhure. Li hinde deran bi şêweyeke kêm daristan û dewî hene. Piraniya darên van daristanan, darên beru (mazî) ne. Bilî van hinde darên din û hinde darên fêkiyan jî hene. Li cihên avî û keviyên newalên kûr babêtên daran zêdetir in. Darên pêwîst darên zergûzan, çinar, spindar û gûzan in.

Ji bo nêçîrê, êrdima Bêdlîsê, êrdimeka dewlemend û baş e. Nêçîra gelek heywan, çûk û çivîkan tê kirin. Nêçîra kevroşkan (kerguh), guran, hirçan, xinziran (beraz), kewan, werdekan, qijakan û çûka toy tê kirin. Li derdorên Sarîkonak û Reşadiye ji car-caran nêçîra pezkuvî û bizinên kuvî tê kirin. Li hinde golan ji masîvaniya masiyên ava şêrîn tê kirin.

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Hilpişkîna me ya Biharê li bilindahiyan
YEKÊ GULANÊ BI LIVBAZIYAN PÎROZ BÛ

● **Li êrdima Dêrsimê navçeyên Çîçeklî û Zerenik (Ovacik), li êrdima Sêrtê navçeyên Dih û Şirnexê, li erdima Çolamergê navçeyên Çel, Qilaban û Êlkê, li êrdima Mêrdînê navçeya Hezexê livbaziyên dorfireh birêve ketin.**

Şerê me yê rizgariya netewî, domana biharê bi livbaziyên berfireh li paş dihêle. Li welatê me, ku niha rojên domana biharê yên dawî tên jiyan kirin, zêdebûna hejmara livbaziyan xwe gihand bandevên bilind. Herçiqasî dewleta Tirk a dagirker sunsureke jidandi bikartine û naxwaze ku awira gelemperi haydari pêşveçûnan bibe ji, disa ji hinde livbazi ketin nava rûpelên weşanan û belav bûn. Tenê livbaziyên ku xwe hilimandine rûpelên weşanan, bi şêweyeke ronak û zelal hilweşina dagirkeran, radixin pêşiya çavan û rewşa wan bi me didin nasin. Tenê ev livbazi ji me re bes in, ku em bizanibin rewşê mêtingeran buye rewşeki çawan. Nûçe û agahiyên gihane ber destên me, teviya livbaziyan nahiliminin. Lê disa ji bes in, da ku em xweş bizanibin, bi kijan mezinahi û dijwariyê Hilpişkina me ya Biharê li welatê me pêşve dikeve û çi dibe.

Ber bi bilindahiyan ve çuyina livbaziyên domana biharê, dagirkerên Tirk xistiye nava panik û tirseke gelek kûr. Rojnameyên mêtingeran ji, bi çend nimûneyan vê tirsê eşkere kirin, lew ji ber bê neçariyê êdi nizanin çawa bikin. Rojnameya Hürriyet a roja 12'ê Gulanê, bilançoyeke 12 rojin weşand û careke din bala dewletê kişand ser pêşveçûnên li Kurdistanê. Rojnameyên burjuwazi yên din ji, ji ber tengezariya li hemberê pêşveçûnan, li diji têkoşina me ya rizgariya netewi dest bi qampanyeke reşkirinê û derewan kirine.

Dagirker, ji bo veşarti hiştina pêşveçûnên Hilpişkina me ya Biharê, ketin nava keferateke mezin. Li kêleka weşan û rojnameyan, yekitiyên şerê taybeti ji tevgerandin û xwestin wusa pêşveçûnên domana biharê rawestinin. Lê gava ditin, ku nikarin biserkevin, serî dan bikaranina sansureke hişk û dijwar. Bi vê ji armanc dikin, ku koçbera pêşveçûnan ronahi nebe û neyê zanin çi niha li Kurdistanê dibe. Lê belê ev keferatên ji

Dûmahik di rûpela 20'an de

BERXWEDANA DI GIRTÎGEHÊN ALMANYA ROJAVA DE
Û LIVBAZIYÊN HEVKARIYÊ LI EWRUPA

● **Greva xwebirçîhiştinê ya Kurdên polîtîkî yên şoreşger berdewam dike.**

● **Alî Haydar Kaytan, ku roja 20'ê Adarê dest bi greva xwebirçîhiştinê kiribû, nexweş ket û wî rakirin nexweşxaneyê.**

Gelê Kurdistanê destur nade tu hêz û kesi, ku dengê wê bibirrin. Li derveyi welatê xwe ji, li gelek welatan ku li wir welatparêzên Kurdistan hene, ji bo armancên serxwebûn û azadiya xwe li ber xwe dide. Li pêşiya tu pikoliyan û daxwazên xwespariyê serê xwe naçemine. Li ser bingeha dirûşmeya, **"An niştimaneka serbixwe û azad an ji mirin"** dengê xwe bilind dike û perdeyên bêdengiyê diçirine. Şani teviya cihanê dike, ku bindesti û bendewariyê napejirine. Bang û qêrinên xwe yên bi vê armancê digihine hemû deverên cihanê. Qehreman û lehengên ku ji bo Kurdistaneka serbixwe seri hildane û li ber xwe didin, him û quwwet didin gelê me. Têkoşerên ku li çiyan, deştan, bajaran û di zindanên dagirker û imperyalistan de ji bo jiyaneka azad seriyên xwe ji mirinê re datinin, rê şani gelê me dikin. Gelê me, li dora pêşeng û berpirsiyarê xwe yê mafdar PKK, xwe dicivine û rêzên xwe dijdine. Li ser riya rizgariyê ya vegerin jê re nin e, dibêje, **"An Kurdistan bi seranseri wê bigihe serxwebûn û azadiyê an ji bila di nava xweliya dirokê de hunda bibe û biçe."**

Li diji xebatên imperyalistan, pêşemin ji imperyalizma Almanya Rojava, ku dixwazin riya diçe serxwebûna Kurdistanê bervaji bikin, li diji komplo, provokasyon û bikaraninên wan ên dij-demokrati, roja 20'ê Adarê, **Ali Haydar Kaytan** dest bi greveka xwebirçihiştinê ya demdirêj kir. Pişti wi, roja 10'ê Nisanê **Hasan Hayri Güler, Selahattin Çelik, İbrahim Kadah, Selman Aslan û di vê dawiyê de ji Selahattin Erdem, Yasemin Gedik û Erol Kedik** dest bi greva xwebirçihiştinê kirin.

Feyka Kurdistan li ser vê buyerê belavokek ani der û bi firehi da belav kirin. Li ser banga Feyka Kurdistan li gelek bajarên Ewrupa bi hezaran welatperwerên Kurdistanê xwe tevgerandin û bi armanca hevkari û piştgiriya greva xwebirçihiştinê, bi armanca protesto kirina bikaraninên dij-demokrati û deri huquqi yên imperyalizma Almanya Rojava, dest bi livbaziyên nola vegirtin, xwepêşdan ûhw. kirin.

Di hejmara rojnameya **Berxwedanê** ya 15'ê Nisanê de, me daxwazên greva xwebirçihiştinê belav kiribûn. Nûçe gihan rojnameya me, ku bili wan, ev daxwazên li jêr ji bûne armancên berxwedanê.

- Hevditinên li kêleka hevûdu û ne ji pişta caman,

- Dayina hemû pirtûk û materiyalên li ser huquqê,

- Ji bo amadekirina parastineke hevpare, dayina derfeta pêwendiyan û hevditina di nava girtiyan de,

- Rakirina bikaraninên izalasyonê (tecritê),

- Li gora benda 129a ne-pirsyarkirina girtiyan.

İmperyalizma Almanya Rojava ji bo pirsyarkirina Têkoşina Rizgariya Netewa Kurdistanê di şexsiyeta PKK de, dest bi daweyeka deri-huquqi û dij-demokrati kiriye. Di vê daweyê de, dikeve nava zehmetiyên dijwar û nizane çawa xwe bilivine. Armanca imperyalizma Almanya Rojava ji bo teslim girtina Kurdên politiki yên di girtigehan de hebû. Lê, rasti berxwedana wan a dijwar bû. Li derveyi girtigehan ji, bi xebatên babêti dengê welatparweran bi xurti rabû û bi vi awahi awira gelemperi ji hat hişyar kirin. Niha ji ber van buyeran imperyalizma Almanya Rojava ketiye nava tengezariyê de û kêli bi kêli bêhtir tê pişange (teşhir) kirin. Sedema ku heya niha nekariye dest bi mehkeman bike û daweyê her dereng dihêle ji, ji ber vê tengezariya dijwar e. Bi vi awahi imperyalizma Almanya Rojava ji mina dewleta Swêd li hemberê PKK dikeve nava heriya pişange bûnê de û dike û nake nikare biserkeve. Kêli bi kêli nêziki wê gola heriyê dibe û di dawiyê de wê di nava wê heriyê de, ew ji wê bixeniqe.

Dûmahik di rûpela 22'an de

PÎROZIYÊN NEWROZÊ
BI GIYANA BERXWEDÊ
TIJÎ ŞAHÎ Û DILXWEŞÎ NE

Şadimaniyên berxwedanê yên cejna Newrozê bi şahî û dilxweşî berdewam dikin. Bi hejmareke gelek bilind, bi hezaran welatparêzên Kurdistanê û beşdarên din, tevli şadimaniyên Newrozê, şevên yekiti, serhildan û berxwedanê bûn û dibin. Weke ku nûçegihandkarên rojnameya me ***Berxwedan*** *dan bihistandin, piroziyên cejna Newrozê berdewam dikin û bi şahî û dileviniya girseyi derbas dibin. Nûçeyên li ser şadimaniyên cejna Newrozê yên ku gihane rojnameya me li jêr in:*

Wien (Viyana)-Avusturya: Newroz roja 12'ê Adarê 1989'ê li bajarê Wien hat piroz kirin. Dora 600 kesi beşdari şeva piroz kirina cejna Newrozê bûn. Şadimani biqasi heft saetan berdewam kir.

Bernameya şevê bi silava biranina şehidên Kurdistanê û şoreşên cihanê destpêkir. Programa yekemin ji govendên xortan hatibû amade kirin. Govend tevli skêçan hat pêşkêş kirin, ku maneya Newrozê tanin zimên. Bername bi folklora zarokan berdewam kir. **Hozan Cuma û Hozana Suzan** stranên netewi û şoreşgeri xwendin. Di axiftineke ramyari de li ser maneya Newrozê ya rojenin (aktuel) hat sekinandin. Bi filmeke video hinde bir ji qirkirina Helebçe hatin şani kirin. Bi armanca hevkariyê du hunermendên Avusturyayi û hermendeki Filistini tevli programê bûn û stranên pêşverû xwendin. Zarokeki heft sali bi navê **Yusuf**, helbest di şevê de xwend û bi yekcarê tofana çepikan eywan dagirt. Yusuf helbesta xwe bi Kurdi xwend û beşdar tev, geleki dilxweş bûn. **Koma Jiyan**, ku ji welatê Almanya Rojava bajarê Stuttgartê hatibû, bi stranên xwe yên berxwedani, rengini tevli şadimaniyê kir. Naveroka şanoya hati pêşkêş kirin, li ser buyerên li gundê Cinibrê bajarê Cizira Botan bû. Şano gelek bi dilê beşdaran bû. Di dawiyê de ji bajarê Wien **Koma Şoreş** stran û kilamên xwe xwend. Koma Şoreş, herweha mûzika govenda **"APO hate Hilwanê"** ji lêxist.

Nêziki 40 mêhvanên Avusturyayi ji beşdari şadimaniyê bûbûn. Televizyona Avusturya ORF teviya şadimaniyê kişand filmê û programekê amade kir.

Roja 15'ê Nisanê ji şeveke piroz kirina cejna Newrozê li Avusturya çêbû. Nêziki 700 kesan, beşdari vê şeva duwemin bûn. Li kêleka hinde asêgirekên tekniki, şadimani disa ji gelek bi şahi û bizmiti derbas bû.

Ev şev ji bi silava biranina şehidan destpêkir. **Koma Şoreş, Hozan Xemgin, Hozana Zozan û Hozan Yusuf** bi stranên xwe yên berxwedanê, şahiya

Dûmahik di rûpela 21'an de

BIJÎ YEK GULAN
CEJNA KARKER Û XEBATKARAN

● **Roja Yekê Gulanê li bajarê Stanbolê bi hezaran şoreşger, welatperwer û mirovên pêşverû meşiyan Meydana Yekê Gulanê. Polisan ber û gulle reşandin ser wan. Yek hat kuştin, 15 bi xedarî birîndar ketin. Di rêveçûnê de bi rengên ala netewî ya Kurdan panqartek hatibû hildan, ku li ser "Bijî Yek Gulan" hatibû nivîsandin. Bi Kurdî dirûşmeyên piştgiriya têkoşîna rizgariya netewî, ku li Kurdistanê pêşve diçe, hatin bangin.**

Roja Yekê Gulanê gelek xwepêşdan çêbûn û bi hezaran şoreşger, pêşverû û welatparêz beşdari van xwepêşdanan bûn. Polisan reşand ser kesên dimeşin; ber û gulle barandin ser wan. Miroveki pêşverû hat kuştin û 50 kes ji birindar bûn. Rejima leşkeri ya faşist beri Yekê Gulanê da xweya kirin, ku piroz kirina Yekê Gulanê qedexeye û heke hinek bixwazin piroz bikin, wê bên rawestandin. Bi vi awahi xwest ji devê berpirsiyarên rejima leşkeri yên bilindtir, tirs û xofê belav bike û armancên xwe serdest bike. Beri Yekê Gulanê bi gelek rojan baş dihat zanin, ku wê êrişeke welê ya xiniz birêve bikeve. Serdestên Tirk di sala 1977'ê de ji roja Yekê Gulanê 40 karkeran kuştibûn û ku wê qirkirinên nuh birêve bibin tişteki zelal bû. Bili hemû tehditên rejima faşist şoreşgeran biryariya xwe qulibandin piroz kirina Yekê Gulanê.

Roja Yekê Gulanê bi hezaran mirov xwestin biherikin Meydana Yekê Gulanê. Bi hezaran polis êrişi wan kirin. Gava polisan dit, ku livbazikar bi biryari dixwazin bimeşin, êrişên xwe dijwartir kirin. Polisan dest avêtin çekan û mirovan kirin hedefên berên xwe. Polisan rast û rast nişan digirt. Miroveki pêşverû hat kuştin.

Polisên Tirk ên faşist herçiqasi baş dizanin, ku ev mirov gişt bê çek bûn ji, berên xwe barandin ser wan. Rojname û weşanên Tirkan ji zû xwe gihandin hewara polisan. Rojnameya Tercüman sernivisa "Zixtkirina Kurdan" bikarani. Bi vi awahi xwest armanca polisan a rast bide veşartin û livbazikaran mina gunehkarên resen bin, bide şani kirin. Cejna Yekê Gulanê li 116 welatên cihanê bi şêweyeke fermi (resmi) tê piroz kirin. Lê rejima Tirk a faşist

Dûmahik di rûpela 23'an de